

Omgevingsanalyse Dilbeek 2019

Inleiding

2019 is een planningsjaar. Het eerste jaar van de nieuwe legislatuur wordt gebruikt om een meerjarenplan op te stellen voor de komende 6 jaar.

Het meerjarenplan wordt opgesteld op basis van verschillende documenten en onderzoeken: uiteraard het bestuursakkoord en de inbreng vanuit de verschillende teams en de burgerparticipatie. Maar ook de analyse van de omgeving, intern en extern.

Dit document is de externe omgevingsanalyse. Het geeft een selectie van beschikbare data uit verschillende bronnen. Waar aangewezen, werden de data aangevuld met lokale informatie, met verdere analyse of prognoses.

Volgende bronnen werden gebruikt:

- Gemeentemonitor
- Dilbeek in cijfers
- Provincie in cijfers
- Vlaamse Milieu Maatschappij
- Bestuurskrachtmonitor
- Jaarverslagen Politiezone Dilbeek
- Veiligheidsmonitor
- Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling
- Kind en gezin
- Geografisch Informatie Systeem
- Capaciteitsmonitor onderwijs
- Sport Vlaanderen
- Interne cijfers
- Financieel Profiel Dilbeek Belfius

De Belfiuscluster V9 (gemeenten in de stadsrand met economische activiteit en toenemend aantal jongeren), waarmee regelmatig vergeleken wordt, omvat volgende gemeenten: Kontich, Morsel, Zwijndrecht, Asse, Beersel, Dilbeek, Grimbergen, Halle, Machelen, Sint-Pieters-Leeuw, Vilvoorde, Zaventem, Drogenbos.

Inhoud

Inleiding	2
1. Transversaal.....	6
1.1. Demografie	6
1.1.1. Evolutie bevolking.....	6
1.1.2. Natuurlijke aangroei versus aangroei door migratie.....	8
1.1.3. Groene en grijze druk	9
1.1.4. Huishoudens.....	13
1.2. Maatschappelijke ontwikkelingen	14
1.2.1. Migratie	14
1.2.2. Instroom en uitstroom.....	17
1.2.3. Monitoring instroom en taalverwerving.....	21
1.2.4. Samenleven.....	23
1.3. Economische situatie.....	24
1.3.1. Gemiddeld inkomen.....	24
1.3.2. Werkzaamheidsgraad.....	24
1.4. Veiligheid	25
1.4.1. Algemeen.....	25
1.4.2. Diefstallen en geweldpleging.....	26
1.4.3. BIN-netwerken	28
1.4.4. Verkeersveiligheid	28
1.4.5. Gemeentelijke Administratieve Sancties (GAS)	30
1.4.6. Veiligheidsgevoel en overlast.....	31
1.5. Klimaat.....	32
1.5.1. CO ₂ -emissie.....	32
1.5.2. Hernieuwbare energie	33
1.5.3. Effecten klimaatverandering	35
1.6. Bestuurskracht.....	38
1.6.1. Financiën	38
1.6.2. Personeel.....	45
1.6.3. Communicatie.....	46
1.6.4. Dienstverlening	47
1.6.5. Consultatie en inspraak burgers.....	48
2. Vrije Tijd	49
2.1. Sport en gezondheid	49
2.1.1. Sportparticipatie.....	49
2.1.2. Sportverenigingen.....	50
2.1.3. Sportinfrastructuur	52
2.1.4. Evenementen.....	54
2.2. Cultuur en Samenleven	54
2.2.1. Voorzieningen.....	55
2.2.2. Aanbod	57
2.2.3. Toerisme.....	63
3. Welzijn.....	64
3.1. Onderwijs.....	64

3.1.1.	Schoolbevolking Dilbeek	64
3.1.2.	Gemeentelijk rapport Dilbeek: capaciteit	65
3.1.3.	Pendelbewegingen van leerlingen	65
3.1.4.	School-woonratio	67
3.1.5.	Aanmeldingen Dilbeekse basisscholen	68
3.1.6.	Indicatorleerlingen	68
3.1.7.	Prognose capaciteitstekort	69
3.2.	Zorg en gezondheid	70
3.2.1.	Kinderopvang	70
3.2.2.	Ouderenwelzijn en ouderenzorg	72
3.3.	Armoede	74
3.3.1.	Kinderarmoede	74
3.3.2.	Leefloon	75
3.3.3.	Verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering	77
3.3.4.	Inkomensgarantie voor ouderen en gewaarborgd inkomen bejaarden	78
3.3.5.	Alleenwonende ouderen	79
3.3.6.	Betalingsmoeilijkheden	80
3.3.7.	Woonsituatie	81
3.3.8.	Werkloosheid	84
3.3.9.	Participatiepas	85
4.	Wonen en ondernemen	87
4.1.	Ondernemen	87
4.1.1.	Ruimte voor bedrijvigheid	87
4.1.2.	Detailhandel	89
4.2.	Afval	92
4.2.1.	Selectief ingezameld afval	92
4.2.2.	Restafval	93
4.3.	Wonen	93
4.3.1.	Woongelegenheden en gebouwen	93
4.3.2.	Sociale huurwoningen	94
4.3.3.	Prijzen en betaalbaarheid van de woning	95
4.3.4.	Duurzaamheid van de woning	96
4.4.	Luchtkwaliteit	99
5.	Openbare ruimte	101
5.1.	Waterhuishouding	101
5.1.1.	Rioleringsgraad	101
5.1.2.	Zuiveringsgraad afvalwater	101
5.2.	Verkeersnetwerk	102
5.2.1.	Algemeen	102
5.2.2.	Wegenis	104
5.2.3.	Transport en klimaat	104
5.3.	Groenvoorzieningen	107
5.3.1.	Algemeen	107
5.3.2.	Bermen	107
5.3.3.	Bomen	108
5.4.	Onderhoud en netheid	109

5.4.1. Onderhoud niet verharde zones	109
5.4.2. Netheid	110

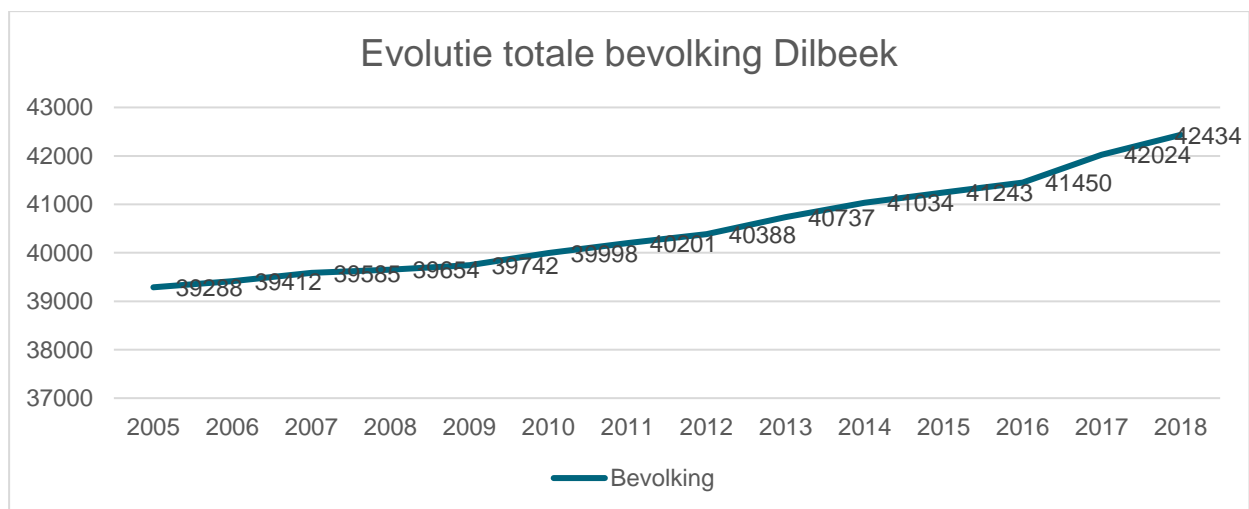
1. Transversaal

1.1. Demografie

Dilbeek groeit in aantal inwoners en in aantal huishoudens. Dilbeek wordt grijzer, groener en meer divers.

1.1.1. Evolutie bevolking

De totale bevolking van Dilbeek is tijdens de periode 2005 - 2017 gestegen met 7%. In het Vlaams gewest steeg deze in diezelfde periode met 7,8%.

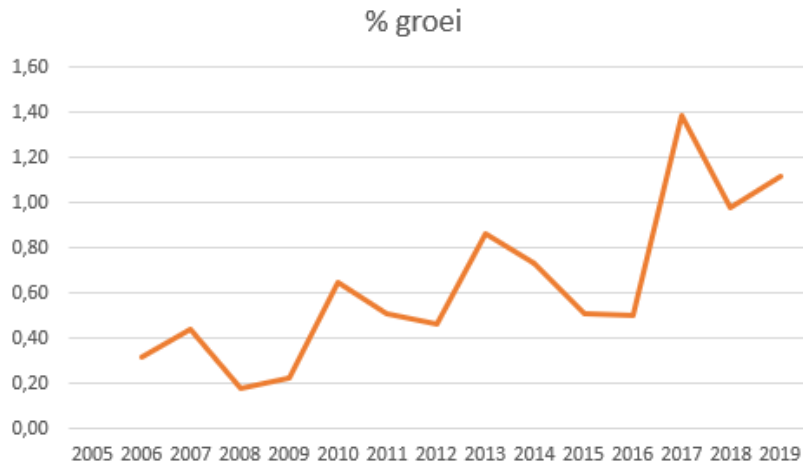
De officiële prognose luidt dat Dilbeek in 2020 42.797 inwoners zal tellen en in 2035 46.650.

Deze prognose voorspelt een grotere groei in Dilbeek, namelijk 13,1% van 2015 naar 2035, dan in de rest van Vlaams-Brabant waar deze 10,7% bedraagt. De groeiprognoze voor de gemeenten in de Belfiuscluster V9 bedraagt evenwel 13,5%.

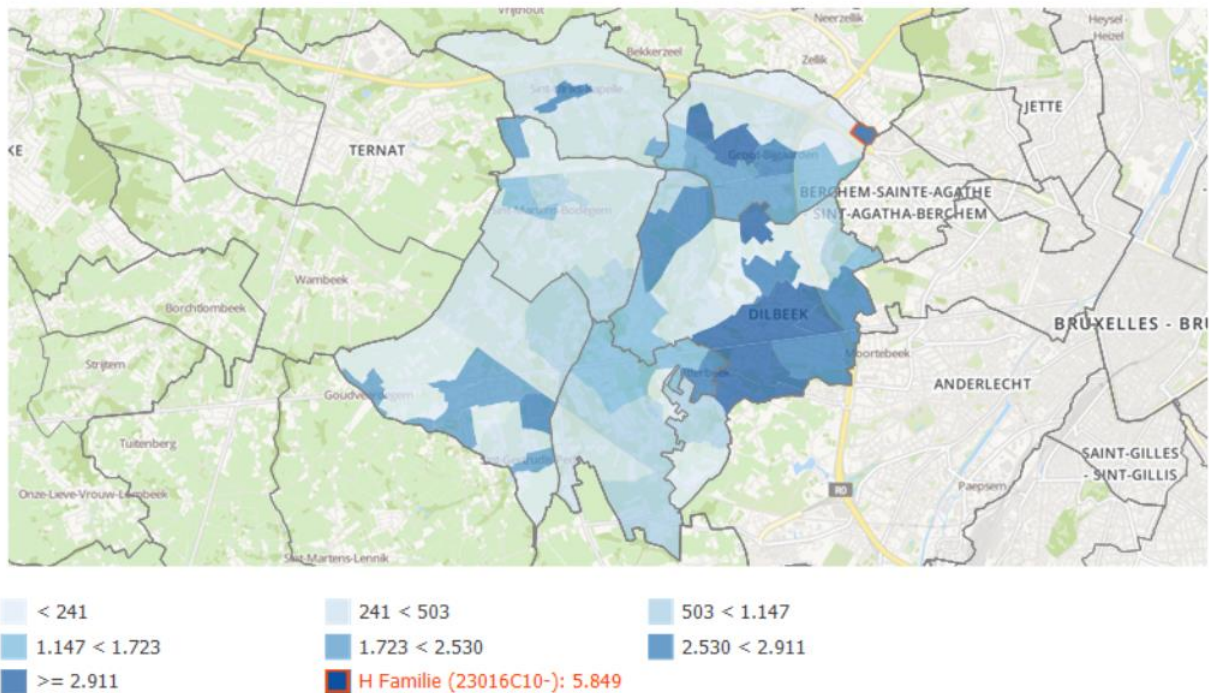
Wanneer deze prognose echter getoetst wordt aan de realiteit, stellen we vast dat Dilbeek op 31.12.2018 42.910 inwoners telde. Dit betekent dat de prognose van bevolkingsgroei voor 2020 op dat moment al overschreden was.

En de stijging versnelt:

De bevolkingsaantallen, uitgezet tegen de oppervlakte van elke deelgemeente, geeft de bevolkingsdichtheid. Deze dichtheid voor Dilbeek in zijn globaliteit bedraagt 1.021 inwoners per hectare.

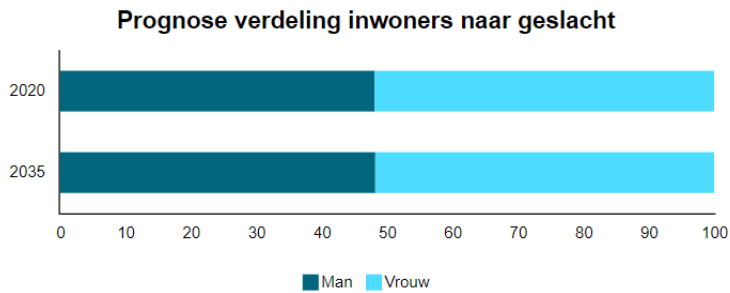
| Bevolkingsdichtheid (inwoners per km², gemeente (indeling t.e.m. 2018) Dilbeek, 2018)

De bevolkingsdichtheid is in de afgelopen 10 jaar gegroeid met 5%. Dat is een lagere groei dan in de Belfiuscluster V9, maar een hogere groei dan in het Vlaams Gewest.

	2018	groei
Dilbeek	1.021	5%
Belfiuscluster V9	1.044	6%
Vlaams Gewest	482	4%

Dilbeek telde in 2018 20.657 (48,14%) mannen en 22.253 (51,86%) vrouwen. De prognose toont aan dat deze verhouding niet noemenswaardig zal wijzigen:

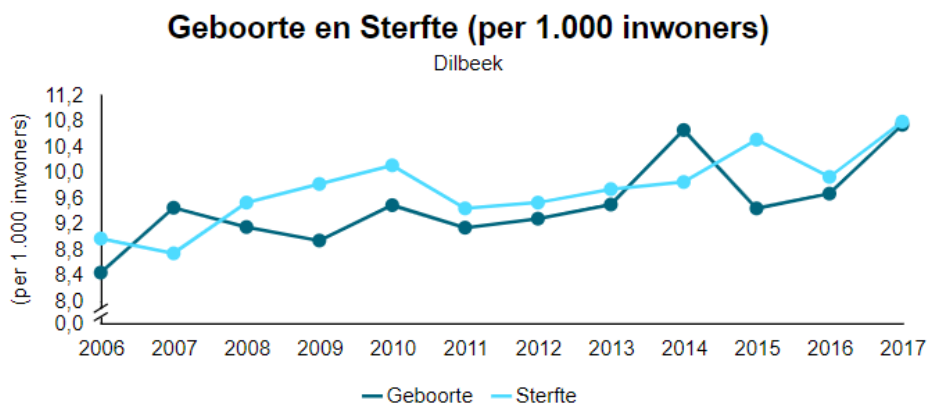

1.1.2. Natuurlijke aangroei versus aangroei door migratie

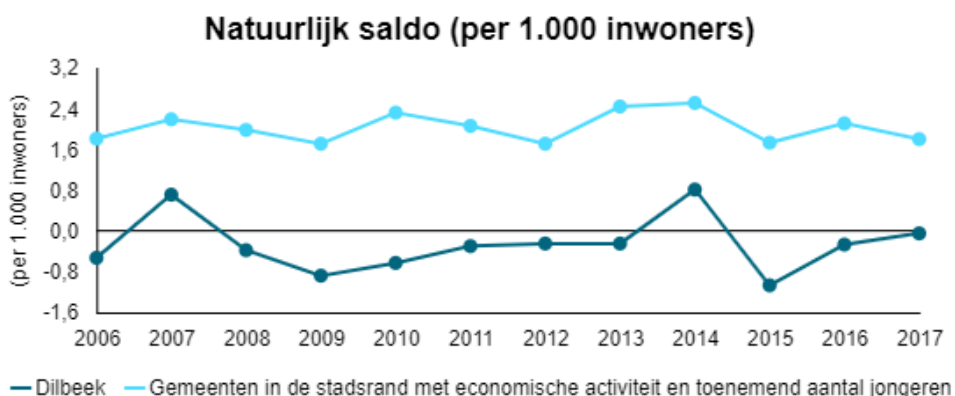
In 2017 werden 448 baby's geboren. Dit lijkt een piekjaar met 45 geboortes meer dan in 2016. In 2018 waren er 411 geboortes, of een opnieuw een daling, namelijk met 37 ten opzichte van 2017. Voor 2017 betekent dit gemiddeld 10,75 geboorten per 1.000 inwoners. Dit is minder dan in de Belfiuscluster V9, waar het gemiddelde 11,09 bedraagt.

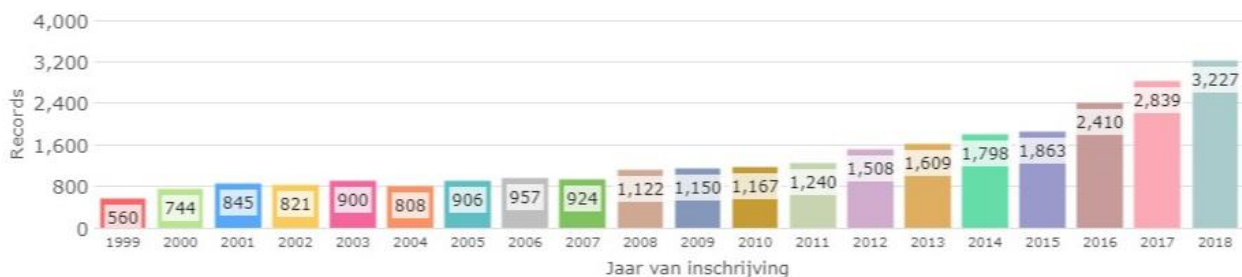
Het aantal geboortes is voor Dilbeek over het algemeen lager dan het aantal sterftes. De cijfers voor 2018 tonen dezelfde tendens met 411 geboortes en 424 overlijdens.

Dit betekent dat – zonder migratie – de bevolking van Dilbeek zou afnemen, in 2017 met 0,05%. Dilbeek scoort hiermee ver onder het gemiddelde van de Belfiuscluster V9.

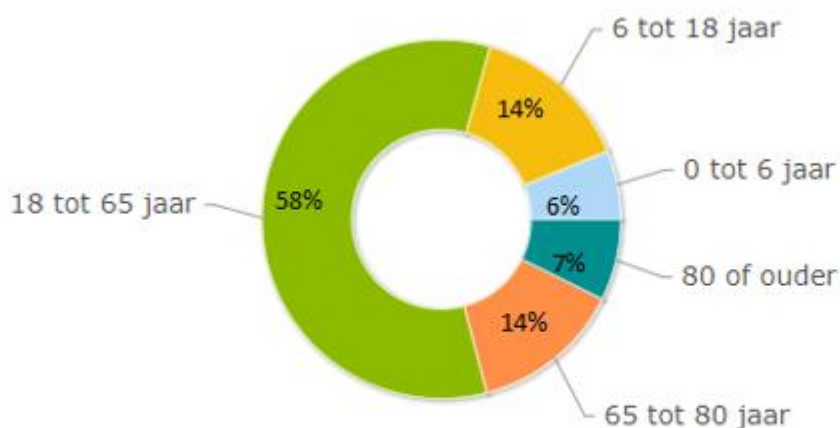

Gezien de negatieve natuurlijke aangroei, is de bevolkingstoename geheel te wijten aan migratie. Het jaarlijks aantal inschrijvingen in de bevolkingsregisters bevestigt dit. Waar Dilbeek in 1999 nog 560 nieuwe inschrijvingen telde is dit in 2018 gestegen tot 3.227, wat neerkomt op een verzesvoudiging op 20 jaar tijd. Kijken we enkel terug naar de voorbije zes jaar, is het aantal nieuwe inschrijvingen per jaar verdubbeld, van 1.609 in 2013 naar 3.227 in 2018.

1.1.3. Groene en grijze druk

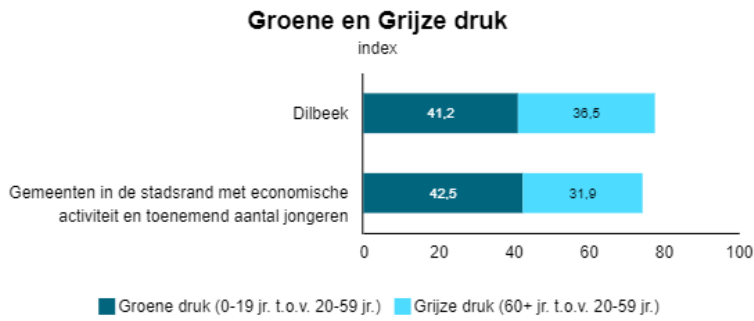
In mei 2019 behoorde 58% van de Dilbeekse bevolking tot de leeftijdscategorie 18 tot 65 jaar.

Zowel het aantal jongeren als het aantal ouderen is in de periode 2005 tot 2017 sterker toegenomen dan de 20- tot 64-jarigen. De cijfers tonen een afwijkende tendens ten opzichte van de Belfiuscluster V9 en het Vlaams Gewest.

Groei 2005-2017	Dilbeek	Belfiuscluster V9	Vlaams Gewest
0- tot 19-jarigen	8,0%	15,1%	4,8%
20- tot 64-jarigen	4,7%	8,8%	5,4%
65 jaar en ouder	12,3%	12,0%	19,8%

De groene druk blijkt in Dilbeek groter te zijn dan de grijze druk. De groene druk is echter lager dan in vergelijkbare gemeenten Belfiuscluster V9 en de grijze druk net hoger.

2018

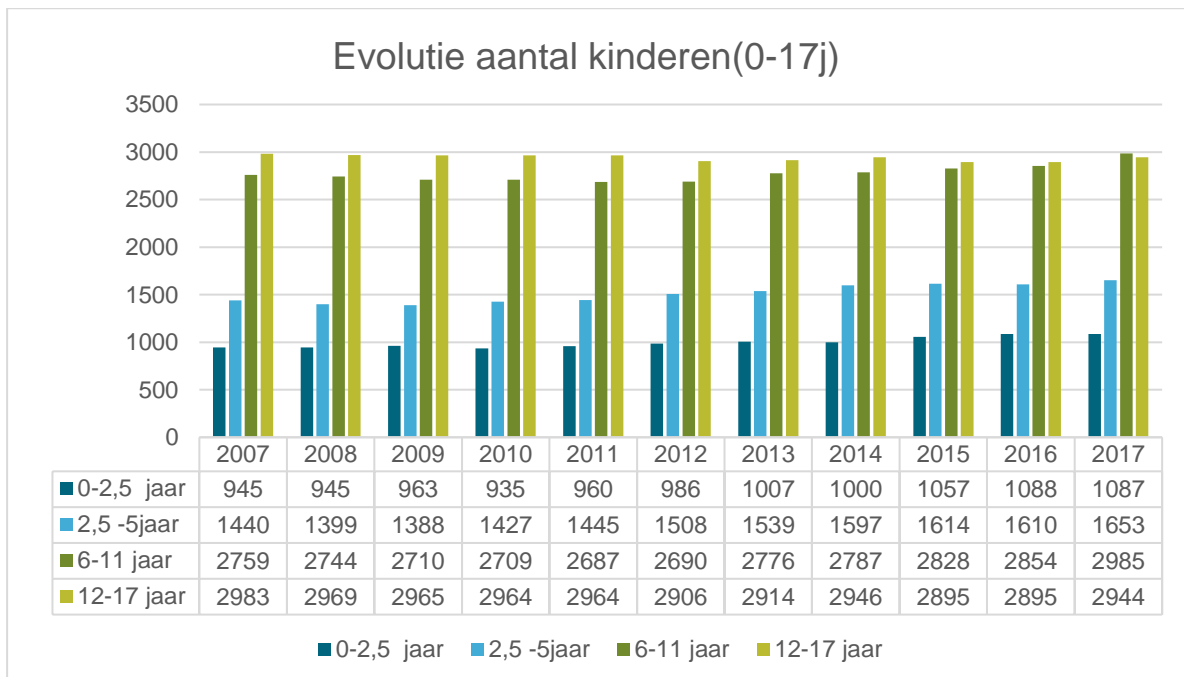
Door deze groene en grijze groei, stijgt ook de afhankelijkheidsratio.

De afhankelijkheidsratio geeft de verhouding weer tussen de groep 0-19 en + 65-jarigen ten opzichte van de 20- tot 64-jarigen. Deze ratio is voor Dilbeek beduidend hoger dan het gemiddelde in het Vlaams-Gewest.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
0-19	9.085	9.091	9.101	9.258	9.345	9.399	9.478	9.684	10.010
65 j en ouder	8.066	8.160	8.315	8.411	8.485	8.555	8.602	8.665	8.779
20-64j	22.847	22.950	22.972	23.068	23.204	23.289	23.370	23.675	24.121
Afhankelijkheidsratio Dilbeek	75,1	75,2	75,8	76,6	76,8	77,1	77,4	77,5	77,9
Afhankelijkheidsratio Vlaams Gewest	67,1	67,3	67,9	68,3	68,8	69,4	69,9	70,5	

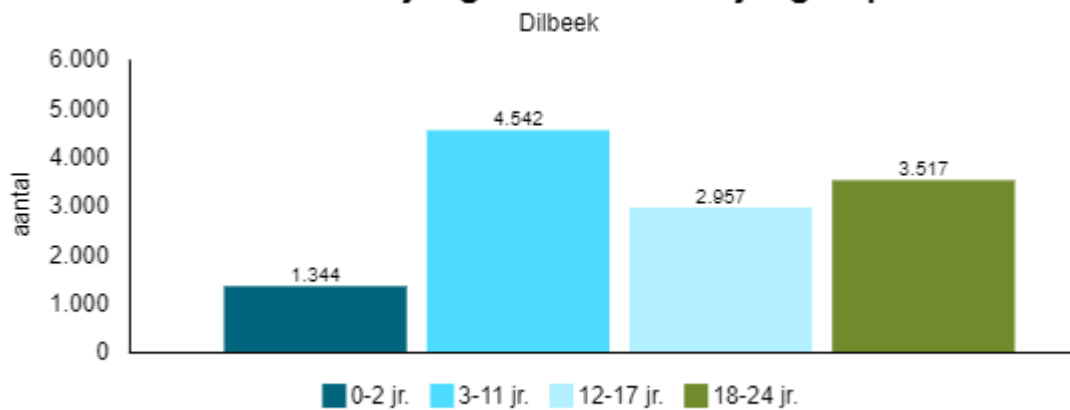
1.1.3.1. Vergroening

Het aantal 0- tot 17-jarigen is de voorbije 10 jaar gestegen van 8.127 naar 8.669.

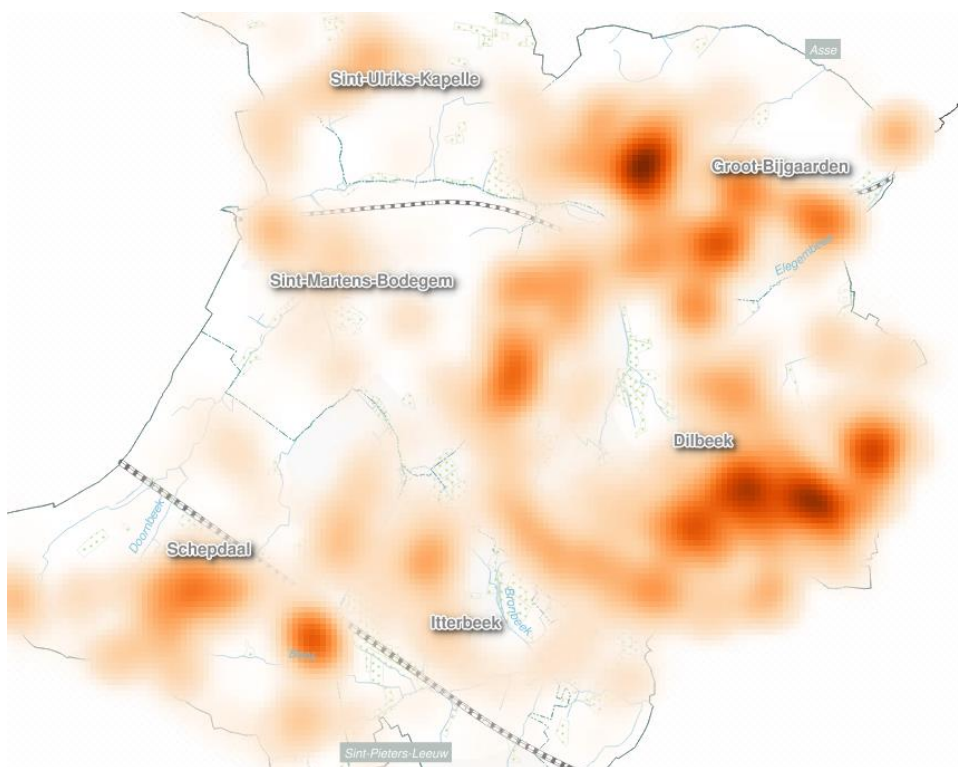
Procentueel uitgedrukt maken de kinderen en jongeren tot 24 jaar 29,2% uit van het totaal aantal inwoners in 2018.

Kinderen en jongeren naar leeftijdsgroepen

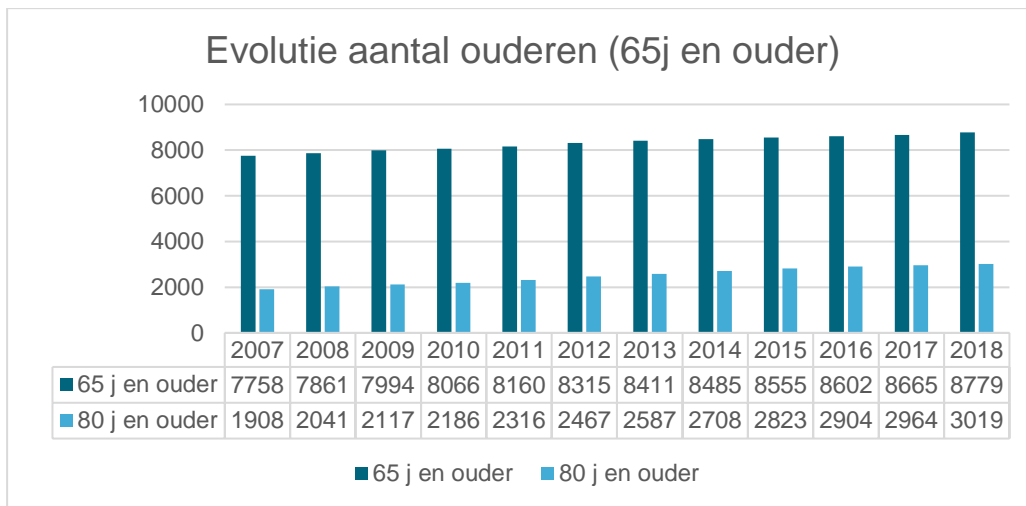
2018

In Schepdaal wonen relatief gezien het meeste jongeren (26,3%), in Sint-Martens-Bodegem het minste (20,01%). Wanneer we deze aanwezigheid plotten op de kaart van de gemeente, zien we de grootste concentraties aan jonge inwoners in Groot-Bijgaarden (Reinaertwijk), Schepdaal (Loveldwijk) en Dilbeek-Centrum (Ninoofsesteenweg-Kaudenaardewijk).

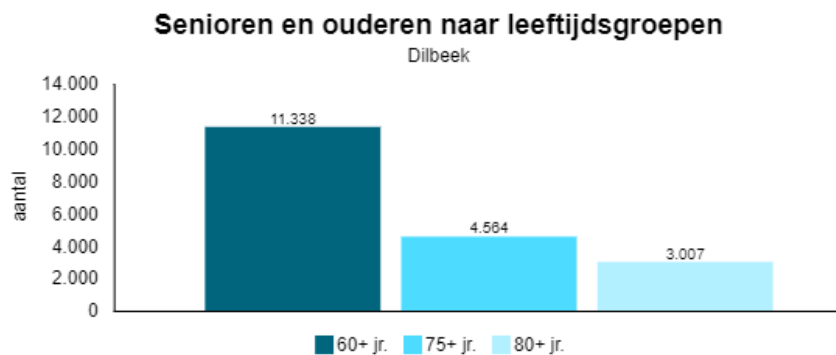

1.1.3.2. Vergrijzing

De bevolking veroudert. Vooral het aandeel 80-plussers zien we sterker toenemen (55,3%) t.o.v. 10 jaar geleden dan de toename van de globale groep 65-plussers (11,7%).

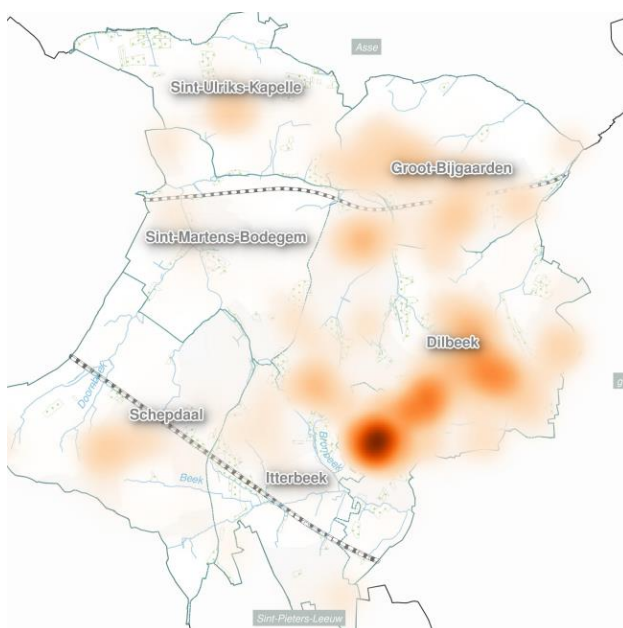

In 2018 waren 11.338 Dilbekenaren ouder dan 60 jaar. Dit houdt in dat 26,7% van de bevolking in deze leeftijdscategorie valt.

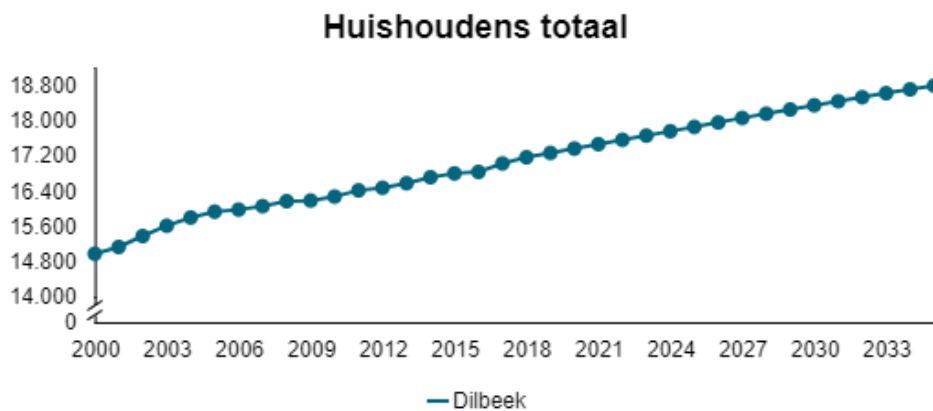
2018

Dilbeek heeft het grootste aandeel 80-plussers (1.663), gevolgd door Groot-Bijgaarden (496), Itterbeek (343), Schepdaal (281), Sint-Ulriks-Kapelle (179) en Sint-Martens-Bodegem (170).

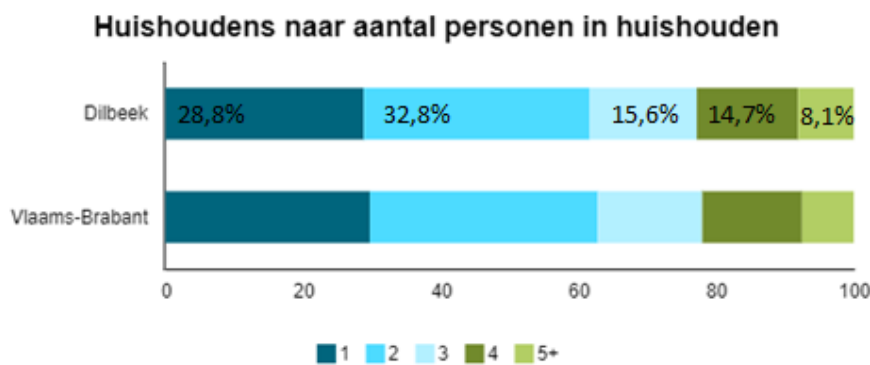

1.1.4. Huishoudens

Dilbeek telde in 2018 17.170 private huishoudens. In 2008 waren er dat nog maar 16.164. De prognose geeft aan dat het aantal huishoudens gestadig zal blijven toenemen tot ruim 18.700 in 2035.

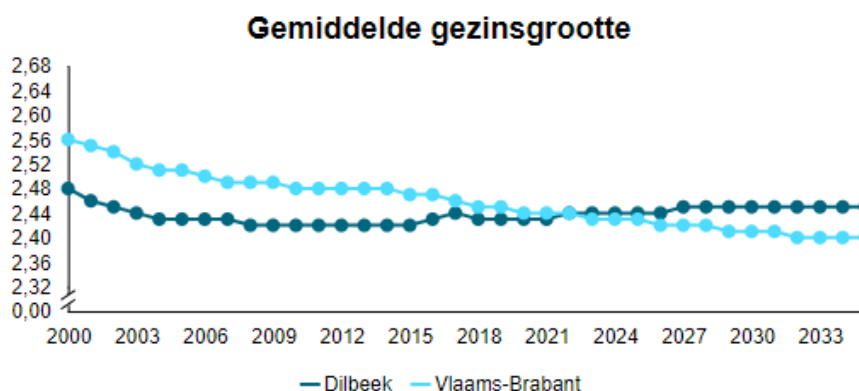
Qua samenstelling van de huishoudens is de gemiddelde grootte 2,43 personen per gezin. Dit vertaalt zich als volgt:

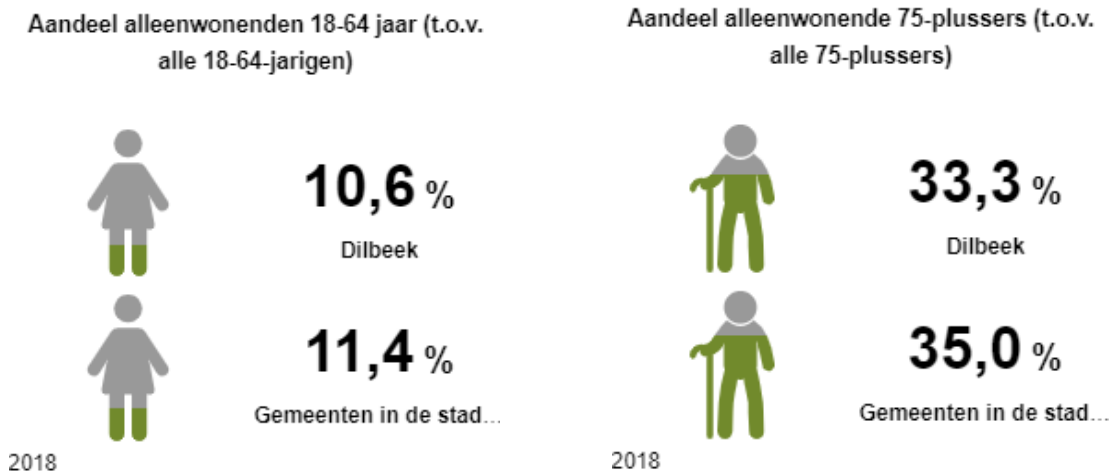
2017

27,6 % van de huishoudens zijn meerpersoonshuishoudens met minstens 1 minderjarig kind en 43,6 % zijn meerpersoonshuishoudens zonder minderjarige kinderen

De prognose voor de gemiddelde gezinsgrootte is dat deze, in tegenstelling tot het gemiddelde in Vlaams-Brabant, eerder stabiel zal blijven en zelfs lichtjes groeien. Deze prognose voor Dilbeek loopt gelijk met die voor de gemeenten uit de Belfiuscluster V9.

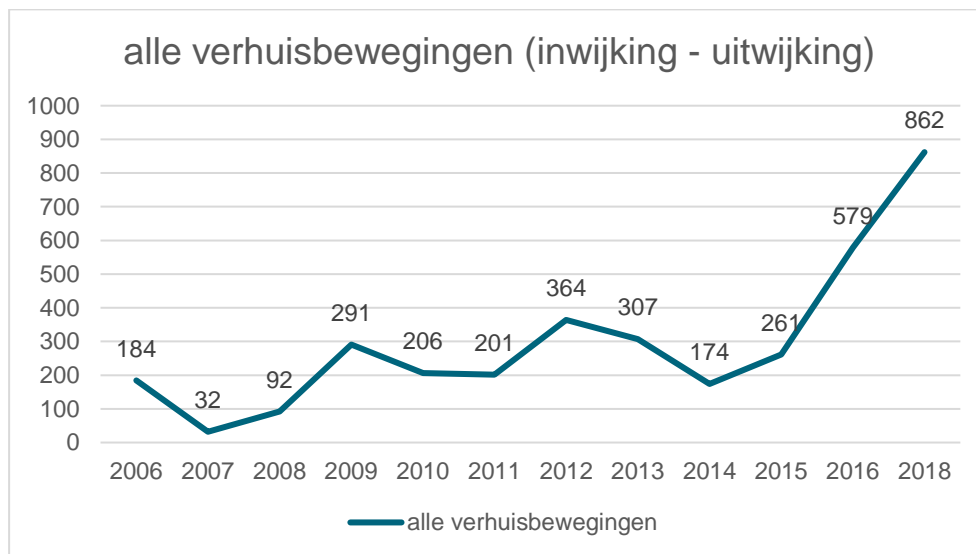
Bij de alleenwonenden is er een duidelijk verschil volgens de leeftijdscategorie.

1.2. Maatschappelijke ontwikkelingen

1.2.1. Migratie

De totaliteit van migratiebewegingen is sinds 2014 met een verviervoudiging exponentieel gestegen.

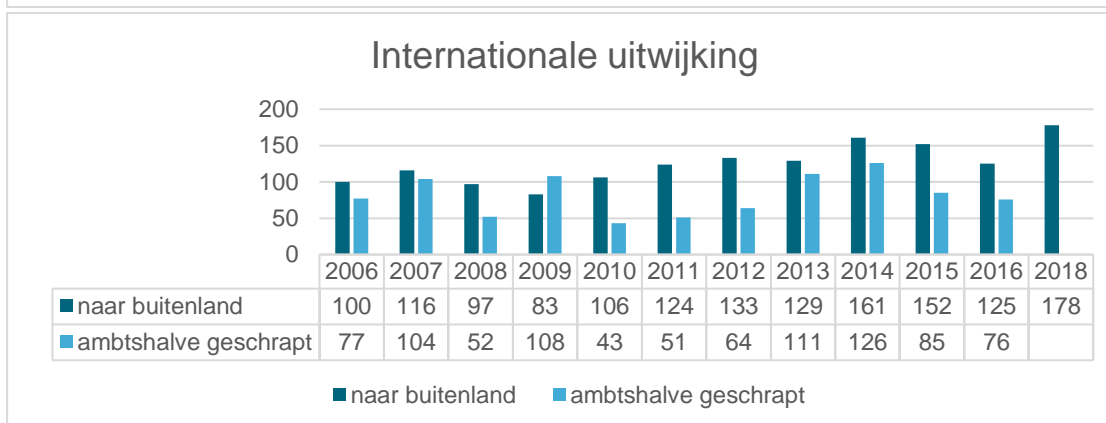
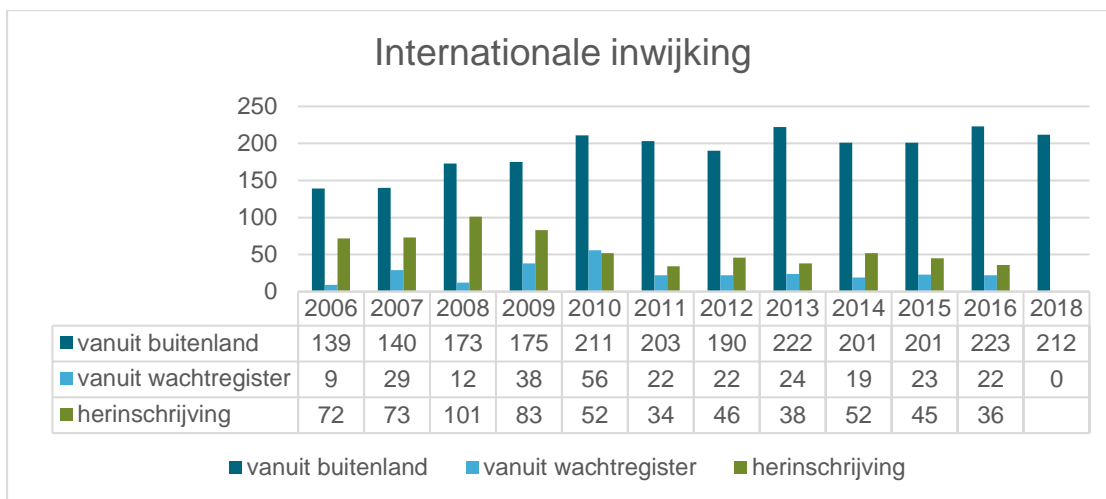

Dilbeek startte in 2016 met een gedetailleerde monitoring van de instroom van mensen van vreemde origine. Evoluties kunnen vanaf dan dus beter in kaart worden gebracht.

Met het project "nieuwe instroom" vanaf juni 2019, wordt de monitoring uitgebreid tot alle nieuwe inwoners, waardoor een aantal indicatoren, zoals bvb taal, beter kunnen worden opgevolgd.

1.2.1.1. Migratie volgens herkomst

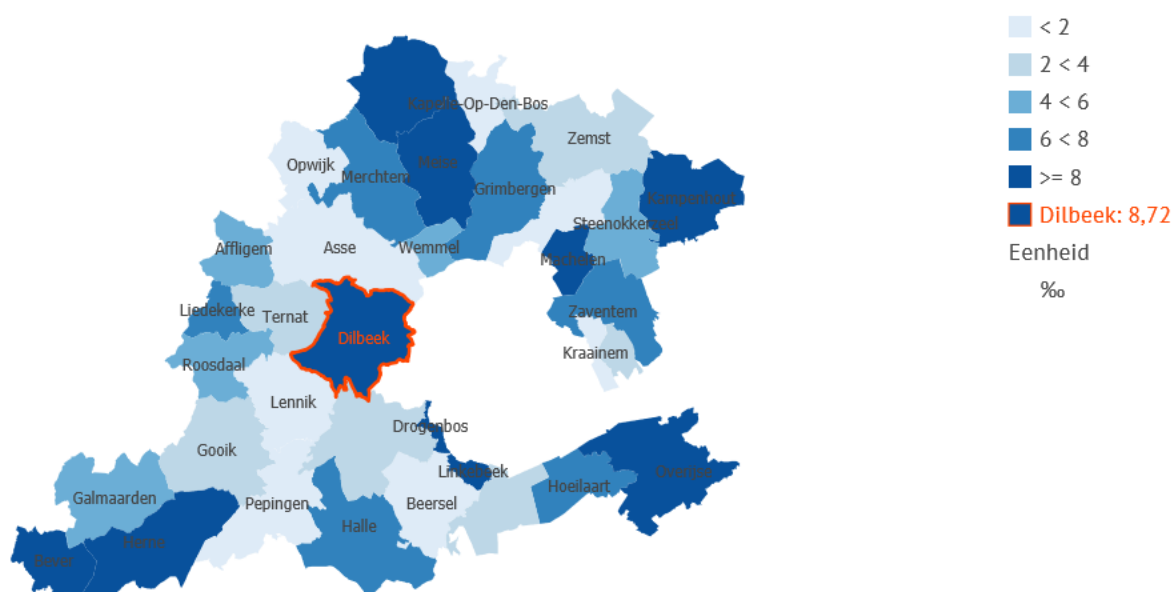
Internationale inwijking blijft groter dan internationale uitwijking.

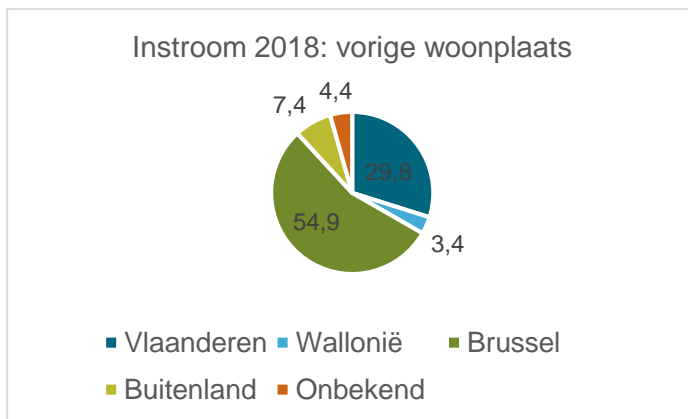
Instromers vanuit het buitenland blijven in 2018 de kleinste groep. Het internationaal migratiesaldo bedraagt 1,34 per 1000 inwoners.

Voor intergemeentelijke instroom scoort Dilbeek met 8,72 per 1000 inwoners dan weer hoog in vergelijking met de buurgemeenten.

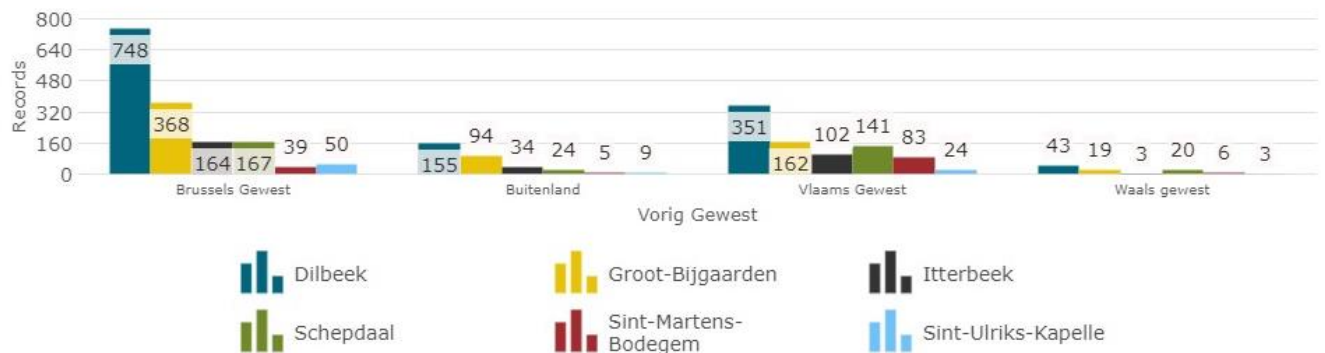
intergemeentelijk migratiesaldo (per 1.000 inwoners) 2017 - gemeenten van Halle-Vilvoorde (Arr.)

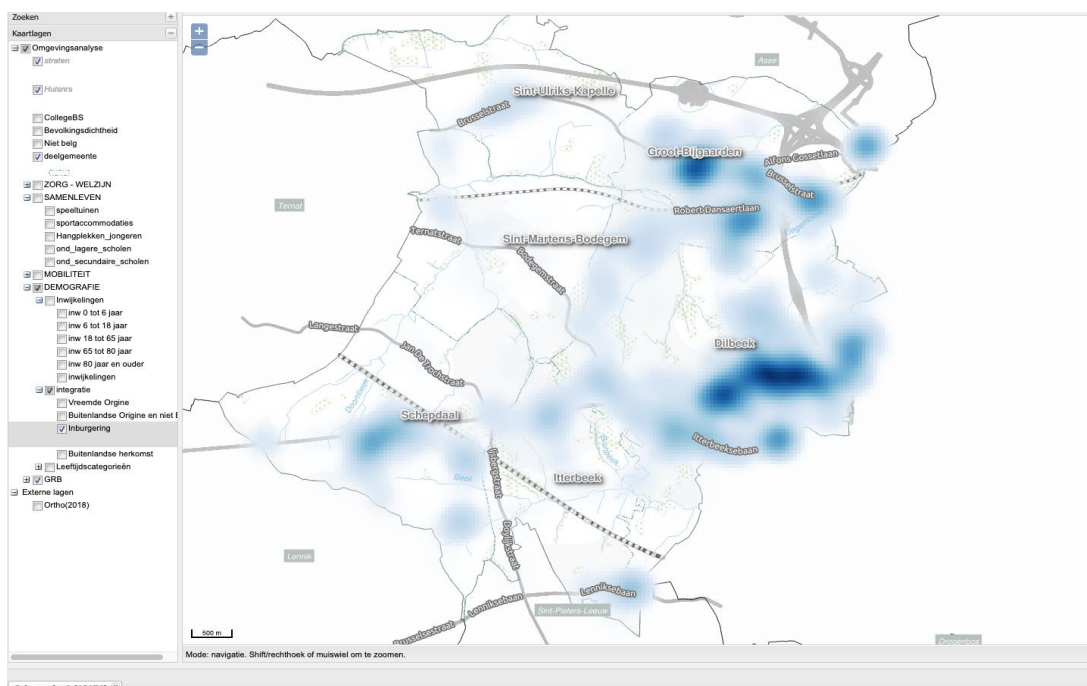
Van deze intergemeentelijke instroom komt de grootste deel met 54,9% vanuit Brussel, op de tweede plaats komt Vlaanderen.

Voor inwijkelingen zijn Dilbeek en Groot-Bijgaarden de geprefereerde deelgemeenten.

Verder gespecificeerd op wijkniveau, kan een dynamisch overzicht van waar de verschillende inwijkelingen – met hun verschillende migratieachtergronden – zich vestigen, waardevolle informatie opleveren voor het doelgericht werken op maat van gemeenschappen op taalgroepen. Op die manier kan bv Agentchap Integratie en Inburgering in het kader van NT2 zijn doelstellingen beter bereiken.

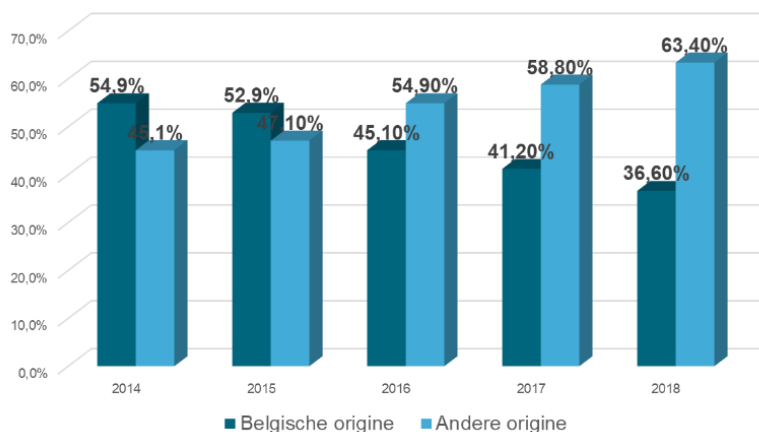
1.2.2. Instroom en uitstroom

Dilbeek wordt alsmaar diverser. Zowel het aandeel inwoners met een andere nationaliteit stijgt, als het aandeel inwoners van buitenlandse herkomst*.

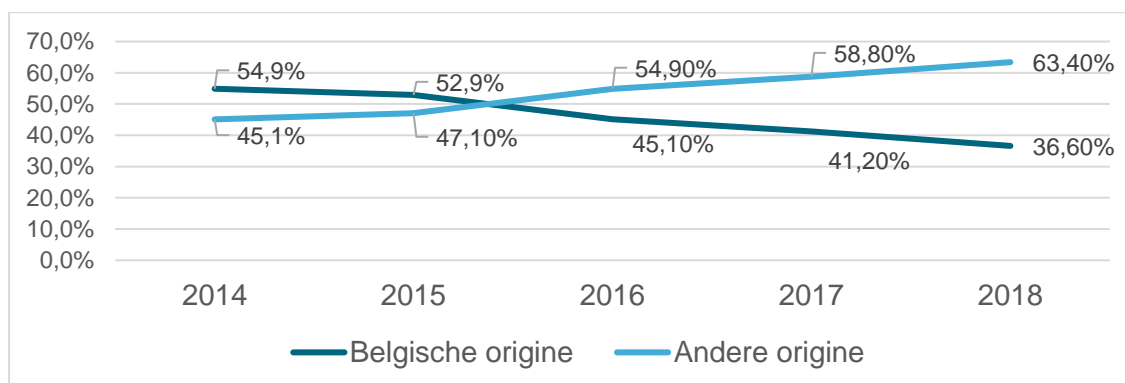
* buitenlandse herkomst = eigen nationaliteit of geboortenationaliteit of nationaliteit vader of nationaliteit moeder is niet Belgisch.

Deze evolutie is veel meer te wijten aan migratie dan aan natuurlijke aangroei.

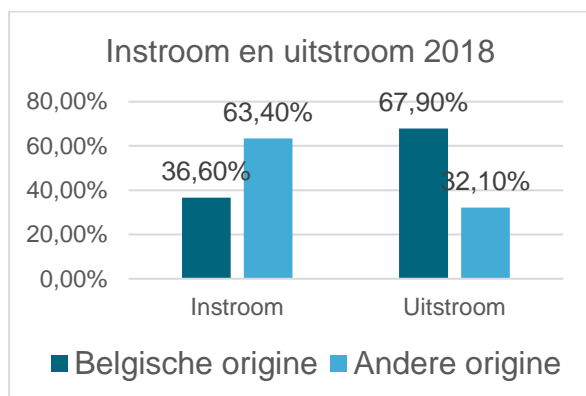
Evolutie instroom nieuwe inwoners

Instroom van mensen met Belgische origine is op 5 jaar tijd met een derde afgenomen, instroom van mensen met niet-Belgische origine met meer dan een derde gestegen.

De uitstroom daarentegen vertoont een tegenover gestelde evolutie. Dubbel zoveel mensen met Belgische herkomst tegenover mensen met buitenlandse herkomst verlaten Dilbeek.

Een prognose uit 2016 toont dat de toename van inwoners met een buitenlandse herkomst in Dilbeek stijgt naar 38,66 % in 2026.

Jaar	Inwoners	Saldo Saldo	Saldo Belgische	Saldo buitenlands	Belgische herkomst	% Belgische herkomst	Buitenlandse herkomst	% buitenlandse herkomst
2016	41450				29751	71,78%	11699	28,22%
2017	42024	574	-467	1041	29284	69,68%	12740	30,32%
2018	42269	245	-200	445	29084	68,81%	13185	31,19%
2019	42529	260	-212	472	28872	67,89%	13657	32,11%
2020	42797	268	-218	486	28654	66,95%	14143	33,05%
2021	43088	291	-237	528	28417	65,95%	14671	34,05%
2022	43377	289	-235	524	28182	64,97%	15195	35,03%
2023	43656	279	-227	506	27954	64,03%	15702	35,97%
2024	43941	285	-232	517	27722	63,09%	16219	36,91%
2025	44208	267	-217	484	27505	62,22%	16703	37,78%
2026	44481	273	-222	495	27282	61,34%	17199	38,66%

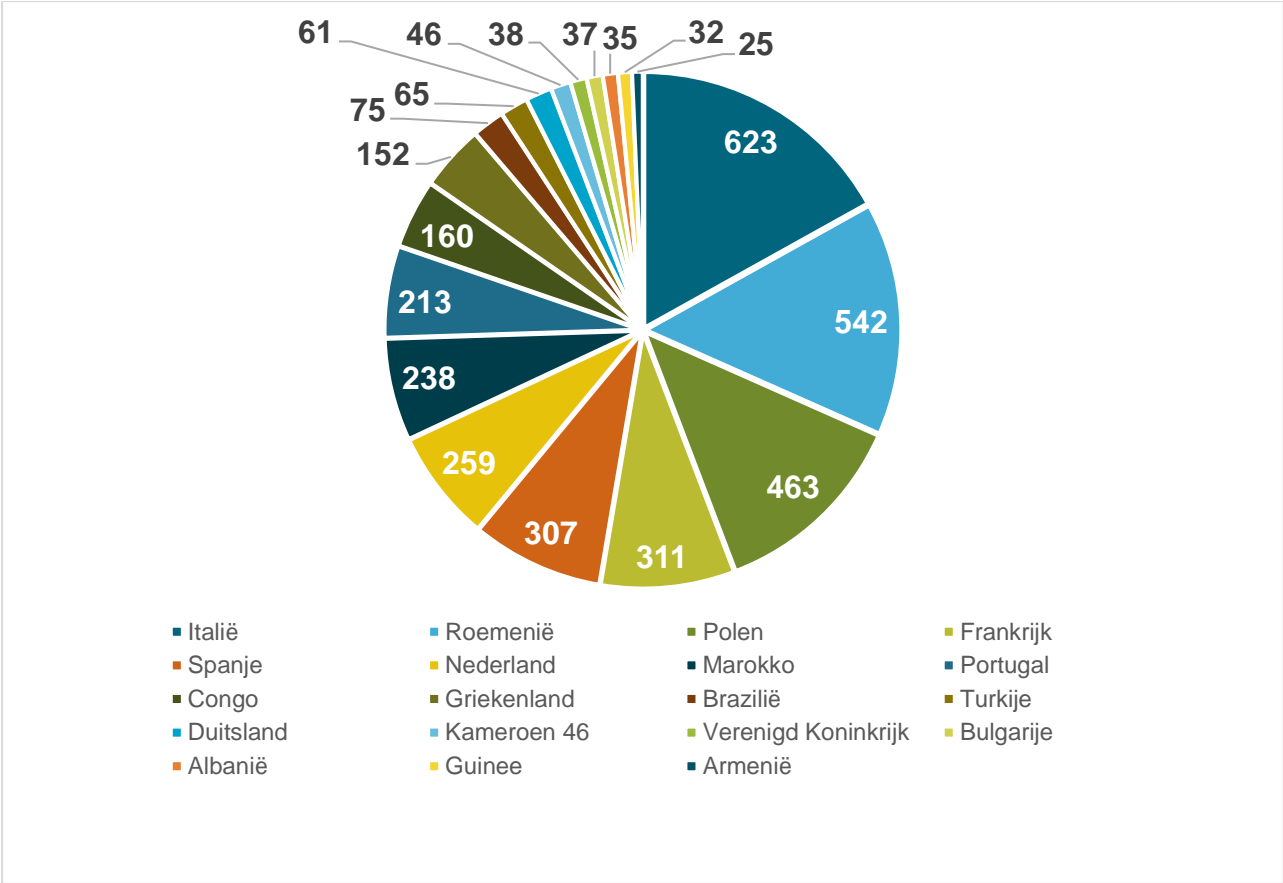
Deze evolutie is te merken in het volledige Vlaamse Gewest, maar de stijging is in Dilbeek beduidend groter. Het percentage Dilbekenaren met niet-Belgische herkomst steeg van 10,4% in 2001 naar 30,6% in 2018, een stijging met 20,2%. In Vlaams-Brabant steeg dit zelfde percentage met 13,5% en in het Vlaams Gewest met 10,8%.

	gemeente Dilbeek		provincie Vlaams-Brabant		gewest Vlaams Gewest	
	2001	2018	2001	2018	2001	2018
totaal aantal inwoners volgens rijksregister [aantal]	37.909	42.467	1.023.472	1.139.522	5.997.585	6.560.627
niet-Belgische huidige nationaliteit [aantal]	1.673	4.299	63.832	115.787	325.934	581.599
niet-Belgische huidige nationaliteit (t.o.v. alle inwoners) [%]	4,4	10,1	6,2	10,2	5,4	8,9
niet-Belgische geboortenationaliteit [aantal]	2.823	8.537	88.955	197.740	506.905	1.020.542
niet-Belgische geboortenationaliteit (t.o.v. alle inwoners) [%]	7,4	20,1	8,7	17,4	8,5	15,6
niet-Belgische herkomst [aantal]	3.925	12.995	112.328	279.202	639.806	1.411.586
niet-Belgische herkomst (t.o.v. alle inwoners) [%]	10,4	30,6	11,0	24,5	10,7	21,5

1.2.2.1. Huidige nationaliteit

Van alle Dilbekenaren had in 2018 10,1% een andere dan de Belgische nationaliteit. In 2001 was dat maar 4,4%.

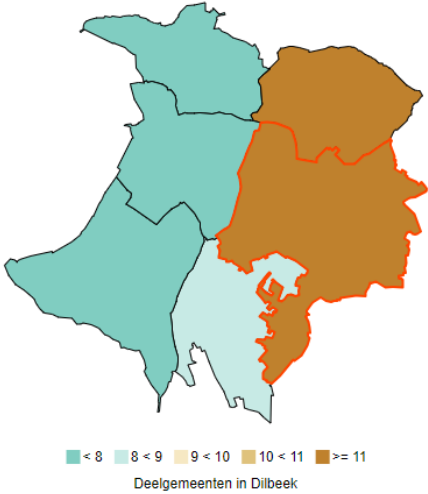
Dilbeek is vooral aantrekkelijk voor Italianen, Roemenen, Polen, Fransen en Spanjaarden. In totaal kent Dilbeek 133 verschillende nationaliteiten.

Aandeel inwoners met een niet-Belgische nationaliteit

Dilbeek (deelgemeente)

Van de verschillende deelgemeenten is Groot-Bijgaarden koploper met 12% inwoners met een niet-Belgische identiteit en Dilbeek volgt met 11%.

Ook hier kunnen dynamische kaarten op wijkniveau ons helpen om het Agentschap Integratie en Inburgering gericht te laten werken naar bepaalde categorieën van nieuwkomers (origine, taalniveau, opleidingsniveau, sociaal-economische status, verblijfsstatuut, ...).

Als voorbeeld een moment-opname van de Roemeense gemeenschap in Dilbeek:

1.2.2.2. *Herkomst*

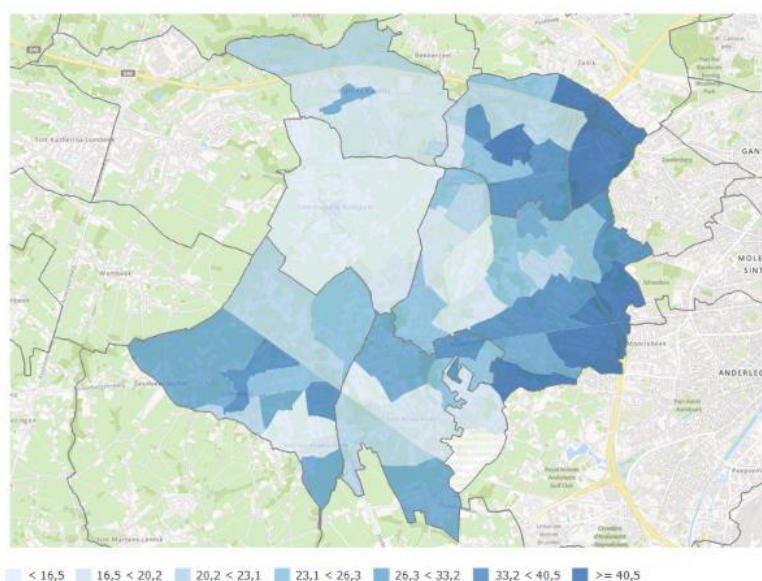
Ook Belgen worden beschouwd als zijnde van vreemde herkomst wanneer hun geboortenationaliteit anders was of wanneer hun moeder of vader een vreemde nationaliteit heeft.

Dat resulteert in 12.995 Dilbekenaren van vreemde herkomst of 30,6% van de totale bevolking.

	gemeente Dilbeek		provincie Vlaams-Brabant		gewest Vlaams Gewest	
	2001	2018	2001	2018	2001	2018
totaal aantal inwoners volgens rijksregister [aantal]	37.909	42.467	1.023.472	1.139.522	5.997.585	6.560.627
niet-Belgische herkomst [aantal]	3.925	12.995	112.328	279.202	639.806	1.411.586
niet-Belgische herkomst (t.o.v. alle inwoners) [%]	10,4	30,6	11,0	24,5	10,7	21,5

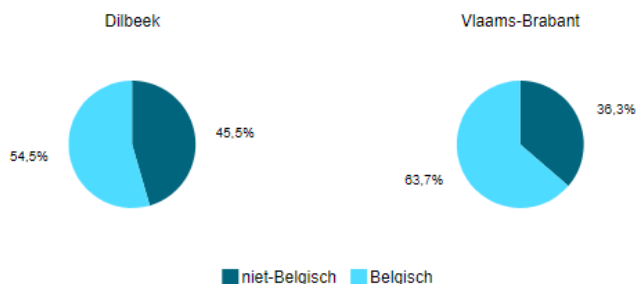
Ook hier hebben de deelgemeenten Groot-Bijgaarden (37%) en Dilbeek (31%) het grootste aandeel inwoners van vreemde herkomst. Dan volgen Schepdaal (25%), Itterbeek (25%), Sint-Ulriks-Kapelle (21%) en Sint-Martens-Bodegem (13%).

Een gedetailleerd beeld op wijkniveau ziet er als volgt uit.

Opmerkelijk is dat, wanneer we inzoomen op de categorie jongeren tussen 0 en 24 jaar, zelfs 45,5% van de totale bevolking een niet-Belgische herkomst heeft. Dit percentage ligt een kwart hoger dan het gemiddelde in Vlaams-Brabant, maar ligt in lijn met de gemeenten uit de Belfiuscluster V9 (51,3% in 2018).

Inwoners 0-24 jr. verdeeld naar Belgische of niet-Belgische herkomst

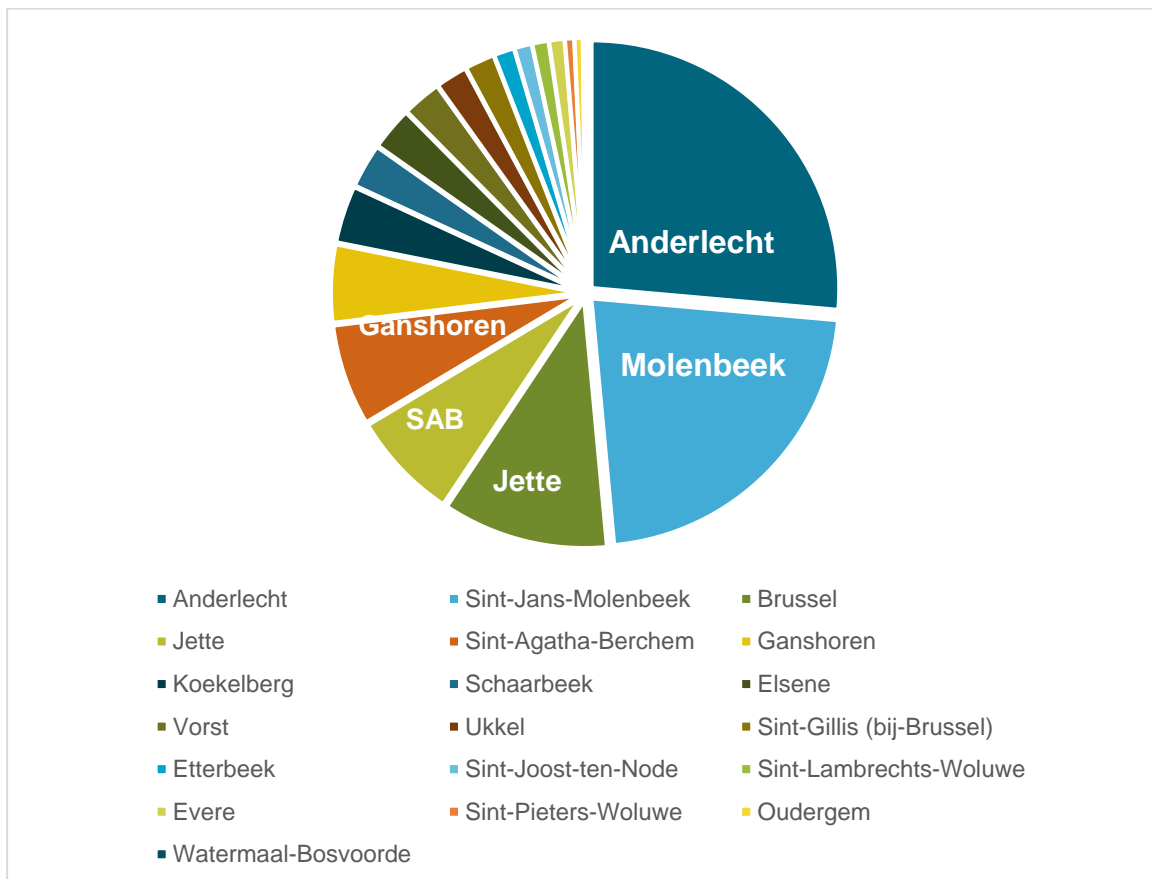

2017

1.2.3. Monitoring instroom en taalverwerving

Een groot deel van de nieuwe inwoners die Dilbeek binnenkomen, is afkomstig uit Brussel en dan vooral vanuit de twee naburige gemeenten, Molenbeek en Anderlecht.

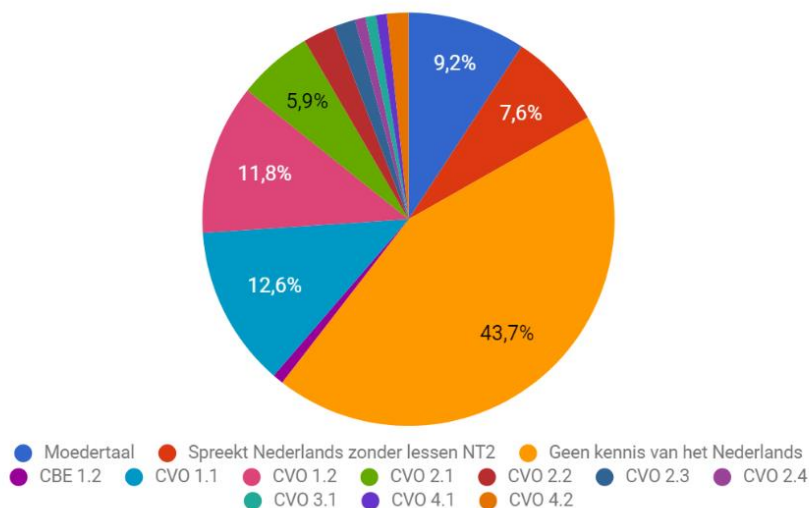
Uit de cijfers van de taalbarometer¹, blijkt dat de kennis van en het gebruik van het Nederlands in Anderlecht en Molenbeek klein is. Instromers uit Molenbeek en Anderlecht versterken zo het beeld dat de kennis van het Nederlands bij anderstalige nieuwkomers vaak nog zwak is. Eind juni 2019 zal het Brussels Instituut voor onderzoek (BRIO) de resultaten bekendmaken van een nieuw onderzoek, uitgevoerd naar het gebruik van het Nederlands zowel in Vlaamse als Brusselse gemeenten. Dit zou ons een nog scherper zicht moeten opleveren op de huidige kennis en gebruik van het Nederlands in thuis-, werk-, school- en vrijetijdscontext.

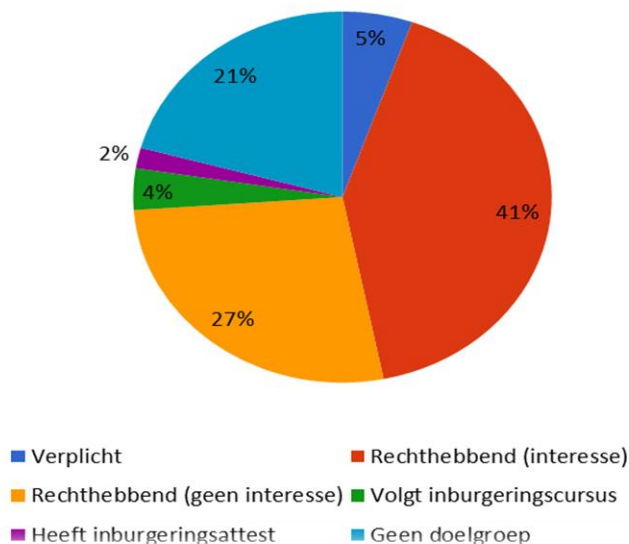
¹ www.briobrusssel.be

Tijdens het project met PIN vzw werden nieuwe inwoners met integratievragen uitgenodigd voor een onthaalgesprek en doorverwezen voor een taalniveaubepaling of intakegesprek naar het Agentschap Integratie en Inburgering. Op deze manier is het mogelijk beter de behoeften te detecteren en het aanbod NT2 beter af te stemmen op de reële noden en vragen.

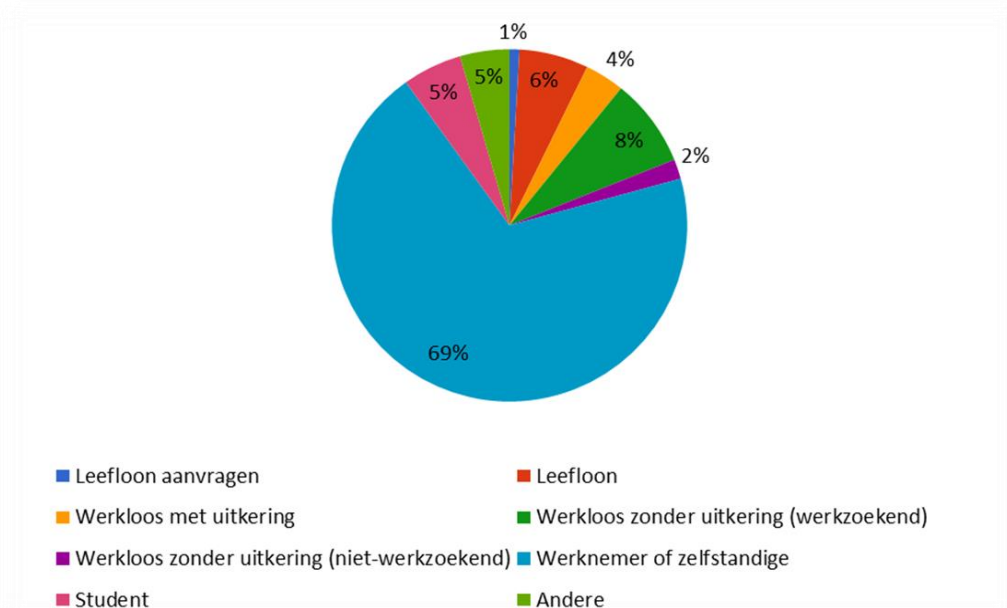
In de eerste helft van 2018 brachten gesprekken met 227 alleenstaanden of gezinnen van vreemde origine volgende informatie op:

Slechts 5 % van de nieuwkomers is verplicht zich bij het onthaalbureau aan te melden. Toch geeft 41% van deze geïnterviewde nieuwkomers aan interesse te hebben voor het volgen van een Inburgeringstraject. Door het voeren van een actieve toeleidingsbeleid van alle nieuwe inwoners, zoals voorzien via het project Instroommonitoring 2019-2020 kan actief gewerkt worden aan een beter bereik van deze doelgroep door de reguliere aanbodverstrekkers NT2 en Inburgering.

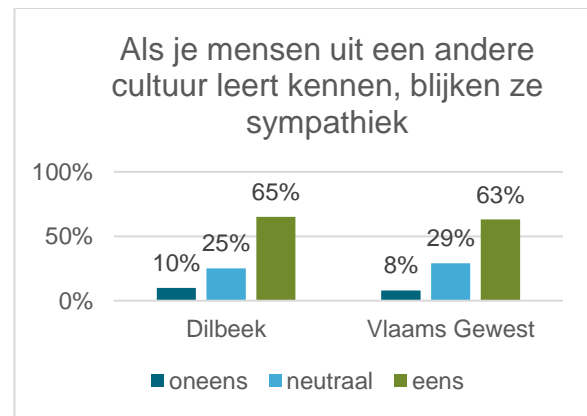
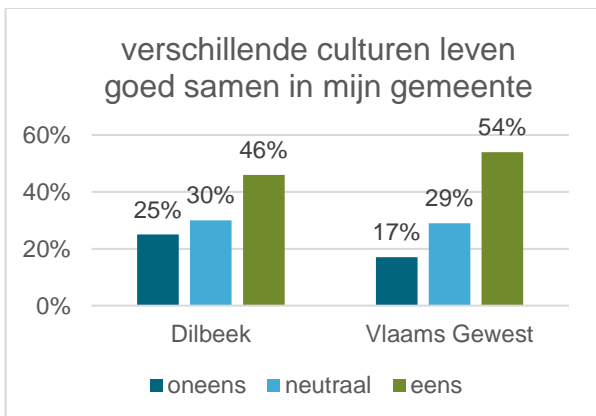
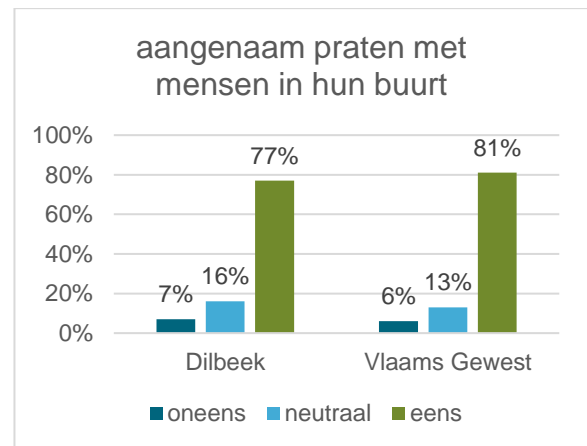
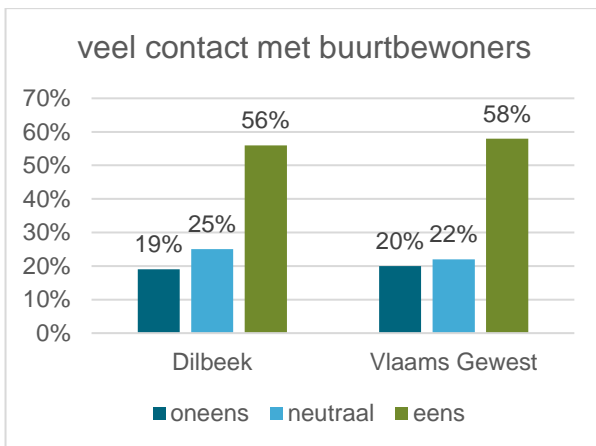

Bevraging rond de economische status van nieuwkomers tijdens de onthaalgesprekken leert ons dat een toch wel grote meerderheid (69 %) van deze inwoners aan het werk is als zelfstandige of werknemers. Nuance hierbij is dat de cijfers betrekking hebben op de instromers die zelf aangeven integratie en inburgeringsvragen te hebben. Door in te zetten op monitoring van de volledige instroom van nieuwe inwoners zullen we een vollediger zicht krijgen op de actuele realiteit.

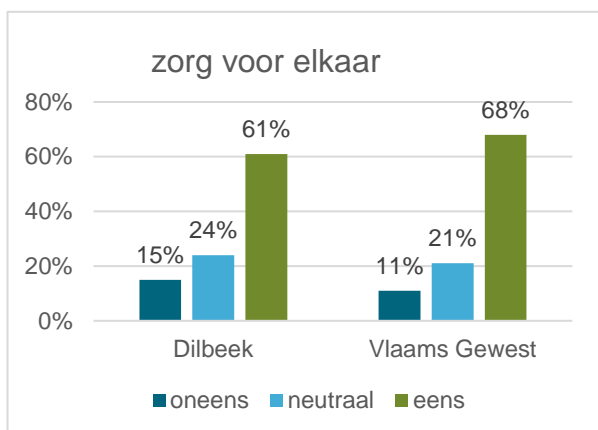

1.2.4. Samenleven²

De cijfers voor Dilbeek en het Vlaams Gewest liggen dicht bij elkaar als het gaat om samenlevingsvragen. Voor “zorg voor elkaar” is de Dilbekenaar minder optimistisch dan het Vlaamse gemiddelde. Ook over het samenleven van verschillende culturen, behalve wanneer je de mensen leert kennen.

² Deze cijfers zijn afkomstig van de gemeentemonitor en zijn samengesteld op basis van een bevraging.

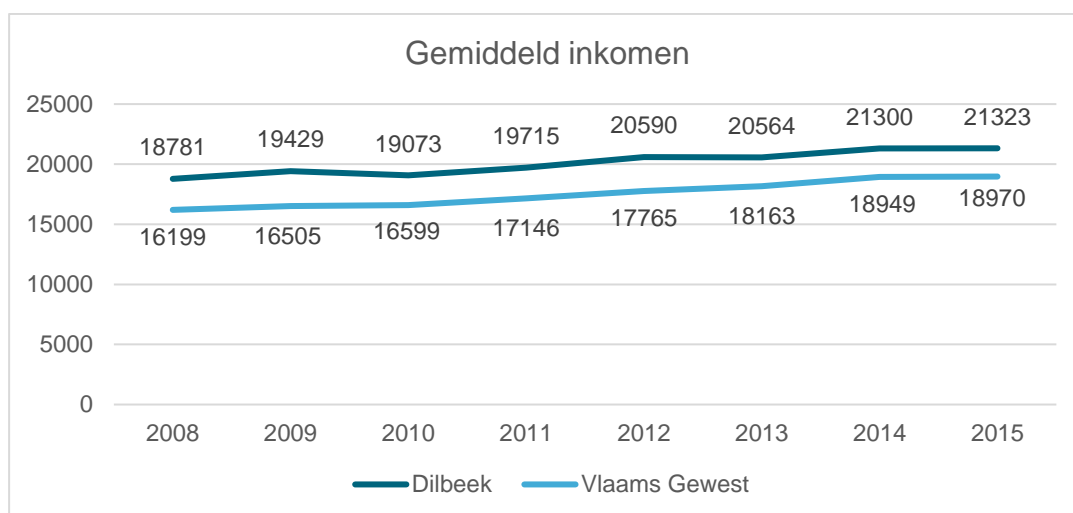

1.3. Economische situatie

1.3.1. Gemiddeld inkomen

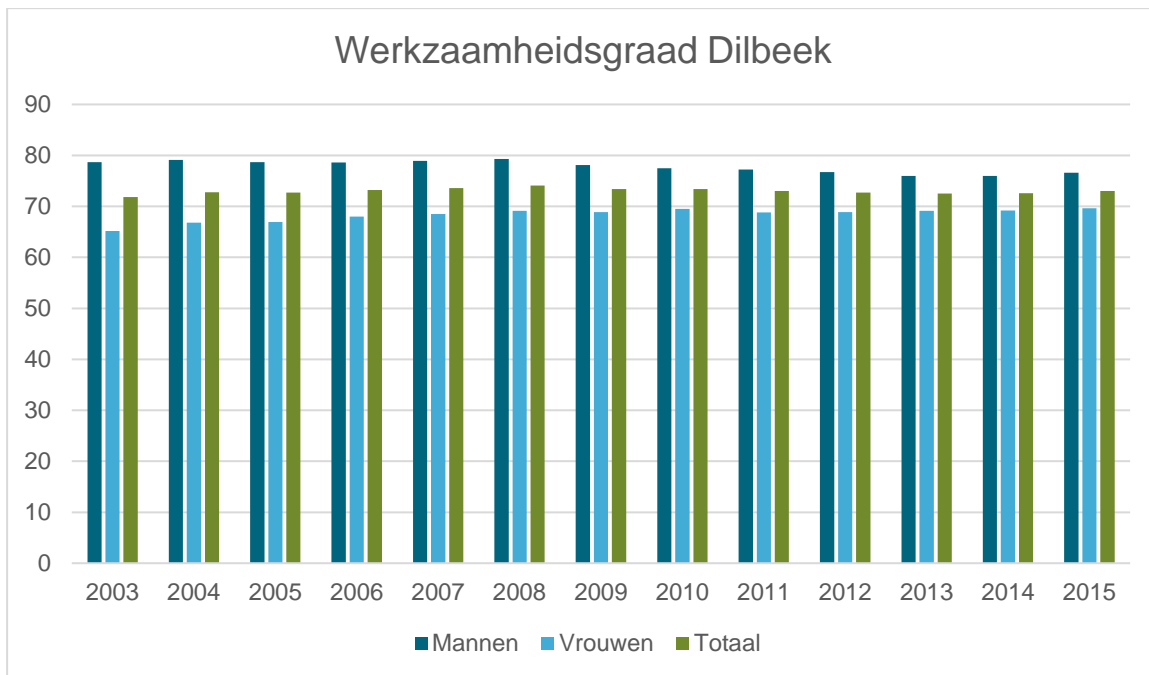
Het gemiddeld inkomen per inwoner steeg in Dilbeek van 2008 tot 2015 met 13,5%. Dit percentage was in de gemeenten uit de Belfiuscluster V9 11,8% en in het Vlaams Gewest met 17.1%.

De gemiddelde Dilbekenaar heeft met € 21.323 een vrij hoog inkomen ten opzichte van de Belfiuscluster V9 met € 19.514 en het Vlaams Gewest met € 18.970.

1.3.2. Werkzaamheidsgraad

De werkzaamheidsgraad vertoont een lichte stijging van 71,8% in 2003 naar 73% in 2015. Dit is gelijklopend met de Belfiuscluster V9 (71,1% - 72%). Het Vlaams gewest maakt een inhaalbeweging van 68,8% in 2003 naar 72% in 2015.

1.4. Veiligheid

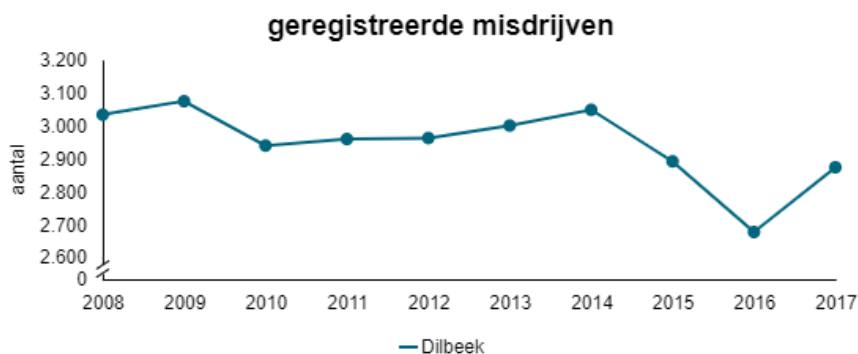
Het aantal geregistreerde diefstallen daalt, net als het aantal verkeersongevallen.

Wat GAS betreft, worden het meeste boetes uitgeschreven voor sluikstort.

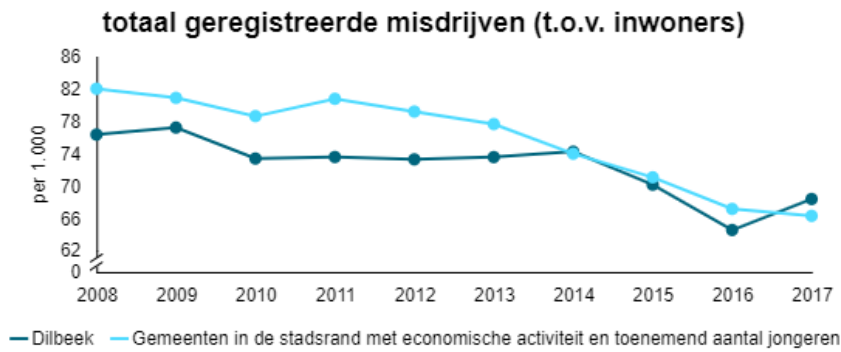
Uitgebreidere veiligheidscijfers worden besproken in de omgevingsanalyse van de lokale politiezone.

1.4.1. Algemeen

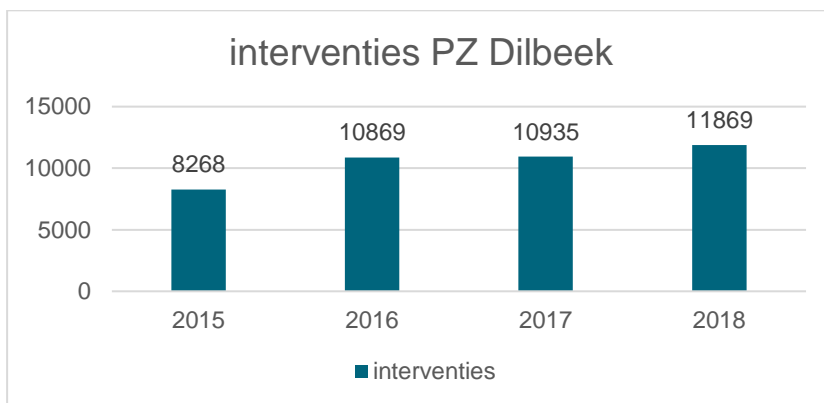
Het aantal geregistreerde misdrijven is in 2017 gestegen naar 2.874, maar ligt hiermee nog steeds onder het gemiddelde van de jaren 2008 (3.034) tot en met 2015 (2.892).

De globale tendens is, met uitzondering van 2017 (68,37 misdrijven per 1.000 inwoners), in lijn met de evolutie in de gemeenten van de Belfiuscluster V9.

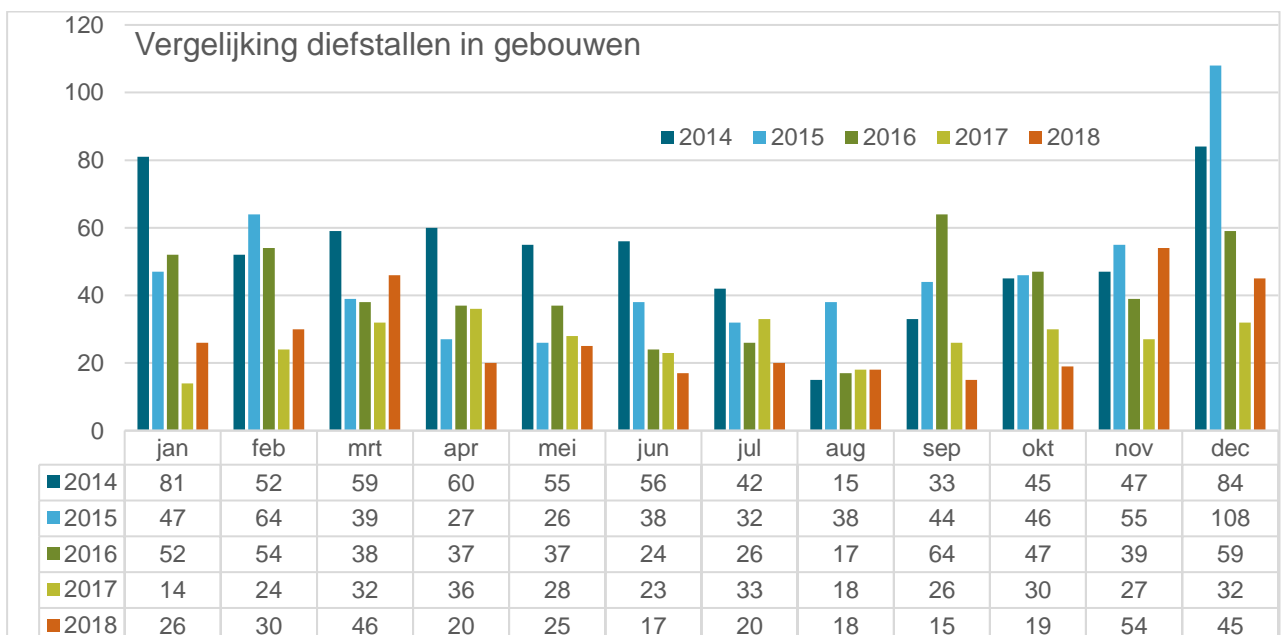
De lokale politiezone Dilbeek deed in 2018 11.869 interventies. Een interventie betekent dat een ploeg op het terrein wordt gestuurd. Het aantal interventies per jaar is sinds 2015 met 43% gestegen.

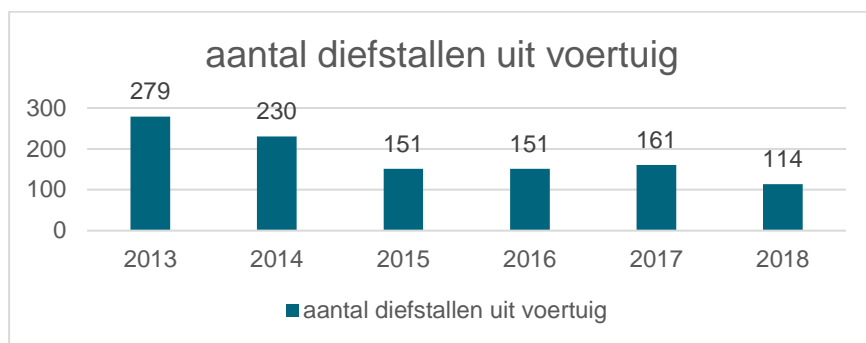
1.4.2. Diefstallen en geweldpleging

Het aantal diefstallen in gebouwen daalt in de globaliteit. In 2018 zien we tijdens de wintermaanden opnieuw een stijging.

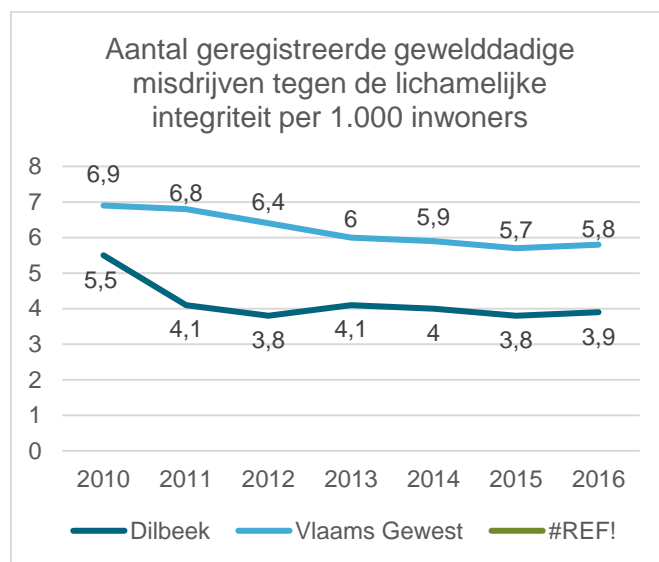
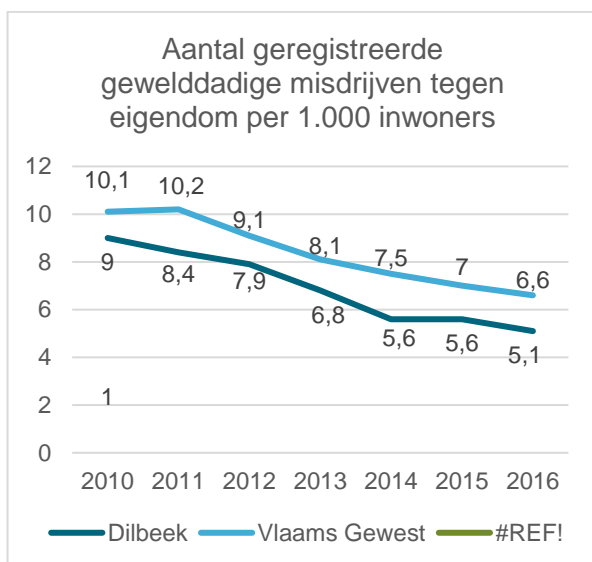
In 2018 waren er 138 effectieve diefstallen uit woningen en 108 pogingen.

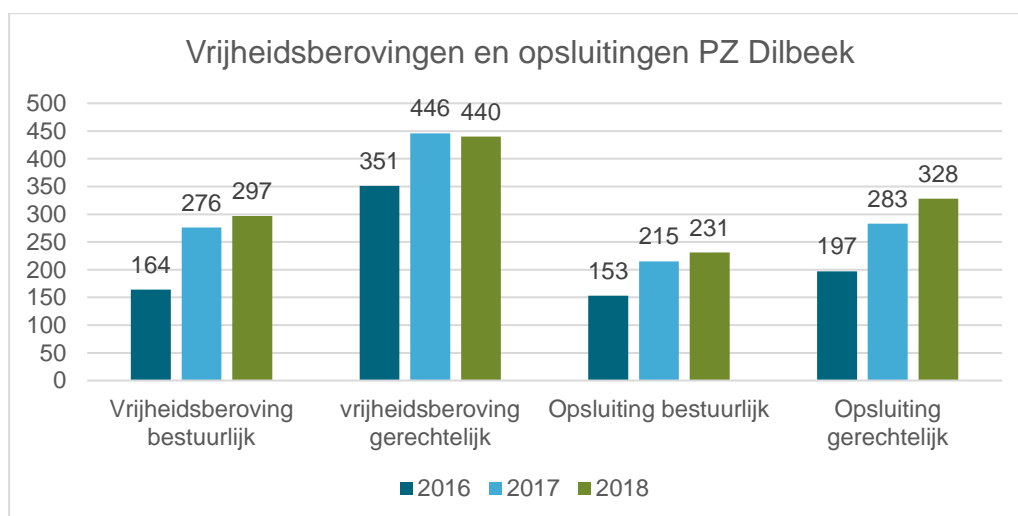
Ook het aantal diefstallen uit voertuigen daalt. De daling sinds 2013 bedraagt 59,1%.

Het aantal misdrijven met geweld daalt voor wat betreft eigendomsdelicten, maar blijft stabiel voor wat betreft inbreuken op de lichamelijke integriteit van de inwoners.

In 2018 zien we een lichte stijging in het aantal vrijheidsberovingen en opsluitingen.

1.4.3. BIN-netwerken

Op dit moment zijn er 7 buurtinformatienetwerken. In deze BIN-netwerken engageren burgers zich, samen met de lokale overheid en de lokale politie, om aan veiligheid te werken door, onder meer, alert te zijn voor verdachte signalen en deze te melden. Alle BIN-netwerken samen tellen 572 leden.

Kaudenaarde	112
Dilbeek Centrum	44
Schepdaal	68
Savio	140
Kalenbroek	44
Ten Gaerde	87
Wolsem	77

1.4.4. Verkeersveiligheid

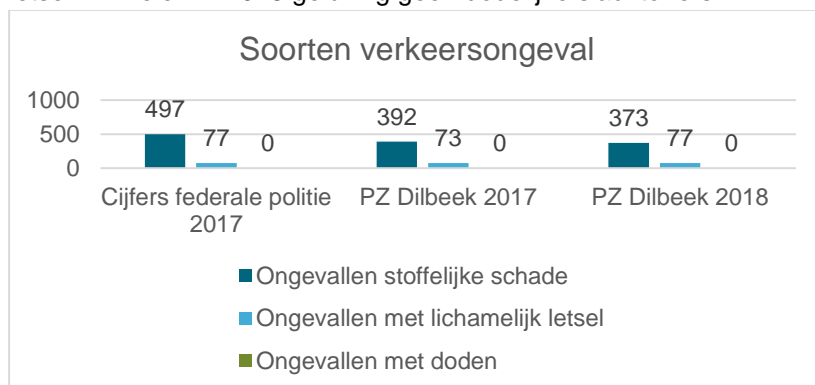
Ook in 2018 werd intensief gecontroleerd op het respecteren van de voorgeschreven snelheid:

- Bemande controles: 3.532 of 5,6% van de bestuurders reed te snel
- Onbemande controles: 4.943 of 0,0013% van de bestuurders reed te snel

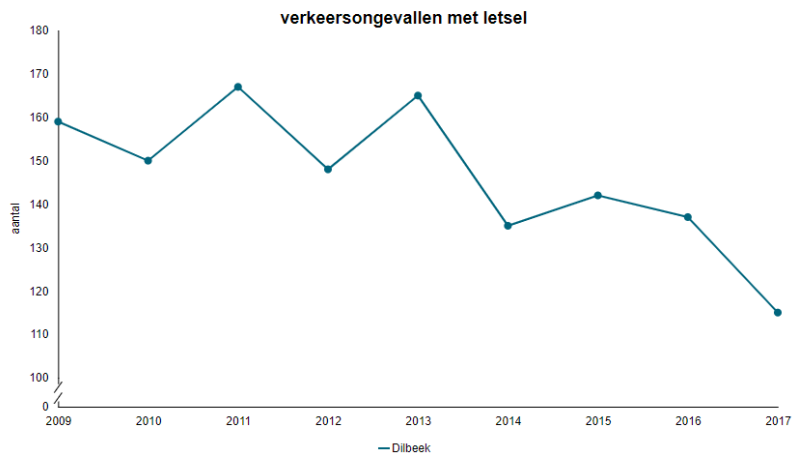
Evolutie controle snelheid	2015	2016	2017	2018
Bemandede controles: aantal gecontroleerde voertuigen	63.333	73.183	93.665	62.648
Bemandede controles: aantal voertuigen boven getolereerde snelheid	3.044	4.999	7.243	3.532
bemandede controles: % overtreders	4,81%	6,83%	7,73%	5,6%
Onbemandede controles: aantal gecontroleerde voertuigen	9.404.481	5.847.895	2.610.188	3.857.763
Onbemandede controles: aantal voertuigen boven getolereerde snelheid	12.489	10.305	4.263	4.943

Bij de reguliere controles op rijden onder invloed testte in 2018 2,06% van de bestuurders positief. Bij de controles naar aanleiding van een verkeersongeval was dat 15,13%.

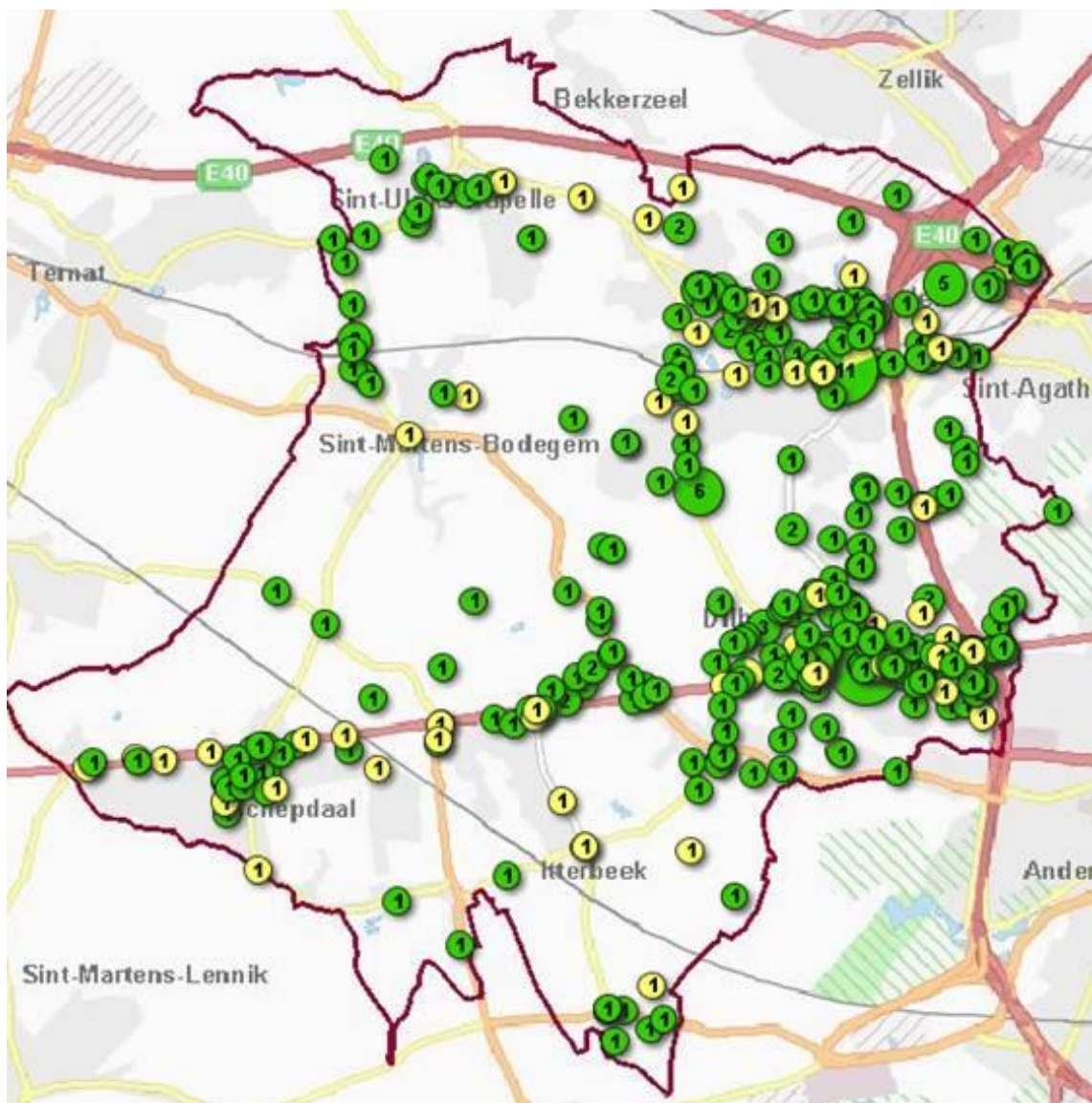
Het aantal verkeersongevallen daalt, zowel de ongevallen met stoffelijke schade als deze met lichamelijk letsel. Er vielen in 2018 gelukkig geen dodelijke slachtoffers.

Het aantal verkeersongevallen met letsel gaat overigens al jaren in dalende lijn: van bijna 170 in 2011 en 2013 naar 115 in 2017 en zelfs maar 77 in 2018.

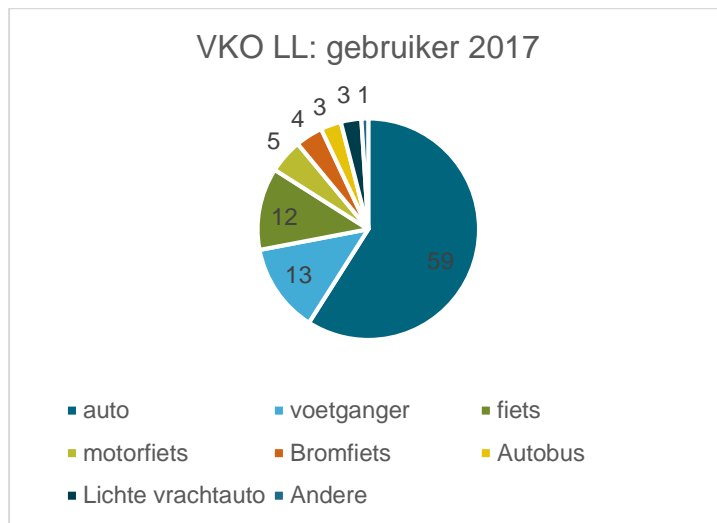

Uitgezet op de kaart, blijkt dat vooral verbindingswegen gevaarlijke punten zijn (groen: stoffelijke schade - geel: lichamelijke letsel)

In 2017 was 59% van de slachtoffers van de verkeersongevallen met een lichamelijke letsel autobestuurder. In 2016 was dat 49%.

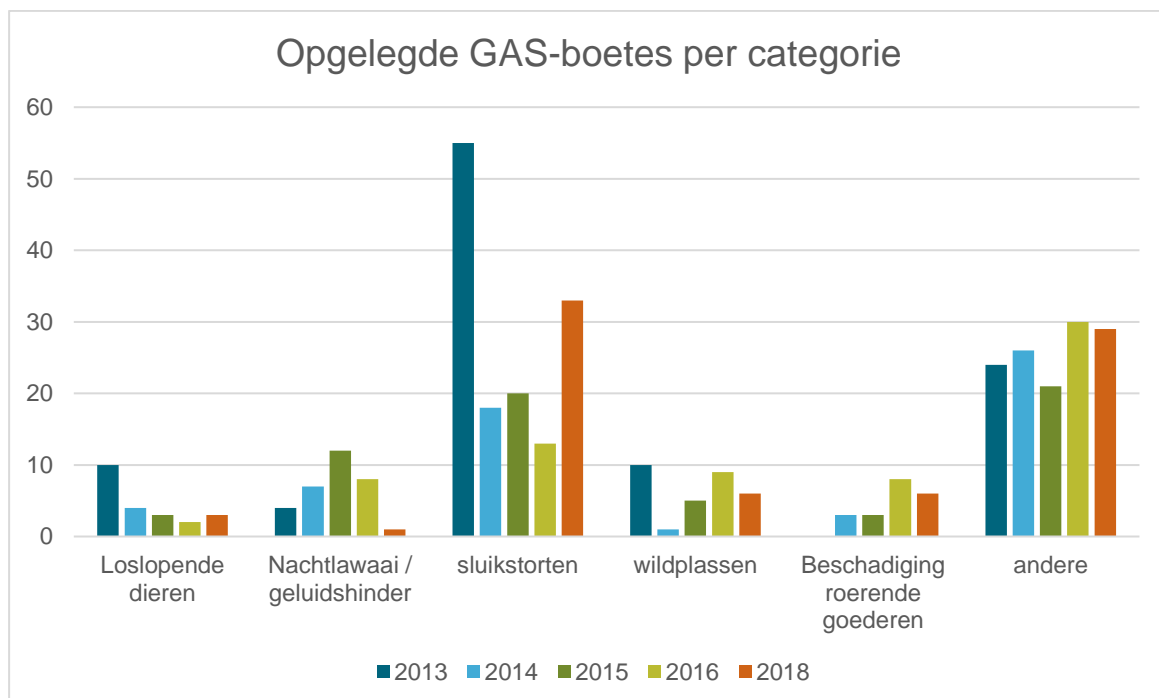
25 % van de slachtoffers was zwakke weggebruiker, fietser of voetgangers ten opzichte van 35% in 2016.

1.4.5. Gemeentelijke Administratieve Sancties (GAS)

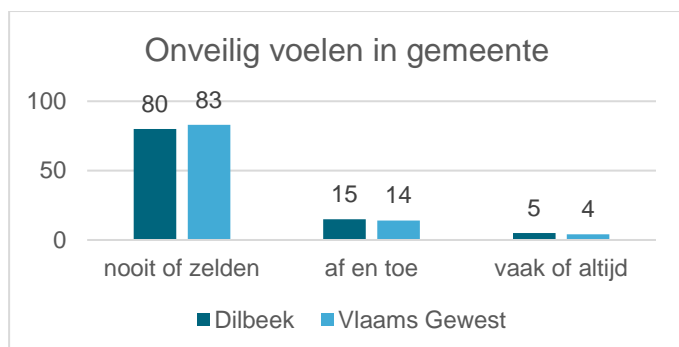
Een aantal van de overtredingen op het algemeen politiereglement (APR) kan vervolgd worden via GAS. Elke gemeente kan, binnen het door de hogere wetgever gecreëerde juridische kader, autonoom kiezen wat precies strafbaar gesteld wordt in het APR en op welke wijze de handhaving en vervolging hiervan wordt georganiseerd.

Uit de historiek van het aantal effectief opgelegde geldboetes door de sanctionerend ambtenaar, blijkt dat voornamelijk sluijstorten beboet wordt. Daarna volgen nachtlawaai, loslopende dieren en overlast met betrekking tot dieren (lawaai, bijten).

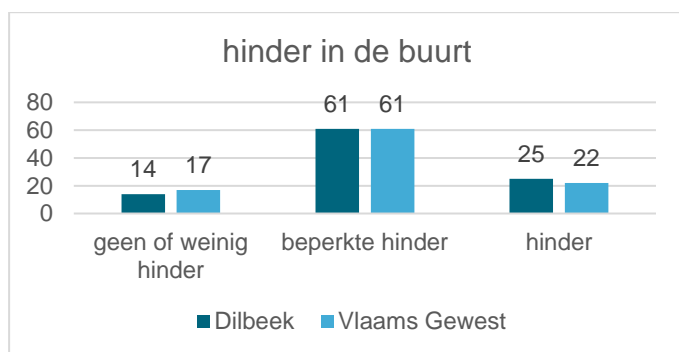

1.4.6. Veiligheidsgevoel en overlast³

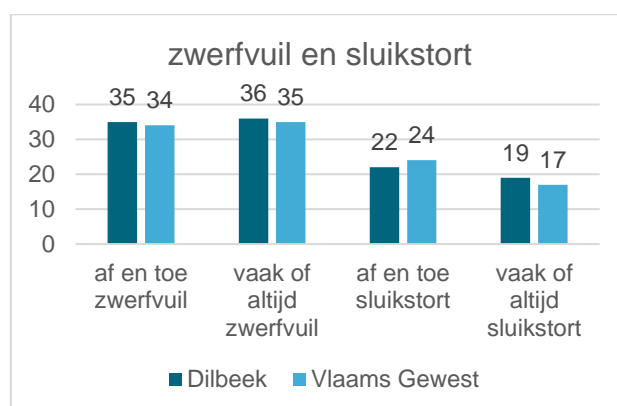
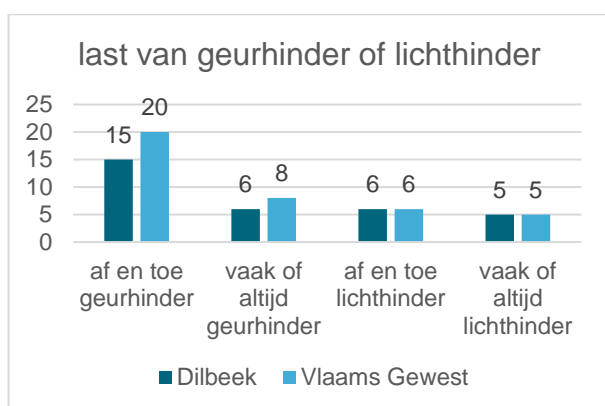
Dilbekenaren voelden zich in 2017 over het algemeen zelden onveilig. De cijfers liggen in de buurt van de gemiddelde percentages van het Vlaams-Gewest.

Een groot deel van de bevolking geeft aan dat ze in 2017 maandelijks wel eens beperkte hinder in de buurt hebben ondervonden. Ook hier zitten we rond het gemiddelde in het Vlaams Gewest.

Meer specifiek is de last van geur- of lichthinder eerder beperkt, terwijl een groot deel van de bevolking aangeeft last te hebben van zwerfvuil en sluikestort.

³ Deze cijfers zijn afkomstig van de gemeentemonitor en zijn samengesteld op basis van een bevraging.

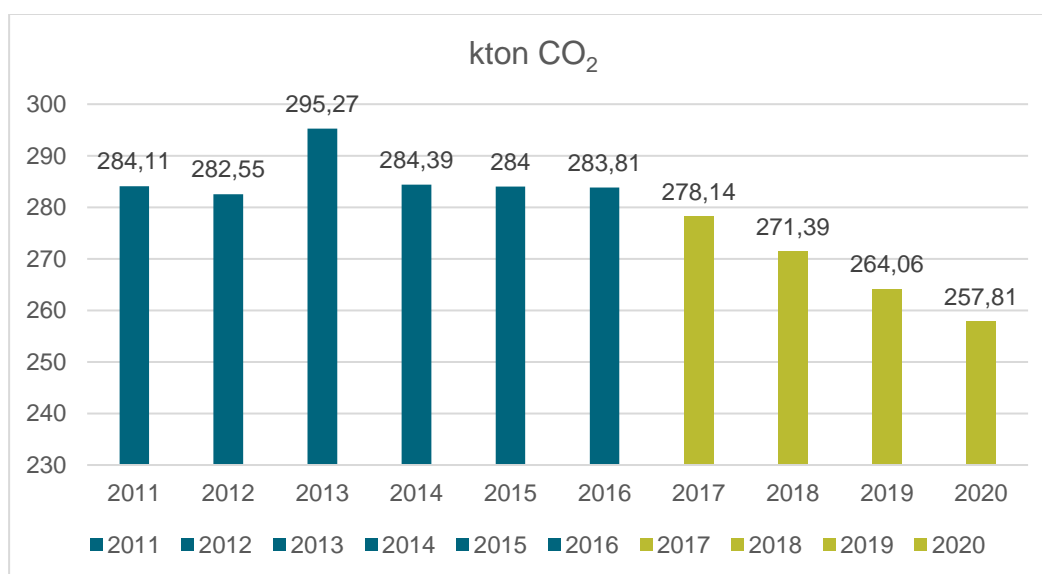
1.5. Klimaat

Dilbeek wordt heter, droger in de zomer, natter in de winter en overstromingsgevoeliger. De voorgenomen doelstellingen voor vermindering van de CO₂-emissie en de vermeerdering van vernieuwbare energie worden niet gehaald. Er is marge voor maatregelen van adaptatie (klimaatverandering vertragen) en mitigatie (impact beperken).

1.5.1. CO₂-emissie

Dilbeek engageerde zich – net als vele andere gemeenten – om tegen 2020 20% minder CO₂ uit te stoten dan in 2011, wanneer de nulmeting gebeurde.

Momenteel zijn de cijfers gevalideerd tot en met 2016. Daaruit blijkt dat de emissie sinds 2011 quasi stabiel is gebleven. De informatie vanaf 2017 is de prognose volgens het klimaatactieplan, dit zijn dus niet de effectieve resultaten.

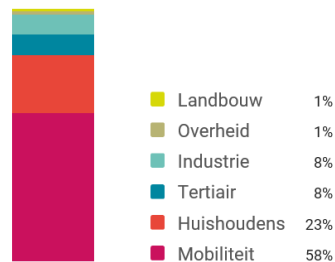

Voor de meeste vooropgestelde maatregelen loopt Dilbeek achter en had een groter percentage van de doelstelling al gerealiseerd moeten zijn.

Maatregel niet gehaald	Realisatie %	Maatregel op schema	Realisatie %
Dakisolatie tertiaire sector	6	Energiescans	63
Intern duurzaam woon-werkverkeer	48	Gemeentelijke vloot	54
PV-installaties eigen gebouwen	43	Aankoop groene elektriciteit gemeente	100
Warmtepomp huishoudens	13		
Zonnepanelen huishoudens	20		
Muurisolatie huishoudens	15		

Huidige CO₂ emissies per bron

De grootste bron van CO₂-uitstoot in Dilbeek is mobiliteit, goed voor zo'n 58%, gevolgd door de huishoudens met 23%.

1.5.2. Hernieuwbare energie

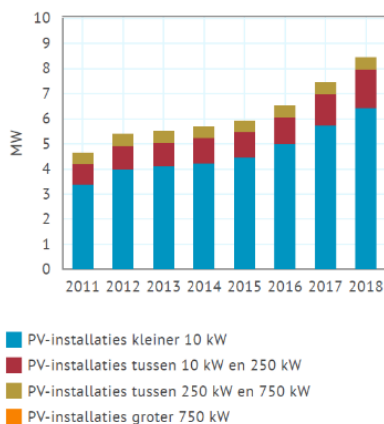
Om de doelstelling van het Burgemeestersconvenant te halen en 20% minder CO₂ uit te stoten tegen 2020 en 40% minder CO₂ tegen 2030, moet gewerkt worden op 2 sporen: energiebesparing enerzijds en de productie van hernieuwbare energie anderzijds.

De Europese Unie en haar lidstaten hebben concrete doelstellingen vastgelegd om het aandeel hernieuwbare energie sterk te vergroten. De Belgische doelstelling beoogt op dit moment 13% hernieuwbare energie tegen 2020. Het voorstel om dit te doen stijgen tot 18,3% in 2030 ligt momenteel voor. Europa is ambitieuzer en wil tegen 2030 32% hernieuwbare energie produceren.

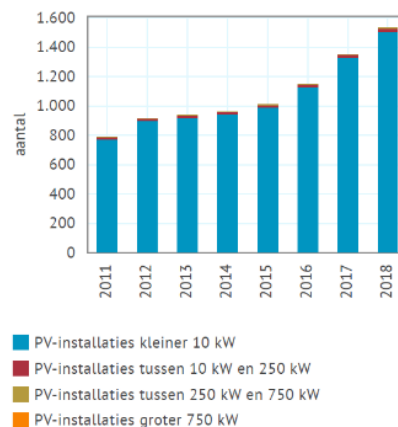
1.5.2.1. PV-installaties

Het globale aantal fotovoltaïsche zonnepanelen blijft groeien. In 2018 bedroeg het totaal geïnstalleerd vermogen in Dilbeek 5,40 MW.

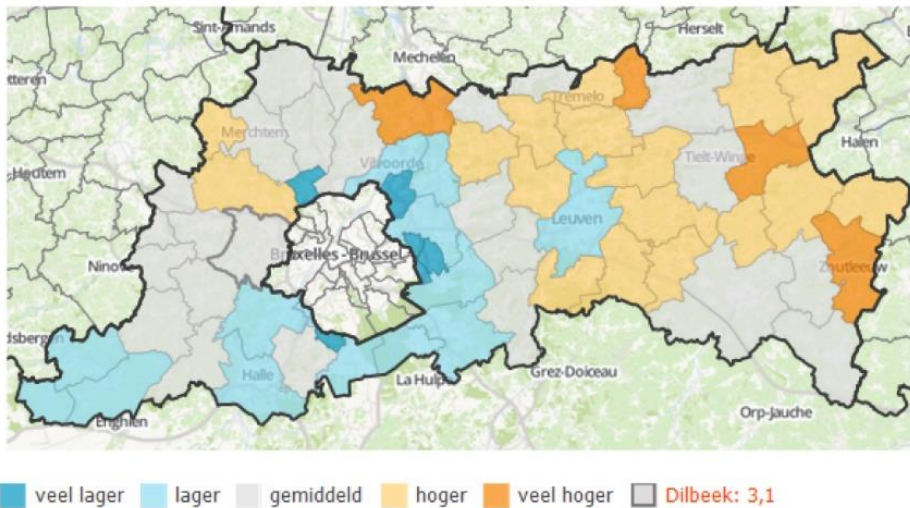
Evolutie geïnstalleerd vermogen in Dilbeek

Evolutie aantal PV-installaties in Dilbeek

Er is echter nog veel plaats voor zonnepanelen. In 2018 gebruikte Dilbeek slechts 3,1% van het zonnepotentieel van de daken. Dit is minder dan Vlaams-Brabant (3,8%) en het Vlaams Gewest (4,4%).

1.5.2.2. Windenergie

Windturbines kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan onze energievoorziening. Doorgaans levert een onshore turbine in Vlaanderen een vermogen van 2 tot 4 MW. Dat is genoeg om 1.100 à 2.400 gezinnen van elektriciteit te voorzien.

Om hinder voor omwonenden te beperken is Vlaanderen selectief qua inplantingsplaatsen. De turbines worden zoveel mogelijk in de buurt van andere infrastructuur zoals haven- en industriegebieden, autosnelwegen, spoorwegen, dijken of kanalen geplaatst.

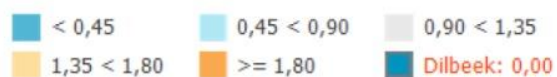
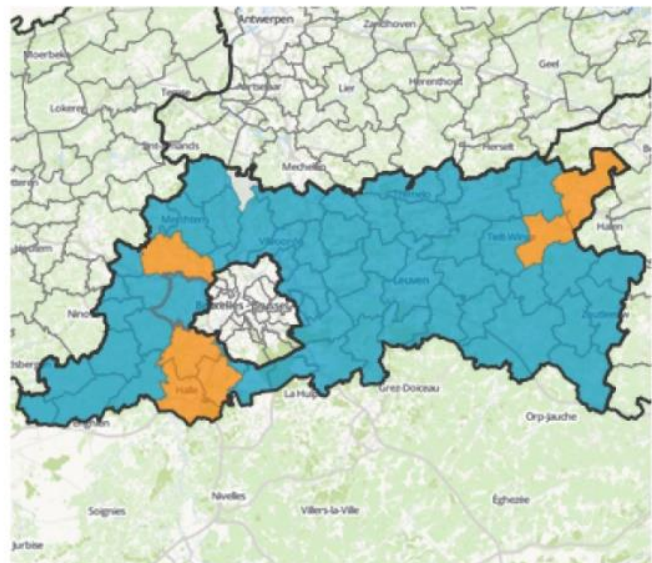
Bijkomende hinderpaal voor belangrijke gebieden in Vlaams-Brabant zijn de beperkingen omwille van technische redenen (bebouwing en vliegroutes, veiligheid en leefbaarheid), ecologische redenen (aanvliegroutes vogels) en maatschappelijke argumenten (waardering). Al deze elementen zijn opgenomen in de energiekansenkaarten.

Het provinciebestuur heeft 50 bijkomende winturbines tegen 2040 als doelstelling vooropgesteld. Mogelijk kunnen coöperatieve windmolens, ook voor Dilbeek, hierbij helpen.

Het Vlaams Gewest had in 2018 521 grote en kleine windturbines, samen goed voor een vermogen van 1.188,93 MW.

In Vlaams-Brabant waren dat 28 grote en kleine windturbines, met een totaal vermogen van 60,52 MW.

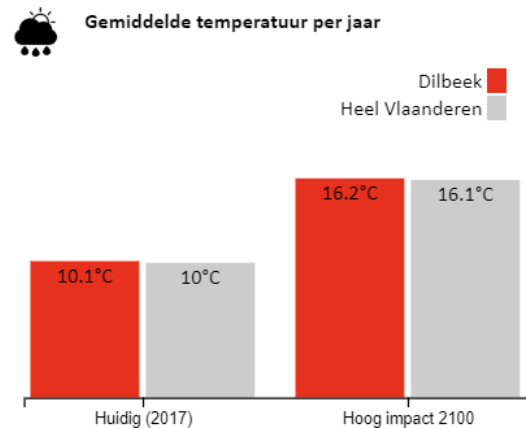
Dilbeek heeft geen windmolens.

1.5.3. Effecten klimaatverandering

Klimaatopwarming is een van de grootste mondiale risico's voor mens en maatschappij. Ze zal in Vlaanderen eenvoudig uitgedrukt zorgen voor 'meer hittegolven, drogere zomers, nattere winters en een stijgend zeeniveau'.

Het hoog impactscenario voorspelt een stijging van de gemiddelde temperatuur tegen 2100 met meer dan 50%

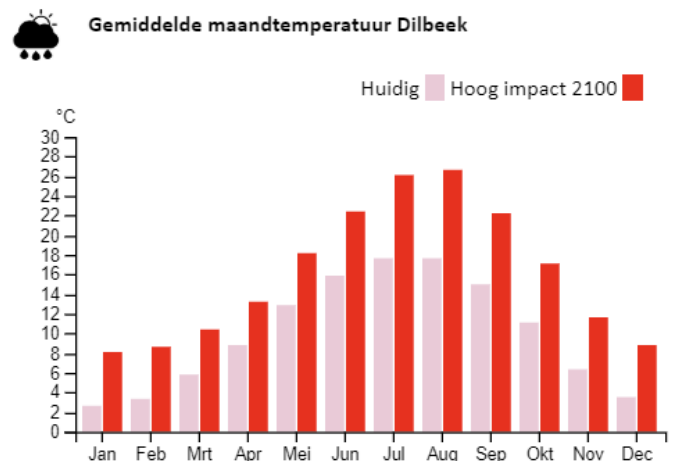
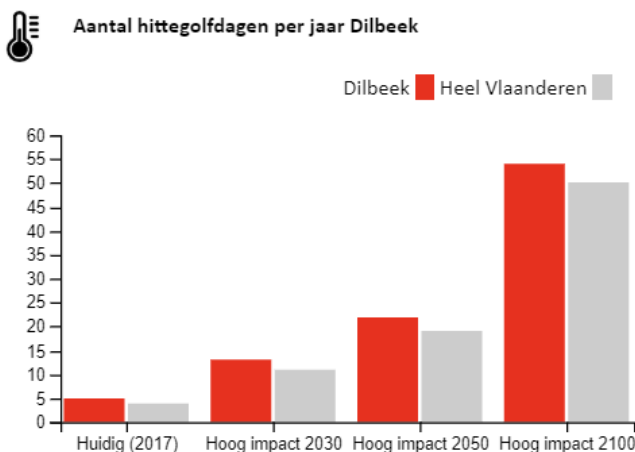
Recente onderzoeksresultaten verfijnen dit beeld verder⁴. Ze tonen op synthese kaarten welke effecten te verwachten zijn op vlak van hitte, overstromingen, droogte, ... en de socio-economische impact ervan. Op deze manier worden de 'hotspots' van klimaatverandering voor Vlaanderen in beeld gebracht.

1.5.3.1. Hitte

Steden krijgen vaker te kampen met hittestress dan landelijke omgevingen. De temperatuur stijgt dan boven de gezondheidsdrempels, zowel overdag (29,6°C) als 's nachts (18,2°C). Hoe groter de stad, hoe groter het effect. Dilbeek ondervindt hier mee de invloed van.

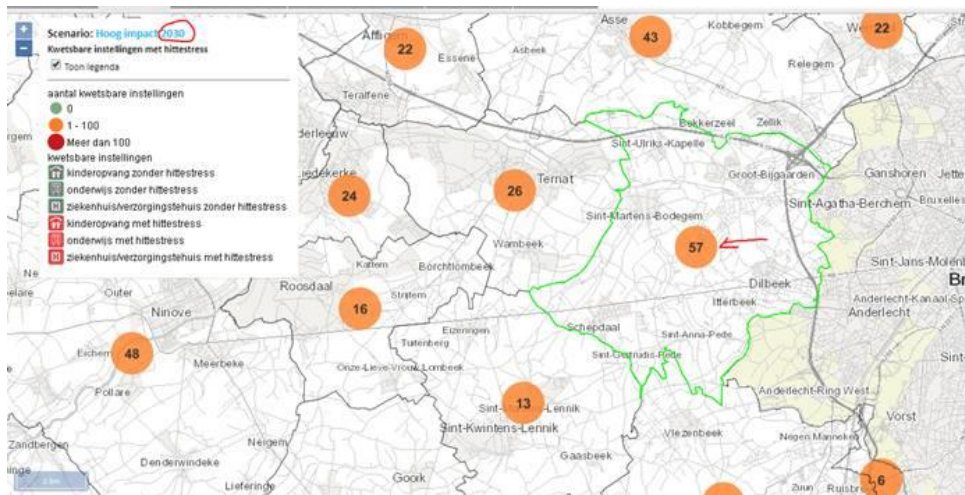
Onder het huidige klimaat kent Vlaanderen gemiddeld 4 hittegolfdagen per jaar. In Dilbeek waren er dat 5 in 2017. Prognoses in geval van het hoge-impactklimaatscenario tonen dat dit zeer sterk zal stijgen, in Dilbeek meer dan in Vlaanderen.

Ook de gemiddelde maandtemperaturen stijgen.

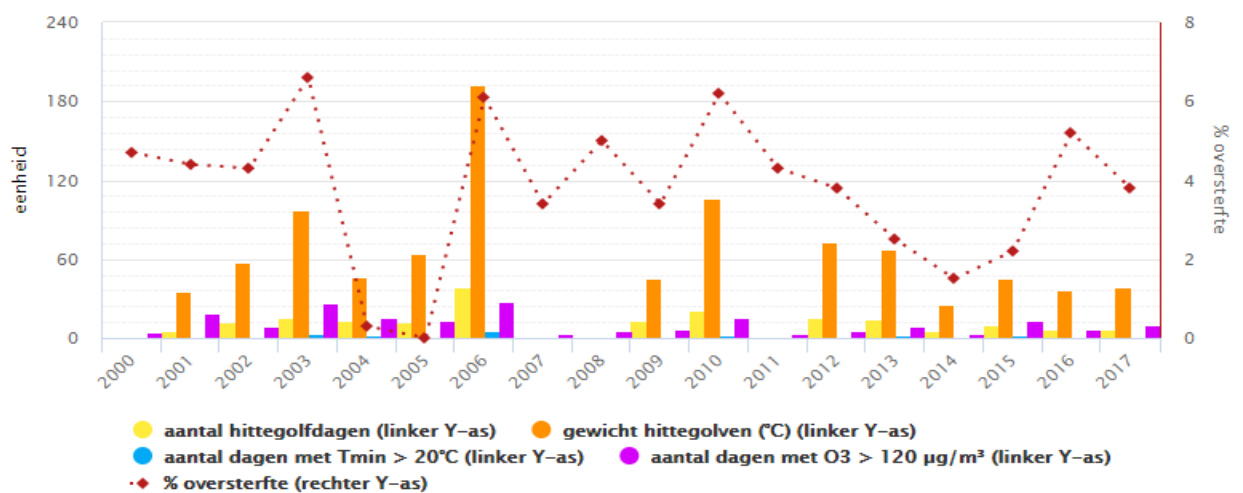
In 2030 zullen 57 van de 65 kwetsbare instellingen in Dilbeek onderhevig zijn aan hittestress. Ook hier is de stijging in Dilbeek groter dan andere Vlaamse gemeenten.

⁴ <https://klimaat.vmm.be/nl/kaartapplicatie-thema-2>

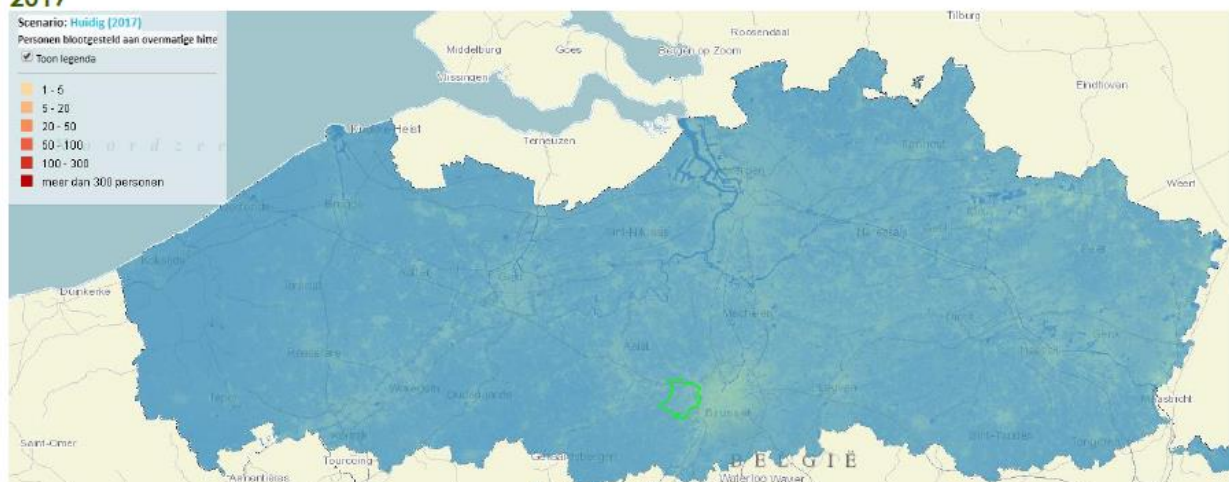
De gevolgen van hittestress zijn vooral merkbaar op vlak van gezondheid en kunnen leiden tot oversterfte (zoals bv in 2003, 2006 en 2010).

Oversterfte tijdens zomers afgetoetst aan enkele toestandsindicatoren

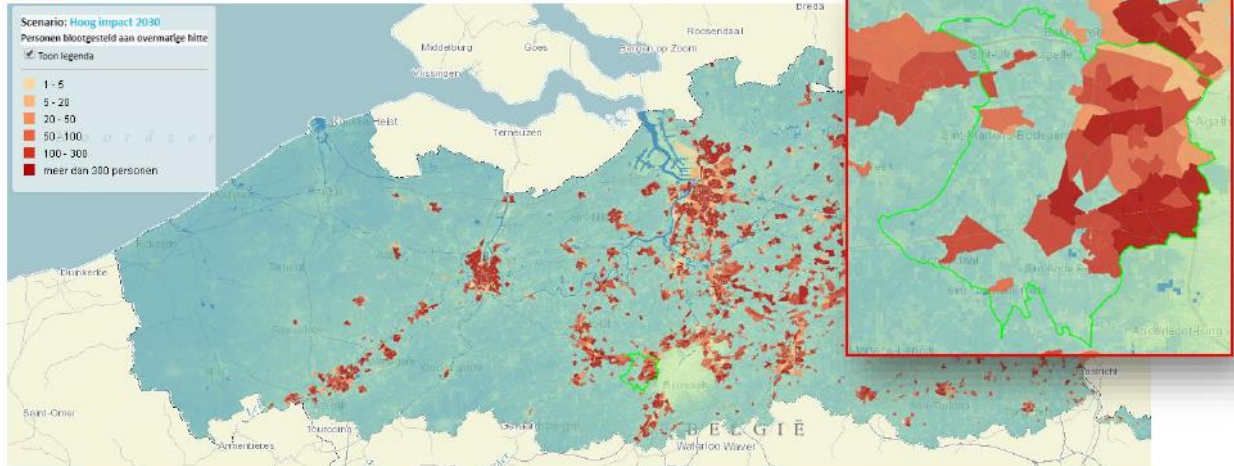

Uit de prognose blijkt dat, waar in Dilbeek in 2017 amper mensen blootgesteld werden aan hitte, dit in 2050 de volledige bevolking zal zijn.

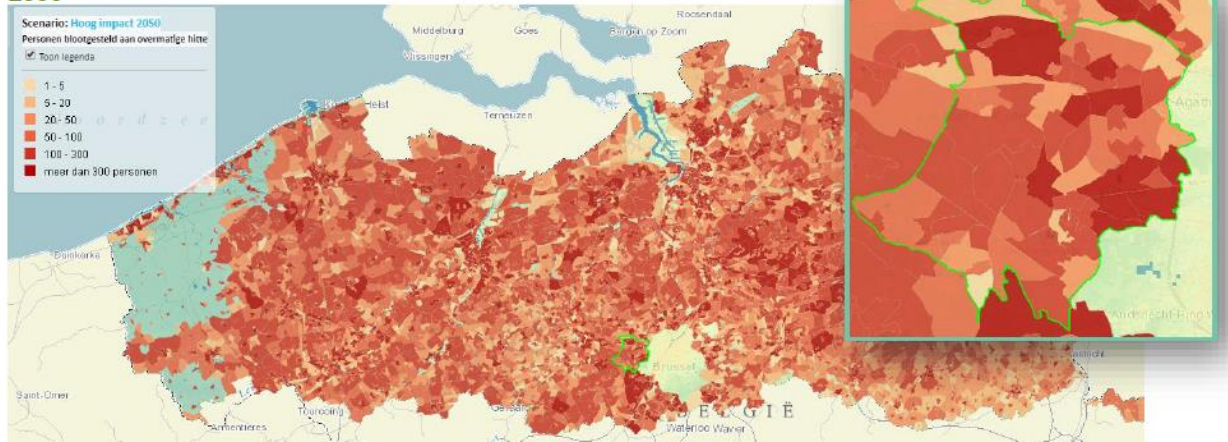
Personen blootgesteld aan hitte: 2017

2030

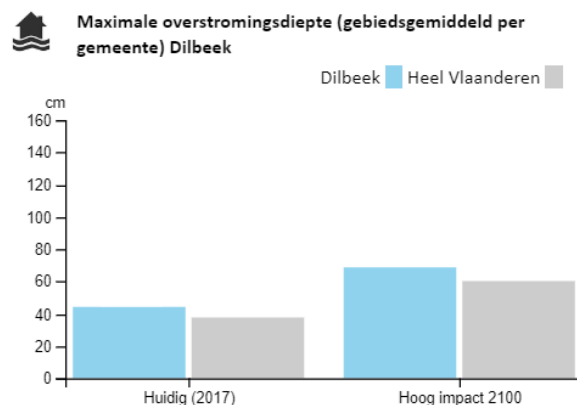
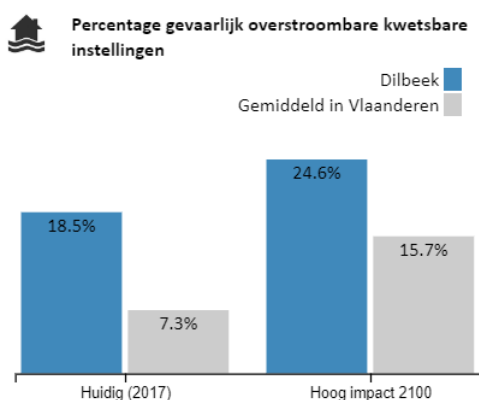
2050

1.5.3.2. Overstroming

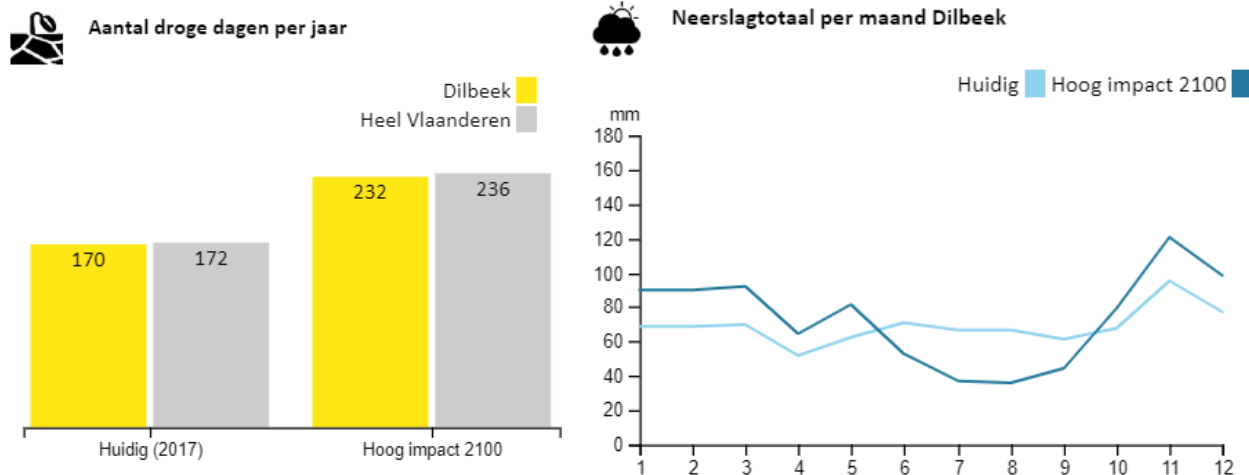
Overstromingen vanuit rivieren of door intense neerslag veroorzaken geregeld schade in dichtbebouwd Vlaanderen. Door de klimaatverandering met nattere winters en intensere neerslag kunnen er vaker overstromingen voorkomen, ook op plaatsen die tot nu toe risicovrij waren. Er worden ook hogere piekwaterstanden verwacht bij overstromingen en dus meer schade.

Het risico op overstroming voor kwetsbare instellingen wordt aangeduid met beperkt (< 30 cm), behoorlijk (30 cm – 70 cm) en groot (> 70 cm). Het percentage van kwetsbare instellingen met groot risico is in Dilbeek 2,5 keer groter dan in Vlaanderen. Ook de maximale overstromingsdiepte is in Dilbeek groter dan in Vlaanderen.

1.5.3.3. Droogte

In 1976, 2011 en 2017 kreeg Vlaanderen al te maken met extreme droogte. De temperatuurstijging zorgt voor meer verdamping van bodemvocht. Als het in de zomer ook minder zal regenen, zal in de toekomst extreme droogte vaker en intenser voorkomen.

1.6. Bestuurskracht

Dilbeek is zuinig met middelen, zowel met exploitatie-uitgaven als op vlak van personeel. Dilbeek heeft ook relatief lage inkomsten, en beperkte marge om die te verhogen. De gevolgen van de vergrijzing en de taxshift laten zich voelen in de komende legislatuur. Er moet blijvend geïnvesteerd worden, maar de schuldgraad moet onder controle blijven.

1.6.1. Financiën

1.6.1.1. Exploitatie-inkomsten

Dilbeek genereert per inwoner per jaar € 1.284 aan inkomsten (2017). Dit bedrag ligt beduidend lager dan voor de gemeenten in de Belfius-cluster (€ 1.471), provincie (€ 1.458) en gewest (€ 1.436).

De fiscale ontvangsten vormen de grootste bron van inkomsten, en die liggen maar iets lager dan in de Belfius-cluster. Tweede bron is het Gemeentefonds met € 148 per inwoner in 2017. Opvallend hier is dat Dilbeek ongeveer 29% minder ontvangt dan het gemiddelde van de clustergemeenten (€ 191). Voor het gewest is de gemiddelde inkomst uit het Gemeentefonds zelfs € 245 per inwoner, of 65,5% meer dan voor Dilbeek.

€/inw

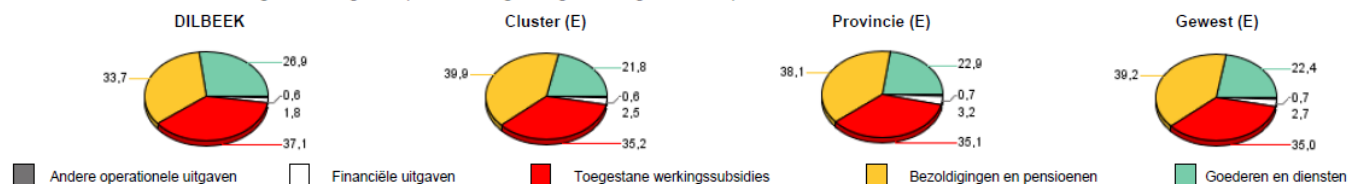
	DILBEEK						
	Rekeningen					Begroting	Evolutie
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2013-2017
Totale uitgaven exploitatierekening	1.016	1.016	1.088	1.043	1.051	1.123	0,8%
Algemeen bestuur	193	173	185	186	187	178	-0,8%
Mobiliteit	44	53	50	59	93	156	20,8%
Natuur en milieubeheer	100	102	104	103	82	79	-4,9%
Veiligheidszorg	141	156	212	155	160	162	3,2%
Politie	109	98	110	107	119	118	2,3%
Brandweer	32	56	100	46	40	41	5,4%
Ondernemen en werken	2	8	8	9	8	5	39,3%
Toerisme	1	1	1	1	1	0	21,8%
Wonen en ruimtelijke ordening	54	45	45	45	31	11	-13,1%
Cultuur en vrije tijd	150	148	154	157	168	196	2,8%
Kunst en cultuur	86	80	81	77	88	150	0,4%
Sport	34	34	35	43	37	30	2,2%
Jeugd	17	18	19	19	19	4	2,9%
Eredienst en niet-conf. levensbeschouwing	3	3	3	3	4	3	2,3%
Onderwijs	154	186	179	179	177	170	3,8%
Zorg en opvang	149	120	126	131	126	144	-4,0%
Saldo onderwijs	-21	-33	-28	-25	-24	-29	-4,2%
Saldo brandweer	-32	-55	-100	-46	-40	-41	-5,4%

	Cluster (E)						
	Rekeningen					Begroting	Evolutie
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2013-2017
Totale uitgaven exploitatierekening	1.290	1.259	1.229	1.218	1.227	1.353	-1,2%
Algemeen bestuur	255	276	272	288	300	336	4,2%
Mobiliteit	76	40	37	38	38	45	-15,8%
Natuur en milieubeheer	93	82	84	83	79	92	-4,0%
Veiligheidszorg	206	218	185	181	183	195	-2,9%
Politie	115	117	115	123	123	134	1,8%
Brandweer	84	95	65	52	54	55	-10,6%
Ondernemen en werken	5	7	7	8	8	10	13,7%
Toerisme	1	2	2	3	3	4	20,0%
Wonen en ruimtelijke ordening	69	69	74	73	78	84	2,9%
Cultuur en vrije tijd	142	130	131	131	128	146	-2,5%
Kunst en cultuur	51	52	54	55	57	60	3,0%
Sport	50	48	46	48	42	50	-4,2%
Jeugd	13	13	13	13	14	17	1,7%
Eredienst en niet-conf. levensbeschouwing	4	6	7	3	3	4	-4,5%
Onderwijs	195	200	206	204	208	219	1,6%
Zorg en opvang	191	198	193	180	168	192	-3,2%
Saldo onderwijs	-16	-12	-14	-16	-17	-24	-0,7%
Saldo brandweer	-37	-21	-39	-44	-54	-54	-10,1%

	Provincie (E)						
	Rekeningen					Begroting	Evolutie
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2013-2017
Totale uitgaven exploitatierekening	1.254	1.206	1.185	1.196	1.214	1.334	-0,8%
Goederen en diensten	248	238	233	242	250	300	0,2%
Bezoldigingen en pensioenen	548	559	528	531	539	582	-0,4%
Vastbenoemden	244	227	195	192	195	208	-5,4%
Niet-vastbenoemden	135	150	153	159	164	186	4,9%
Onderwijzend personeel (t/v derden)	101	122	124	123	124	123	5,2%
Andere personeelskosten	49	60	57	57	56	64	3,4%
Toegestane werkingsubsidies	330	350	372	377	382	412	3,7%
OCMW	127	127	125	130	125	133	-0,5%
Politiezone	106	106	113	118	120	126	3,1%
Hulpverleningszone	23	35	54	43	44	47	18,4%
Andere werkingsubsidies	74	82	80	86	93	105	6,0%
Financiële uitgaven	45	44	42	36	36	31	-5,6%
Andere operationele uitgaven	15	14	10	9	8	9	-15,2%
Gecorrigeerde uitgaven	1.136	1.083	1.060	1.072	1.088	1.208	-1,1%

	Gewest (E)						
	Rekeningen					Begroting	Evolutie
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2013-2017
Totale uitgaven exploitatierekening	1.221	1.173	1.174	1.191	1.211	1.309	-0,2%
Goederen en diensten	235	232	229	239	248	291	1,4%
Bezoldigingen en pensioenen	532	540	517	526	536	571	0,2%
Vastbenoemden	204	209	187	184	183	193	-2,7%
Niet-vastbenoemden	172	184	186	196	206	227	4,6%
Onderwijzend personeel (t/v derden)	79	96	99	101	103	103	6,7%
Andere personeelskosten	46	50	45	44	44	48	-1,4%
Toegestane werkingsubsidies	315	348	378	383	387	408	5,3%
OCMW	117	122	121	123	122	127	1,0%
Politiezone	109	111	114	118	119	124	2,3%
Hulpverleningszone	12	15	45	43	42	42	36,9%
Andere werkingsubsidies	87	100	98	99	104	115	4,6%
Financiële uitgaven	38	41	39	34	31	30	-4,9%
Andere operationele uitgaven	10	12	12	9	8	9	-4,7%
Gecorrigeerde uitgaven	1.126	1.076	1.074	1.088	1.107	1.205	-0,4%

Grafiek 2: Economische verdeling van de uitgaven (in % van de gecorrigeerde uitgaven - 2017)

Zowel de opcentiemen op de personenbelasting (6,9%) als de opcentiemen op de onroerende voorheffing (1.175 – na herrekening in 2017 740) liggen in Dilbeek licht hoger dan in de overige gemeenten van de Belfius-cluster (6,68% en 1.163). Beiden liggen nog lager dan het provinciale gemiddelde (7,28% en 1.232) en het gemiddelde van het gewest (7,35% en 1.440).

De fiscale druk geeft aan welke marge er is tussen de huidige fiscale inkomsten en de inkomsten die gegenereerd kunnen worden wanneer de gemiddelde aanslagvoeten/belastingen voor het gewest zouden toegepast worden. Voor de centraal geïnde belastingen scoort Dilbeek 88%. Dit wil zeggen dat bij de toepassing van de gemiddelde aanslagvoeten er een meerinkomst van 12% zou kunnen gegenereerd worden.

Voor de lokale belastingen is de score in 2017 66%. De fiscale druk van de lokale belastingreglementen is een derde minder dan gemiddeld in de gemeenten van het gewest. Dilbeek heeft dan ook erg weinig eigen lokale belastingreglementen.

Er is beperkt potentieel om economisch verantwoorde bijkomende eigen belastingen te heffen, rekening houdend met de mogelijke opbrengst ervan en de nodige personeelscapaciteit voor vaststelling en controle.

	DILBEEK			Cluster (E)			Provincie (E)			Gewest (E)		
	Rekeningen		Evolutie	Rekeningen		Evolutie	Rekeningen		Evolutie	Rekeningen		Evolutie
	2013	2017	2013-2017	2013	2017	2013-2017	2013	2017	2013-2017	2013	2017	2013-2017
Aanvullende personenbelasting												
Aanslagvoet	6,90%	6,90%	0,0%	6,73%	6,68%	-0,2%	7,28%	7,27%	0,0%	7,36%	7,35%	0,0%
Waarde 1% APB	1.759.670	2.266.195	6,5%	892.717	1.205.955	7,8%	663.005	869.053	7,0%	629.521	789.795	5,8%
Waarde 1% APB / inwoner	43	54	5,7%	36	46	6,0%	41	52	6,3%	35	43	5,3%
Ontvangsten APB / inwoner	298	372	5,7%	226	292	6,7%	291	372	6,3%	253	311	5,3%
Ontvangsten APB / gecorr. uitgaven	32,9%	39,8%	4,9%	19,7%	27,2%	8,4%	25,6%	34,2%	7,4%	22,4%	28,1%	5,8%
Ontvangsten APB / actieve bevolking	672	859	6,3%	502	660	7,1%	639	825	6,5%	545	677	5,6%
Opendiemen Onroerende Voorheffing												
Aanslagvoet	1.275	1.175	-2,0%	1.038	1.163	2,9%	1.168	1.232	1,4%	1.399	1.440	0,7%
Waarde van 100 ovc	1.182.624	1.289.802	2,2%	912.648	901.986	-0,3%	446.108	471.127	1,4%	416.492	434.755	1,1%
Waarde van 100 ovc / inwoner	29	31	1,4%	35	35	-0,4%	28	29	0,7%	24	24	0,4%
Ontvangsten OV / inwoner	370	361	-0,6%	356	381	1,7%	314	342	2,1%	318	335	1,3%
Ontvangsten OV / gecorr. uitgaven	40,8%	38,6%	-1,4%	31,1%	35,5%	3,3%	27,7%	31,4%	3,2%	28,2%	30,3%	1,8%
Andere belastingen per inwoner	84	78	6,8%	167	183	8,8%	89	118	7,4%	100	124	6,4%
Relatieve evolutie belastingen												
Totale fiscale ontvangsten	732	812	2,6%	739	857	3,8%	695	832	4,6%	671	770	3,5%
Totale gecorrigeerde ontvangsten	1.026	1.168	3,3%	1.215	1.319	2,1%	1.169	1.332	3,3%	1.179	1.331	3,1%
Fiscale druk												
Gecentraliseerde belastingen	95	88	-7	79	81	2	90	90	0	99	97	-2
Andere belastingen	62	61	0	151	142	-8	86	92	7	97	96	0
Totale fiscale druk	91	84	-7	88	89	1	89	90	1	98	97	-2

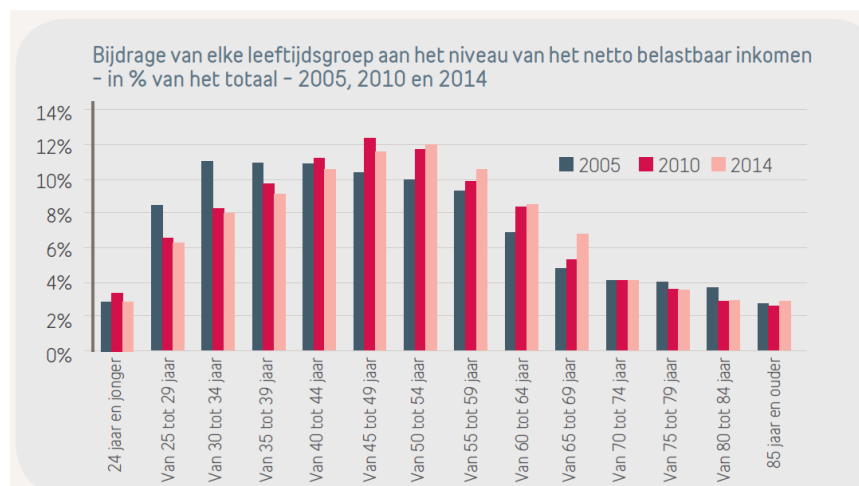
Grafiek 12: Spreiding van de aanslagvoeten APB - Vlaanderen (2018)

Grafiek 14: Gemiddelde evolutie van de ontvangsten APB (in % - 2013-2017)

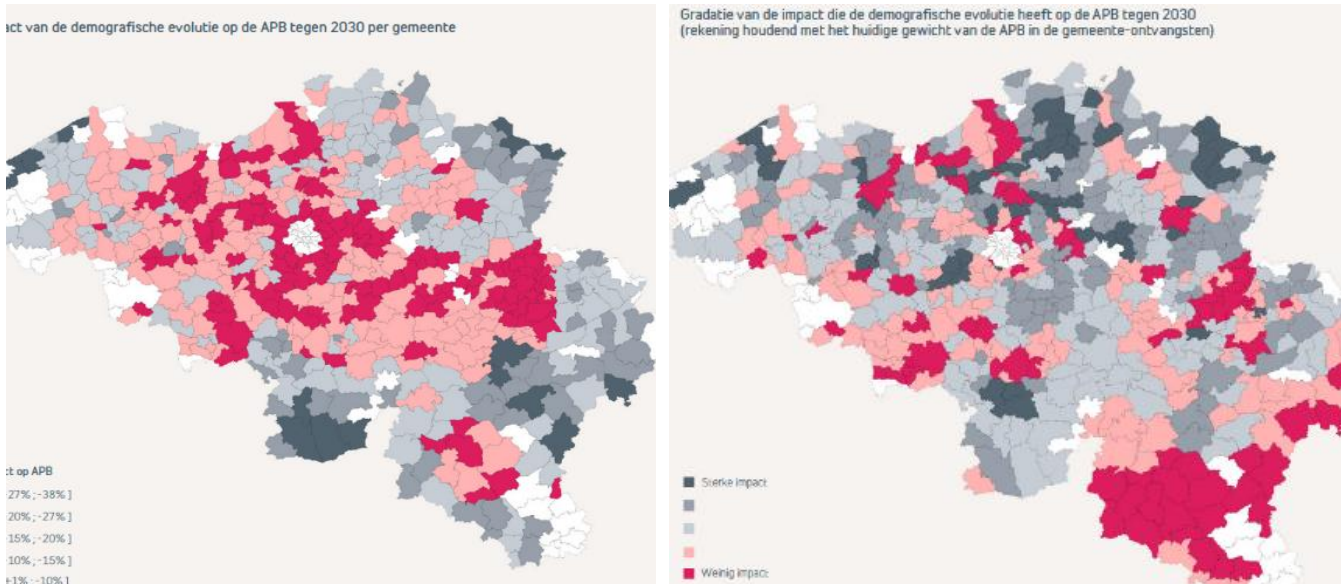
Aangezien Dilbeek sterk afhankelijk is van de opbrengsten uit de aanvullende belastingen is het belangrijk om de evoluties die een impact kunnen hebben op deze belastingen of op de belastbare basis, kort op te volgen.

Studies waarschuwen er voor dat de vergrijzing op lokaal vlak ook de opbrengsten van de gemeentelijke aanvullende personenbelasting zal aantasten omdat deze belasting gekoppeld is aan de inkomsten (voornamelijk uit arbeid).

De inkomsten uit arbeid zijn 'onbegrensd' en integraal belastbaar. Maar door de evolutie naar een lager en begrensd vervangingsinkomen bij vervroegd of wettelijk pensioen, wordt de belastbare basis van onze inkomsten veel lager. Dit blijkt ook duidelijk uit de grafiek (bron: Belfiusstudie juni 2017: de impact van vergrijzing op de aanvullende personenbelasting)

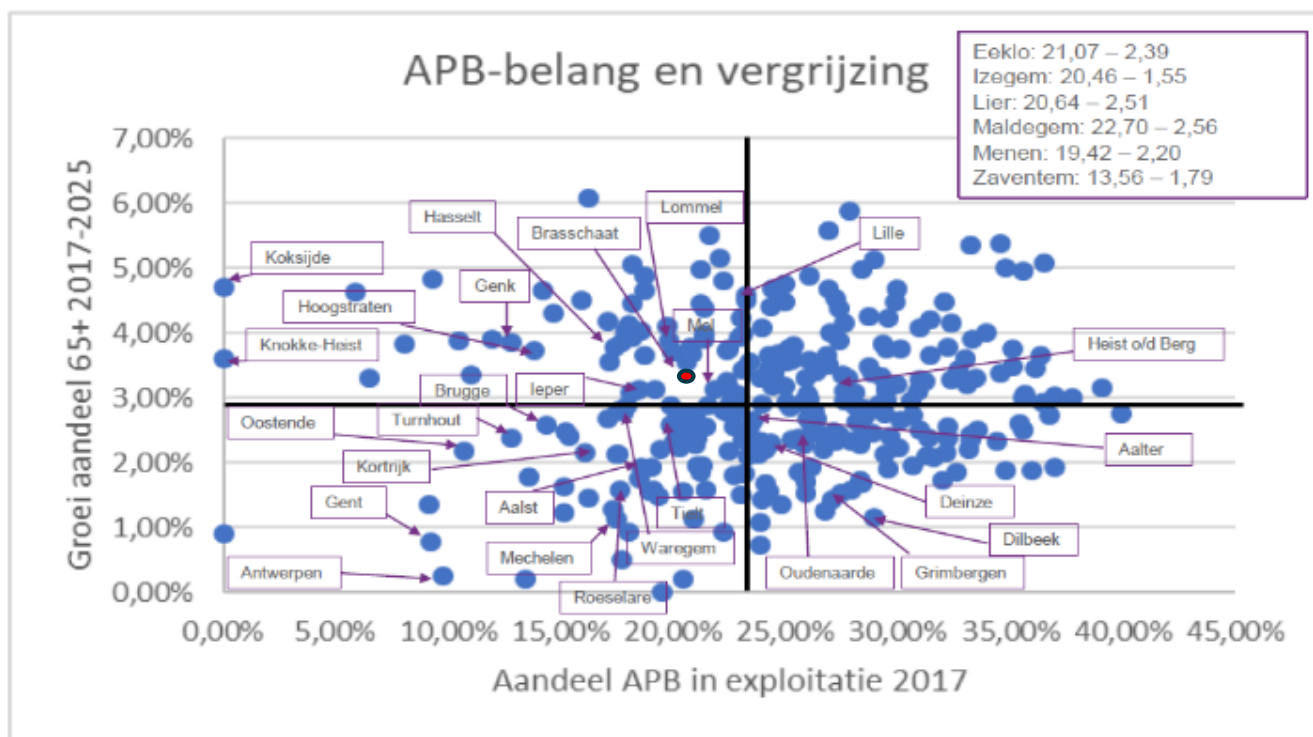

In dezelfde studie worden prognoses gemaakt van de impact voor elke gemeente. De impact voor Dilbeek lijkt relatief beperkt (categorie + 1% tot - 10%) te zijn (linkse kaart). Wanneer de afhankelijkheid van de gemeente van de personenbelasting als inkomstenbron mee in rekening wordt gemaakt, zie de situatie er minder goed uit, en blijkt de impact groter te zijn (rechtse kaart).

Ook studies van de VVSG rond de uitdagingen voor de lokale financiën bevestigen deze vaststellingen. Daarin wordt eveneens vastgesteld dat Dilbeek, door een grote afhankelijkheid van de APB, erg gevoelig is aan de vergrijzing. De vergrijzing is voorlopig wel minder uitgesproken dan in andere Vlaamse gemeenten of steden.

Vergrijzing

De gemeentelijke ontvangsten uit de aanvullende personenbelasting staan ook onder druk door de impact van de taxshift.

Onderstaande formule illustreert waarom die taxshift – beslist door andere overheden – zo'n impact heeft op onze aanvullende belastingen door de directe invloed op de belastbare basis. Hierdoor dalen de inkomsten voor de aanvullende personenbelasting.

$$APB = (\text{belastbare basis} * \text{aanslagvoet overheid}) * \text{percentage gemeentelijke aanvullende personenbelasting.}$$

(basisbelasting)

De FOD Financiën raamde het effect van de taxshift in april 2019 als volgt:

	ramingen 2019
2016	- € 50 367,72
2017	- € 339 804,27
2018	- € 717 206,47
2019	- € 870 344,67
2020	- € 1 333 267,18
2021	- € 1 646 559,39

De taxshift zou evenwel ook positieve effecten moeten creëren omdat die tot doel heeft om de competitiviteit van de Belgische economie aan te zwengelen en de arbeidsmarkt te doen heropleven. Een verhoging van de werkgelegenheid zou positieve effecten moeten hebben op de loonmassa en dus ook op het niveau van de ontvangsten op vlak van de personenbelasting. Van deze positieve effecten bestaan echter geen ramingen.

1.6.1.2. Exploitatie-uitgaven

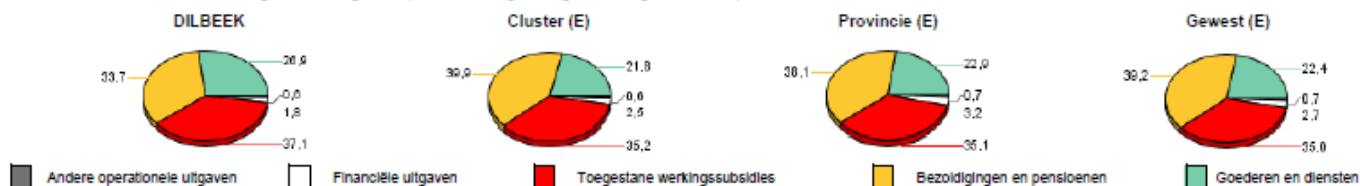
Onderstaande tabel geeft de verdeling van de uitgaven in verschillende rubrieken, de uitgaven worden weergegeven in € per inwoner per jaar.

Dilbeek geeft over heel de lijn minder uit (€ 935/inw in 2017) dan de gemeenten in de Belfius-cluster (€ 1.074/inw), in de provincie (€ 1.088/inw) en in het gewest (€ 1.107/inw).

€/inw	DILBEEK							Cluster (E)						
	Rekeningen					Begroting	Evoluïe	Rekeningen					Begroting	Evoluïe
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2013-2017	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2013-2017
Totale uitgaven exploitatierekening	1.018	1.018	1.088	1.048	1.061	1.123	0,8%	1.290	1.268	1.228	1.218	1.227	1.363	-1,2%
Algemeen bestuur	193	173	185	186	187	178	-0,8%	255	276	272	288	300	336	4,2%
Mobiliteit	44	53	50	59	93	156	20,8%	76	40	37	38	38	45	-15,8%
Natuur en milieubeheer	100	102	104	103	82	79	-4,9%	93	82	84	83	79	92	-4,0%
Veiligheidszorg	141	156	212	155	160	162	3,2%	206	218	185	181	183	195	-2,9%
Politie	109	98	110	107	119	118	2,3%	115	117	115	123	123	134	1,8%
Brandweer	32	55	100	46	40	41	5,4%	84	95	65	52	54	55	-10,6%
Ondernemen en werken	2	8	8	9	8	5	39,3%	5	7	7	8	8	10	13,7%
Toerisme	1	1	1	1	1	0	21,8%	1	2	2	3	3	4	20,0%
Wonen en ruimtelijke ordening	54	45	45	45	31	11	-13,1%	69	69	74	73	78	84	2,9%
Cultuur en vrije tijd	150	148	154	157	168	196	2,8%	142	130	131	131	128	146	-2,5%
Kunst en cultuur	86	80	81	77	88	150	0,4%	51	52	54	55	57	60	3,0%
Sport	34	34	35	43	37	30	2,2%	50	48	46	48	42	50	-4,2%
Jeugd	17	18	19	19	19	4	2,9%	13	13	13	13	14	17	1,7%
Eredienst en niet-conf. levensbeschouwing	3	3	3	3	4	3	2,3%	4	6	7	3	3	4	-4,5%
Onderwijs	154	186	179	179	177	170	3,6%	195	200	206	204	208	219	1,6%
Zorg en opvang	149	120	126	131	126	144	-4,0%	191	198	193	180	168	192	-3,2%
Saldo onderwijs	-21	-33	-28	-25	-24	-29	-4,2%	-16	-12	-14	-16	-17	-24	-0,7%
Saldo brandweer	-32	-55	-100	-46	-40	-41	-5,4%	-37	-21	-39	-44	-54	-54	-10,1%

	Provincie (E)						Evolutie 2013-2017	Gewest (E)						Evolutie 2013-2017
	Rekeningen			Begroting				Rekeningen			Begroting			
	2013	2014	2015	2016	2017	2018		2013	2014	2015	2016	2017	2018	
Totale uitgaven exploitatierekening	1.264	1.208	1.186	1.198	1.214	1.334	-0,8%	1.221	1.173	1.174	1.181	1.211	1.308	-0,2%
Goederen en diensten	248	238	233	242	260	300	0,2%	236	232	228	238	248	281	1,4%
Bezoldigingen en pensioenen	648	668	628	631	638	682	-0,4%	632	640	617	628	638	671	0,2%
Vastbenoemden	244	227	195	192	195	208	-5,4%	204	209	187	184	183	193	-2,7%
Niet-vastbenoemden	135	150	153	159	164	186	-4,9%	172	184	186	196	206	227	4,6%
Onderwijzend personeel (bv derden)	101	122	124	123	124	123	5,2%	79	96	99	101	103	103	6,7%
Andere personeelskosten	49	60	57	57	56	64	3,4%	46	50	45	44	44	48	-1,4%
Toegestane werkingsubsidies	330	360	372	377	382	412	3,7%	316	348	378	383	387	408	6,3%
OCMW	127	127	125	130	125	133	-0,5%	117	122	121	123	122	127	1,0%
Politiezone	106	106	113	118	120	126	3,1%	109	111	114	118	119	124	2,3%
Hulpverleningszone	23	35	54	43	44	47	18,4%	12	15	45	43	42	42	36,9%
Andere werkingsubsidies	74	82	80	86	93	105	6,0%	87	100	98	99	104	115	4,6%
Financiële uitgaven	46	44	42	38	38	31	-6,8%	38	41	38	34	31	30	-4,9%
Andere operationele uitgaven	16	14	10	8	8	8	-16,2%	10	12	12	8	8	8	-4,7%
Geoorlogerde uitgaven	1.198	1.088	1.080	1.072	1.088	1.208	-1,1%	1.128	1.078	1.074	1.088	1.107	1.205	-0,4%

Grafiek 2: Economische verdeling van de uitgaven (in % van de gecorrigeerde uitgaven - 2017)

Een onderverdeling van uitgaven naar beleidsdomein geeft onderstaand resultaat. De nodige voorzichtigheid bij de interpretatie van de gegevens is nodig: mogelijk zijn niet bij alle gemeenten alle uitgaven op hetzelfde beleidsdomein geregistreerd (bv overheadkosten op beleidsdomein vs bij algemene werking).

€/inw	DILBEEK					Cluster (E)					Provincie (E)					Gewest (E)					
	Netto-uitgaven		Evolutie	Gemiddelde	Investering	Netto-uitgaven		Evolutie	Gemiddelde	Investering	Netto-uitgaven		Evolutie	Gemiddelde	Investering	Netto-uitgaven		Evolutie	Gemiddelde	Investering	
	2013	2017	2013-2017	2013-2017	2013-2017	2013	2017	2013-2017	2013-2017	2013-2017	2013	2017	2013-2017	2013-2017	2013-2017	2013	2017	2013-2017	2013-2017	2013-2017	
Algemeen bestuur	180	179	-0,1%	175	27	264	288	3,3%	267	20	235	284	3,0%	247	28	228	261	2,3%	236	26	
Mobiliteit	43	90	20,3%	59	57	56	34	-11,7%	37	55	55	52	-3,6%	45	66	44	39	-11,5%	50	64	
Natuur en milieubeheer	88	89	-0,1%	84	4	44	45	0,7%	46	16	42	48	14,3%	45	23	141	159	12,1%	164	7	
Veiligheidszorg	141	159	3,0%	164	4	160	177	2,5%	159	11	137	159	3,8%	153	7	109	119	2,3%	109	4	
Politie	109	119	2,3%	109	4	116	121	1,1%	118	3	101	118	3,8%	113	2	32	40	5,4%	55	4	
Brandweer	32	40	5,4%	55	4	42	54	6,6%	40	8	38	43	3,5%	38	4	2	8	40,2%	6	0	
Ondernemen en werken	2	8	40,2%	6	0	4	6	14,4%	6	1	11	28	26,0%	21	45	13	-4	-223,3%	7	46	
Wonen & ruimtelijke ordening	13	-4	-223,3%	7	46	11	28	26,0%	21	45	93	113	5,1%	102	28	117	159	7,9%	129	37	
Cultuur en vrije tijd	117	159	7,9%	129	37	93	113	5,1%	102	28	35	52	10,8%	43	3	86	86	6,8%	89	10	
Kunst en cultuur	86	86	6,8%	89	10	35	52	10,8%	43	3	28	32	3,5%	37	9	28	32	3,5%	30	12	
Sport	28	32	3,5%	30	12	37	36	-0,6%	37	9	7	10	8,9%	9	5	13	18	8,3%	15	7	
Jeugd	13	18	8,3%	15	7	7	10	8,9%	9	5	21	24	4,2%	26	34	19	17	-3,5%	26	34	
Onderwijs	21	24	4,2%	26	34	19	17	-3,5%	15	34	177	144	-5,0%	161	15	131	113	-3,6%	119	27	
Zorg en opvang	131	113	-3,6%	119	27	177	144	-5,0%	161	15											

Grafiek 30: Spreiding netto-uitgaven kunst en cultuur - Vlaanderen (2017)

Grafiek 31: Spreiding netto-uitgaven sport - Vlaanderen (2017)

1.6.1.3. Investerings

Voor de komende bestuursperiode staan er nog heel wat investeringsprojecten gepland – veel al in uitvoeringsfase, sommigen klaar voor aanbesteding, anderen nog op verlanglijsten.

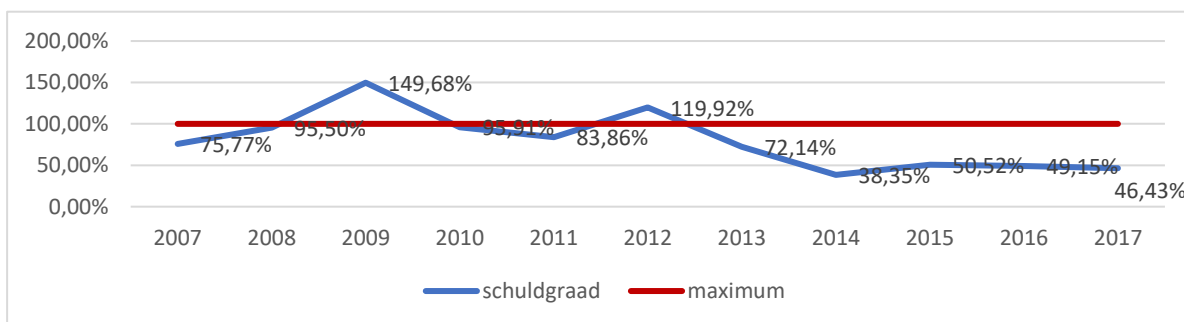
In het budget 2019 staan volgende uitgavenkredieten al gebudgetteerd:

	2019	2020	2021
reeds gebudgetteerde investeringen	32 555 903,39	7 333 510,00	4 576 989,00

Het is dus zeer waarschijnlijk dat het investeringsprogramma voor de komende bestuursperiode minstens 80 mio euro zal bedragen. Deze investeringen zullen grotendeels gefinancierd worden met leningen. Er moet daarom over gewaakt worden dat de toekomstige schuldgraad onder controle blijft.

1.6.1.4. Schuld

Dilbeek vertrekt vandaag wel vanuit een goede schuldpositie omdat de voorbije jaren de schulden stelselmatig werden afgebouwd.

Ook uit de Belfiusvergelijking blijkt dat in 2017 de lange termijnschuld van Dilbeek onder de gemiddelden ligt van cluster, provincie en gewest.

€/inw	DILBEEK							Cluster (E)						
	Rekeningen					Begroting	Evolutie	Rekeningen					Begroting	Evolutie
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2013-2017	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2013-2017
Schuld LT ten laste van gemeente	949	909	813	750	640		-9,4%	1.040	1.036	984	926	906		-3,4%
Leningen ten laste van de gemeente	949	909	813	750	640		-9,4%	987	987	931	837	764		-6,2%
Leasingschuld ten laste van de gemeente	0	0	0	0	0			53	49	53	90	142		27,9%
Schuldenlast	104	104	109	122	116	102	2,8%	133	132	129	115	107	98	-5,4%
Netto-aflossingen van schulden	79	83	90	105	100	85	6,0%	100	100	98	89	83	76	-4,4%
Netto-intrestlasten van schulden	25	21	19	17	16	17	-10,0%	34	32	32	26	23	21	-8,7%
Schuldtoestand														
Schuldenlast EA / gecorrigeerde ontvangsten	10,1%	9,3%	9,3%	10,5%	9,9%	8,9%	-0,2%	11,0%	9,8%	9,5%	8,8%	8,1%	7,4%	-2,9%
Schuldenlast EA / financieel draagvlak	72,1%	42,2%	50,5%	49,2%	46,4%	65,3%	-25,7%	100,8%	49,3%	41,3%	42,0%	39,8%	71,8%	-61,1%
Schuld LT EA / financieel draagvlak	6,58	3,67	3,77	3,01	2,56		-401,0%	7,86	3,87	3,14	3,37	3,38		-448,4%
Schuld ratio	0,92	0,81	0,89	0,85	0,85		-37,6%	0,86	0,77	0,72	0,70	0,69		-17,0%
	Provincie (E)							Gewest (E)						
	Rekeningen					Begroting	Evolutie	Rekeningen					Begroting	Evolutie
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2013-2017	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2013-2017
Schuld LT ten laste van gemeente	1.341	1.242	1.169	1.141	1.046		-6,0%	1.153	1.066	1.009	977	937		-5,0%
Leningen ten laste van de gemeente	1.288	1.203	1.131	1.080	979		-6,6%	1.112	1.034	978	936	893		-5,4%
Leasingschuld ten laste van de gemeente	52	39	39	60	68		6,8%	40	31	31	41	44		2,5%
Schuldenlast	158	152	142	132	122	114	-6,2%	129	129	122	110	108	109	-4,3%
Netto-aflossingen van schulden	113	111	103	99	91	84	-5,3%	92	92	88	80	80	81	-3,3%
Netto-intrestlasten van schulden	44	42	39	34	31	29	-8,6%	37	36	34	30	28	27	-6,0%
Schuldtoestand														
Schuldenlast EA / gecorrigeerde ontvangsten	13,5%	11,7%	10,6%	10,0%	9,2%	8,6%	-4,3%	11,0%	10,0%	9,1%	8,3%	8,1%	8,2%	-2,8%
Schuldenlast EA / financieel draagvlak	109,8%	57,4%	44,2%	47,0%	44,4%	81,9%	-65,4%	87,5%	53,3%	40,8%	40,5%	43,0%	74,6%	-44,6%
Schuld LT EA / financieel draagvlak	9,34	4,68	3,63	4,05	3,80		-554,1%	7,81	4,41	3,37	3,80	3,72		-409,3%
Schuld ratio	1,18	0,95	0,87	0,86	0,79		-39,3%	1,00	0,83	0,75	0,73	0,70		-29,8%

In de toekomst kan de schuldgraad nooit meer boven 100% komen, aangezien dit één van de evenwichtsvoorwaarden is die aan de lokale besturen opgelegd worden.

1.6.2. Personeel

Het aantal per personeelsleden per 1.000 inwoners is gedaald van 5,1 in 2013 naar 4,8 in 2017. Dit is beduidend lager dan de gemeenten in de Belfius-cluster (6,4), provincie (6,2) en gewest (6,8).

€/inw	DILBEEK							Cluster (E)						
	Rekeningen					Begroting	Evolutie	Rekeningen					Begroting	Evolutie
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2013-2017	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2013-2017
Personeel per 1000 inwoners VTE	5,1	6,0	6,0	4,8	4,8		-1,0%	7,4	7,4	7,3	6,4	6,4		-3,7%
Vastbenoemden	2,5	2,5	2,4	2,2	2,2		-2,7%	3,7	3,7	3,7	2,8	2,8		-6,8%
Contractuelen	1,4	1,4	1,4	2,7	2,6		16,7%	2,4	2,3	2,3	3,6	3,6		11,0%
Gesco's	1,2	1,2	1,2	0,0	0,0			1,3	1,3	1,3	0,0	0,0		
Andere	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		
Bezoldigingen en sociale voordelen	321	332	331	333	338	346	1,3%	478	484	444	441	448	478	-1,7%
Vastbenoemden	108	108	107	105	102	220	-1,5%	237	171	135	132	129	134	-14,1%
Niet-vastbenoemden	89	90	92	95	99	0	2,8%	102	141	131	134	142	163	8,6%
Onderwijzend personeel tlv het bestuur	4	5	9	8	8	10	22,8%	5	9	9	9	8	9	13,1%
Onderwijzend personeel tlv derde overheden	108	115	111	113	116	115	1,6%	117	145	151	149	150	153	6,5%
Politiek personeel	12	13	13	13	13	0	2,9%	17	17	17	17	17	18	-0,5%
Patronale bijdragen	81	82	70	74	73	81	4,9%	112	88	80	88	88	106	-9,4%
Vastbenoemden	43	44	46	46	46	80	1,0%	83	63	57	55	56	59	-9,4%
Niet-vastbenoemden	17	17	24	28	28	0	13,4%	28	29	32	37	39	45	8,2%
Onderwijzend personeel tlv het bestuur	0	0	0	0	0	1	0,2%	1	1	1	1	0	1	-18,1%
Onderwijzend personeel tlv derde overheden	0	0	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	
Politiek personeel	0	0	0	0	0	0		0	1	0	1	1	0	33,0%
Pensioenen tlv de gemeente	8	7	7	7	7	0	8,2%	11	28	20	20	22	21	17,3%
Andere bijdragen en sociale lasten	11	14	11	12	12	7	2,0%	20	20	18	18	17	21	-4,8%
	Provincie (E)							Gewest (E)						
	Rekeningen					Begroting	Evolutie	Rekeningen					Begroting	Evolutie
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2013-2017	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2013-2017
Personeel per 1000 inwoners VTE	6,8	6,8	6,8	6,2	6,2		-2,8%	7,4	7,3	7,3	6,8	6,8		-2,2%
Vastbenoemden	3,5	3,5	3,4	2,8	2,8		-5,3%	3,2	3,2	3,2	2,7	2,7		-4,5%
Contractuelen	1,8	1,8	1,8	3,4	3,3		16,7%	1,9	1,9	1,9	4,1	4,1		21,3%
Gesco's	1,6	1,6	1,6	0,0	0,0			2,3	2,3	2,3	0,0	0,0		
Andere	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		
Bezoldigingen en sociale voordelen	414	443	414	413	418	448	0,3%	398	425	398	401	408	432	0,6%
Vastbenoemden	179	163	137	134	134	142	-7,0%	149	148	131	128	127	133	-4,1%
Niet-vastbenoemden	110	125	121	123	128	144	3,8%	147	156	148	151	159	175	2,1%
Onderwijzend personeel tlv het bestuur	4	16	16	16	16	20	39,6%	5	7	4	4	4	5	-6,5%
Onderwijzend personeel tlv derde overheden	101	120	121	120	122	121	-4,8%	79	94	97	99	100	100	6,3%
Politiek personeel	20	20	19	19	20	21	-0,3%	19	20	20	19	19	19	-0,4%
Patronale bijdragen	87	87	88	92	83	108	1,8%	78	87	82	88	100	107	8,4%
Vastbenoemden	62	60	55	55	56	60	-2,4%	53	57	53	53	53	55	0,0%
Niet-vastbenoemden	24	23	30	34	34	40	8,9%	24	27	37	42	45	49	16,7%
Onderwijzend personeel tlv het bestuur	1	0	0	0	0	0	-19,1%	0	0	0	0	0	0	-11,5%
Onderwijzend personeel tlv derde overheden	0	2	3	2	2	2	369,1%	1	2	2	2	2	2	35,0%
Politiek personeel	0	1	1	1	1	1	23,3%	0	1	1	1	1	1	6,4%
Pensioenen tlv de gemeente	10	12	10	11	12	12	-4,3%	8	9	8	8	10	10	3,4%
Andere bijdragen en sociale lasten	17	18	18	18	17	21	-1,1%	18	21	20	21	20	24	2,8%

In de huidige context van Groep Dilbeek, moeten ook de toegestane werkingssubsidies bekeken worden. De werkingssubsidies aan OCMW, politie, brandweer en “anderen”, in Dilbeek de EVA-vzw's, omvatten uiteraard ook personeelsuitgaven. Het overzicht van deze werkingssubsidies per 1000 inwoners, geven echter geen enkele indicatie dat personeelskosten, méér dan in andere gemeenten, zouden overgeheveld worden aan andere organisaties binnen de groep.

€/ 1000 inw	Dilbeek	Belfius	Provincie	Gewest
OCMW	97	119	125	122
politie	119	123	120	119
brandweer	40	54	44	42
andere	91	83	93	104
totaal	347	379	382	387

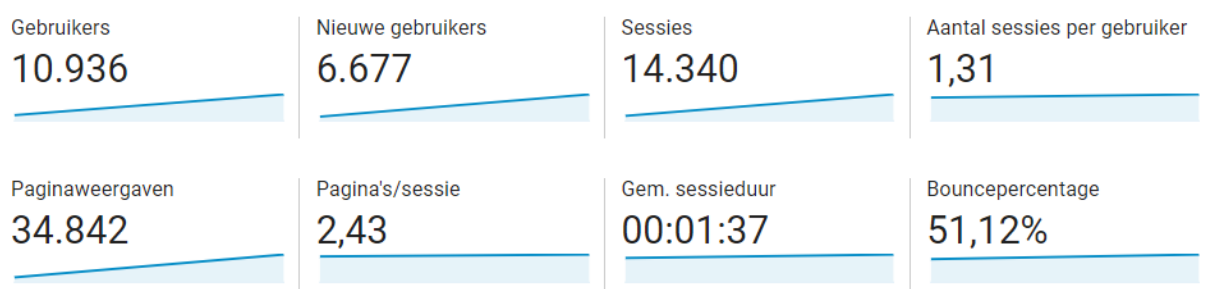
1.6.3. Communicatie

Dilbeek communiceert met zijn burgers via verschillende communicatiekanalen.

Digitale nieuwsbrief Infoblad, huis-aan-huis bedeed Twitter Facebook	820 abonnees ± 17.500 brievenbussen 833 volgers 3270 volgers onze berichten bereiken gemiddeld 2480 personen ⁵
---	---

Monitoring van de website (www.dilbeek.be) van 30.04.2019 tot 07.05.2019 resulteert in 10.936 unieke bezoekers, die 14.340 keer de website hebben bezocht.

51,12% van de bezoekers verlaat de website na één pagina te hebben bezocht, bvb een nieuwsbericht.

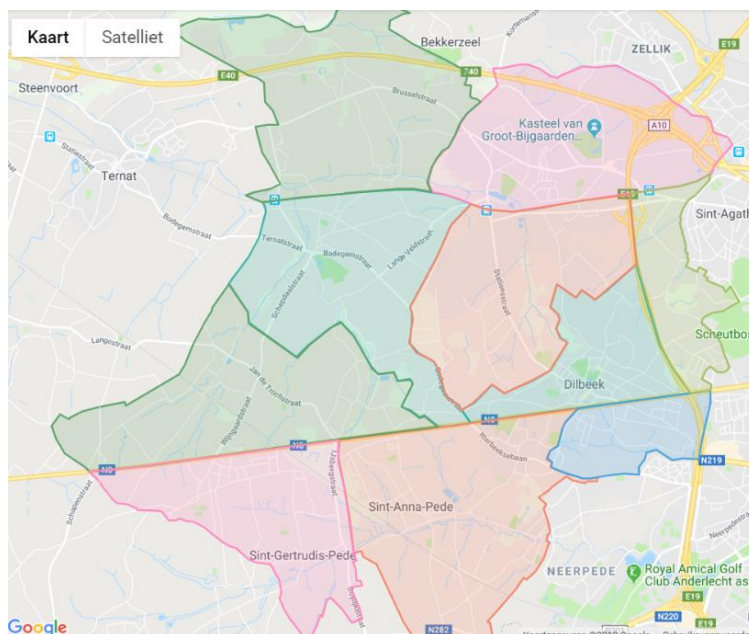

Communicatie tussen burgers onderling wordt gestimuleerd door de terbeschikkingstelling van het burenpatform Hoplr.

Ongeveer 2 maanden na lancering, zijn er al 2.047 aangesloten.

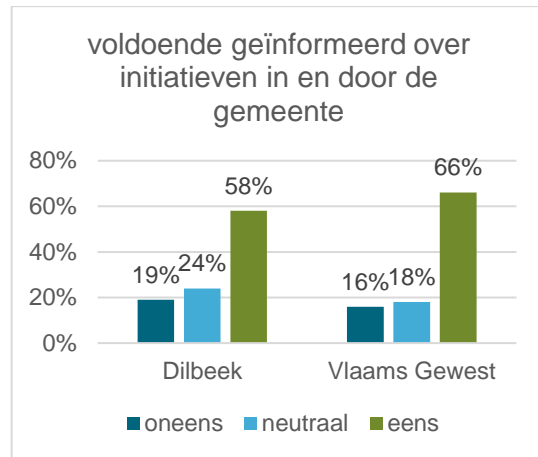
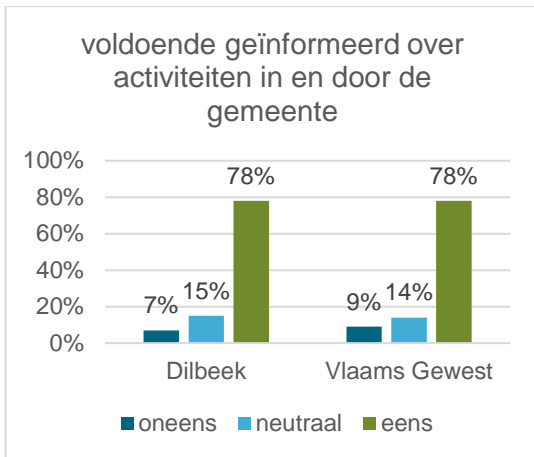
Leden

- Wolfspuiten 297
- Itterbeek 278
- Schepdaal-Zuid 250
- Kaudenaarde-Neerhof 250
- Groot-Bijgaarden 242
- Dilbeek Centrum 201
- Schepdaal Noord 176
- Bodegem 147
- Kapelle 107
- Paloke 99

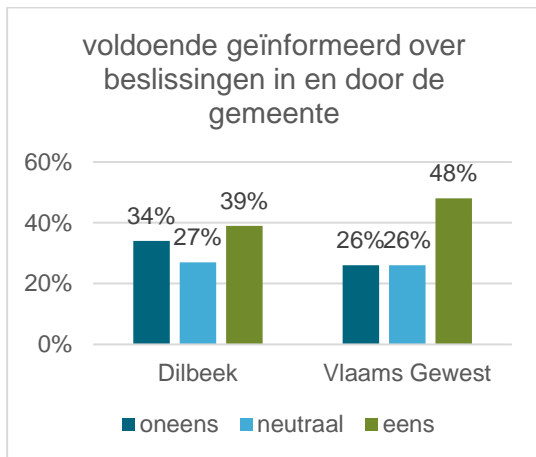

78% van de Dilbekenaren zegt voldoende geïnformeerd te zijn over activiteiten in en door de gemeente en 58% over initiatieven.

⁵ Info gemeentelijke website, exclusief verwante sites en kanalen (Erfgoed&Toerisme, JinD, Westrand, ...)

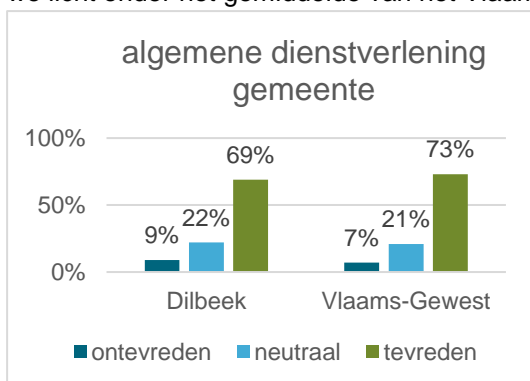

Over de beslissingen van de gemeente vinden veel minder Dilbekenaren dat zij voldoende geïnformeerd te zijn. 34% is hier zelfs ontevreden over.

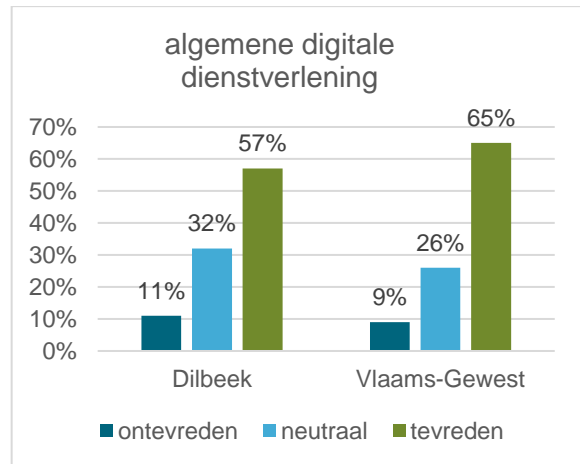
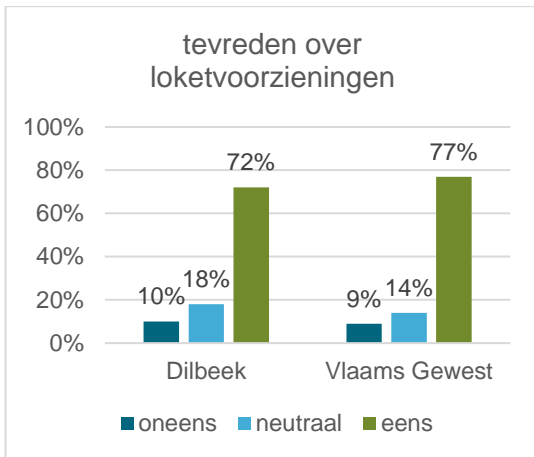

1.6.4. Dienstverlening

69% van de Dilbekenaren is tevreden over de algemene dienstverlening van de gemeente, hiermee scoren we licht onder het gemiddelde van het Vlaamse Gewest.

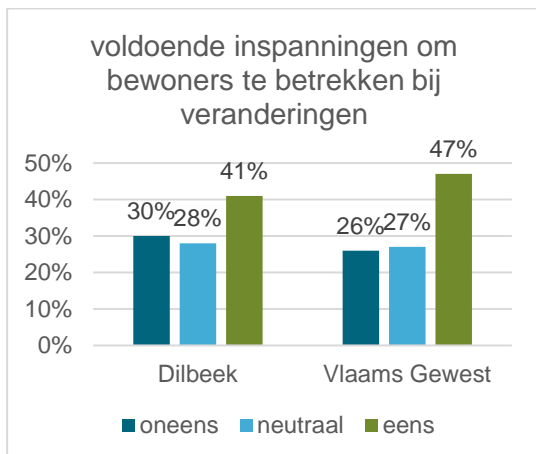

Over de loketwerking is er een tevredenheid van 72%, over de digitale dienstverlening slechts 57%. Voor beide scoort Dilbeek iets minder dan het Vlaamse Gewest.

1.6.5. Consultatie en inspraak burgers

41% vindt dat Dilbeek voldoende inspanningen deed om bewoners te betrekking bij veranderingen in Dilbeek in 2017, terwijl 30% het hier niet mee eens is.

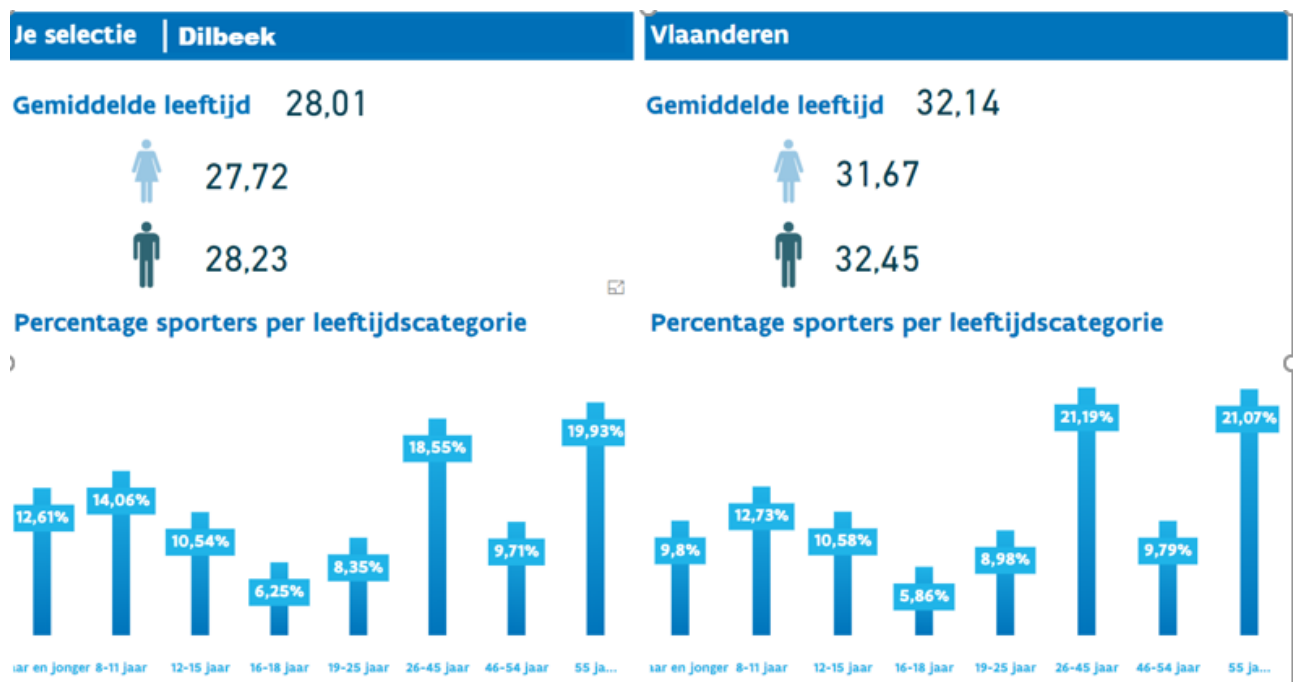
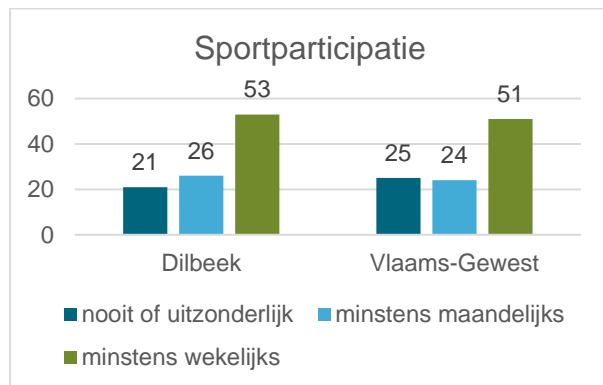
2. Vrije Tijd

Dilbeek scoort minder goed op vlak van sportclubs en sportinfrastructuur dan het gemiddelde van het Vlaams Gewest. Iets meer dan de helft van de Dilbekenaren sport wekelijks, brengt een bezoek aan de bibliotheek en vindt dat er voldoende geschikte plekken zijn voor de jeugd in Dilbeek.

2.1. Sport en gezondheid

2.1.1. Sportparticipatie

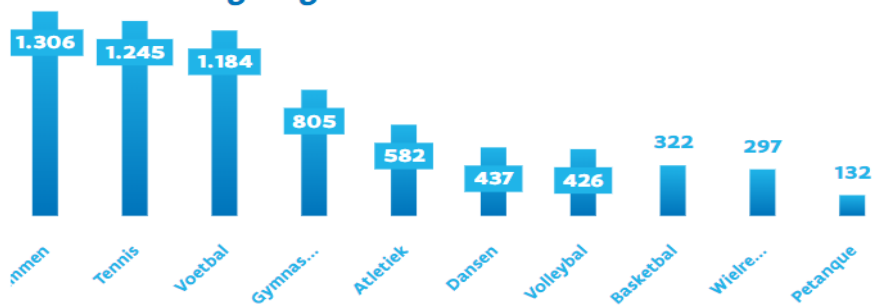
Uit bevraging⁶ blijkt dat meer dan de helft van de Dilbekenaren wekelijks actief sport. Dit is op zich een redelijk resultaat, 2% hoger dan de gemiddelde sportparticipatie in Vlaanderen. Dilbeek scoort hoger dan het gemiddelde door een hoger aantal sportief actieve kleuters, kinderen en 50-plussers. Dit resultaat vertaalt zich in een stijgende deelname aan sportevenementen en zomersportkampen, wachtlijsten in de jeugdwerkingen, het succes van de sportelen-campagne (actief bewegen voor 50+) en de stijgende vraag naar recreatieve buitensportinstallaties (Finse piste, Fitometer, ...)

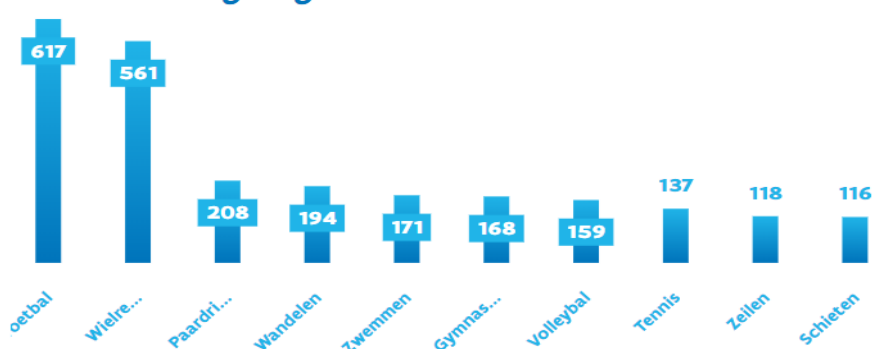
⁶ Deze cijfers zijn afkomstig van de gemeentemonitor en zijn samengesteld op basis van een bevraging.

Zwemmen is de populairste sport in Dilbeek, gevolgd door tennis en voetbal. Voor voetbal en wielrennen gaan Dilbeekse sporters ook buiten de gemeentegrenzen.

BINNEN de eigen gemeente

BUITEN de eigen gemeente

De populariteit van zwemmen is meetbaar via de bezoekersaantallen van het gemeentelijk zwembad Dilkom. In 2018 werden er 69.586 zwembeurten geregistreerd. Dit is een gemiddeld dagelijks gebruik (het zwembad is alle dagen open behalve de officiële feestdagen) door 190 zwemmers. Naast de recreatieve zwemmers en het schoolzwemmen wordt het zwembad van 's morgens vroeg tot 's avonds laat intensief gebruikt door de leden van de Dilbeekse zwemverenigingen, de duikclub of de deelnemers aan de cursus Veilig Zwemmen.

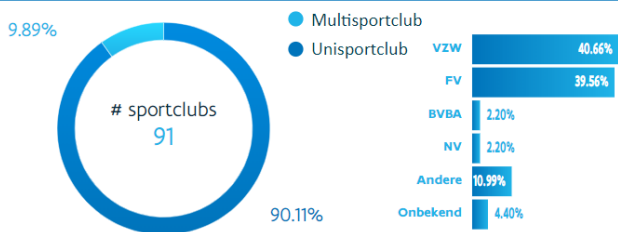
De populariteit van Veilig Zwemmen blijkt uit de stijging van het aantal kinderen (en ook steeds meer volwassenen) die via de zwemopleiding, georganiseerd door Sport en Gezondheid Dilbeek veilig leerden zwemmen.

- 2015 147
- 2016 214
- 2017 441
- 2018 631

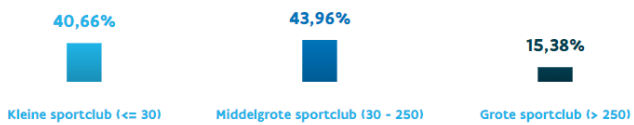
2.1.2. Sportverenigingen

In 2017 telde Dilbeek 114 sportverenigingen. Daarvan zijn er 91 gekend door Vlaanderen. De meeste daarvan zijn klein of middelgroot, dit wil zeggen < 250 leden.

Je selectie | Dilbeek

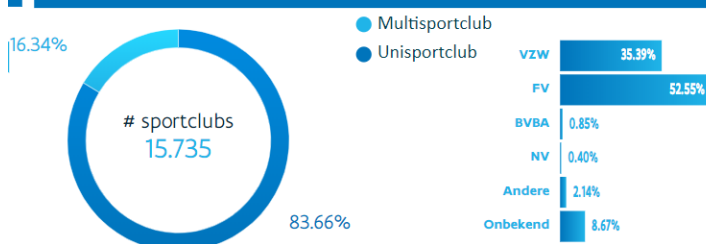
Percentage sportclubs volgens grootte

Percentage sporters (inwoners gemeente)

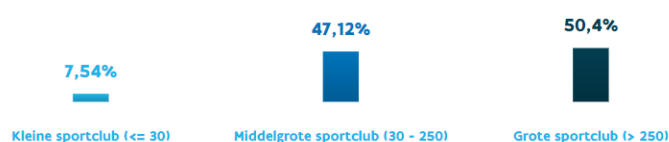
Vlaanderen

Percentage sportclubs volgens grootte

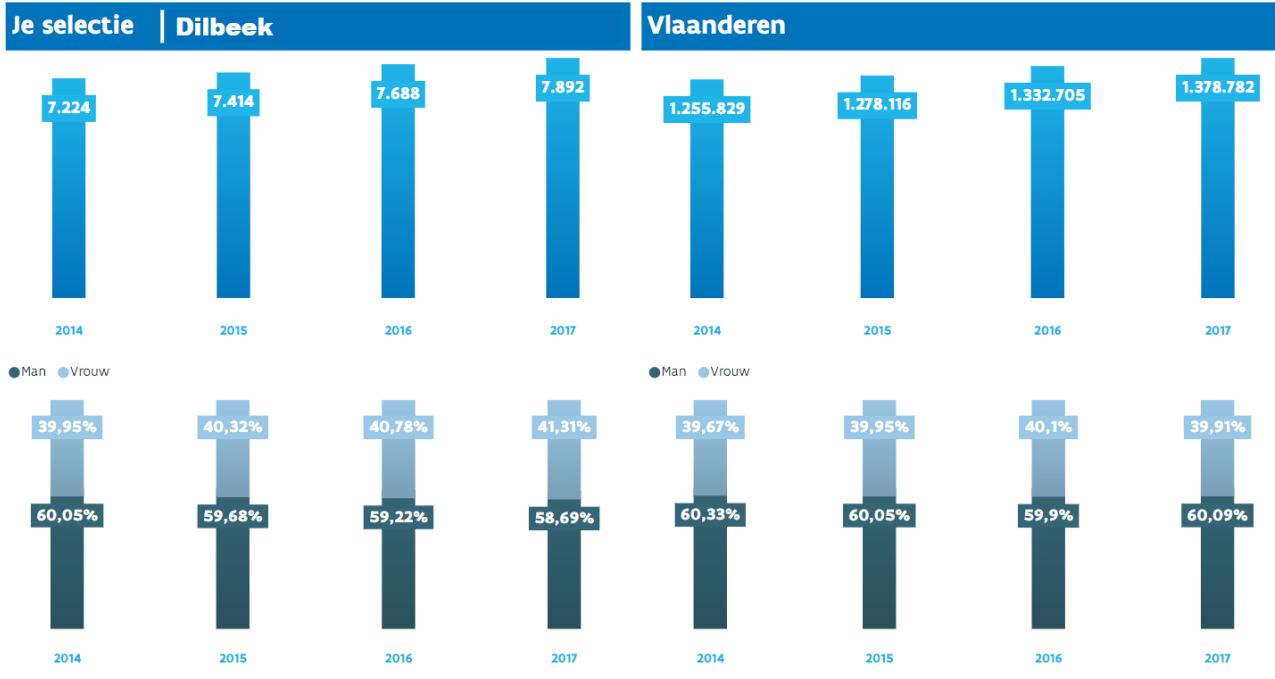
Percentage sporters (inwoners Vlaanderen)

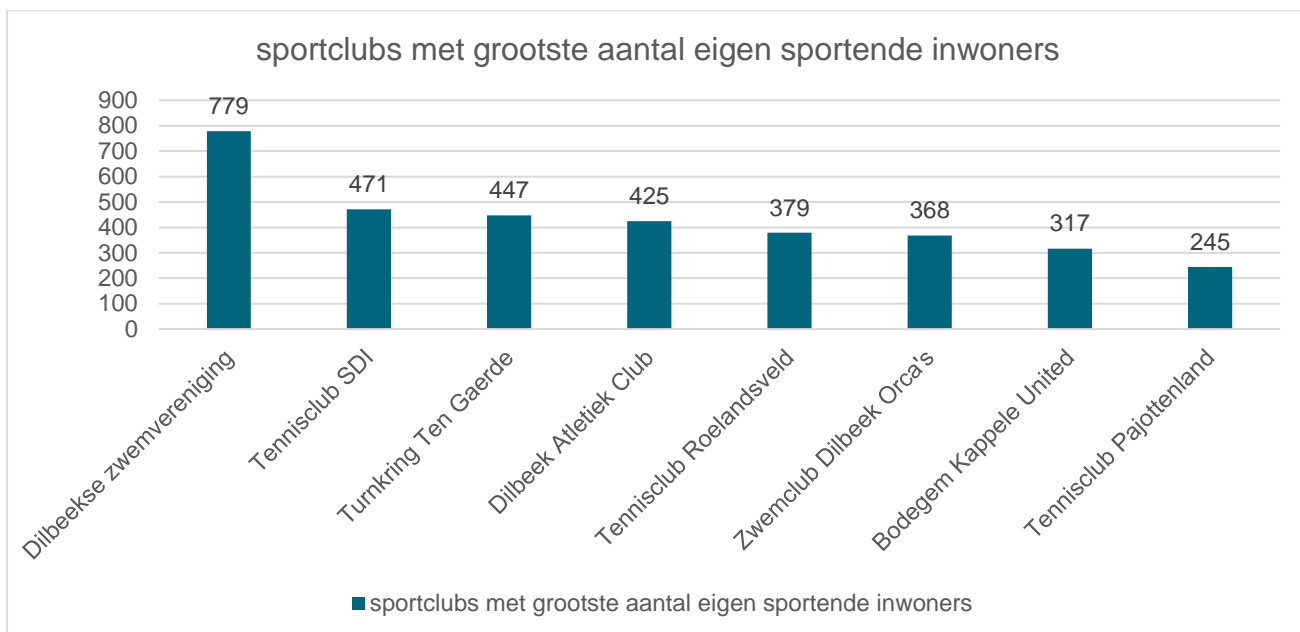
Het aantal leden van de sportverenigingen stijgt. Vrouwen maken een kleine inhaalbeweging qua aandeel in het aantal leden.

Aantal sportende inwoners van Vlaanderen, aangesloten bij een sportclub

De sportclubs zijn lid van een gesubsidieerde Vlaamse sportfederatie (2014-2017) of een erkende Vlaamse sportfederatie (2017).

Zwem- en tennisclubs staan in Dilbeek aan de top wat betreft de grootte van de vereniging.

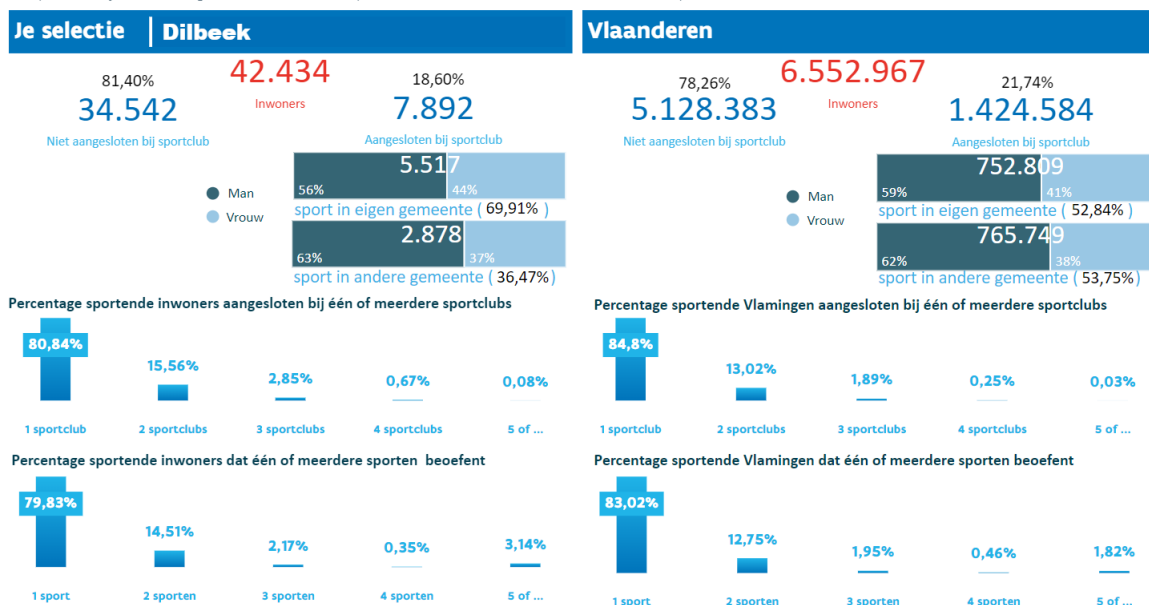
Waar 53% van de Dilbekenaren minstens wekelijks aan sport doet, was in 2017 toch maar 18,6% aangesloten bij een door Vlaanderen gekende sportclub. Uit eigen cijfers blijkt dat in 2017 5.810 Dilbekenaren aangesloten waren bij een Dilbeekse sportclub.

Traditioneel zijn meer mannen dan vrouwen aangesloten.

Gemeentelijke sportindicatoren

Inwoners aangesloten bij een sportclub (2017)

De sportclubs zijn lid van een gesubsidieerde Vlaamse sportfederatie (2014-2017) of een erkende Vlaamse sportfederatie (2017).

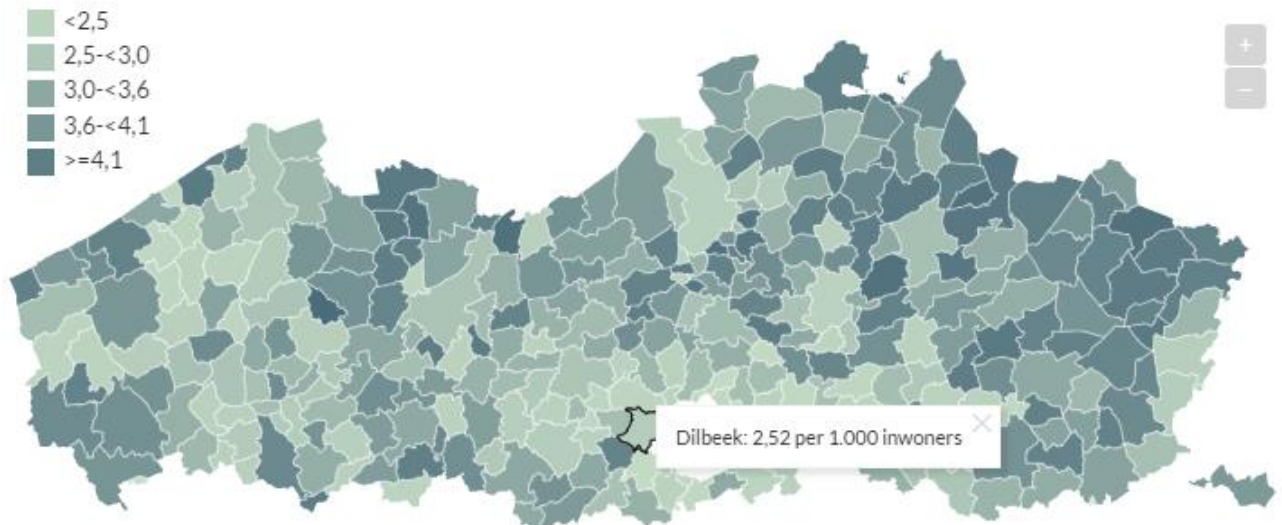

2.1.3. Sportinfrastructuur

Dilbeek heeft relatief weinig sportvoorzieningen. Het gemiddelde in Vlaanderen ligt op 3,2 per 1000 inwoners.

Sportinfrastructuur

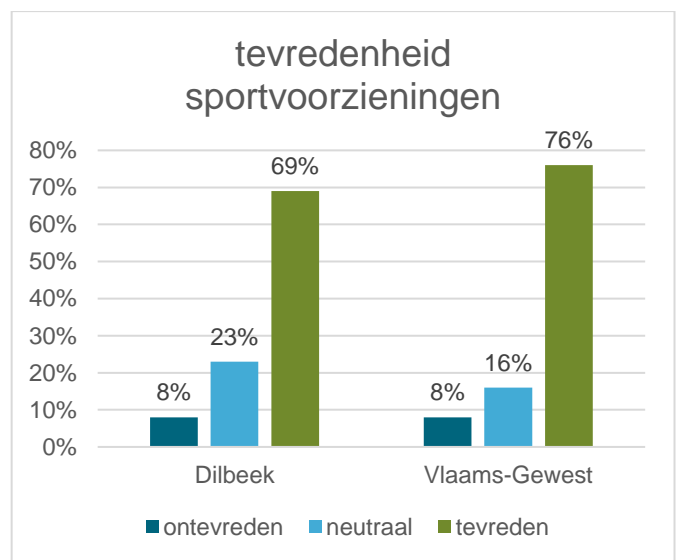
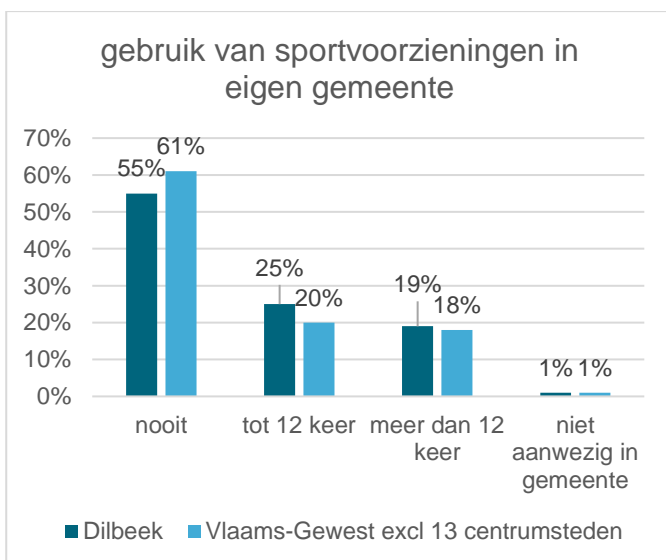
Gemeenten van Vlaams Gewest, 2017, per 1.000 inwoners

Bron: Sport Vlaanderen, bewerking Statistiek Vlaanderen

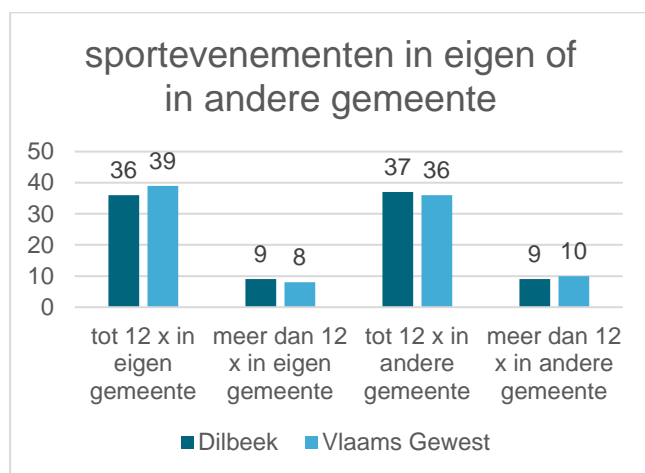
Dilbekenaren maken wel intensief gebruik van de aanwezige sportvoorzieningen, meer dan gemiddeld in het Vlaams Gewest. De Dilbeekse sportzalen en het zwembad zijn nagenoeg permanent bezet. De tevredenheid over de voorzieningen is lager dan gemiddeld in Vlaanderen. Ook uit eigen inventarisatie blijkt de aankomende nood aan renovatie of vervanging van onder meer de atletiekpiste, het derde voetbalveld en de kleedkamers op het Roelandsveld, verschillende douchevoorzieningen, warmwaterinstallaties of verlichting van andere terreinen. De investeringsnood wordt nog versterkt door de uitdagingen, voortkomend uit het Masterplan Keperenberg en Caerenbergveld.

Sport en Gezondheid Dilbeek heeft ook oog voor opportuniteiten in schoolsportinfrastructuur. Dilbeekse sportverenigingen maken voor hun werking ook gebruik van de infrastructuur van de Dilbeekse Scholen Parnas en Don Bosco en van de turnzalen van de gemeentelijke basisscholen Kriebel, Klimop en Jongslag.

2.1.4. Evenementen

Sport en Gezondheid Dilbeek staat, in samenwerking met de sportverenigingen, garant voor een flink aantal eigen jaarlijkse sportevenementen: Jogging '80, Dilbeek op Wandel, Scholenloop, Kijk ik Fiets, start to swim, ... Toch ligt de deelname aan sportevenementen in Dilbeek lager dan gemiddeld in het Vlaamse Gewest.

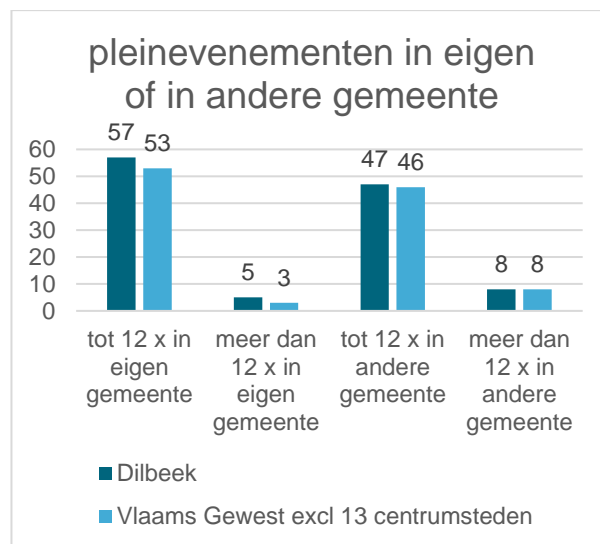
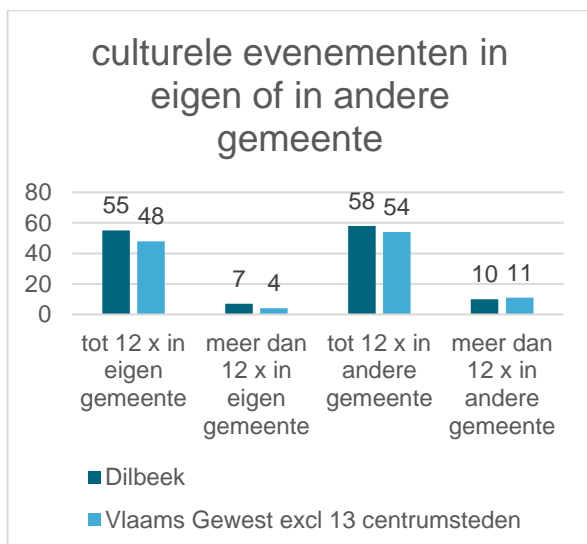

2.2. Cultuur en Samenleven

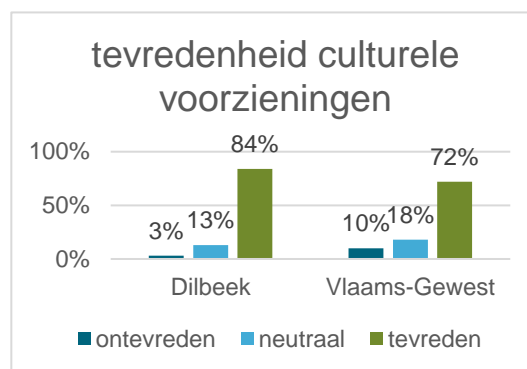
Uit het gebruikersonderzoek 2018 dat de Dilbekenaar een rijke vrijetijdsbesteding heeft. Meer dan 35% van de respondenten gaat geregeld naar concerten, podiumkunsten en theater. In Dilbeek ligt de actieve kunstbeleving hoger dan in Vlaanderen.

Vrijetijdsbesteding (max 3)	Dilbeek	Cluster B	Vlaanderen
Sport	34,87%	35,18%	34,11%
Televisie kijken	57,57%	51,06%	50,22%
On demand kijken (Youtube, Netflix, ...)	15,79%	11,07%	11,27%
Film kijken thuis	9,87%	10,95%	10,91%
Film kijken buitenshuis	2,63%	4,35%	4,09%
Boeken lezen	40,46%	38,41%	39,18%
Muziek beluisteren	23,03%	29,37%	29,48%
Tijdschriften / kranten lezen	34,21%	33,77%	33,73%
Games	3,29%	2,48%	2,52%
Naar concerten / theater / podiumkunsten gaan	35,53%	45,05%	45,04%
Naar musea / tentoonstellingen gaan	9,87%	10,26%	11,05%
Actief met kunst bezig zijn (schrijven, acteren, dansen, musiceren, zang, ...)	14,14%	11,75%	11,88%
Eindtotaal	304	10889	19174

62% van de Dilbekenaren neemt meerdere keren per jaar deel aan culturele evenementen en aan pleinevenementen in de eigen gemeente. Maar de Dilbekenaar is ook nog steeds geneigd om aan culturele activiteiten in andere gemeenten deel te nemen.

Daarbij is 84% tevreden van de culturele voorzieningen. Dit is beduidend meer dan in het Vlaams Gewest.

Om een beter zicht te krijgen op de impact van de werking van Cultuur en Samenleven Dilbeek (CSD) werden er gegevens verzameld uit de verschillende verwerkingssystemen van de teams Kind, Jongeren, Gemeenschap, Kennis en Kunsten. Verder geven ook de cijfers van de Kunstacademie Dil'Arte, het gebruikersonderzoek Vrije Tijd 2018 en de gemeentemonitor een duidelijker zicht op de gerealiseerde effecten inzake participatie aan de lokale cultuur en samenlevingsactiviteiten.

2.2.1. Voorzieningen

Verschillende teams binnen CSD (Kennis, Kunsten, Gemeenschap) staan in voor de exploitatie en verhuur van zalen.

Het aantal zaalverhuren steeg de voorbije drie seizoenen van 6.836 unieke verhuren in seizoen 2016-2017 naar 7212 zaalverhuren in seizoen 2018-2019. Rekening houdend met het logistieke werk achter de schermen is dit een aanzienlijke ondersteuning van het verenigingsleven, de werking van de verschillende gemeentelijke stromen en externe actoren met een decretale Dilbeekse opdracht.

zaalverhuur	Pede	Keperenberg	La Motte	Solleveld	Westrand	Totaal
Seizoen 2016-2017	197	1.266	652	598	4.123	6.836
Seizoen 2017-2018	197	1.056	708	664	4.605	7.230
Seizoen 2018-2019	214	1.066	827	707	4.398	7.212

Wanneer we kijken naar de inkomsten zien we dat, ondanks de stijging van het aantal zaalverhuren, de inkomsten dalen. Vanaf 2016 is deze tendens te verklaren door een aantal elementen:

- er wordt niet langer intern gefactureerd voor gebruikers van Groep Dilbeek zelf
- de tarieven voor NT2-aanbodverstrekkers daalden van € 5,2 naar € 2,00 per dagdeel
- zaalhuur voor de Dilbeekse scholen werd gratis gemaakt
- de (tijdelijke) sluiting van de grote zaal Keperenberg.

Wanneer we voor 2018 uitgaan van een gelijke inkomst 2017 voor Kasteel La Motte, Huisje Mostinckx en de Watermolen, zien we terug een resultaat op niveau van de inkomsten 2016.

	Gem.lok. Pede	Keperenberg	La Motte	Mos-tinckx	Watermolen	Solleveld	Westrand	Totaal
2011		39.662	34.179			15.670	41.172	130.683
2012		55.869	34.964			24.048	45.332	160.213
2013		43.508	37.713			26.074	51.681	158.976
2014		39.764	32.504	2.274 €	5.100 €	28.124	46.669	154.435
2015	11.351	49.310	41.447	608 €	3.260 €	23.678	33.593	163.247
2016	6.064	33.837	16.322	378 €	1.240 €	23.485	50.173	97.662
2017	10.070	22.239	10.576	170 €	1.655 €	21.152	36.141	79.764
2018	10.030	22.000	-			22.752	46.665	79.447

Het gebruikersonderzoek 2018 toont dat de tendensen inzake tevredenheid over infrastructuur gelijklopend zijn met Vlaanderen, maar dat er toch ontevredenheid bestaat over procedure, huurprijs en kwaliteit van de infrastructuur. Hier is een actie op vlak van huurbeleid en reglementering nodig en inspanningen op vlak van infrastructuuroptimalisatie.

Tevredenheid bij huur infrastructuur	Dilbeek	Cluster B	Vlaanderen
Het huren van de infrastructuur (reserveren)			
Helemaal niet tevreden	5,66%	1,30%	1,21%
Niet tevreden	7,55%	3,34%	3,21%
Neutraal	13,21%	15,04%	14,56%
Tevreden	54,72%	54,60%	52,71%
Heel tevreden	18,87%	25,72%	28,32%
De kwaliteit van de infrastructuur zelf			
Helemaal niet tevreden	7,55%	1,21%	0,95%
Niet tevreden	13,21%	4,36%	3,94%
Neutraal	15,09%	12,63%	11,61%
Tevreden	41,51%	58,03%	56,49%
Heel tevreden	22,64%	23,77%	27,01%
De huurprijs			
Helemaal niet tevreden	3,77%	1,02%	1,47%
Niet tevreden	9,43%	5,94%	5,68%
Neutraal	20,75%	30,45%	29,48%
Tevreden	47,17%	40,58%	40,67%
Heel tevreden	18,87%	22,01%	22,70%
Eindtotaal	53	1077	1903

2.2.2. Aanbod

Dilbeek scoort in vergelijking met de cluster en Vlaanderen beduidend hoger op podiumkunsten dans, festival, cursussen, ateliers en workshops en film. Het verenigingsleven blijft bloeien en de Bourgondische cultuur uit zich in de score voor feesten en café- en restaurantbezoek.

Aanbod waarvan afgelopen jaar gebruik gemaakt	Dilbeek	Cluster B	Vlaanderen
Activiteiten voor de kinderen	20,78%	13,23%	13,60%
Podiumkunsten: dans	25,10%	12,70%	13,17%
Podiumkunsten: muziek	49,80%	59,33%	59,99%
Podiumkunsten: theater	49,02%	50,40%	51,49%
Podiumkunsten: humor	43,14%	44,77%	42,50%
Podiumkunsten: familievoorstellingen	16,08%	11,47%	10,96%
Podiumkunsten: circus	2,35%	6,25%	6,47%
Festival	16,47%	6,56%	6,16%
Activiteiten van mijn vereniging	22,75%	14,21%	14,77%
Tentoonstellingen	26,67%	18,47%	20,30%
Cursussen	12,94%	5,36%	4,58%
Ateliers en workshops	9,02%	3,33%	3,19%
Ontspanningsactiviteiten	0,00%	3,46%	4,34%
Lezingen / inleidingen	18,43%	12,92%	12,92%
Films	49,80%	24,65%	18,90%
Sport	0,00%	0,35%	0,41%
Feest	13,73%	3,01%	4,69%
Verhuur van ruimtes / infrastructuur	10,20%	4,95%	4,69%
Informatie inwinnen	11,37%	5,31%	5,70%
Café / restaurant	71,37%	45,83%	39,14%
Eindtotaal	255	9410	16583

Actief in verenigingen	Dilbeek	Cluster B	Vlaanderen
Nee, ik zit niet in een vereniging	36,51%	37,71%	37,96%
Een sportvereniging	21,05%	23,99%	23,32%
Een jeugd- of jongerenvereniging	2,63%	2,89%	2,82%
Een hobbyvereniging (vb. breien, kaarten, ...)	9,87%	9,32%	9,14%
Een socio-culturele vereniging (vb. theater, dans, ...)	23,68%	21,32%	21,30%
Een erfgoedvereniging	6,25%	3,74%	3,83%
Een vrijwilligersvereniging (goed doel)	26,64%	19,46%	19,73%
Een religieuze vereniging	3,29%	2,15%	2,13%
Andere	13,82%	10,52%	10,57%
Eindtotaal	304	10889	19174

2.2.2.1. Team Kind

a. Schoolvoorstellingen

Alle 14 Dilbeekse kleuter- en basisscholen maken gebruik van het gemeentelijk aanbod, georganiseerd door Team Kind.

Over het algemeen zien we een sterk gestegen interesse in ons aanbod. Van 41 theatervoorstellingen voor 5.259 leerlingen in het seizoen 2014-2015 naar 77 voorstellingen en 8.445 leerlingen in het aflopende schooljaar 2018-2019. 547 kleuters en leerlingen bezochten 27 begeleide tentoonstellingen, 456 kleuters kwamen voor het eerst in contact met de bibliotheek, 125 klasontvangsten in de bib, ... getuigen van een gretig ingaan op ons aanbod door de Dilbeekse scholen.

Vanzelfsprekend is ook de stijging van het aantal leerlingen op het Dilbeekse grondgebied een bepalende factor voor de groeiende vraag.

Schooljaar	Voorstellingen	Tentoonstelling met begeleiding	Bibliotheek-intro 2e-3e kleuterklas	Workshops
2014-2015	41 - 5.259 lln	9 - 200 lln/klrs		18 – 455 lln/klrs
2015-2016	47 - 6.616 lln			32 – 915 lln/klrs
2016-2017	51 - 7.754 lln	14 - 305 lln/klrs		107- 2092 lln/klrs
2017-2018	75 - 7.094 lln	19 - 394 lln/klrs	Vanaf 2018	67- 1357 lln/klrs
2018-2019	77 – 8.445 lln	27 - 547 lln/klrs	20 - 456 kleuters	56 – 1270 lln/klrs

b. Schoolbezoeken Basisonderwijs Bibliotheek

	Schooljaar 2016-2017	Schooljaar 2017-2018	Schooljaar 2018-2019
Aantal scholen (kleuter en lager)	12 waarvan - 3 in DILSchepdaal - 1 in DILGr-Bijgaarden - 8 in DILWestrand	12 waarvan - 3 in DILSchepdaal - 1 in DILGr-Bijgaarden - 8 in DILWestrand	12 waarvan - 3 in DILSchepdaal - 1 in DILGr-Bijgaarden - 8 in DILWestrand
Aantal bezoeken per klas per schooljaar	5-6 keer - scholen per bus 5 keer - scholen te voet 6 keer	5-6 keer - scholen per bus 5 keer - scholen te voet 6 keer	5-6 keer (Scholen per bus 5 keer/ scholen te voet 6 keer)
Aantal klasontvangsten	123	125	125
Aantal dagen met klasbezoek in hoofdbib en/of filialen	82	86	78

c. Jeugdbibliotheek

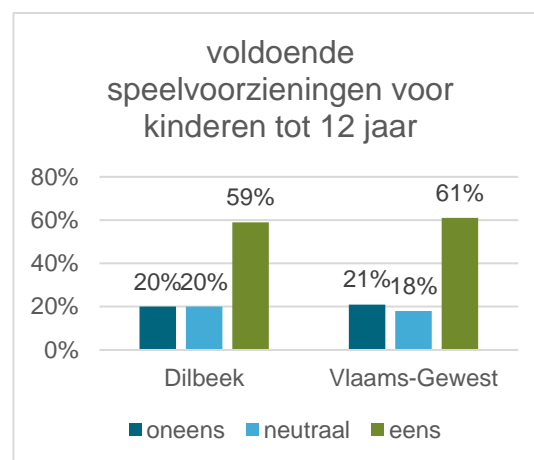
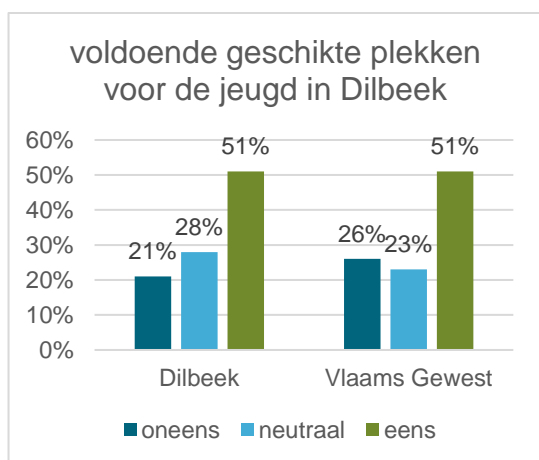
Team Kind staat ook in voor de exploitatie van de collectie “Jeugdbib”. In 2018 waren er

- leners jeugd (<18 jaar) 7.650
- actieve leners jeugd (<18 jaar) 3.574

Aan het bibspel van de Jeugdboekenmaand hebben de afgelopen jaren de 5de leerjaren van alle Dilbeekse scholen deelgenomen: in 2017 en 2019 waren dat 21 klassen, in 2018 waren dat er 22.

d. Speelplekken

De Dilbekenaar blijkt in vergelijking met het Vlaamse Gewest even tevreden te zijn over de speelplekken en speelvoorzieningen voor kinderen.

2.2.2.2. Team Kunsten: podium en vorming

Voor podium en vorming gaat de ticketverkoop in dalende lijn. Deze daling in de ticketverkoop is een gevolg van een vermindering van het aantal voorstellingen in eigen beheer.

TICKETS	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
start verkoop	13.256	11.612	13.514	12.960	14.161	13.145	14.633	12.381
na 2 dagen	14.297	12.208	14.105	13.374	14.561	13.515	14.960	12.830
na 3 dagen	15.418	12.891	14.725	13.916	15.058	14.030	15.603	13.283
na 10 dagen	18.646	14.452	17.814	15.927	16.962	16.120	17.011	14.511
einde seizoen	43.844	42.889	43.263	37.529	42.909	35.498	40.636	33.296
ABONNEMENTEN	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
Abo 3	286	361	311	0	0	0	0	0
Abo 6	815	607	646	649	649	629	621	545
Abo 10	506	466	423	407	444	389	485	363

- De daling doet zich het sterkst voor bij de vormingen. Dit een gevolg van de keuze om een groot deel van de programmatie rechtstreeks via Archeduc te laten verlopen. Zij staan als decretale partner zelf in voor programmatie (inclusief budget), de organisatie en de eigen ticketverkoop.
- Bij de podiumkunsten zien we, ondanks het stijgende succes van film en klassieke muziekvoorstellingen, een daling van het aantal tickets. De oorzaken hiervan zijn o.a. te vinden in de vermindering van het aantal voorstellingen, meer concurrentie door de vernieuwing of uitbreiding van een aantal zalen in de regio (Asse, Meise, Roosdaal, Halle,...) en de bewuste keuze voor een meer gespreide programmatie via de samenwerking tussen Dilbeek, Ternat en Strombeek.
- De teams hebben de voorbije jaren ook bewust minder ingezet op regionale promotie. Zo werd er niet geïnvesteerd in reclameruimte in huis-aan-huisbladen of de verspreiding van de aanbodbrochure via culturele hotspots buiten de gemeente. Vanaf 2020 moet er worden bekeken of hier vanuit commercieel oogpunt een andere strategie moet worden gevolgd.

- Door de indeling in doelgroepgerichte teamwerkingen brachten verschuivingen teweeg. Een overdracht van personeel van podiumprogrammatie naar team Kind resulteerde in een dalend aantal voorstellingen voor volwassenen. Dit wordt ruim gecompenseerd door de sterke stijging van het aanbod naar kinderen in het kleuter- en basisonderwijs.
- De tweejaarlijkse fluctuatie bij de losse ticketverkoop is vooral te wijten aan de organisatie van het tweejaarlijkse publieksfestival in samenwerking met CC Strombeek. In de onpare seizoenen wordt dit georganiseerd in Dilbeek, in de pare jaren in Strombeek. De programmering wordt ook afgestemd op de culturele centra in de buurt, waarbij grote namen alternerend per seizoen slechts één keer in Dilbeek, Strombeek of Ternat worden geprogrammeerd.

2.2.2.3. Team Jongeren

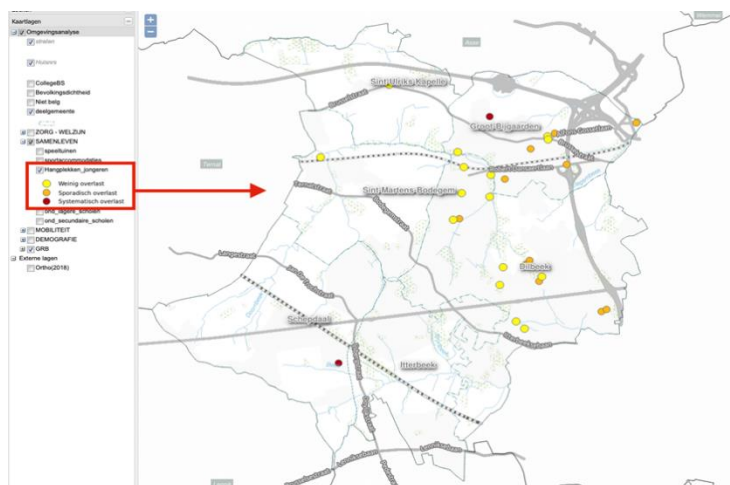
a. Inschrijvingen speelpleinwerking

De speelpleinwerking op de terreinen Begijnenborre blijft een succes. Met de renovatie van de locatie zal de organisatie waarschijnlijk nog aan aantrekkingskracht winnen.

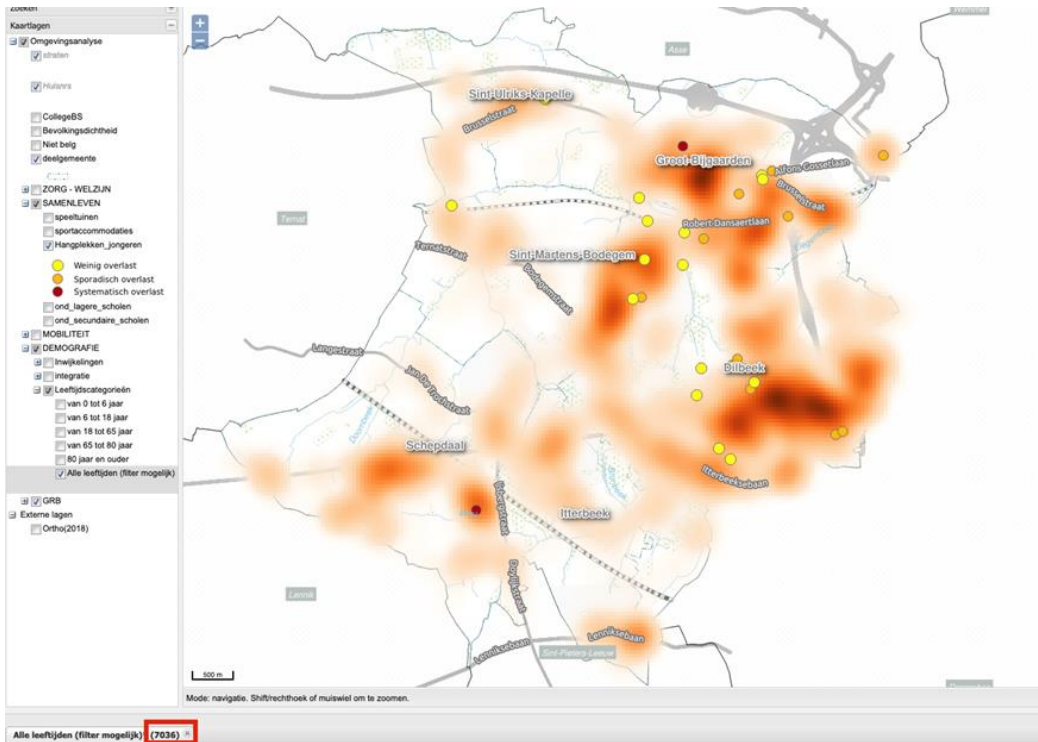
jaar	Krokus	# dagen	Pasen	# dagen	Zomer	# dagen	Herfst	# dagen	TOTAAL	Gemiddelde dagbezetting
2011			1350	10	5320	37	300	4	6970	137
2012	392	5	869	9	5739	43	207	3	7207	120
2013	326	5	867	9	6257	41	407	4	7857	133
2014	437	5	1124	10	4669	32	484	5	6714	129
2015	487	5	1129	9	5219	33	572	5	7407	142
2016	593	5	1159	9	4796	31	0	0	6548	145
2017	659	5	1518	10	4963	31	320	4	7460	149
2018	564	5	1131	9	5247	33	0	0	6942	147
2019	393	5	990	10					1383	

b. Outreachend werken: Groot-Bijgaarden en Schepdaal

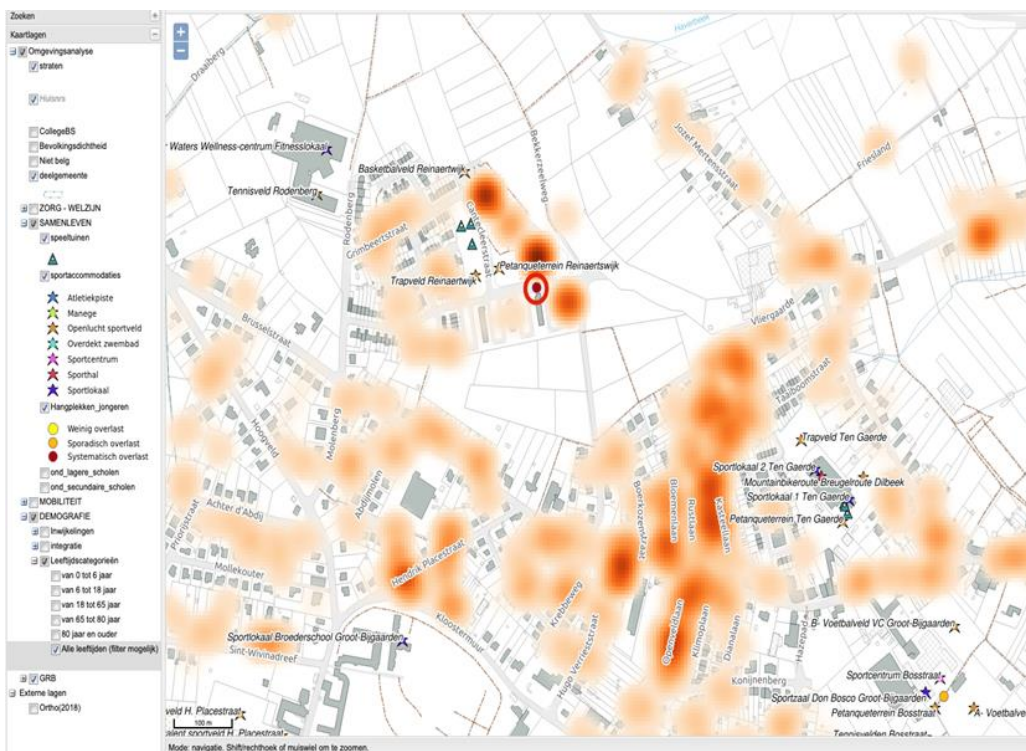
Een steeds groter wordend aantal Dilbeekse jongeren is nieuw in de gemeente. Een deel van hen vindt moeilijk aansluiting bij het bestaande aanbod. Team jongeren bracht in samenwerking met Politie Dilbeek de Dilbeekse hangplekken in kaart.

Gecombineerd met de gegevens over de woonplaats van jongeren +12, komt er een duidelijk verband naar voren tussen mogelijke overlast en de hogere densiteit van de aanwezige jongeren. De hoogste aanwezigheid vinden we in Groot-Bijgaarden (Reinaertwijk) en Schepdaal (Loveld).

Nog treffender wordt het wanneer we een derde laag met de aanwezige vrijetijdsinfrastructuur opnemen in de kaart. Onderstaande combinatiekaart toont de aanwezigheid, vindplaatsen en vrijetijdsinfrastructuur met mogelijk aanbod in de buurt, voor de jongeren in Groot-Bijgaarden. Jeugdwerkers, buurt- en brugfiguren krijgen op deze manier snel zicht op de Dilbeekse realiteit.

2.2.2.4. Kunstacademie Dil'Arte:

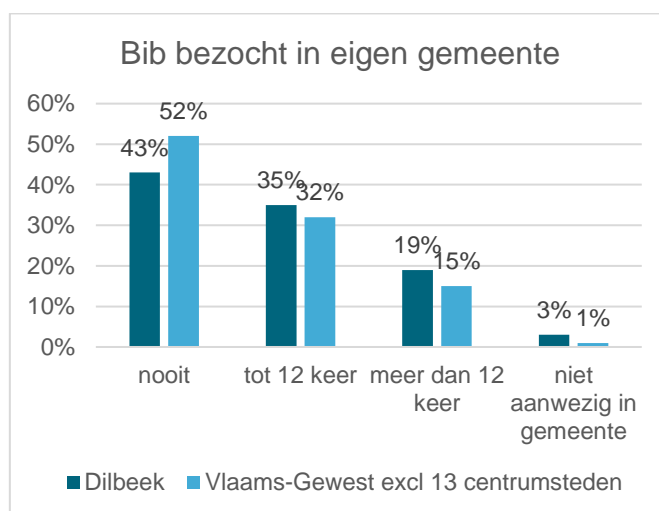
Dilbeek is een creatieve gemeente. Dit vertaalt zich door in de sterk gestegen interesse in het aanbod van de academie. Het aantal inschrijvingen steeg op vier jaar tijd van 907 naar 1253, een stijging met 38,14%. De academie barst op sommige momenten letterlijk uit haar voegen. Zo'n snelle groei zegt veel over de kwaliteit van de aangeboden opleidingen. Het zal een hele uitdaging worden om met een gelijk gebleven ondersteuning eenzelfde kwaliteit te blijven garanderen. Het zal daarom ook nodig zijn om dit van kortbij te blijven opvolgen en waar mogelijk in bijkomende ondersteuning te voorzien.

schooljaar	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Inschrijving								90 7	100 9	115 3	125 3
Hoofdelijke leerlingen	627	641	677	729	772	803	86 9	88 4	899	991	101 3
muziek	482	504	531	562	606	595	65 4	63 0	571	579	660
Dans	46	50	73	102	108	119	16 4	18 5	203	229	225
Beeldende Kunsten								32	42	134	172
Nieuwe inschrijvingen	138	140	158	160	186	191	23 7	212	232	290	442

2.2.2.5. Bibliotheek⁷

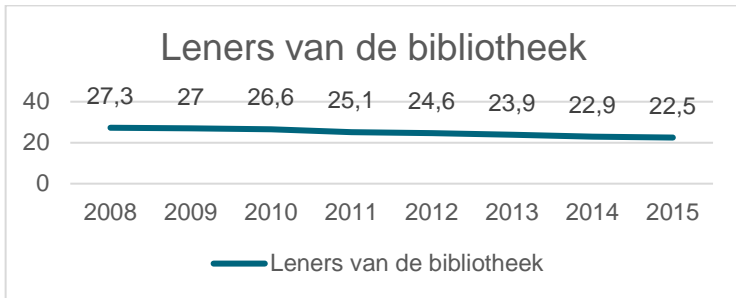
De bibliotheekwerking wordt in Dilbeek doelgroepgericht georganiseerd. De Vlaamse statistieken geven nog globale cijfers.

Hoewel Dilbeek over een grote bibliotheek beschikt, zegt 43% van de Dilbekenaars deze nog nooit bezocht te hebben. Dit percentage ligt beduidend lager dan in het Vlaams Gewest.

Het aantal leners in de bibliotheek daalt. We stellen wel vast dat het aandeel jongeren dat de bibliotheek bezoekt nog hoog blijft.

⁷ Deze cijfers zijn afkomstig van de gemeentemonitor en zijn samengesteld op basis van een bevraging.

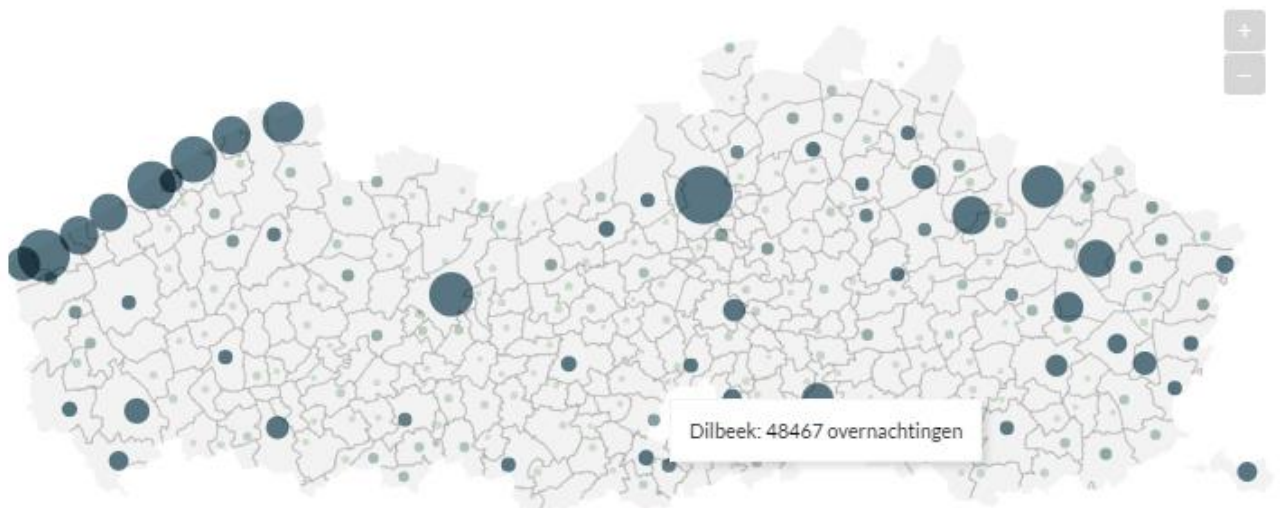

2.2.3. Toerisme

Dilbeek telde in 2017 48.467 overnachtingen.

Overnachtingen per gemeente

Gemeenten van Vlaams Gewest, 2017, aantal

Bron: Toerisme Vlaanderen, bewerking Statistiek Vlaanderen

3. Welzijn

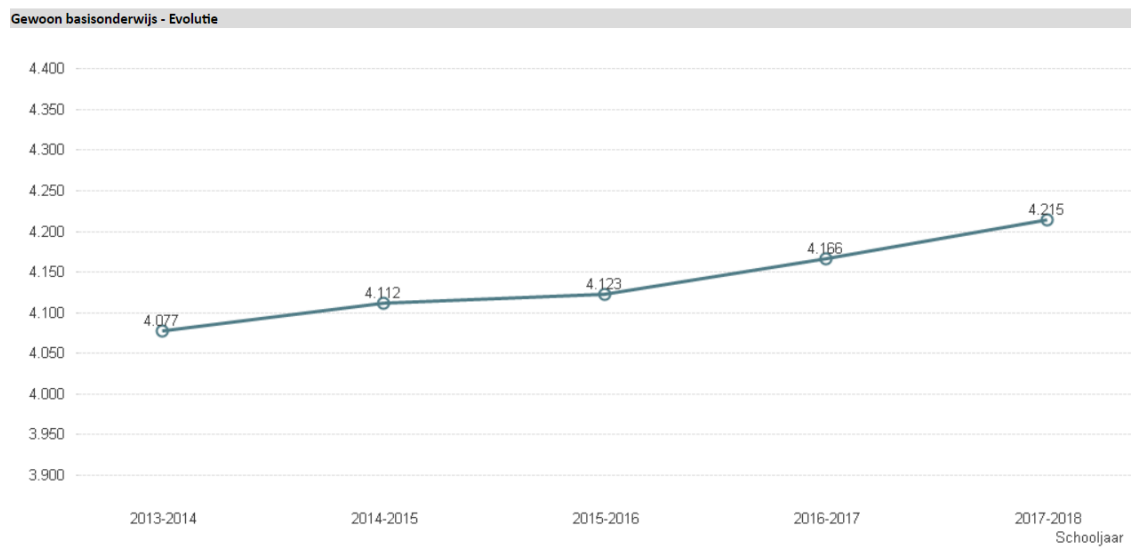
3.1. Onderwijs

De schoolbevolking neemt toe, er is een capaciteitsdruk op alle niveaus. Capaciteitsmiddelen laten ons toe het aanbod uit te breiden.

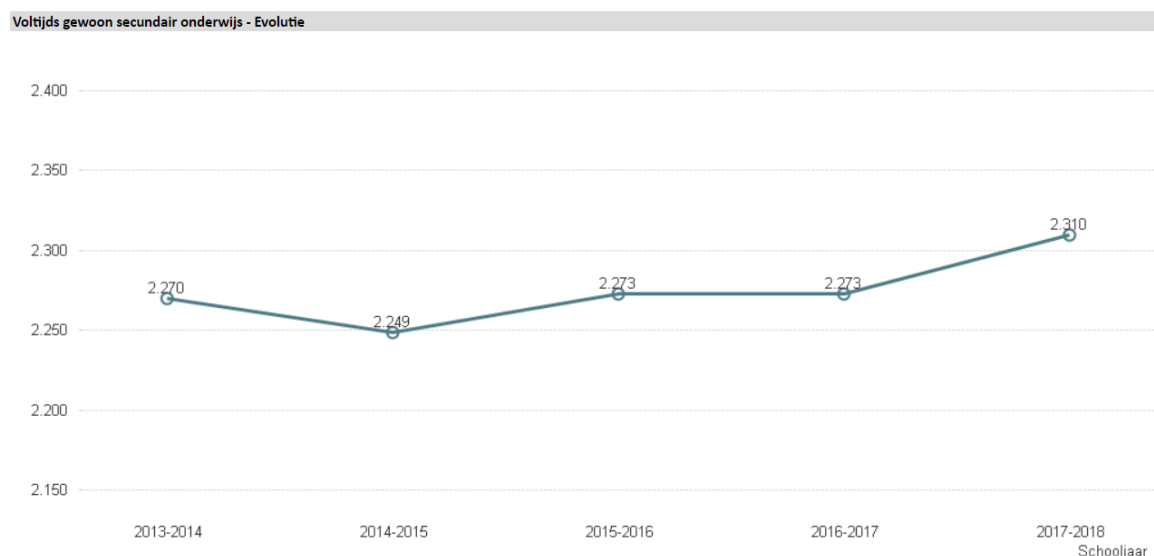
3.1.1. Schoolbevolking Dilbeek

3.1.1.1. Evolutie schoolbevolking Dilbeek

Het leerlingenaantal in de Dilbeekse basisscholen stijgt. Dit is voor een stuk te verklaren door de inspanningen die Dilbeekse basisscholen reeds hebben gedaan om de capaciteit te verhogen om ervoor te zorgen dat de kinderen van Dilbeek school kunnen lopen in Dilbeek. Daarnaast is er een inkomende pendel, niet-Dilbeekse kinderen die in Dilbeek school lopen.

Ook in het secundair zien we een stijgend aantal leerlingen in het Dilbeeks onderwijs.

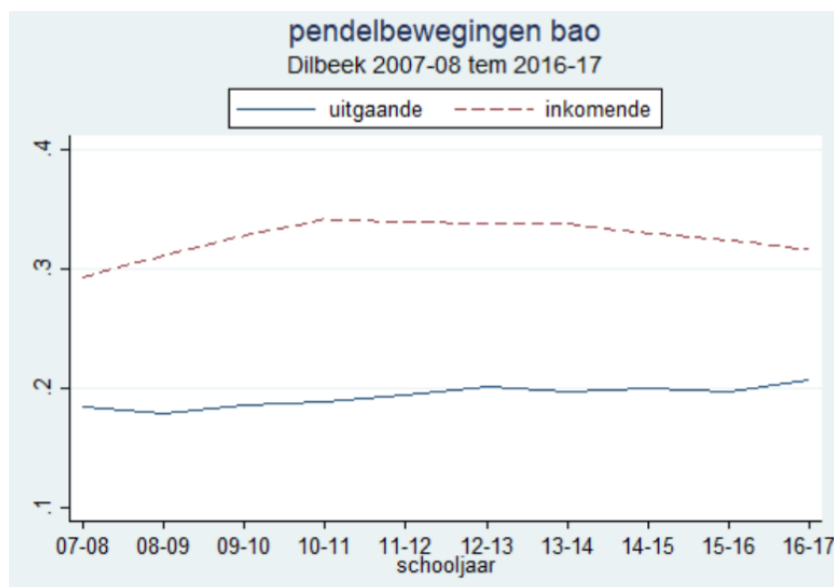
3.1.2. Gemeentelijk rapport Dilbeek: capaciteit

Het Departement Onderwijs en Vorming voert om de drie jaar een capaciteitsmonitor uit die peilt naar het huidige en toekomstige risico op capaciteitsproblemen in de Vlaamse en Brusselse fusiegemeenten. Dit risico wordt ingeschat door de voorspelde schoolbevolking op gemeentelijk niveau (de capaciteitsvraag), af te zetten tegenover het aantal beschikbare plaatsen in de schoolgebouwen binnen de desbetreffende gemeente (het capaciteitsaanbod). Voor de meeste gemeenten in Vlaanderen gebeurt de voorspelling op niveau fusiegemeente.

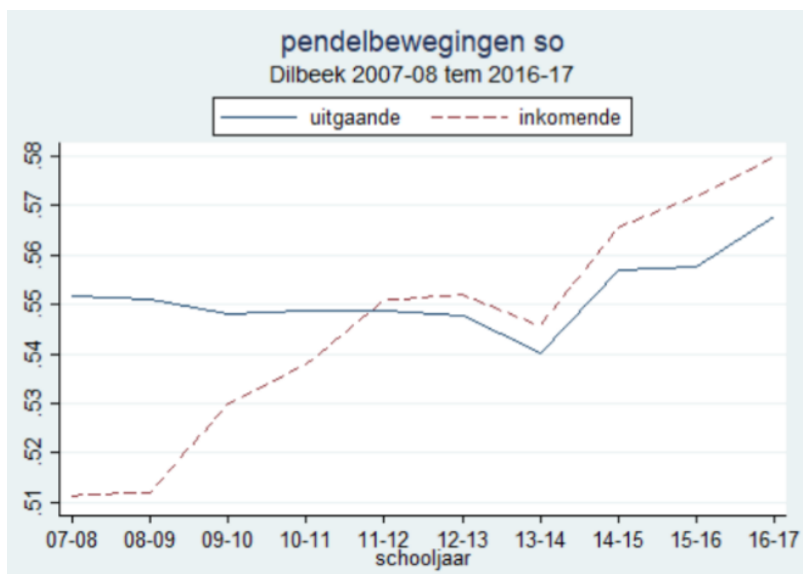
De gegevens uit de capaciteitsmonitor hebben vooral een signaalfunctie. Naast de inschatting van de omvang, de locatie en de duur van capaciteitstekorten is het belangrijk om ook de pendelbewegingen mee te nemen bij het uitwerken van lokale oplossingen. Een lokaal capaciteitstekort hoeft niet steeds een uiting te zijn van een onevenwicht tussen de lokale vraag en het lokale aanbod, maar kan ook zijn oorsprong vinden in een hoge inkomende schoolpendel.

3.1.3. Pendelbewegingen van leerlingen

We zien een licht dalende inkomende pendelbeweging in het basisonderwijs (bao). Dit kan te verklaren zijn door het nieuwe inschrijvingsbeleid vanaf het schooljaar 2014-2015 waarbij gewerkt wordt met een centraal aanmeldingsregister. Met dit nieuwe inschrijvingsbeleid beoogt het gemeentebestuur, in samenwerking met de drie onderwijsnetten (vrij onderwijs, gemeenschapsonderwijs en gemeentelijk onderwijs), het aantal beschikbare plaatsen in alle Dilbeekse basisscholen optimaal toe te wijzen aan Dilbeekse kinderen. Dit gebeurt, binnen het Vlaamse decretale kader, aan de hand van wandelafstand van het domicilie-adres van het kind tot de school en de opgegeven schoolkeuze. Niettegenstaande dit beleid, stijgt de uitgaande pendel ook, wat erop wijst dat Dilbeekse kinderen op zoek gaan naar een school buiten Dilbeek, mogelijk omwille van een capaciteitstekort in de Dilbeekse basisscholen.

In het secundair onderwijs (so) zien we vanaf schooljaar 2008 – 2009 een stijging van de inkomende pendel, met een knik in het schooljaar 2013-2014 en nadien een sterke stijging. Sinds schooljaar 2010-2011 stellen we vast dat de inkomende pendel groter is dan de uitgaande pendel in het secundair onderwijs. Vanaf schooljaar 2013-2014 is er ook een sterke stijging van de uitgaande pendelbeweging.

Onderstaande tabellen geven meer in detail weer waar de Dilbeekse kinderen schoollopen en waar de leerlingen wonen die op de Dilbeekse scholen zitten.

Onderwijsniveau	Aantal lln. die wonen in Dilbeek (A)	Aantal lln. die school lopen in Dilbeek (vpl) (B)	Aantal lln. die wonen en school lopen in Dilbeek (vpl) (C)	Instroom (D=B-C)	Instroom ratio (D/B)	Uitstroom (E=A-C)	Uitstroom ratio (E/A)
Gewoon kleuteronderwijs	1.425	1.536	1.149	387	25,20%	276	19,37%
Buitengewoon kleuteronderwijs	9	0	0	0	-	9	100,00%
Gewoon lager onderwijs	2.282	2.679	1.832	847	31,62%	450	19,72%
Buitengewoon lager onderwijs	83	0	0	0	-	83	100,00%
Voltijds gewoon secundair onderwijs	2.203	2.310	994	1.316	56,97%	1.209	54,88%
Deeltijds beroepssecundair onderwijs	27	0	0	0	-	27	100,00%
Buitengewoon secundair onderwijs	60	0	0	0	-	60	100,00%
Totaal	6.089	6.525	3.975	2.550	39,08%	2.114	34,72%

Waar gaan de leerlingen die wonen in Dilbeek naar school?

Basisonderwijs - mobiliteit

Gewoon kleuter			Buitengewoon kleuter			Gewoon lager			Buitengewoon lager		
Gemeente vestigingsplaats	%	Aantal	Gemeente vestigingsplaats	%	Aantal	Gemeente vestigingsplaats	%	Aantal	Gemeente vestigingsplaats	%	Aantal
Dilbeek	80,63%	1.149	Roosdaal	44,44%	4	Dilbeek	80,28%	1.832	Dilbeek	56,63%	47
Anderlecht	3,23%	46	Sint-Agatha-Berchem	22,22%	2	Anderlecht	3,42%	78	Sint-Agatha-Berchem	15,66%	13
Lennik	2,39%	34	Aalst	11,11%	1	Ternat	2,67%	61	Roosdaal	8,43%	7
Sint-Jans-Molenbeek	2,32%	33	Anderlecht	11,11%	1	Sint-Jans-Molenbeek	2,45%	56	Anderlecht	6,02%	5
Ternat	2,11%	30	Brussel	11,11%	1	Lennik	2,19%	50	Wemmel	6,02%	5
Andere	9,33%	133	Totaal	100,00%	9	Andere	8,98%	205	Andere	7,23%	6
Totaal	100,00%	1.425				Totaal	100,00%	2.282	Totaal	100,00%	83

Secundair onderwijs - mobiliteit

Voltijds gewoon secundair			Deeltijds beroepssecundair			Buitengewoon secundair		
Gemeente vestigingsplaats	%	Aantal	Gemeente vestigingsplaats	%	Aantal	Gemeente vestigingsplaats	%	Aantal
Dilbeek	45,12%	994	Halle	37,04%	10	Roosdaal	23,33%	14
Ternat	15,43%	340	Vilvoorde	22,22%	6	Aalst	20,00%	12
Lennik	6,45%	142	Aalst	14,81%	4	Anderlecht	10,00%	6
Halle	5,95%	131	Brussel	7,41%	2	Brussel	8,33%	5
Anderlecht	4,40%	97	Sint-Pieters-Woluwe	3,70%	1	Opwijk	8,33%	5
Andere	22,65%	499	Andere	14,81%	4	Andere	30,00%	18
Totaal	100,00%	2.203	Totaal	100,00%	27	Totaal	100,00%	60

Waar wonen de leerlingen die naar een school in Dilbeek gaan?

Basisonderwijs - aantrekkingskracht

Gewoon kleuter			Gewoon lager		
Gemeente woonplaats	%	Aantal	Gemeente woonplaats	%	Aantal
Dilbeek	74,80%	1.149	Dilbeek	68,38%	1.832
Anderlecht	5,73%	88	Anderlecht	5,60%	150
Sint-Jans-Molenbeek	4,30%	66	Sint-Jans-Molenbeek	4,78%	128
Asse	3,39%	52	Asse	3,47%	93
Sint-Agatha-Berchem	1,82%	28	Ternat	3,43%	92
Ternat	1,56%	24	Sint-Agatha-Berchem	2,13%	57
Lennik	1,50%	23	Lennik	1,87%	50
Roosdaal	,98%	15	Roosdaal	1,42%	38
Sint-Pieters-Leeuw	,98%	15	Sint-Pieters-Leeuw	1,31%	35
Koekelberg	,65%	10	Liedekerke	,78%	21
Andere	4,30%	66	Andere	6,83%	183
Totaal	100,00%	1.536	Totaal	100,00%	2.679

Secundair onderwijs - aantrekkingskracht

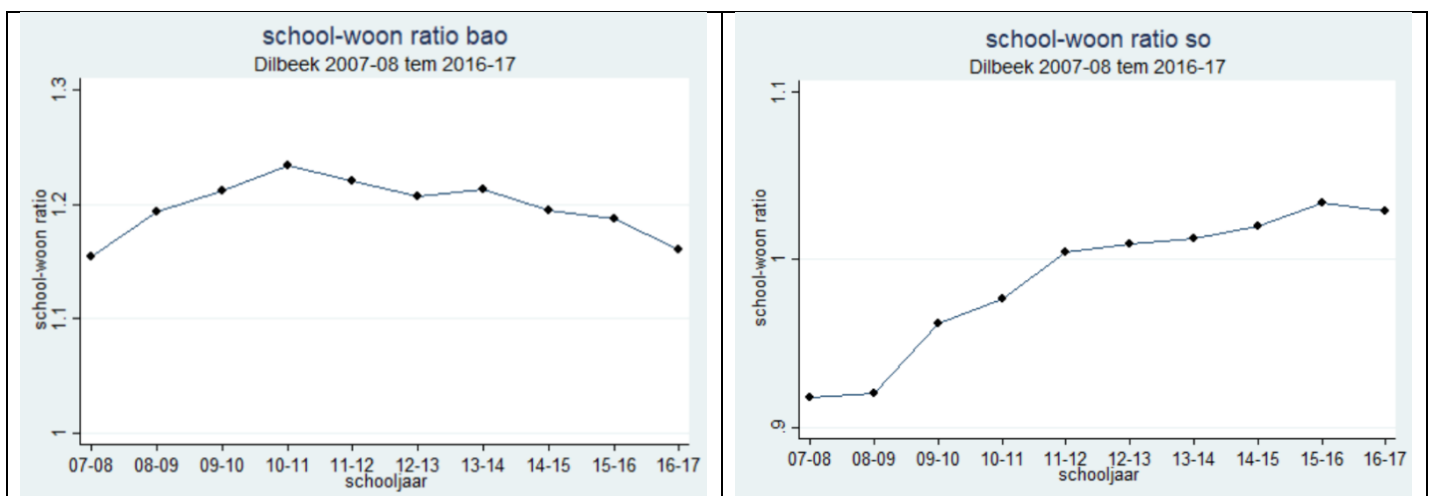
+ Voltijds gewoon secundair onderwijs		
Gemeente woonplaats	%	Aantal
Dilbeek	43,03%	994
Anderlecht	9,52%	220
Sint-Jans-Molenbeek	7,27%	168
Asse	5,97%	138
Ternat	4,76%	110
Sint-Agatha-Berchem	4,20%	97
Jette	2,55%	59
Sint-Pieters-Leeuw	2,55%	59
Ganshoren	2,21%	51
Lennik	1,65%	38
Andere	16,28%	376
Totaal	100,00%	2.310

3.1.4. School-woonratio

Een indicator voor de schoolpendel is de school-woonratio, waar inkomende en uitgaande pendel in verhouding worden geplaatst tegenover elkaar. Ligt de school-woonratio hoger dan 1, dan is de inkomende pendel hoger dan de uitgaande pendel. Dit is in Dilbeek het geval.

De school-woonratio voor het basisonderwijs bedroeg in het schooljaar 2016-2017 1,16 en is sinds 2007-2008 steeds hoger geweest dan 1. Dit betekent dat er steeds meer leerlingen in Dilbeek schoolliepen dan er wonen. Vanaf het schooljaar 2014-2015 zien we een dalende inkomende pendelbeweging in het basisonderwijs (bao). De start van het centraal aanmeldingsregister zou een verklarende factor kunnen zijn.

In het secundair onderwijs is de school-woon ratio sinds schooljaar 2010-2011 boven 1 gestegen, wat impliceert dat sinds dan meer leerlingen school volgen in Dilbeek dan er wonen. Sindsdien is ook hier de ratio niet meer onder 1 gezakt.

3.1.5. Aanmeldingen Dilbeekse basisscholen

Vanaf schooljaar 2014-2015 is Dilbeek gestart met het centraal aanmeldingsregister (CAR) omdat de capaciteitsdruk in stijgende lijn ging en om een antwoord te bieden op het kamperen aan de schoolpoort. Met een CAR kan de capaciteit objectief gestructureerd en gemonitord worden.

De aanmeldingen verlopen in twee aanmeldingsperiodes. Eerst de voorrangperiode voor kinderen van dezelfde leefentiteit (broers/zussen) en kinderen van personeel. Daarna de niet-voorrangperiode waar alle andere kinderen kunnen aangemeld worden. In deze periode wordt zowel rekening gehouden met het criterium afstand als met de schoolkeuze.

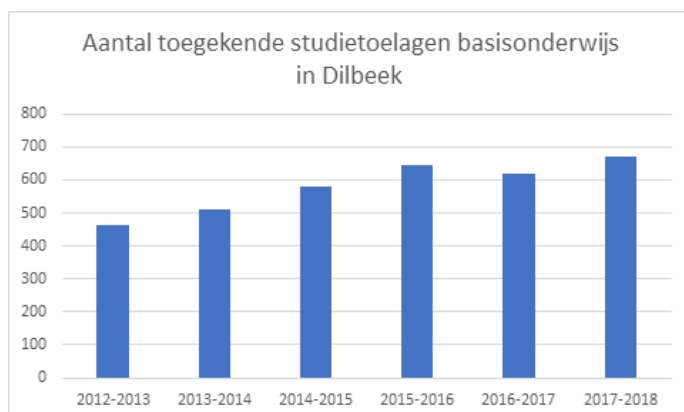
Voor het schooljaar 2019-2020 zien we het hoogste aanmeldingscijfer sinds de start van het systeem. Dit is voor een stuk te verklaren door het hoger geboortecijfer voor het jaar 2017.

	voorrangs- periode	niet- voorrangs- periode	totaal
2015-2016	317	700	1017
2016-2017	362	645	1007
2017-2018	310	714	1024
2018-2019	294	672	966
2019-2020	387	706	1093

3.1.6. Indicatorleerlingen

Elke school is verplicht om een percentage van de beschikbare plaatsen voor te behouden voor indicatorleerlingen. Een indicatorleerling is een leerling die aan een van volgende kenmerken voldoet:

- Indicator “opleidingsniveau van de moeder”
Wanneer de moeder van de leerling niet in het bezit is van een diploma of getuigschrift van het hoger secundair onderwijs
- Indicator “schooltoelage”
Of een leerling een schooltoelage krijgt, is afhankelijk van 4 criteria: nationaliteit, gezinssituatie, inkomen en pedagogische voorwaarden.
De trend in het aantal toegekende studietoelagen in het basisonderwijs is stijgend.

- De indicatoren “thuis taal” en “buurt” zijn niet meer van toepassing, maar waren dit eerder wel.

Cijfers AGODI 2017-2018

school	# Iln	Indicator opleiding moeder #	%	Indicator school- toelage #	%	Indicator thuisaal #	%	Indicator buurt ³ #	%
GO! BS De Vlinder	359	33	9%	40	11%	91	25%	87	24%
RC Kleuter	244	25	11%	25	13%	110	41%	142	51%
RC Lager 1	239	27	11%	36	15%	78	33%	112	47%
RC Lager 2	381	46	12%	51	13%	165	43%	190	50%
Sint Alena	391	79	20%	61	16%	189	48%	151	39%
Jongslag	248	37	15%	18	7%	50	20%	66	27%
Klavertje 4	281	15	5%	14	5%	39	14%	15	5%
Klein Klein Kleuterke	95	11	12%	9	9%	18	19%	9	9%
De Kriebel	198	36	18%	39	20%	60	30%	23	12%
Savio kleuterschool	196	29	15%	24	12%	83	42%	48	24%
't Keperke	372	55	15%	61	16%	114	31%	63	17%
Broederschool	278	31	11%	42	15%	92	33%	55	20%
Don Bosco	448	85	19%	140	31%	282	63%	175	39%
Trip Trap	175	21	12%	18	10%	37	21%	45	26%
De Klimop	261	37	14%	41	16%	60	23%	75	29%

School	#Iln	Indicator opleiding moeder #	%	Indicator schooltoelage #	%	Indicator thuisaal #	%	Indicator buurt #	%
Regina Caeli	1006	97	10%	129	13%	334	33%	419	42%
Don Bosco	1267	363	29%	377	30%	523	41%	574	45%

3.1.7. Prognose capaciteitstekort

3.1.7.1. Basisonderwijs

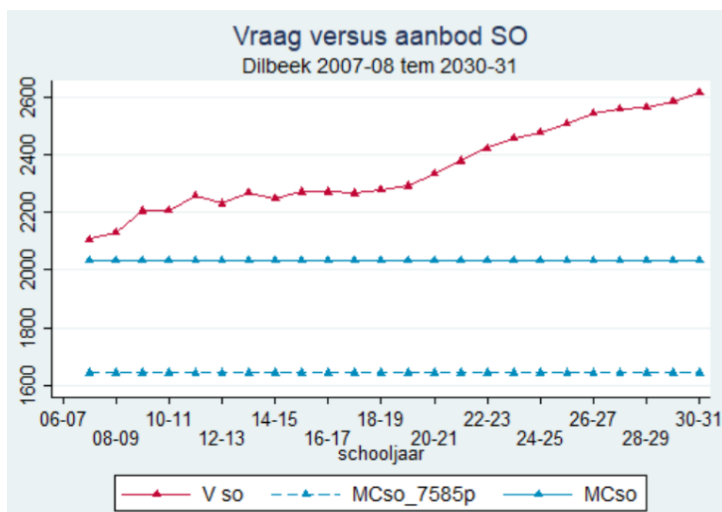
De verwachte capaciteitsvraag in schooljaar 2024-2025 bedraagt 4.353 plaatsen en overschrijdt hiermee met 1.088 plaatsen de 85%-drempel van de maximale capaciteit. Als we uitgaan van de maximale capaciteit is de verwachting dat er een netto tekort zal zijn van 434 plaatsen in het basisonderwijs.

Schooljaar 2024-2025: verwachte vraag versus verwacht aanbod					
Dilbeek	verwachte vraag A (vraag)	verwachte max. cap. B (aanbod)	85% max. cap. C	marge t.o.v. MC B-A	marge t.o.v. MC C-A
	4788	4353	3700	-434	-1088

Zowel het toekomstplan basisonderwijs als de verdeling capaciteitsmiddelen 2019-2021 zorgden ervoor dat zowel een project door Sint-Alena als een project door de Broederschool kunnen gerealiseerd worden. Dit zal voor 338 extra plaatsen in het basisonderwijs zorgen. Via de huursubsidies die Klein Klein Kleuterke aanvraag, kan een nieuwbouwproject in samenwerking met Chiro Kapelle en gemeente Dilbeek gerealiseerd worden. Dit project zal 82 extra plaatsen creëren in het kleuteronderwijs.

3.1.7.2. Secundair onderwijs

De vraag voor secundair onderwijs is groter dan het aanbod, zowel wat de 85%-drempel (MC SO 86-85p) betreft als de werkelijke maximale capaciteit (MCso). De verwachting is dat de vraag ook sterk zal toenemen.

Schooljaar 2024-25: Verwachte vraag versus verwacht aanbod secundair onderwijs					
Dilbeek	verwachte vraag A	verwachte max. cap. B	75-85% max.cap C	Marge t.o.v. MC B-A	Marge t.o.v. MC C-A
OKAN	0	0	0	0	0
GSO_A	740	643	528	-98	-212
GSO_B	76	53	40	-23	-36
GSO	816	695	568	-121	-248
ASO	782	724	615	-58	-167
BSO	318	229	172	-89	-147
KSO	0	0	0	0	0
TSO	562	385	289	-177	-273
HBO	0	0	0	0	0
SO (totaal)	2.478	2.033	1.643	-445	-835

Door de verdeling van de capaciteitsmiddelen 2019-2021 kunnen er 180 extra beschikbare plaatsen gecreëerd worden. Er zal een volledig nieuwe eerste graad gerealiseerd worden in het gemeenschapsonderwijs.

3.2. Zorg en gezondheid

De nood aan kinderopvang blijft groot, het aantal opvangplaatsen te beperkt. Mensen worden ouder, waardoor de nood aan gepaste opvang stijgt, de zorg voor het toenemende aantal mensen met dementie is een uitdaging

3.2.1. Kinderopvang

Om aan de vraag naar kinderopvang te voldoen investeerde de Vlaamse Regering de afgelopen jaren in bijkomende opvangplaatsen. Doelstelling van de Vlaamse Regering was om tegen 2016 een aanbod voor minstens de helft van de kinderen jonger dan drie jaar te voorzien. Vanaf 2020 wil de Vlaamse Regering aan elk gezin met een behoefte aan kinderopvang binnen een redelijke termijn en binnen een redelijke afstand een kwaliteitsvolle en betaalbare opvangplaats kunnen aanbieden.

Zowel in het Vlaams Gewest als in Vlaams-Brabant zien we een lichte stijging tussen 2015 en 2017 van het aantal opvangplaatsen per 100 kinderen tussen 0-3 jaar. In Dilbeek zien we tussen 2016 en 2017 een daling van het aantal opvangplaatsen. Uit analyse blijkt dat de daling zich situeert binnen de niet-inkomensgerelateerde gezinsopvang waar het gaat om een daling van 8 naar 5 opvanglocaties.

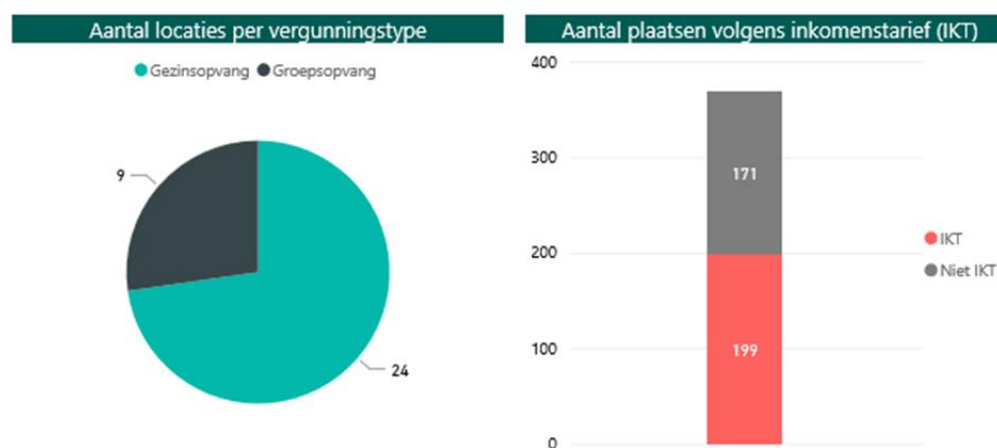
In vergelijking met het Vlaams Gewest, Vlaams-Brabant en de zorgregio Asse, waar Dilbeek deel van uitmaakt, scoort Dilbeek beduidend lager op het aantal opvangplaatsen. In het Vlaams Gewest zijn er in 2017 slechts 15 gemeenten die nog lager scoren dan Dilbeek.

Opvangplaatsen per 100 kinderen van 0-3 jaar				
	Dilbeek	Vlaams Gewest	Vlaams-Brabant	Zorgregio Asse (Dilbeek, Asse, Affligem, Liedekerke, Merchtem, Opwijk, Roosdaal, Ternat)
2015	29,49	41,69	43,12	36,95
2016	29,57	42,42	44,13	38,05
2017	27,44	43,15	44,63	37,76

De meest recente cijfers van Kind en Gezin zijn van het 3de kwartaal van 2018. Op dat moment had Dilbeek 370 opvangplaatsen voor kinderen van 0-3 jaar. In 2017 waren er in Dilbeek 1.087 kinderen tussen 0 en 2,5 jaar. Uit deze cijfers blijkt dat Dilbeek kampt met een groot tekort aan kinderopvangplaatsen voor kinderen tussen 0 en 3 jaar.

Wanneer we inzoomen op het totaal aantal kinderopvangplaatsen blijkt dat er 199 plaatsen of 54 % volgens inkomenstarief beschikbaar zijn (tarief volgens de hoogte van het inkomen en gezinssamenstelling). Dilbeek telt in totaal 33 locaties kinderopvang, waarvan 24 plaatsen gezinsopvang, ook wel onthaalouders of opvanggezinnen genoemd, en 9 locaties groepsopvang of kinderdagverblijven.

In de cijfers van Kind en Gezin is de opening van het nieuw kinderdagverblijf 't Klein Keperke (sinds 01.10.2018) van de EVA-vzw Gemeentelijke Kinderopvang nog niet verwerkt. In dit kinderdagverblijf zijn er 25 IKT-plaatsen en is er nog ruimte om een derde leefgroep met 11 extra plaatsen te creëren. Vandaag realiseert de EVA-vzw Gemeentelijke Kinderopvang, met de 2 kinderdagverblijven en de dienst voor opvanggezinnen, in totaal 188 kinderopvangplaatsen.

Vergunningstype	IKT/NIET IKT	aantal plaatsen	% plaatsen	aantal locaties	% locaties
Gezinsopvang	IKT	114	30,81%	20	60,61%
Gezinsopvang	Niet IKT	29	7,84%	4	12,12%
Groepsopvang	IKT	85	22,97%	2	6,06%
Groepsopvang	Niet IKT	142	38,38%	7	21,21%
Totaal		370	100,00%	33	100,00%

3.2.2. Ouderenwelzijn en ouderenzorg

Voor de inschatting van de zorgnoden is vooral de notie van 'dubbele vergrijzing' belangrijk: het aantal mensen op zeer hoge leeftijd stijgt behoorlijk de volgende decennia.

Evolutie van de bevolking ouder dan 65 jaar

DILBEEK	2016	2020	2025	2030	Vershil 2016-2030	Vershil in %
65-69	2.156	2.272	2.619	2.881	725	33,6 %
70-74	1.871	2.021	2.148	2.485	614	32,8 %
75-79	1.671	1.670	1.840	1.969	298	17,8 %
80-84	1.534	1.442	1.394	1.554	20	1,3 %
85-89	927	1.054	1.029	1.017	90	9,8 %
90-94	369	453	582	592	223	60,5 %
>95	74	138	192	265	191	258,0 %
Bevolking > 65 jaar	8.602	9.050	9.805	10.764	2.162	25,1 %

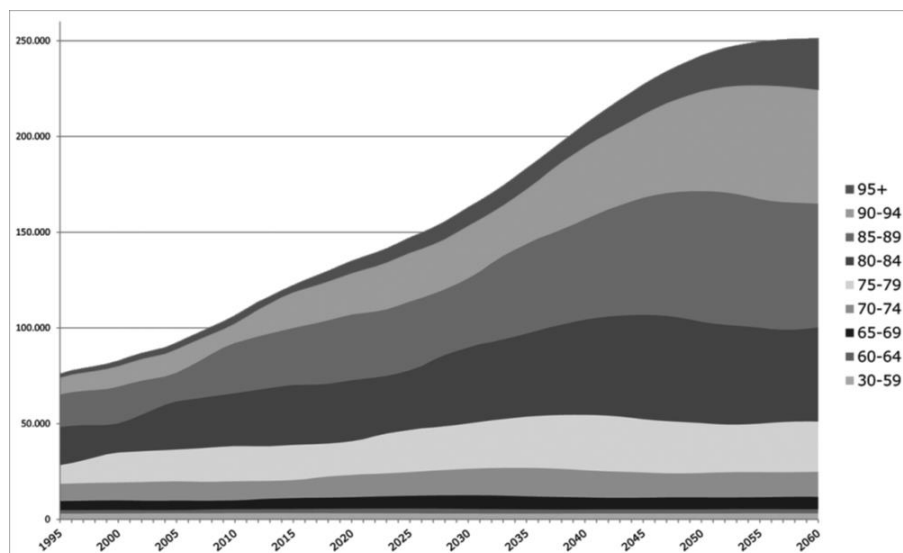
3.2.2.1. Dementie

Hoe hoger de leeftijd, hoe hoger het risico op dementie. Alzheimer Europe maakte een schatting volgens de leeftijd, waarin niet enkel de ziekte van Alzheimer is opgenomen, maar ook andere vormen van dementie (vasculaire dementie, lewy body dementie, ... en ook jongdementie).

Leeftijd:	30-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90-94	95+
Mannen	0,16%	0,2%	1,8%	3,2%	7,0%	14,5%	20,9%	29,2%	32,4%
Vrouwen	0,09%	0,9%	1,4%	3,8%	7,6%	16,4%	28,5%	44,4%	48,8%

Bron: <http://www.alzheimer-europe.org/Research/European-Collaboration-on-Dementia/Prevalence-of-dementia/Prevalence-of-dementia-in-Europe>, cijfers op basis van het EuroCoDe onderzoek en (Hofman et al., 1991).

Doordat de vergrijzing zich voornamelijk doorzet in de hogere leeftijden én in die leeftijd de hoogste prevalentie bestaat op dementie, heeft dit onmiddellijke gevolgen voor het geschatte aantal personen met dementie. Op basis van de bevolkingsstatistieken voor het Vlaamse wordt een significante stijging van het aantal personen met dementie verwacht in de komende jaren.

In Vlaanderen leven naar schatting 131.800 personen met dementie. Tegen 2035 zal dit aantal aangroeien met 42,7%. Mensen met dementie maken normaal deel uit van de samenleving en 70% van hen woont thuis. Dilbeek telde in 2018 869 personen met dementie.

Helaas treft dementie ongeveer 3 keer zoveel betrokken personen dan de persoon met dementie zelf als we ook de familie, de partner, de informele mantelzorger, de professionele hulpverlener,... meerekenen.

Het aantal gevallen van dementie jonger dan 60 of 65 jaar is beperkt, maar gelet op de specifieke situatie (nog actief op de arbeidsmarkt, nog studerende kinderen, zeer late diagnose van dementie,...) verdient deze groep bijzondere aandacht (zie www.jongdementie.info). Op dit moment zijn er geen opvangmogelijkheden te Dilbeek gespecialiseerd in de opvang voor personen met jongdementie.

Bron: J. Steyaert, (2016). *Prevalentie hoeveel personen in Vlaanderen hebben dementie?* In M. Vermeiren (Red.), *Dementie, van begrijpen naar begeleiden*. Brussel: Politeia.

3.2.2.2. Tenlasteneming kosten woonzorgcentra

Bij een opname vragen de meeste woonzorgcentra een borgstelling van de familie, meestal van de kinderen, om de verblijfskosten van de ouder te betalen.

Wanneer niemand een dergelijke borgstelling wil of kan tekenen, kan het woonzorgcentrum aan het OCMW van de gemeente, waar de oudere ingeschreven stond op het moment van de opname, een betalingsverbintenis vragen. Dit is een verklaring waarbij het OCMW zich borg stelt voor de betaling van de verblijfskosten in het woonzorgcentrum, de medische kosten en een wettelijk vastgelegd bedrag aan maandelijks zakgeld voor de oudere, voor zover de eigen middelen niet volstaan.

In 2018 nam OCMW Dilbeek deze kosten voor 43 personen ten laste: 8 bewoners van het eigen woonzorgcentrum Breugheldal en 35 ouderen die in andere woonzorgcentra verblijven.

In 2017 werden 13 nieuwe betalingsverbintenissen aangegaan, in 2018 kregen we er 18 nieuwe dossiers bij.

Ook bij de overige financiële steundossiers (tussenkost in medische, paramedische of farmaceutische kosten, hospitalisatiekosten, huur,...) merken we een gestage stijging op. In 2017 waren er 22 dossiers lopende, in 2018 waren dit er 30.

3.2.2.3. Aantal woongelegenheden woonzorgcentra

Dilbeek heeft in 7 woonzorgcentra in totaal 560 plaatsen voor permanent verblijf en 6 voor kortverblijf.

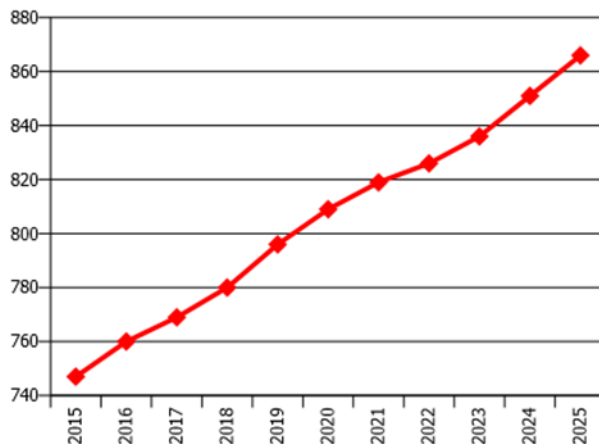
	Permanent verblijf	Kortverblijf
Breugheldal	98	3
Koning Albert	65	2
De Verlosser	56	
Maria Assumpta	60	
Dilhome	94	
Quietas	124	
Het Witte Huis	63	1
TOTAAL	560	6

Er zijn geen centra voor personen met jongdementie in Dilbeek, noch kleinschalige woonzorgvormen om personen met dementie op een aangepaste manier op te vangen, of waar ze geïntegreerd op een veilige manier in de buurt kunnen samenwonen.

Op basis van de bevolkingsvooruitzichten wordt een programmatie van nodige zorgdiensten per gemeente opgemaakt. Dit noemen we de "geprogrammeerde erkenningen" (= het nodige aantal woongelegenheden rekening houdend met de demografische voorspellingen).

Bron: Socio-demografisch Profiel Dilbeek 2016, Belfius Public Finance

Evolutie van het aantal "geprogrammeerde woongelegenheden" in woonzorgcentra (programmatieregels toegepast op de bevolkingsvooruitzichten)

Dienstjaar	Geprogramm.	Creatiemarge
2015	747	8
2016	760	21
2017	769	30
2018	780	41
2019	796	57
2020	809	70
2021	819	80
2022	826	87
2023	836	97
2024	851	112
2025	866	127

3.3. Armoede

Armoede is een multidimensionele problematiek met vele mogelijke oorzaken. Vooral een tekort aan economische middelen leidt tot problemen en uitsluiting. Een aantal indicatoren zijn sterk gecorreleerd met armoede.

3.3.1. Kinderarmoede

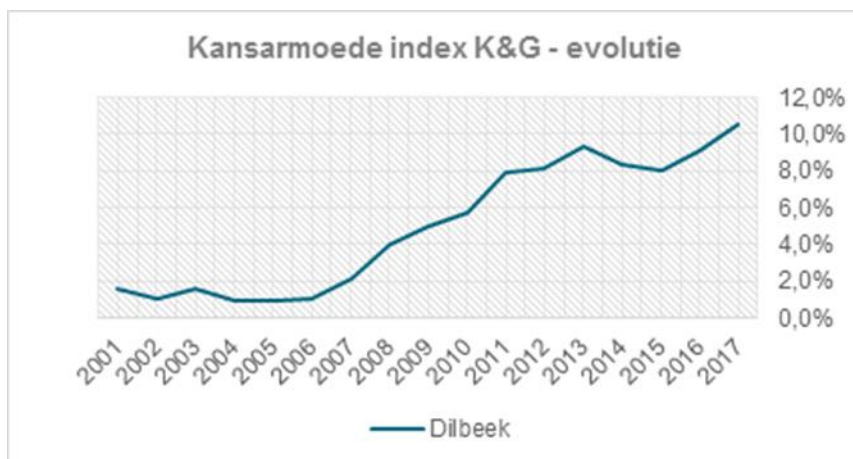
Om de evolutie van kansarmoede bij zeer jonge kinderen op te volgen wordt per jaar de kansarmoede-index berekend door Kind en Gezin. Tijdens hun contacten met gezinnen gaan de verpleegkundigen en gezinsondersteuners van Kind en Gezin na of er signalen zijn van kansarmoede op 6 domeinen:

- het maandinkomen van het gezin
- de opleiding van de ouders
- het stimulatie-niveau van de kinderen
- de arbeidssituatie van de ouders
- de huisvesting
- de gezondheid.

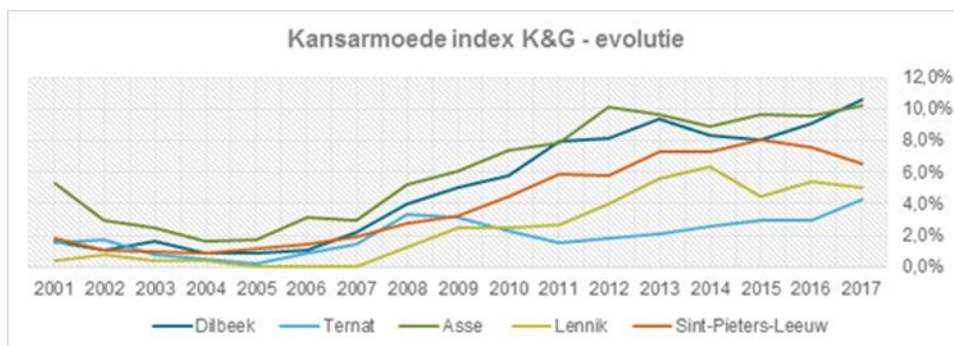
Wanneer een gezin zwak scoort op 3 of meer criteria, spreken we over kinderen die in kansarmoede leven.

De kansarmoede-index wordt als volgt berekend: het aantal kinderen geboren in jaar X, X-1 en X-2 in een gezin dat leeft in kansarmoede en dat woont in Dilbeek op 31 december van het jaar X, gedeeld door het totaal aantal kinderen geboren in die 3 jaar en dat woont in Dilbeek op 31 december van het jaar X (in percentage).

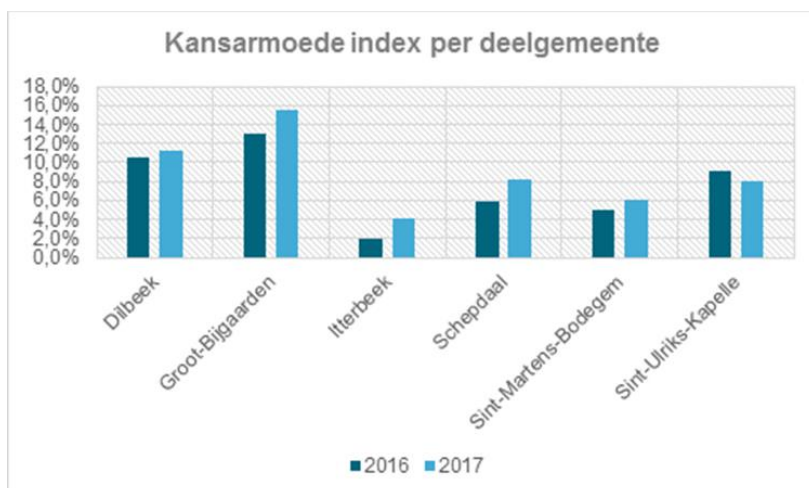
Steeds meer kinderen in Dilbeek maken deel uit van een kansarm gezin. Volgens de laatste cijfers (2017) leven 10,6% van de Dilbeekse kinderen in armoede, een verviervoudiging in de laatste 10 jaar.

Als we kijken naar omliggende gemeenten, scoren gemeente Dilbeek en Asse het hoogst.

Groot-Bijgaarden heeft de grootste kansarmoede-index, gevolgd door Dilbeek. Maar overal stijgt deze index, Sint-Ulriks-Kapelle na.

3.3.2. Leefloon

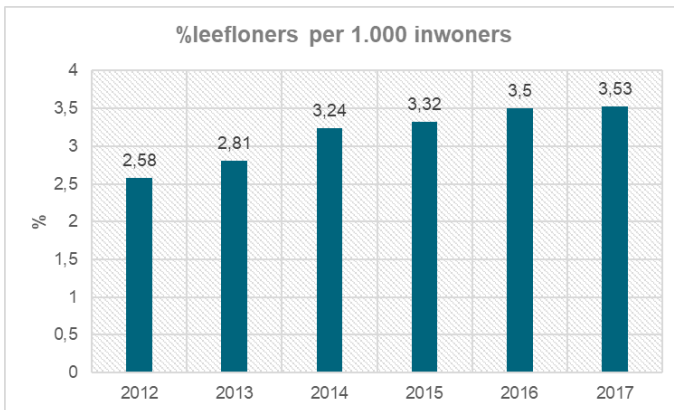
Leefloon is een uitkering die toegekend wordt aan personen die beantwoorden aan de voorwaarden beschreven in de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie. Zo is er een leeftijd en nationaliteitsvoorwaarde, moet men zijn werkelijke verblijfplaats in België hebben en mag men niet over toereikende bestaansmiddelen beschikken, niet in staat zijn deze te verwerven noch er aanspraak kunnen op maken.

Bovendien moet men rekening houdend met de capaciteiten en persoonlijke situatie, werkbereid zijn of bereid zijn deel te nemen aan een activeringsproject.

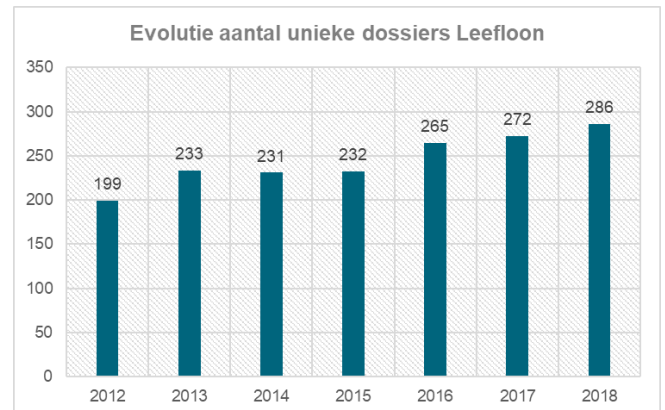
Leefloon is de meest voorkomende vorm van financiële hulpverlening en wordt toegekend door het OCMW.

Per 1.000 inwoners telt gemeente Dilbeek 3,53 leefloners. Het gaat dus om een relatief kleine groep op de bevolking. Niettemin zien we wel een sterke stijging van het aantal leefloondossiers dat door het OCMW behandeld wordt en is de prognose dat deze stijging zal blijven aanhouden.

Waarschijnlijk zijn deze cijfer een onderschatting omdat mensen om redenen zoals schaamte, niet aankloppen bij het OCMW.

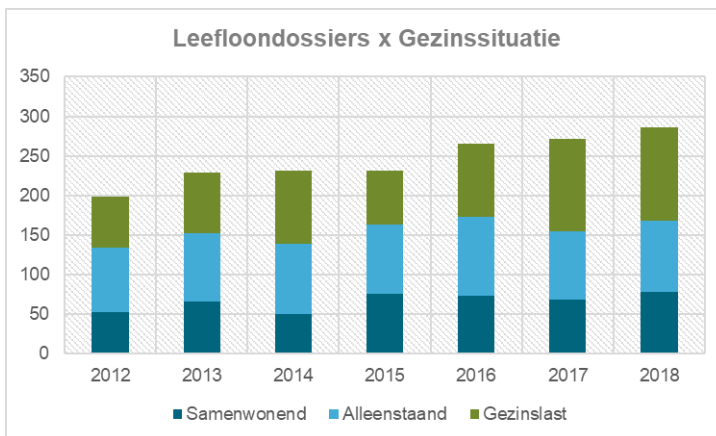

Bron: Provincie.incijfers.be

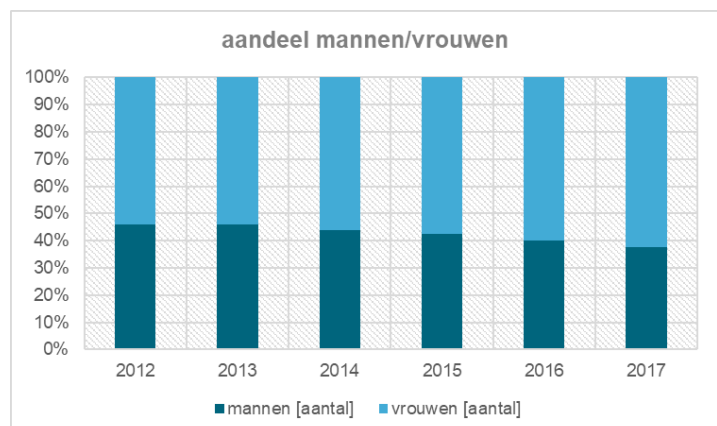

Bron: New Horizon

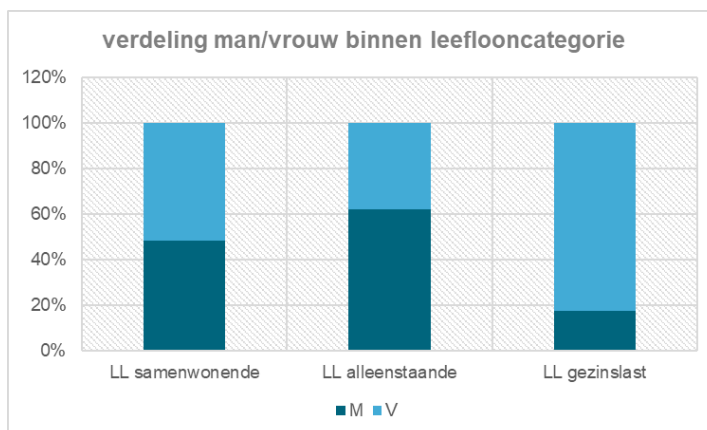
Afgelopen jaren zagen we een opmerkelijke stijging van het aantal personen met gezinslast dat leefloon ontvangt, namelijk 41% terwijl dit in 2012 nog 32% bedroeg.

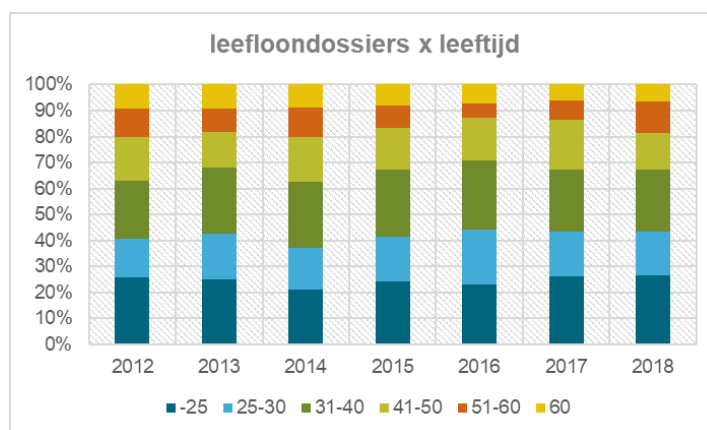
Bij de leefloners zien we elk jaar een stijging van het aandeel vrouwen ten opzichte van het aantal mannen. In 2017 was 63% van het aantal leefloners vrouw.

82% van de categorie Leefloon met gezinslast is een alleenstaande vrouw. In de categorie Leefloon alleenstaande is de verhouding net omgekeerd, daar is 62% man.

Naar leeftijdscategorie zijn geen duidelijke trends te onderscheiden.

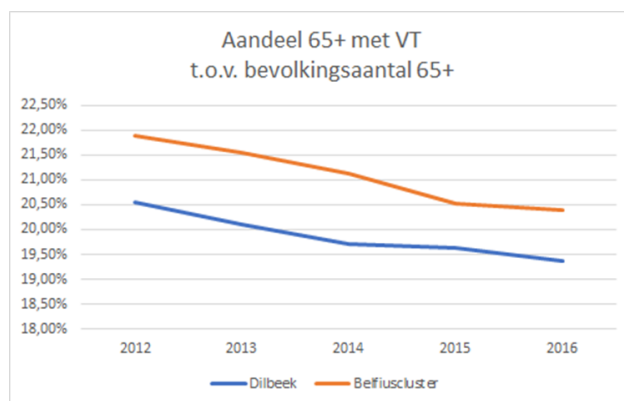
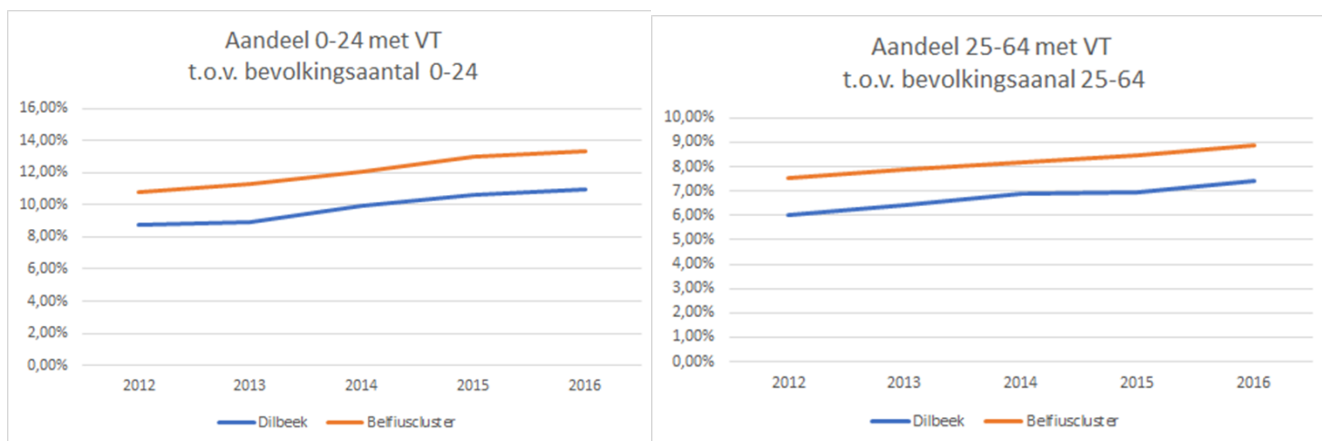
3.3.3. Verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering

De verhoogde tegemoetkoming (VT) in de ziekteverzekering maakt de gezondheidszorg goedkoper voor personen met een laag inkomen. Het aantal rechthebbenden op VT, en de personen die daarvan ten laste vallen, is dus een goede indicator om een inschatting te maken van de groep met een laag inkomen.

In 2016 waren er 4.525 personen die een VT in de ziekteverzekering ontvingen. Het totaal aantal toekenningen VT neemt doorheen de jaren toe. Er is vooral een stijging te zien in de leeftijdscategorieën 0-24 en 25-64 jaar en een lichte daling in de categorie 65+.

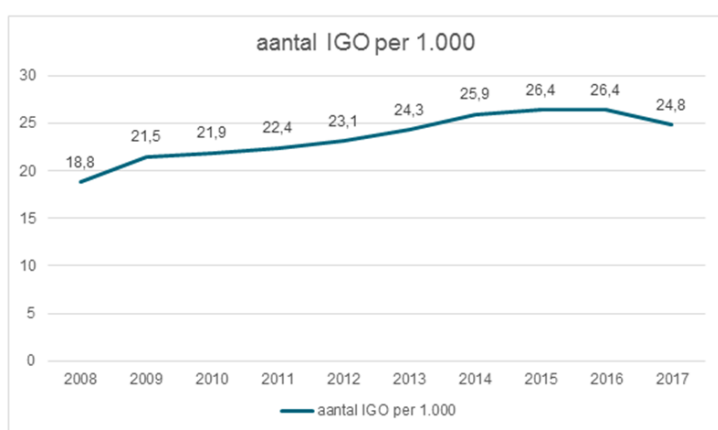
Aantal personen met Verhoogde Tegemoetkoming in Dilbeek					
	2012	2013	2014	2015	2016
0-24 jaar	1.019	1.052	1.182	1.266	1.317
25-64 jaar	1.235	1.329	1.427	1.441	1.542
65-... jaar	1.708	1.692	1.671	1.679	1.666
Totaal	3.962	4.073	4.280	4.386	4.525

Een vergelijking per leeftijdscategorie van het aandeel van personen met VT ten opzichte van het bevolkingsaantal van dezelfde leeftijdscategorie bevestigt deze tendensen. De percentages liggen in Dilbeek iets lager in vergelijking met deze van de Belfiuscluster, maar de stijgende en dalende trends lopen parallel.

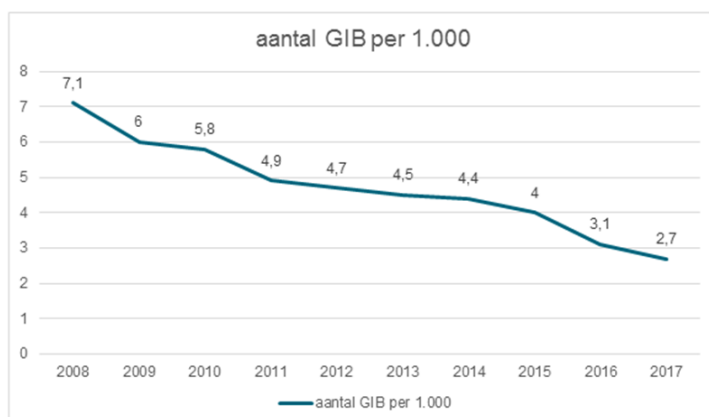

3.3.4. Inkomensgarantie voor ouderen en gewaarborgd inkomen bejaarden

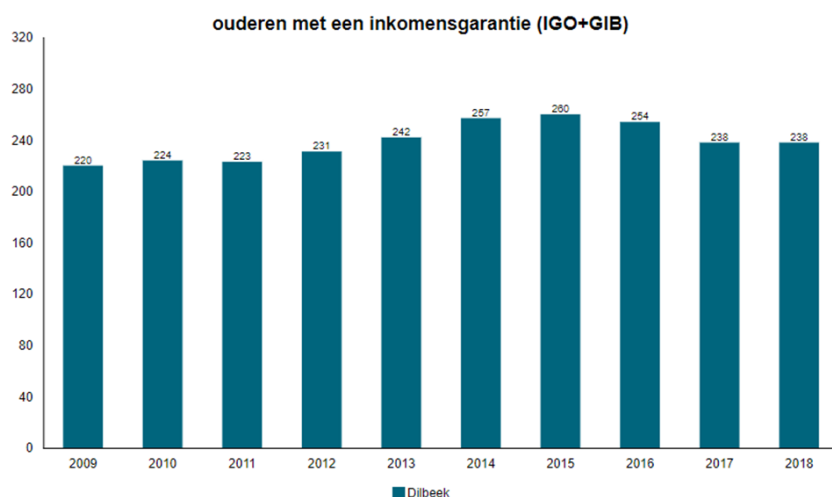
2,7% van alle Dilbeekse 65-plussers deed in 2018 beroep op de inkomensgarantie ouderen (IGO). Het aantal 65-plussers met een inkomensgarantie voor ouderen (IGO) per 1.000 inwoners steeg van 18,8 in 2008 naar 24,8 in 2017. In de Belfius-cluster V9 ging de stijging van 22,1 naar 31. Voor het Vlaams gewest bleef dit aantal gelijk op 40,6.

Het aantal 65-plussers met een gewaarborgd inkomen voor bejaarden (GIB) per 1.000 inwoners daalde van 7,1 in 2008 naar 2,7 in 2017. In de Belfius-cluster V9 ging de daling van 4,8 naar 1,5 en in het Vlaams gewest van 7,7 naar 2.

Als we de inkomensgarantie ouderen en het gewaarborgd inkomen bejaarden samen nemen dan zien we in de jaren 2017 en 2018 een daling ten opzichte van de periode 2013-2016.

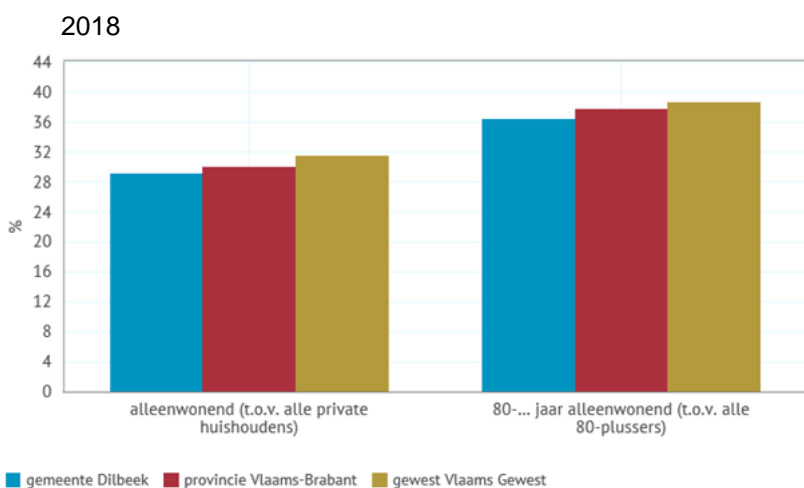

3.3.5. Alleenwonende ouderen

Alleenwonenden kunnen slechts rekenen op één inkomen, terwijl heel wat vaste kosten even hoog blijven, waardoor ook zij een hoger risico hebben om in een armoedesituatie terecht te komen. In Dilbeek zijn er relatief gezien minder alleenwonenden dan gemiddeld in Vlaams-Brabant. Ouderen op zich kunnen niet meer gezien worden als een groep met een verhoogd armoederisico. Mensen boven 80 jaar die alleen wonen, vormen wel op het vlak van zorg een meer kwetsbare groep. In gemeente Dilbeek zijn er 1.091 alleenwonende ouderen, dit is 36,3% van de 80-plussers.

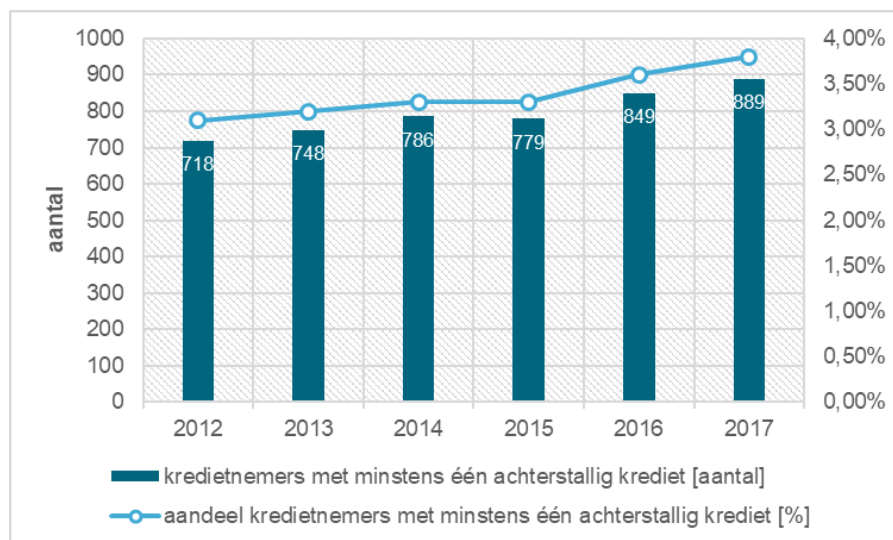
Alleenwonenden (2018):

	alleenwonend	alleenwonend (t.o.v. alle private huishoudens)	80 en ouder alleenwonend	80-... jaar alleenwonend (t.o.v. alle 80-plussers)
gemeente Dilbeek	4.992	29,1	1.091	36,3
provincie Vlaams-Brabant	140.429	29,9	25.414	37,7
gewest Vlaams Gewest	875.723	31,4	153.448	38,5

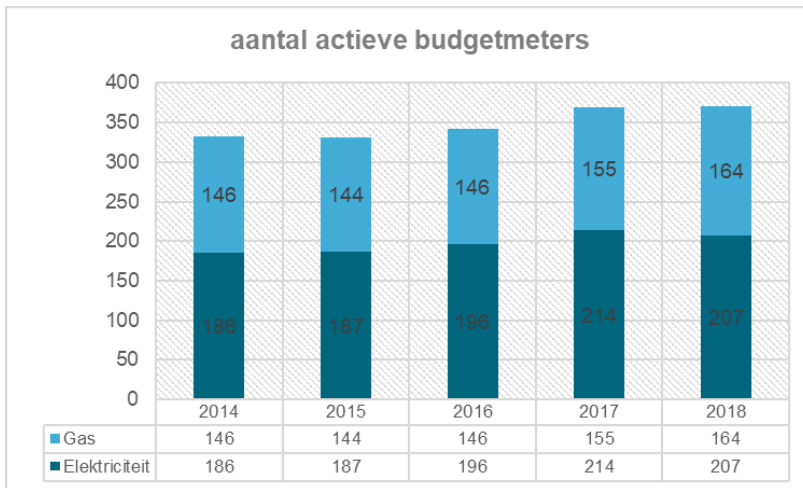
3.3.6. Betalingsmoeilijkheden

Een toenemende groep mensen wordt geconfronteerd met betalingsmoeilijkheden. Afbetaling van schulden leidt er vaak toe dat het overblijvende inkomen van een gezin daalt tot onder de armoedegrens. De Nationale Bank registreert de openstaande betalingsachterstanden bij lopende kredietovereenkomsten. In Dilbeek zijn er 889 kredietnemers met minstens één achterstallig krediet. Dit is 3,8% van de kredietnemers. Het aantal kredietafnemers met minimum 1 achterstallige betaling blijft toenemen, niet enkel in aantallen maar ook percentagegewijs wat wijst op het feit dat meer mensen het moeilijk krijgen

Bron: provincie.incijfers.be

Een laag inkomen, slechte woonomstandigheden en hoge energieprijzen leiden vaak tot energie-armoede, wat wil zeggen dat een gezin moeilijkheden ondervindt om zich te voorzien van de energie die nodig is om te voldoen aan de elementaire noden. De energiekosten zijn de laatste jaren sterk gestegen, wat de kans op betalingsachterstanden vergroot. Bij afnemers die er niet in slagen hun energierekeningen te betalen en hierdoor schulden hebben opgebouwd, kan een budgetmeter geplaatst worden.

Bron: Eandis

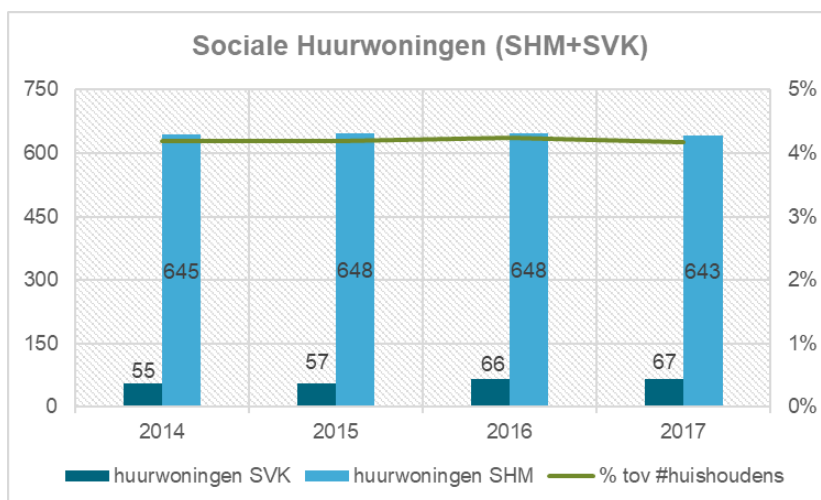
De Lokale Adviescommissie (LAC) formuleert bindende adviezen over aanvragen voor afsluiting en heraansluiting van de elektriciteits- en/of gastoevoer. Met andere woorden, het advies om een budgetmeter te plaatsen en om de openstaande schuld af te betalen via opladingen van de budgetmeter. In 2018 telde onze gemeente 371 actieve budgetmeters, een lichte stijging t.o.v. drie jaar geleden. In 2018 werden in totaal 286 dossiers door het LAC behandeld.

3.3.7. Woonsituatie

Huisvesting is een mensenrecht. Wie geen vaste woonplek heeft, of het risico loopt de vaste woonst te verliezen, bevindt zich in een bijzonder kwetsbare positie. Maar ook het hebben van een woning met een te hoge woonkost zorgt ervoor dat mensen kwetsbaar zijn. Een te hoog deel van het beschikbaar inkomen wordt dan aan huisvesting gependeed, waardoor er geen ruimte meer is voor andere noodzakelijke dingen.

3.3.7.1. De sociale huurmarkt

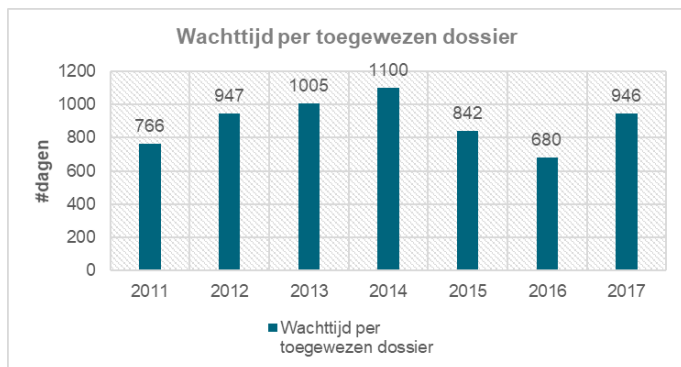
In Dilbeek zijn er ongeveer 700 sociale woningen van Sociale HuisvestingsMaatschappij (SHM) en Sociaal Verhuur Kantoor (SVK) samen. Dit is slechts voldoende voor 4% van het totale aantal huishoudens in Dilbeek.

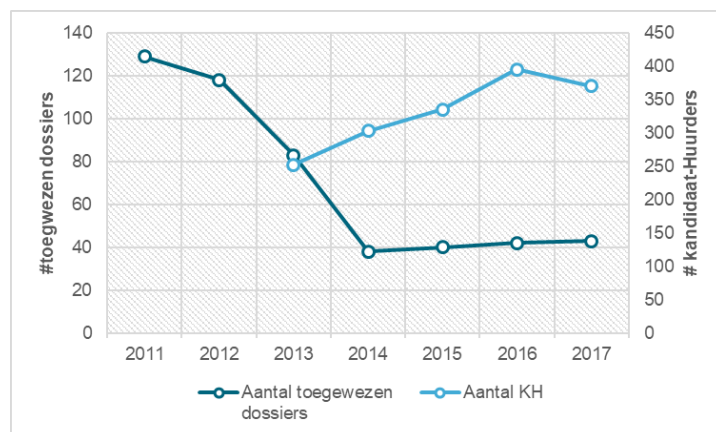
Bron: Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen

Vele van de OCMW-cliënten schrijven zich in voor een sociale woning maar de wachtlijsten zijn bijzonder lang waardoor het ettelijke jaren kan duren vooraleer iemand een woning krijgt toegewezen. De gemiddelde wachttijd van de toegewezen dossiers binnen SHM in 2017 bedroeg 946 dagen, ofwel iets meer dan 2,5 jaar. Dit heeft tot gevolg dat velen blijven wonen in een te dure of verloederde woning.

Daarenboven zien we dat het aantal toewijzingen sinds 2014 gestagneerd is rond een 40-tal terwijl de wachtenden (kandidaat-huurders met domicilie in Dilbeek) blijven aangroeien.

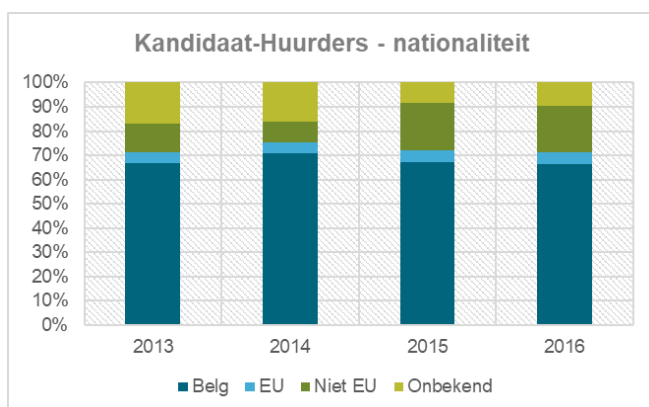
De gemiddelde wachttijd per toegewezen dossier per jaar.
Bron: Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen

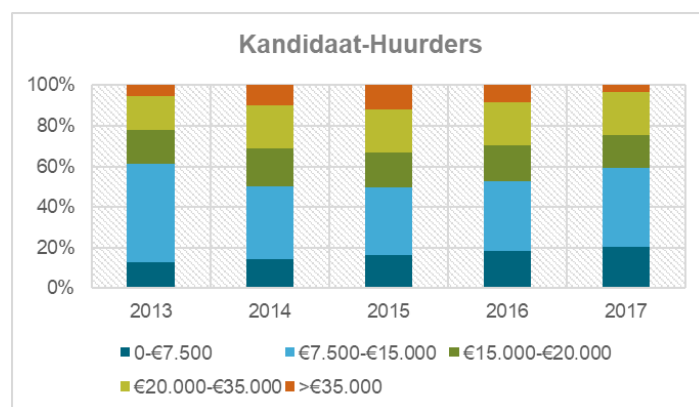
Bron: Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen

Uit het profiel van de kandidaat-huurders blijkt dat:

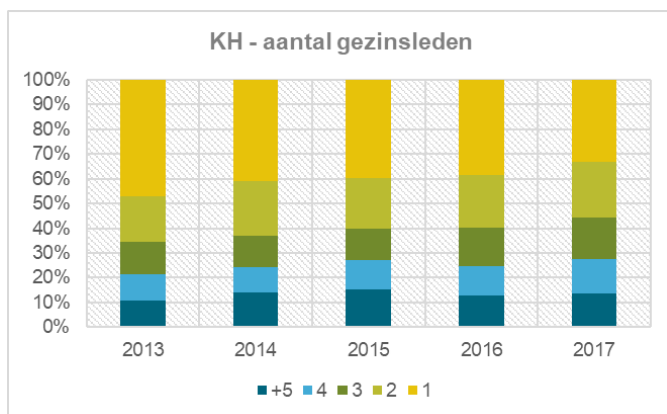
- bijna 70% de Belgische Nationaliteit heeft
- 60% heeft een netto jaarinkomen < €15.000 heeft, een stijging van bijna 10% sinds 2015. Wetende dat de armoedegrens in België werd vastgelegd op €13.670 voor een alleenstaande betekent dit dat het merendeel dus onder de armoedegrens leeft (http://statbel.fgov.be/sites/default/files/files/documents/Huishoudens/10.7%20Inkomen%20en%20levensomstandigheden/10.7.1%20Armoederisico/Publication_Silc_STATBEL_NL_16%20mei%202018.xls).
- er een stijging is van het aantal kandidaat-huurders met 3 of meer gezinsleden, sinds 2013 is dit een stijging van +10%
- er een duidelijk verschil is tussen huurders en kandidaat-huurders op het vlak van aantal gezinsleden. Hieruit kunnen we concluderen dat er een tekort is aan sociale woningen voor personen die met 3 of meer gezinsleden zijn

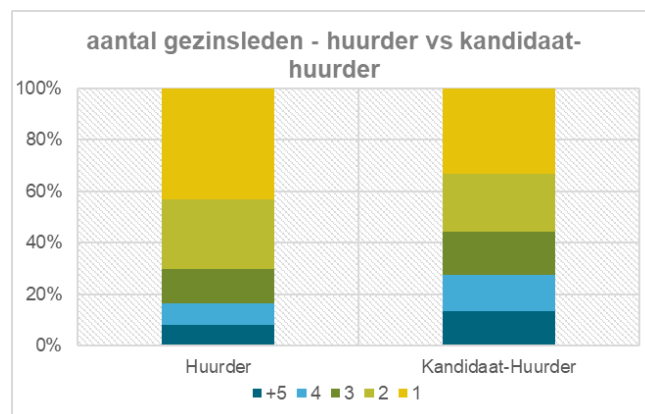
Bron: Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen

Bron: Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen

Bron: Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen

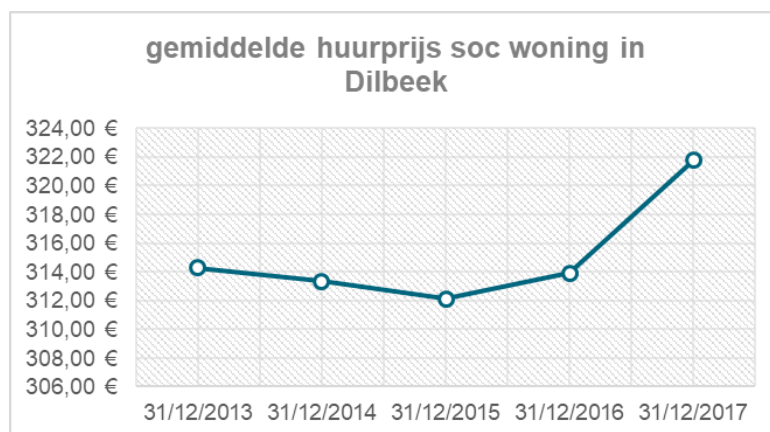
Bron: Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen

3.3.7.2. De private huurmarkt

Op de privé huurmarkt kunnen personen met een laag inkomen in Dilbeek ook moeilijk terecht. Enerzijds door de hoge huurprijzen - de gemiddelde huurprijs in Dilbeek ligt 22% hoger dan het gemiddelde voor een vergelijkbare woning in Vlaanderen. Daarmee bekleedt Dilbeek de twaalfde plaats in de Vlaamse ranking (omliggende gemeenten zoals Lennik, Asse, Sint-Pieters-Leeuw, Ternat, respectievelijk op plaats 40, 55, 57, 76). Anderzijds doordat verhuurders het risico op onbetaalde huishuur liever niet nemen, wat nu eenmaal een hoger risico is bij deze doelgroep. De gemiddelde huurprijzen op de privé-markt liggen ook een pak hoger dan op sociale woonmarkt (zie verder).

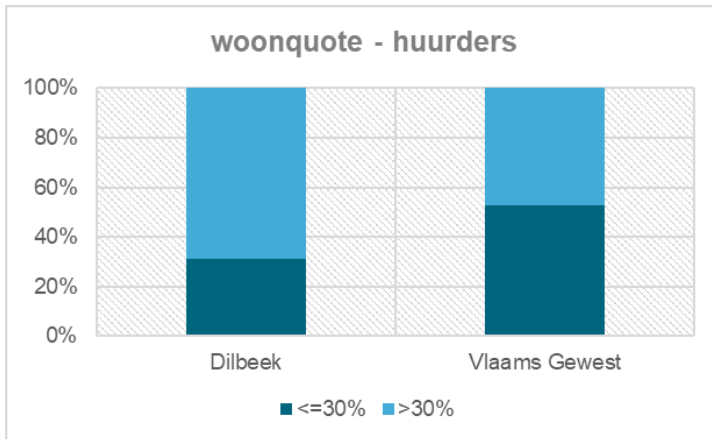
Plaats	gemeente
1	Tervuren
2	Overijse
3	Zaventem
4	Meise
5	Steenokkerzeel
6	Kraainem
7	Sint-Genesius-Rode
8	Wezembeek-Oppem
9	Leuven
10	Brasschaat
11	Schilde
12	Dilbeek
13	Hoeilaart
14	Linkebeek
15	Wemmel
16	Edegem
17	Beersel
18	Grimbergen
19	Machelen
20	Oud-Heverlee

Ranking van Huurschatter-liggingeffecten
Bron: Steunpunt Wonen

Bron: Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen

Normaal betaalt de sociale huurder iets meer dan een vijfde, ofwel 22% van zijn maandinkomen voor zijn sociale huurwoning. Op de private huurmarkt is dat soms meer dan een derde, tot meer dan de helft. (bron: <https://www.wonenvlaanderen.be/sociale-woonactoren/de-huurprijs-van-een-sociale-huurwoning>) In Dilbeek zien we dat voor 69% van de Dilbeekse huurders de totale uitgave voor wonen, meer dan 30% bedraagt, wat enorm hoog ligt. In het Vlaams gewest bedraagt dit percentage maar 47%.

Bron: Gemeentemonitor Dilbeek - editie 2018

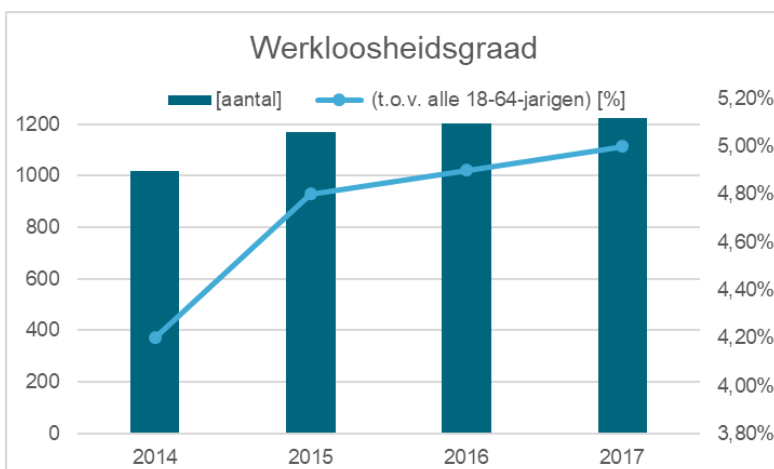
Op 25.02.2019 bedroeg de huurprijs van de goedkoopste woning in Dilbeek € 585 euro. Het inkomen moet dan al € 1.755 bedragen om aan die 1/3de regel te voldoen. De huurprijzen op de privé-markt liggen gemiddeld tussen de € 580 en € 800, prijzen die niet betaalbaar zijn voor een alleenstaande persoon met een leefloon van € 907.

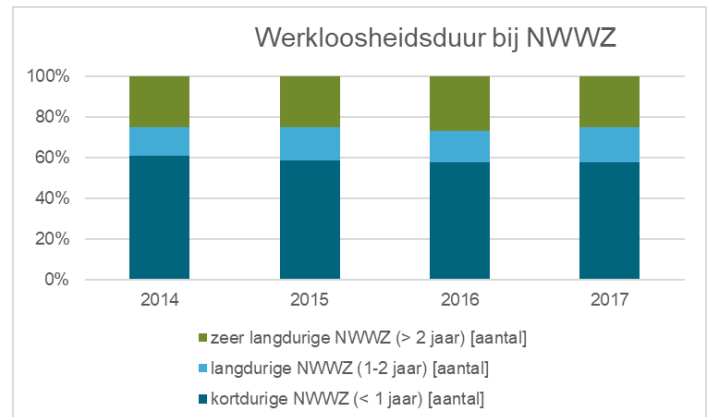
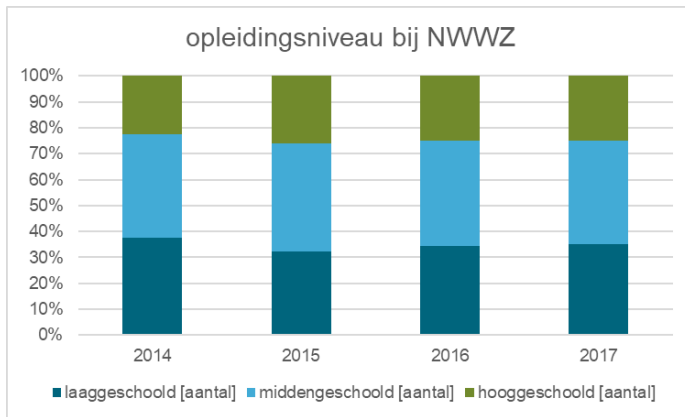
3.3.8. Werkloosheid

Het niet hebben van een job verhoogt het risico op armoede. Laaggeschoolde en langdurig werkzoekenden hebben bovendien minder kans om uit de werkloosheid te geraken.

De werkloosheidsgraad (het aantal niet werkende werkzoekenden (NWWZ) tussen 18 en 65 jaar op de beroepsbevolking) is de laatste jaren behoorlijk gestegen.

Van deze werkzoekenden is respectievelijk 35% laaggeschoold (geen diploma secundair onderwijs) en 42% langdurig (langer dan een jaar) werkloos.

3.3.9. Participatiepas

De participatiepas geeft de mogelijkheid om deel te nemen aan allerhande vrijetijdsactiviteiten aan een veel lager tarief (20% van de reële kostprijs). Het gaat over eigen activiteiten van Groep Dilbeek (voor alle leeftijden) en activiteiten georganiseerd door jeugd- en sportverenigingen, erkend door het lokaal bestuur (voor -18 jarigen). Daarnaast krijgen kinderen met een participatiepas ook een sociaal tarief voor de buitenschoolse kinderopvang en geeft de pas ook recht op een verminderd tarief in het buurtrestaurant Nieuwenbos.

Het aantal uitgereikte participatiepassen stijgt nog elk jaar. De stijging is vooral te wijten aan een stijging van de uitgereikte passen bij niet-OCMW cliënteel. In 2018 werden in totaal 1.265 passen uitgereikt, een stijging van 11,5% ten aanzien van het vorige jaar. De stijging is minder groot dan de eerste jaren, maar blijft toch aanzienlijk.

	OCMW	Welzijnspunt	Totaal	% stijging t.o.v. jaar voordien
2013	287	246	533	
2014	249	293	539	+1%
2015	332	419	751	+ 40%
2016	296	715	1011	+ 35%
2017	301	834	1135	+ 12%
2018			1265	+ 11,5%

Inwoners hebben recht op een participatiepas als ze voldoen aan één van onderstaande voorwaarden:

- OCMW-cliënten
- Verhoogde tegemoetkoming
- Inkomen onder grenzen Steunpunt Vakantieparticipatie
- Collectieve schuldenregeling

De meeste passen worden toegekend op basis van het statuut van de Verhoogde Tegemoetkoming

Het aantal personen met Verhoogde Tegemoetkoming, ligt veel hoger dan het aantal uitgereikte participatiepassen. Een deel van de rechthebbenden wordt nog niet bereikt.

Verhoogde tegemoetkoming (VT) - Dilbeek						
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
0-24 jaar met verhoogde tegemoetkoming	1.019	1.052	1.182	1.266	1.317	
25-64 jaar met verhoogde tegemoetkoming	1.235	1.329	1.427	1.441	1.542	
65-... jaar met verhoogde tegemoetkoming	1.708	1.692	1.671	1.679	1.666	
Totaal personen met verhoogde tegemoetkoming	3.962	4.073	4.280	4.386	4.525	
Percentage rechthebbenden	10,1	10,5	10,6	10,9	11,5	11,8

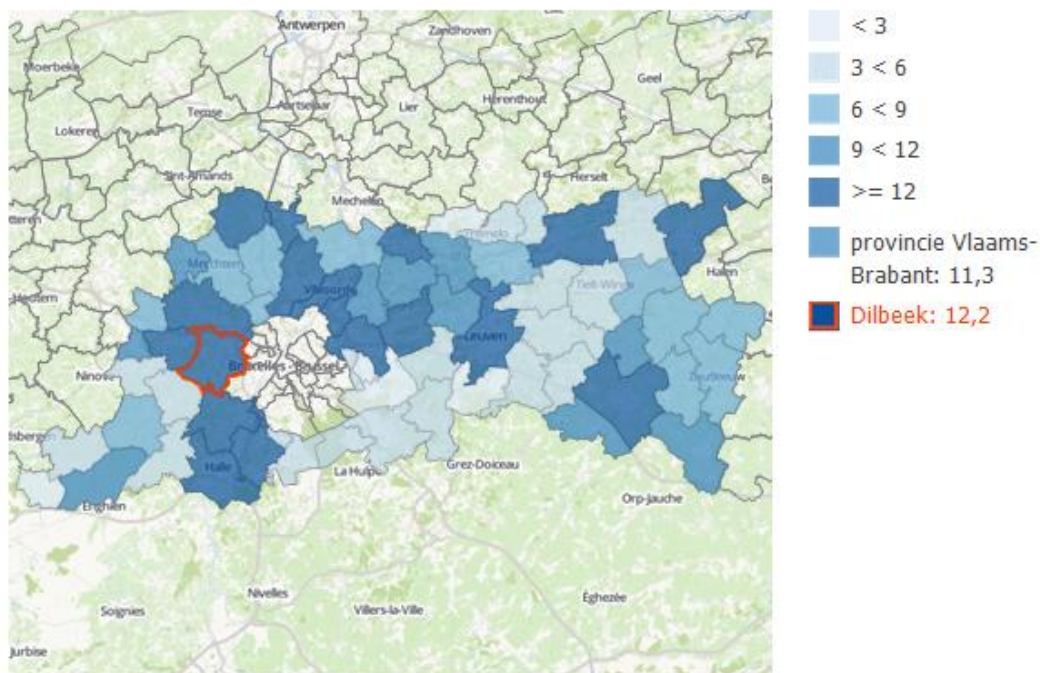
4. Wonen en ondernemen

4.1. Ondernemen

De beschikbare bedrijventerreinen in Dilbeek zijn quasi volledig in gebruik. Het aantal handelspanden gaat na een forse stijging opnieuw in dalende lijn. De structurele leegstand stijgt.

4.1.1. Ruimte voor bedrijvigheid

In Dilbeek is 12,2% van de bebouwde oppervlakte bestemd voor bedrijvigheid (handel, KMO en diensten, industrie en landbouw). In de provincie Vlaams-Brabant is dit 11,3%

Bron: Statbel | provincies.incijfers.be

a. Handel, KMO en diensten

Handel, KMO en diensten situeren zich zowel in de kernen van de verschillende deelgemeenten als langs de hoofdwegstructuur. Vooral langs de Ninoofsesteenweg is er sprake van een heterogeen bebouwingslint, waarbij rijwoningen, handelsuitbatingen, horeca en KMO in een weinig gestructureerde opeenvolging voorkomen. De gemeente wordt trouwens geconfronteerd met een doorgedreven lintbebouwing langsheen de meeste historische in- en uitvalswegen. Deze ontwikkeling komt ook de verkeersleefbaarheid niet ten goede.

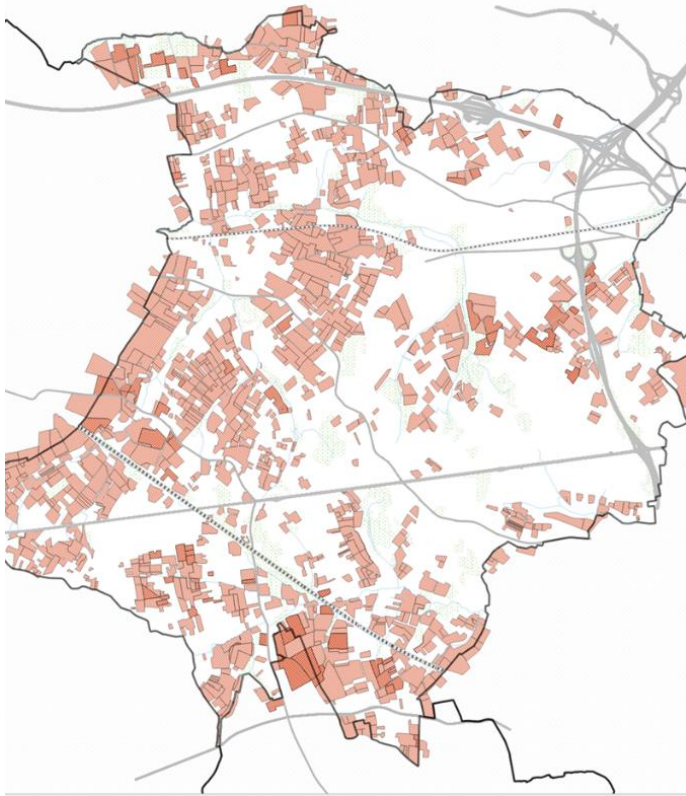
b. Industriezones

In het noordoosten van de gemeente (Groot-Bijgaarden) treft men een grootschalig concentratiegebied van bedrijvigheid in aansluiting bij de verkeerswisselaar E40-R0. De bedrijventerreinen kennen een optimale ontsluiting. Ze worden omgeven door beken en gevoelige natuurwaarden. Elders in gemeente vindt men slechts zeer kleine industrie- of KMO-zones terug.

c. Landbouw

In het westelijk deel van de gemeente is het open landbouwgebied manifest aanwezig. De kernen worden praktisch volledig omgeven door landbouwgebied. Het agrarische gebied kent wel een versnipperd karakter door de aanwezigheid van lintbebouwing.

In 2017 telt Dilbeek 32 actieve land- en tuinbouwbedrijven. Deze bewerken in totaal 3.779 ha landbouwgrond. Dit is 23,2% van de totale oppervlakte t.o.v. 40,2% in het arrondissement Halle-Vilvoorde en 41,5% in de provincie Vlaams-Brabant.

	gemeente Dilbeek	bestuurlijk arrondissement Halle-Vilvoorde (Arr.)	provincie Vlaams-Brabant	Vlaams Gewest
Land- en tuinbouw				
Land- en tuinbouwbedrijven (2017)	32	1.244	2.732	23.225
Oppervlakte voor cultuurgrond (t.o.v. totale oppervlakte) (2017)	23,2%	40,2%	41,5%	45,2%

d. Beschikbare bedrijventerreinen en leegstand

In 2005 karteerde de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij (GOM) Vlaams-Brabant het aanbod aan beschikbare (onbebouwde) bedrijventerreinen. 94% van de Dilbeekse bedrijventerreinen was ingepalmd. Van de overige 6% werd 5,7% beschouwd als niet realiseerbaar (omwille van niet rendabel, niet bereikbaar, te klein,...). Na onderzoek van alle mogelijkheden, bleek slechts 0,73 ha bedrijventerrein ter beschikking. Daarvan was 0,63 ha bouwrijp. Voorlopig zijn geen recentere cijfers beschikbaar. Conclusie luidt dat er in Dilbeek geen beschikbaarheid is van onbebouwde bedrijventerreinen en zeer beperkte beschikbaarheid is van leegstaande bedrijventerreinen.

Ruimtelijke analyse van de beschikbare ruimte voor bedrijvigheid

Het gewestplan Halle-Vilvoorde-Asse (KB. 03.07.1977) duidt voor Dilbeek 139,05 ha met een bestemming voor bedrijvigheid aan. In totaal beslaan deze terreinen 3,4% van het totale grondgebied van Dilbeek:

- 100,39 ha industriegebied;
- 26,57 ha dienstverleningsgebied
- 12,09 ha gebied voor ambachtelijke bedrijven en KMO's

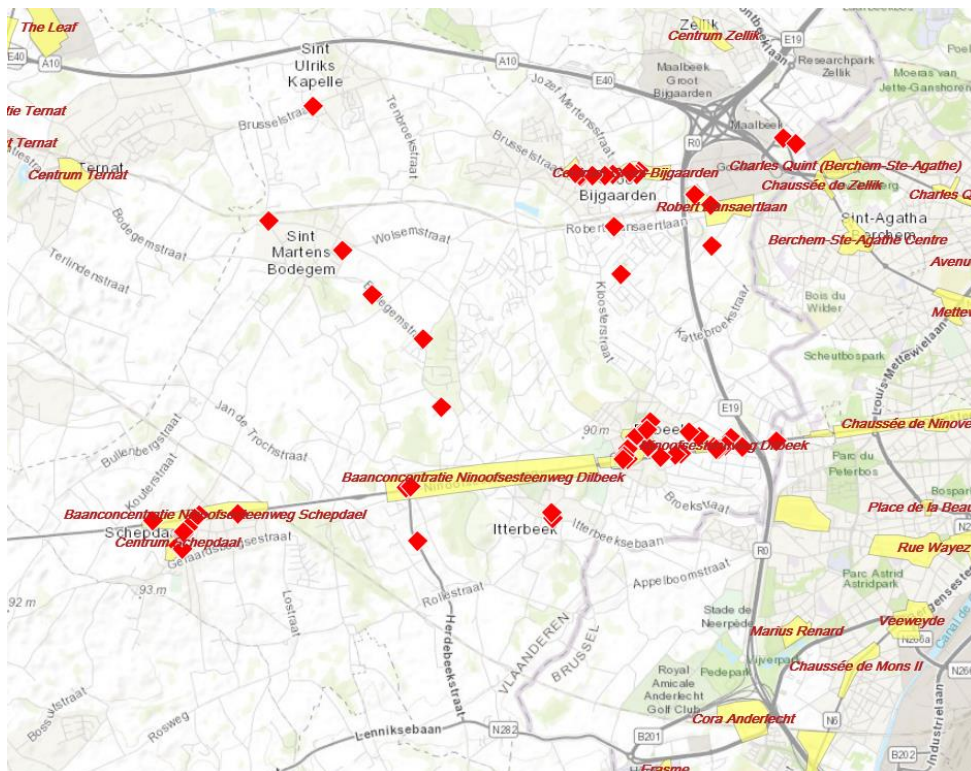
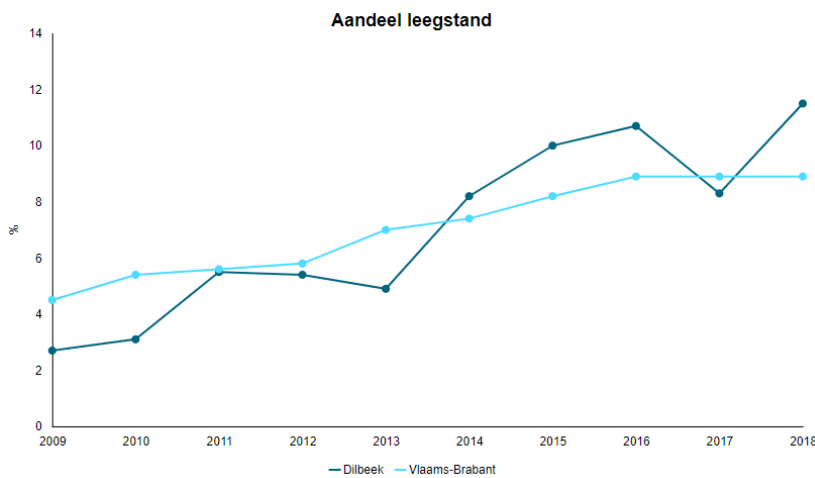
Het aandeel gronden voor bedrijvigheid in Dilbeek stemt exact overeen met het arrondissementaal gemiddelde (3,3%).

4.1.2. Detailhandel

4.1.2.1. Handelspanden en winkelvloeroppervlakte

Dilbeek telde in 2018 539 handelspanden.

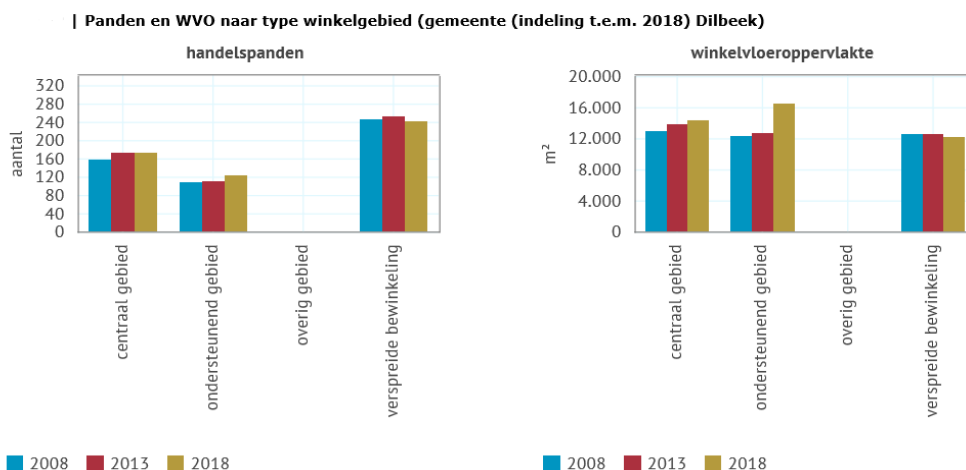
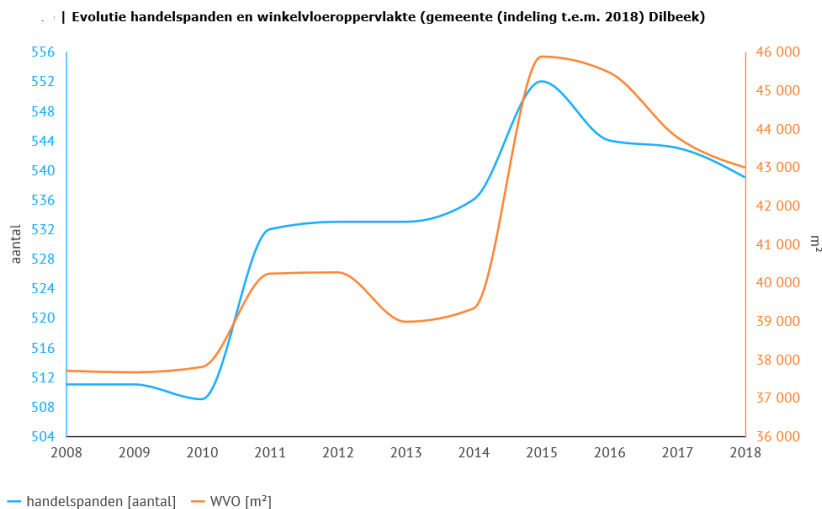
Dat jaar stond 11,5 % van de handelspanden leeg in Dilbeek. In Vlaams-Brabant gaat dit om 8,9%. Het gemiddelde in Dilbeek ligt dus hoger in Dilbeek dan in Vlaams-Brabant.

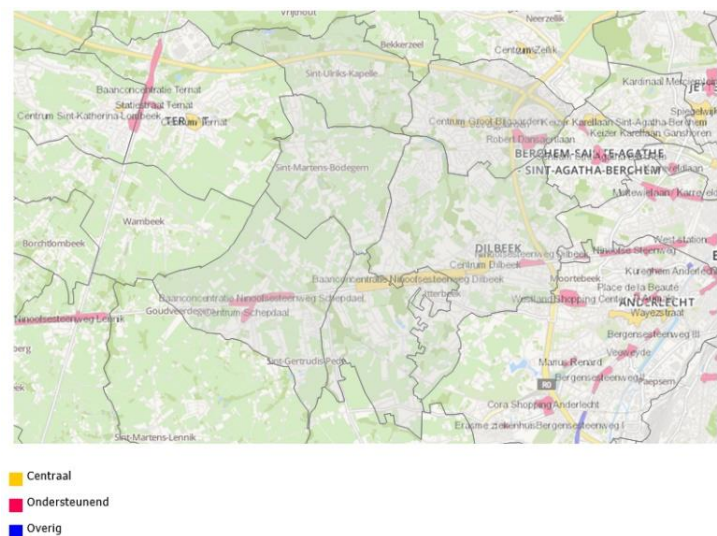
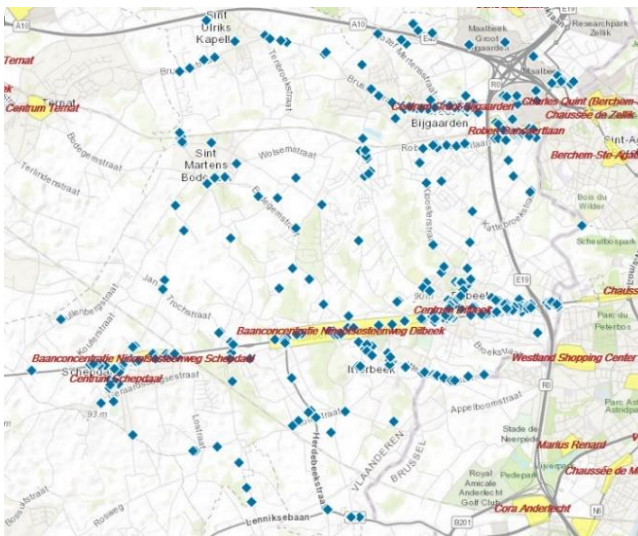
De winkelvloeroppervlakte in Dilbeek daalde van 43.776 m² in 2017 naar 42.987 m² (als gevolg van leegstand, functiewijziging naar horeca en diensten, ...). De winkelvloeroppervlakte van de leegstaande handelspanden bedraagt in Dilbeek 14,2%, terwijl dit in Vlaams-Brabant 8,8% is.

	2008	2013	2018
handelspanden [aantal]	511	533	539
WVO [m ²]	37.701	38.977	42.987
gevulde handelspanden [aantal]	498	507	477
WVO gevulde handelspanden [m ²]	36.502	35.421	36.885
leegstaande handelspanden [aantal]	13	26	62
WVO leegstaande handelspanden [m ²]	1.199	3.556	6.102

		2008	2013	2018
handelspanden (t.o.v. inwoners) [per 1.000]	gemeente (indeling t.e.m. 2018) Dilbeek	12,86	13,06	12,69
	provincie Vlaams-Brabant	16,01	15,94	14,53
	gewest Vlaams Gewest	20,61	20,21	18,82
WVO (per 1.000 inwoners) [m ²]	gemeente (indeling t.e.m. 2018) Dilbeek	949	955	1.012
	provincie Vlaams-Brabant	1.447	1.659	1.631
	gewest Vlaams Gewest	1.873	2.055	2.029

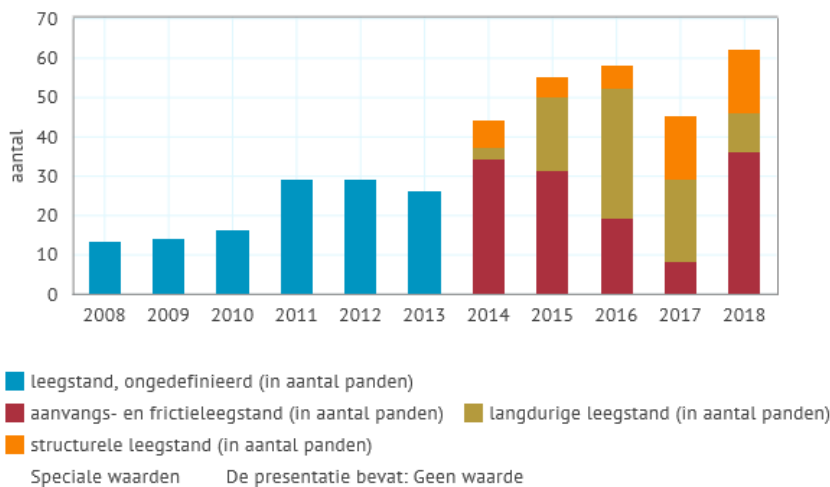

De handelspanden type verspreide ontwikkeling daalden in 2018 terwijl deze in ondersteunend gebied stegen en de panden in het centraal gebied gelijk bleven. We zien een gelijkaardig resultaat naar winkeloppervlakte toe, maar zowel in het centraal als in ondersteunend gebied steeg de oppervlakte.

Er wordt vastgesteld dat de structurele leegstand in Dilbeek stijgt.

| Duur van de leegstand (gemeente (indeling t.e.m. 2018) Dilbeek)

4.1.2.2. Koopstromen

a. Koopstroom dagelijkse goederen

De klanten van de winkels 'dagelijkse goederen' in Dilbeek komen voor 42% uit de gemeente zelf en voor 58% uit andere gemeenten. Klanten die van buiten de gemeente komen, komen voornamelijk uit Asse, Sint-Pieters-Leeuw, Wemmel, Ternat en Lennik. De inwoners van gemeente Dilbeek besteden 32,4% van het budget dagelijkse goederen in winkels in gemeente Dilbeek en 67,6% van dat budget in winkels buiten hun eigen gemeente.

b. Koopstroom periodieke goederen

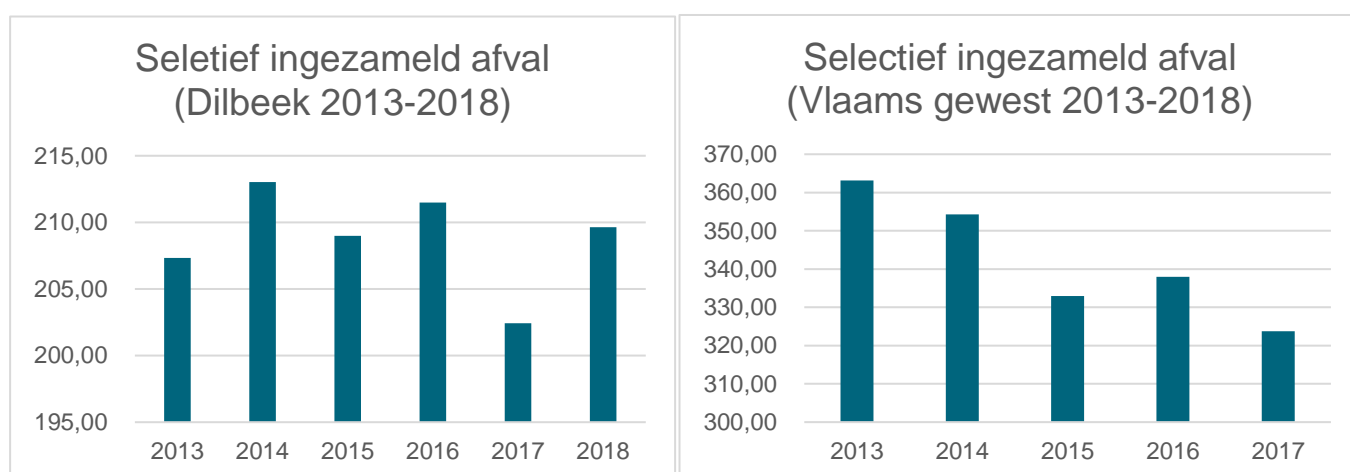
De klanten van de winkels 'periodieke goederen' in Dilbeek komen voor 21,1% uit de gemeente zelf en voor 78,9% uit andere gemeenten. Klanten die van buiten de gemeente komen, komen voornamelijk uit Asse, Sint-Pieters-Leeuw, Grimbergen, Beersel en Wemmel. De inwoners van gemeente Dilbeek besteden 19,4% van het budget periodieke goederen in winkels in gemeente Dilbeek en 80,6% van dat budget in winkels buiten hun eigen gemeente.

4.2. Afval

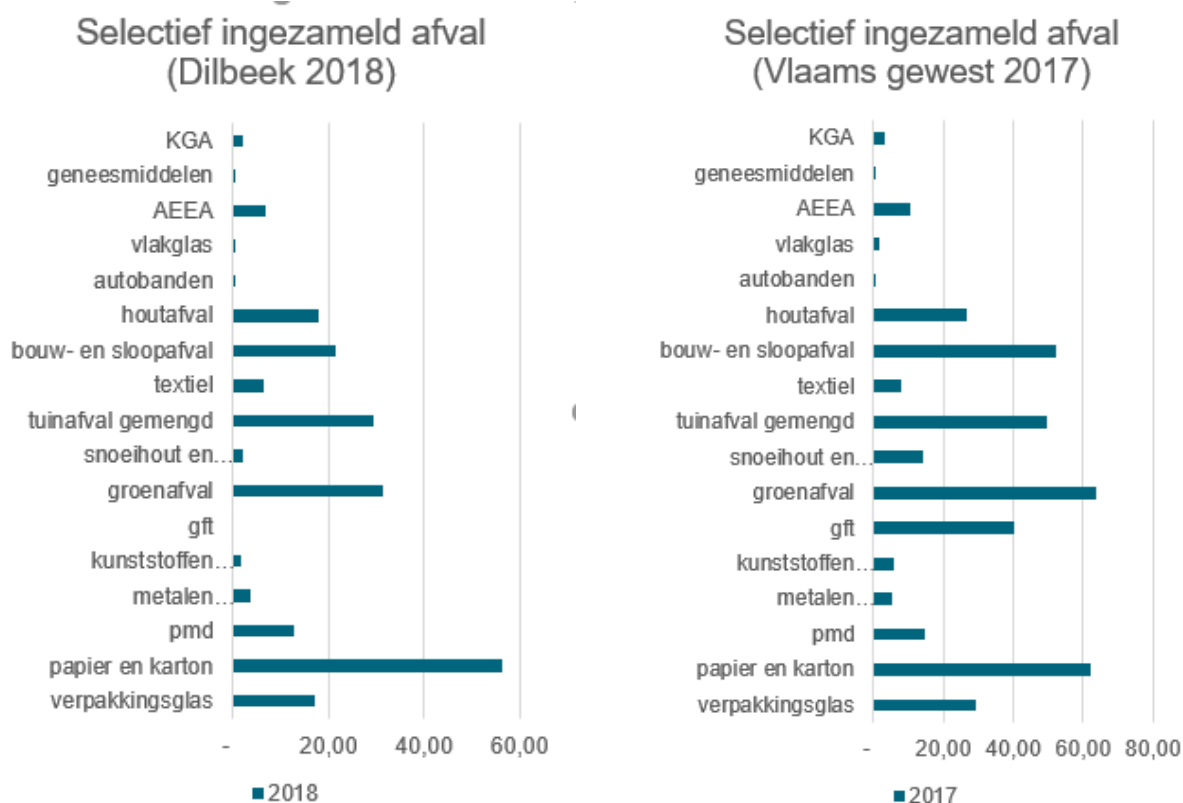
De hoeveelheid selectief ingezameld afval bleef relatief constant. Restafval – hoewel nog steeds laag – stijgt opnieuw door de toenemende fractie grofvuil.

4.2.1. Selectief ingezameld afval

Het totaal aantal kg selectief ingezameld afval per inwoner is in Dilbeek voor de periode 2013-2018 relatief constant gebleven. In 2018 werd 209,64 kg afval per inwoner selectief ingezameld. Dilbeek zit hiermee significant onder het Vlaamse gemiddelde.

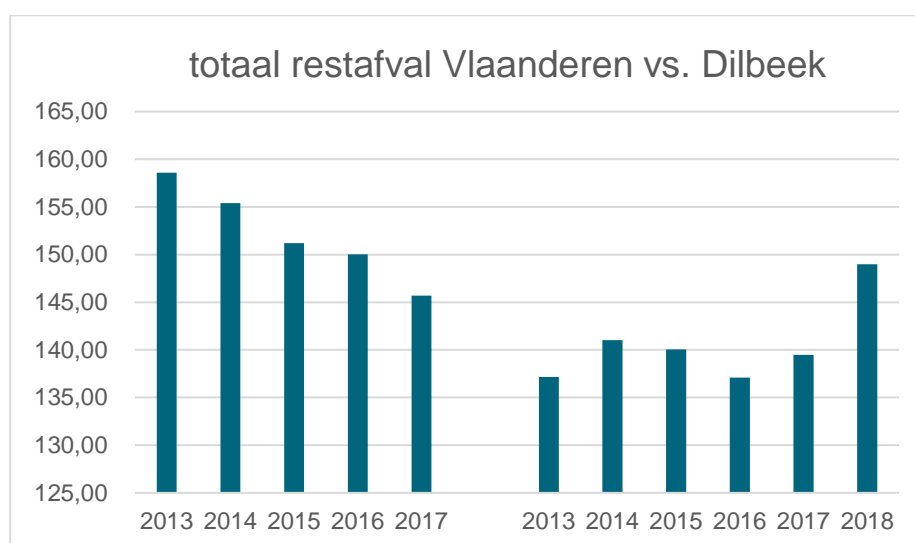
Het significantie verschil met het Vlaams gewest voor wat betreft de selectief ingezamelde fracties, valt voornamelijk te verklaren doordat er in Dilbeek geen gft-inzameling is en het ingezamelde groenafval via recyclagepark ook aanzienlijk lager ligt dan het Vlaams gemiddelde.

4.2.2. Restafval

In 2016 werd de restafvaldoelstelling (= grofvuil, huisvuil, veegvuil en gemeentevuil), tot dan 150 kg/inwoner/jaar in elke gemeente, gedifferentieerd volgens de Belfius-typologie van gemeenten. Voor de cluster, waartoe Dilbeek behoort, geldt in het algemeen 147 kg/inwoner/jaar als doelstelling. Gemeenten, die in 2016 dit doel al hadden bereikt, moeten echter tegen 2022 uitkomen onder het inzamelcijfer van dat jaar. Voor Dilbeek geldt als doelstelling dus om in 2022 onder 137 kg restafval/inwoner/jaar uit te komen.

In 2018 werd 148,98 kg restafval/inwoner ingezameld. Dit is een sterke stijging ten opzichte van 2017 en voorgaande jaren met bijna 10 kilogram extra restafval per inwoner. De stijging is te wijten aan een stijging van het aandeel grofvuil (14,2 kg in 2018 tov 9,8 kg in 2016), stijging van het aandeel huisvuil (124,5 kg tov 118,8 kg) en gemeentevuil (8,7 kg tov 7,2 kg).

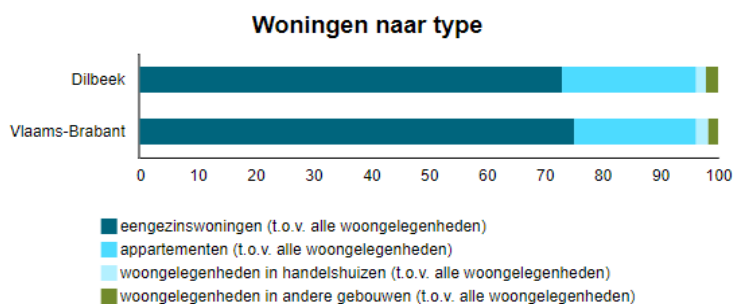

4.3. Wonen

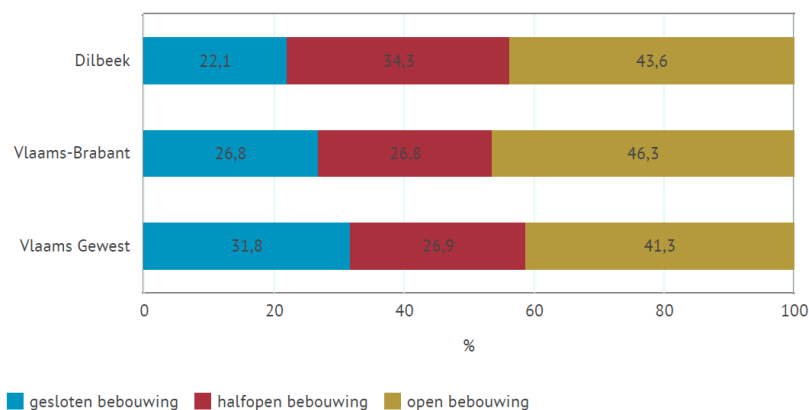
Dilbeek blijft duur om te wonen. Gronden zijn evenwel goedkoper geworden. De huishoudens zorgen voor 23,6% van de totale CO₂-uitstoot. 4,6% van het verbruik van de huishoudens komt van hernieuwbare energie

4.3.1. Woongelegenheden en gebouwen

In Dilbeek zijn er 18.176 woongelegenheden geteld in 2018.

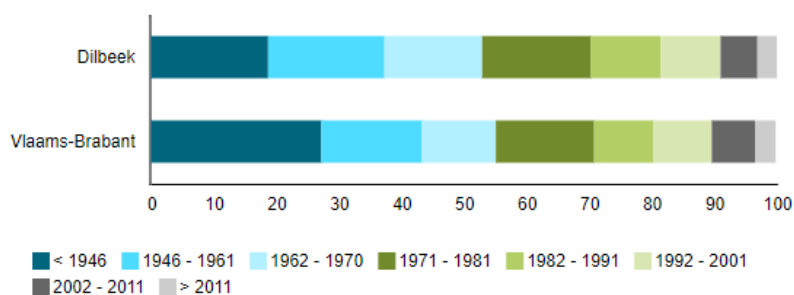

We onderscheiden 2.926 eengezinswoningen in gesloten bebouwing (22,1%), 4.547 in halfopen bebouwing (34,3%) en 5.788 (43,6%) in open bebouwing.

In 2018 had waren er 15.730 gebouwen waarvan 3,1 % zijn opgericht na 2011.

Gebouwen naar bouwjaar

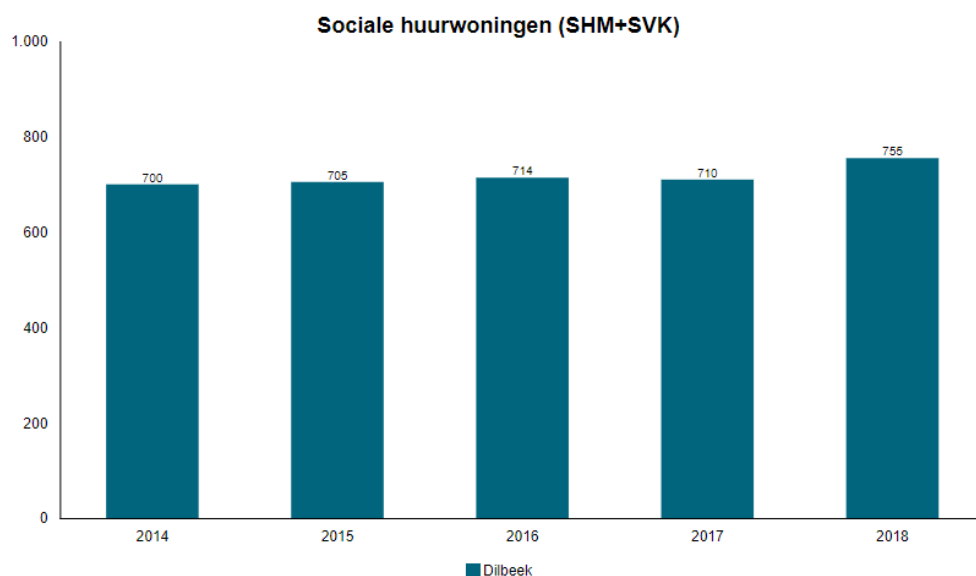

2018

4.3.2. Sociale huurwoningen

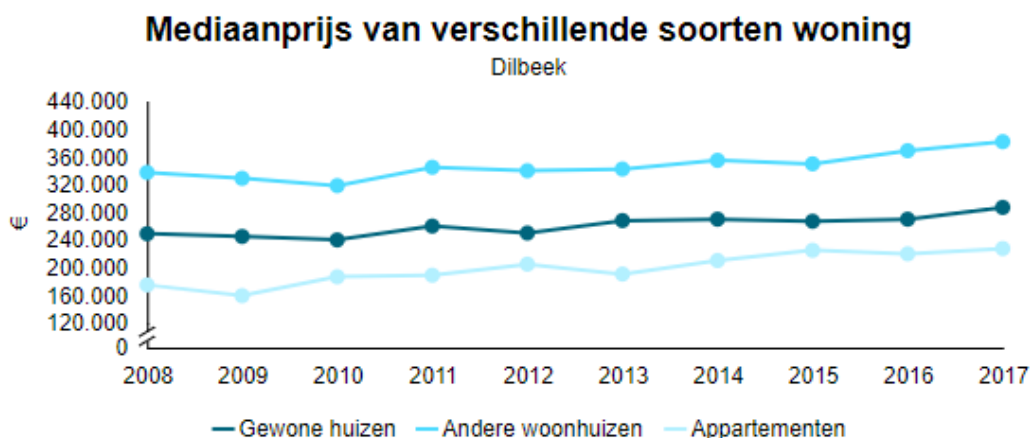
In 2018 waren er 755 sociale huurwoningen, wat een lichte stijging betekent. Appartementen en duplexen zijn in dit aantal begrepen.

Het aandeel sociale woningen (woonhuizen, appartementen en duplexen) bedraagt 3,8% op het totale woonaanbod in de Dilbeek en bleef nagenoeg stabiel over een periode van 8 jaar. Deze trend is identiek aan de Belfiuscluster V9 en het Vlaams gewest met respectievelijk 5% en 5,6%.

4.3.3. Prijzen en betaalbaarheid van de woning

De mediaanprijs in 2017 bedroeg voor gewone huizen € 287.000, voor andere woonhuizen € 382.000 en voor appartementen € 227.500.

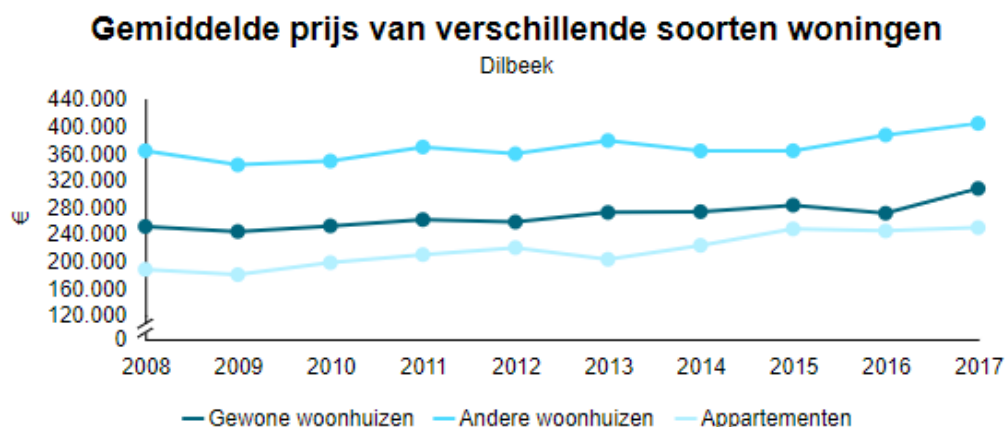

Deze mediaanprijs ligt hoger dan in Vlaams-Brabant.

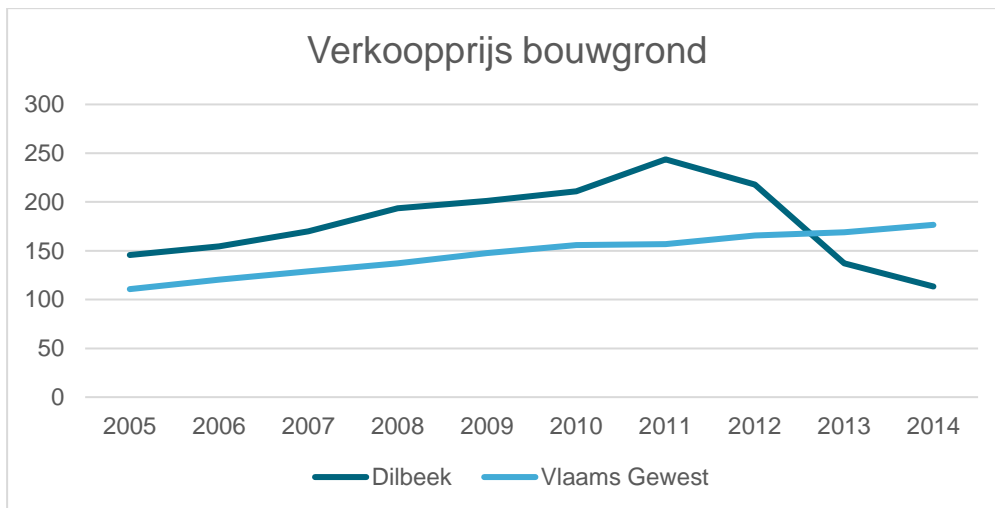

De gemiddelde prijs in 2017 bedroeg voor gewone woonhuizen € 307.662, voor andere woonhuizen € 404.104 en voor appartementen € 249.700.

In 2008 bedroeg de gemiddelde prijs voor een gewone woning € 251.363. Dit is een stijging van zo'n 22% ten opzichte van 2008.

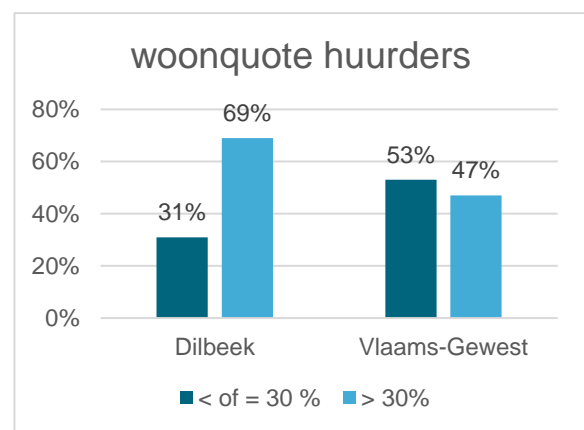
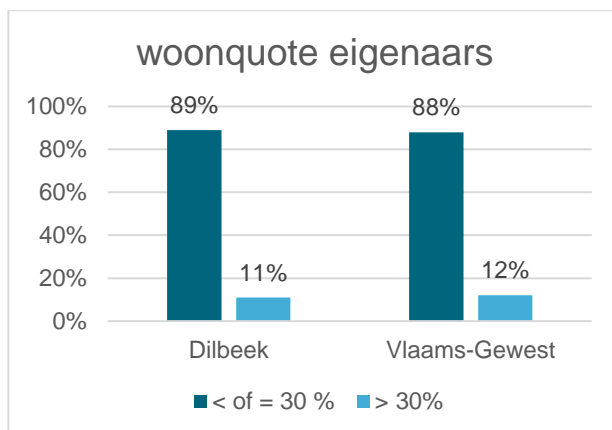

De gemiddelde verkoopprijs van bouwgrond daalde daarentegen met 22,1% over een tijdspanne van 9 jaar (van € 145/m² naar € 113/m²) tegenover een stijging in de Belfiuscluster V9 met 30,6% (van € 140/m² naar € 183/m²) en 59,6% (van € 110,7/m² naar € 176,6/m²) in het Vlaams gewest in diezelfde periode.

11 % van de eigenaars van woningen in Dilbeek besteedt minstens 30% van het gezinsinkomen aan uitgaven voor wonen. Dit loopt gelijk met het Vlaamse gemiddelde.

69 % van de huurders van woningen in Dilbeek besteedt minstens 30% van het gezinsinkomen aan uitgaven voor wonen. Dilbeek scoort hier een pak hoger dan het Vlaamse gemiddelde met 47%.

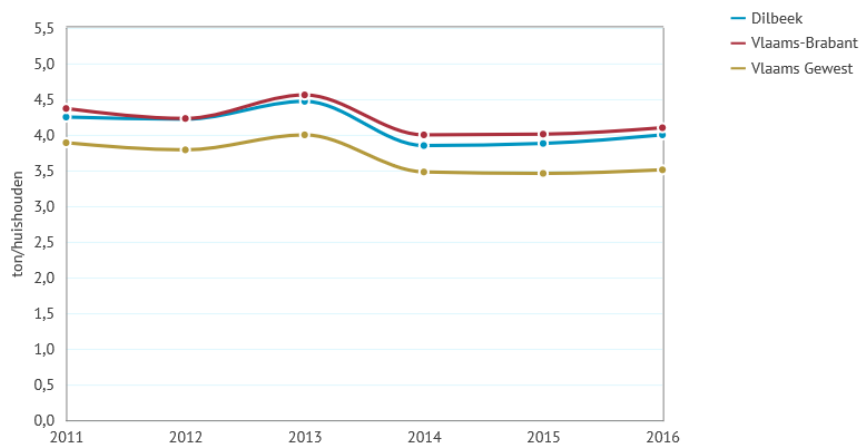

4.3.4. Duurzaamheid van de woning

4.3.4.1. CO₂-uitstoot door huishoudens

De huishoudens zorgen in Dilbeek voor 23,6% van de totale CO₂-uitstoot in 2016. Het gaat hier over de CO₂-uitstoot veroorzaakt door het verbruik van elektriciteit en fossiele brandstoffen in de woningen. De CO₂-uitstoot door huishoudens in de gemeente evolueerde van 69.698 ton in 2011 tot 67.203 ton in 2016. Over het algemeen daalt het energieverbruik en dus ook de uitstoot van de woningen in Vlaanderen door renovatie en energie-efficiënte nieuwbouw. Maar ook diverse andere factoren hebben een invloed zoals de bevolkingsgroei in de gemeente, de grootte en de ouderdom van de woningen, het gedrag van de inwoners en of het dat jaar om een koude of warme winter ging.

Een huishouden in Dilbeek stootte gemiddeld 4,00 ton CO₂ uit in het jaar 2016. Voor Vlaams-Brabant ligt dit gemiddelde op 4,10 ton en in het Vlaams Gewest op 3,51 ton.

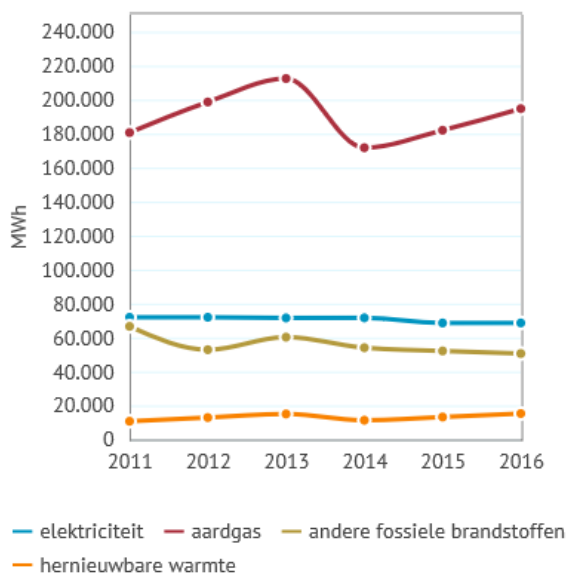
4.3.4.2. Energieverbruik in bestaande woningen

Het energieverbruik in bestaande woningen kan worden opgesplitst in:

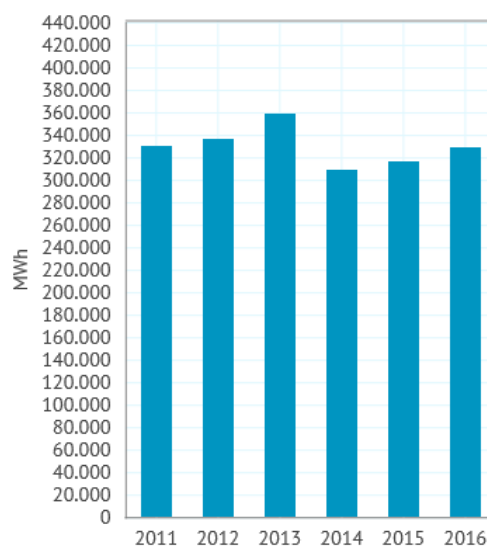
- het verbruik van elektriciteit
- het verbruik van fossiele brandstoffen, hoofdzakelijk voor verwarming van woningen en sanitair water, meer bepaald aardgas of andere fossiele brandstoffen o.a. stookolie, propaan/LPG/butaan en steenkool
- het gebruik van hernieuwbare warmte uit biomassa (voornamelijk hout), via zonneboilers en via warmtepompen

Het verbruik van aardgas en elektriciteit zijn exact gekend en worden ter beschikking gesteld via de netbeheerder Fluvius. De andere verbruiken zijn inschattingen.

Energieverbruik per energiedrager

Totaal energieverbruik

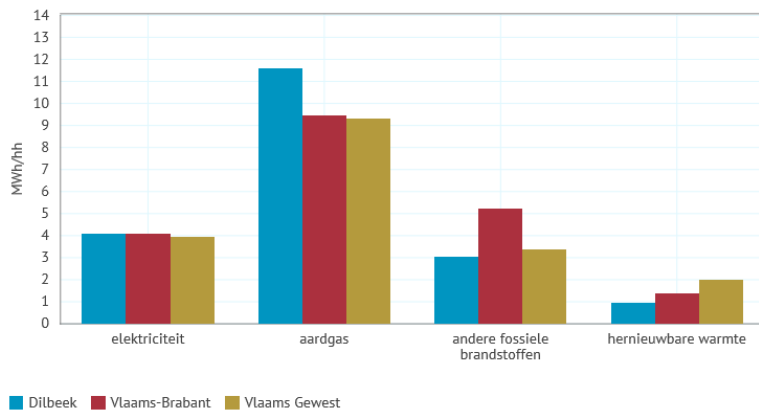

Tussen 2011 en 2016 is het totale energieverbruik door huishoudens in Dilbeek afgenomen met 0,2%. In Vlaams-Brabant en het Vlaams Gewest zien we de cijfers evolueren met respectievelijk 1,3% en -0,2%.

Het elektriciteitsverbruik bedraagt in 2016 20,8% van het totale energieverbruik in de woningen in Dilbeek. Fossiele brandstoffen zijn goed voor 74,5% van het energieverbruik.

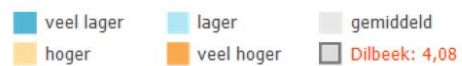
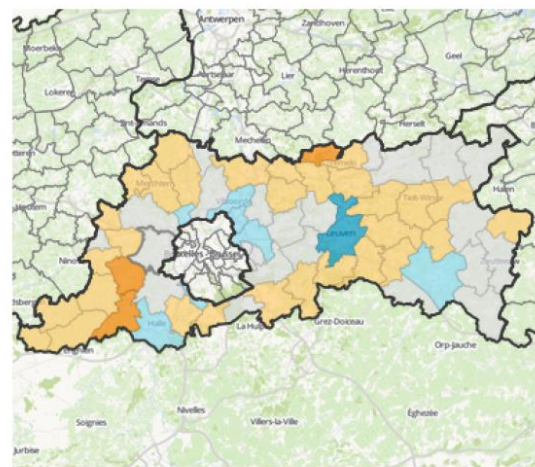
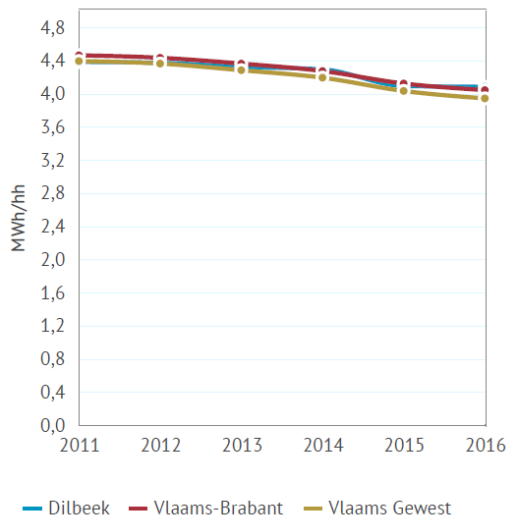
Dilbeek verbruikt meer gas t.o.v. Vlaams-Brabant en het Vlaams gewest en minder andere fossiele brandstoffen. Vlaanderen wil in 2050 helemaal af van gas.

Ook het aandeel hernieuwbare energie is beduidend lager in Dilbeek dan in provincie en Gewest.

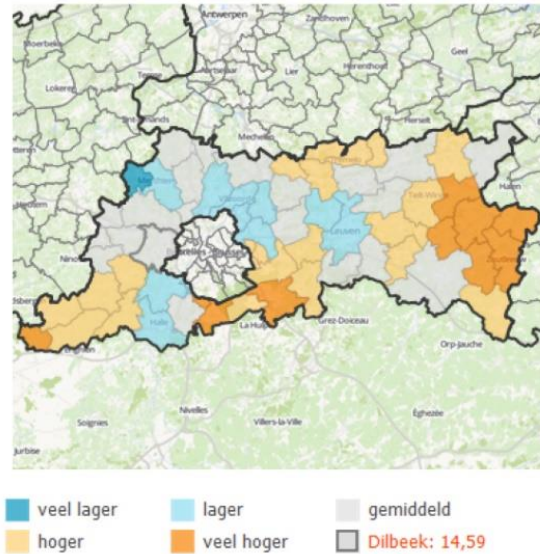
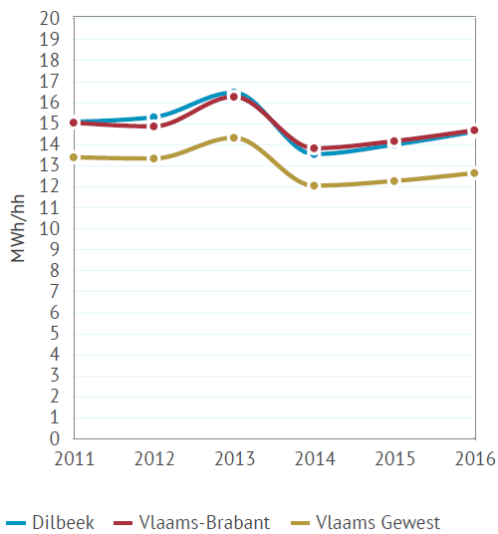
a. Elektriciteit

In 2016 bedraagt het elektriciteitsverbruik per huishouden in Dilbeek 4,08 MWh. Dit is ongeveer het gemiddelde in Vlaams-Brabant (4,04 MWh), maar meer dan in het Vlaams Gewest (3,94 MWh).

b. Fossiele brandstoffen

In 2016 is het verbruik van fossiele brandstoffen per huishouden in Dilbeek gelijk aan 14,59 MWh. Dit is ongeveer het gemiddelde voor Vlaams-Brabant (14,62 MWh), maar hoger dan in het Vlaams Gewest (12,62 MWh).

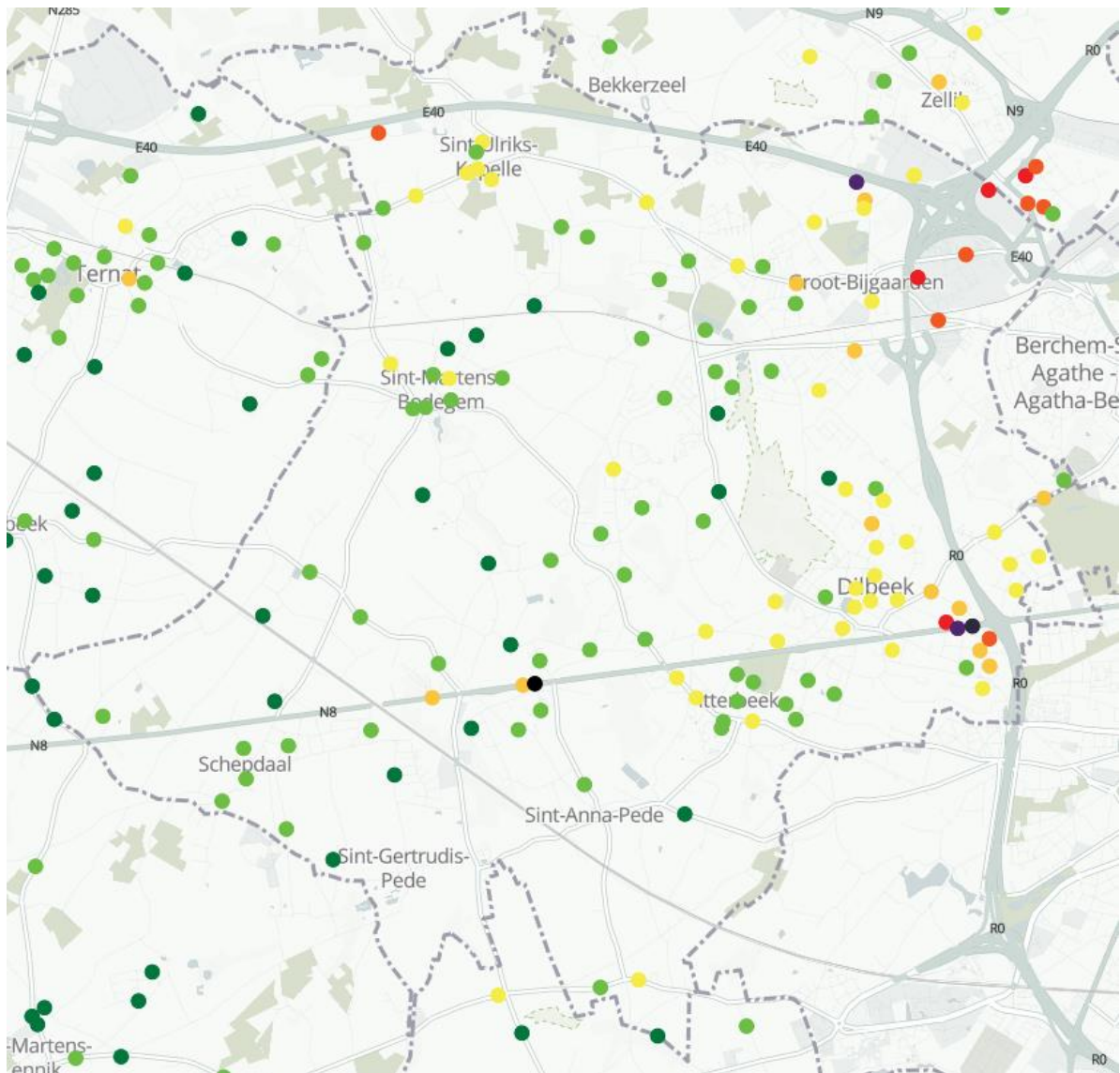
c. Hernieuwbare warmte

In 2016 wordt de verwarming van woningen en sanitair water via hernieuwbare energiebronnen (hout, zonneboilers, warmtepompen) voor Dilbeek ingeschat op 4,6% van het totale energieverbruik door huishoudens.

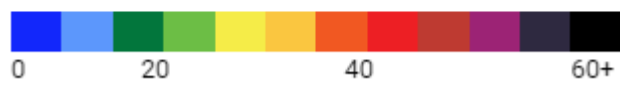
In heel wat Vlaamse woningen wordt hout gebruikt voor hoofd- of bijverwarming. Hout is een hernieuwbare brandstof, maar verwarmingsinstallaties met hout zijn vaak inefficiënt en veroorzaken luchtverontreiniging.

4.4. Luchtkwaliteit

Van 28 april 2018 tot 26 mei 2018 liep het Curieuzeneuzen-onderzoek, waarbij over heel Vlaanderen zo'n 20.000 luchtkwaliteitsmetingen (meting NO₂) werden uitgevoerd door burgers aan hun woning. Uit de resultaten voor Dilbeek blijkt dat er in Dilbeek heel wat probleempunten zijn waar de luchtkwaliteit slecht is (langsheen de drukke autosnel- en gewestwegen). Ook in de centra (Dilbeek, Sint-Ulriks-Kapelle en Groot-Bijgaarden) zijn de gemeten waarden niet goed.

NO₂ - CONCENTRATIE (µg/m³)

5. Openbare ruimte

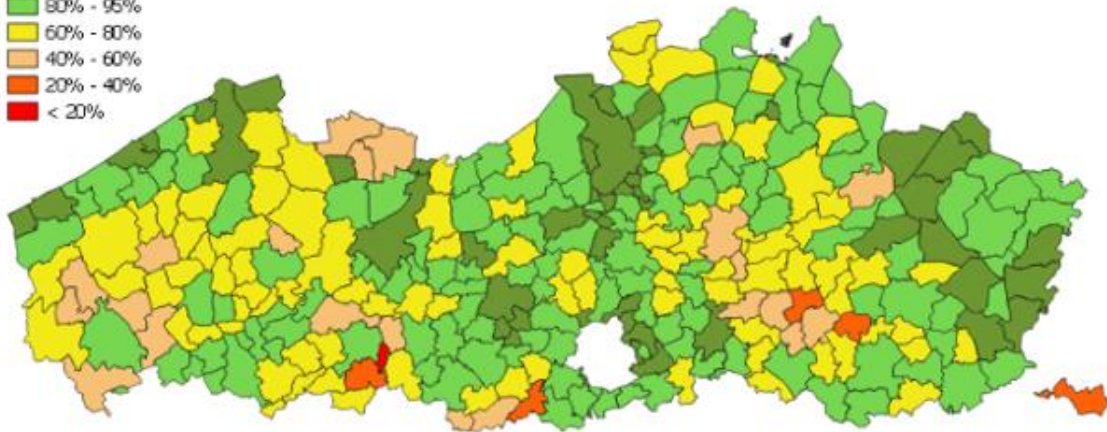
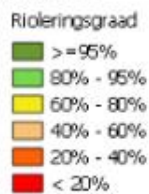
Dilbeek is op goede weg wat betreft zuivering van afvalwater. Er wordt aandacht besteed aan bermen en bomen. Het aantal km fietspaden neemt toe, maar voor de Dilbekenaren is de auto nog altijd koning, met gevolgen voor de uitstoot van CO2. Het wegennet is verouderd, 122 km is in slechte staat.

5.1. Waterhuishouding

5.1.1. Rioleringsgraad

De rioleringsgraad van Dilbeek bedraagt op 01.02.2019 94,15%. De doelstelling is 97,99%. Dilbeek scoort hiermee goed.

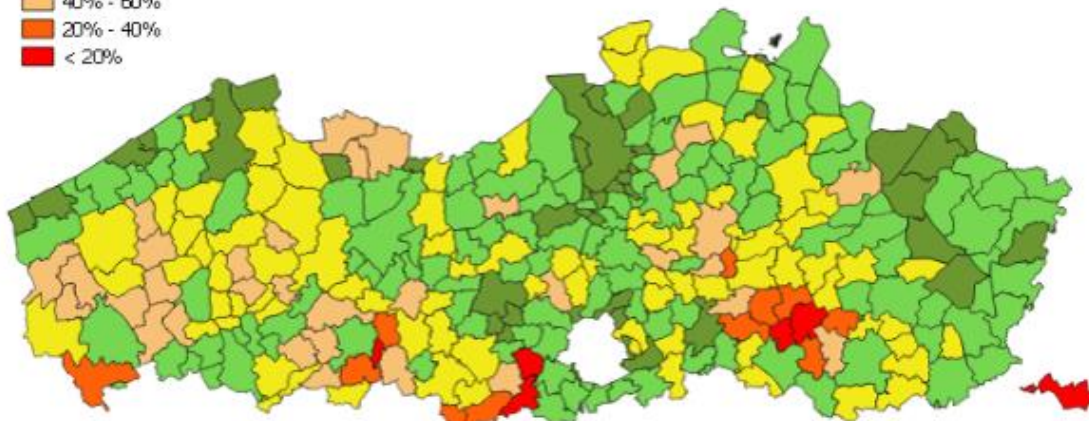
Legende

5.1.2. Zuiveringsgraad afvalwater

De zuiveringsgraad van Dilbeek bedraagt op 01.02.2019 93,23%. De doelstelling bedraagt 97,99%.

Legende

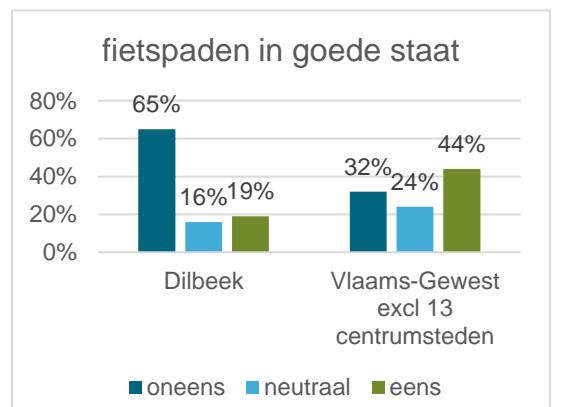
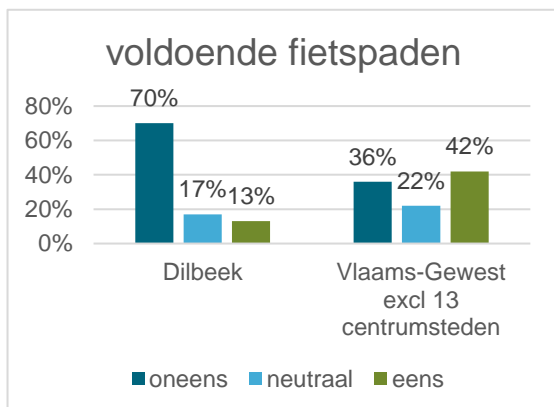
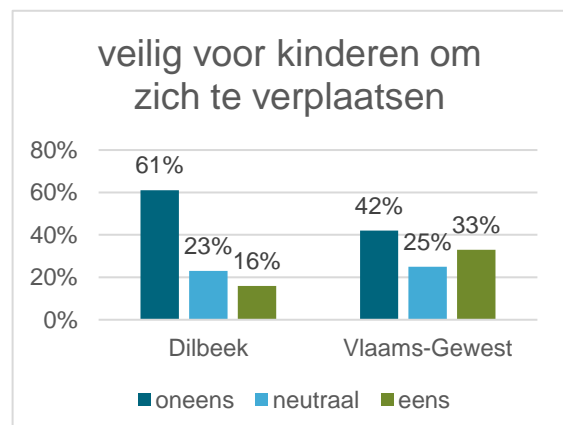
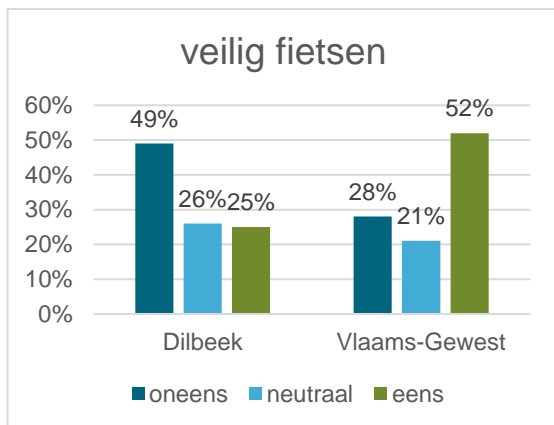
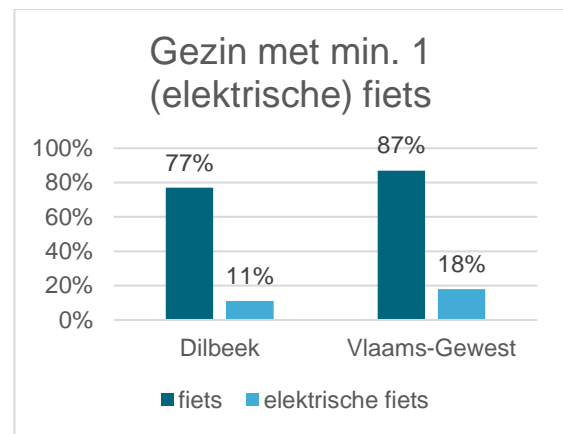
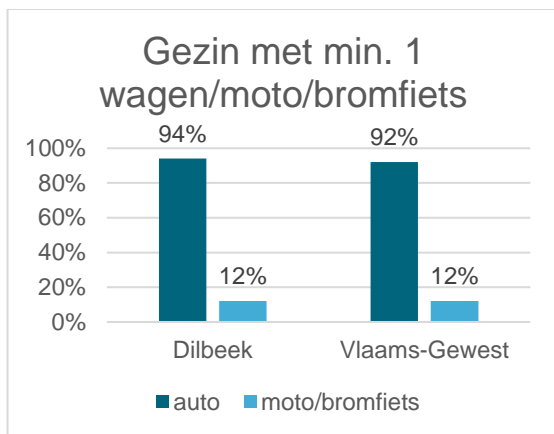

5.2. Verkeersnetwerk

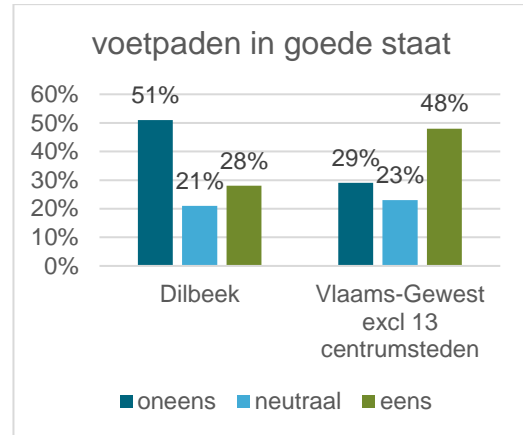
5.2.1. Algemeen

Het aantal personenwagens in Dilbeek is sinds 1997 gestegen met 17%. Tussen 2006 en 2016 is er een toename met 9%, wat de nodige impact heeft op het gebruik van het openbaar domein. Tussen 2006 en 2016 steeg het aantal wagens per 1.000 inwoners met 2,7%.

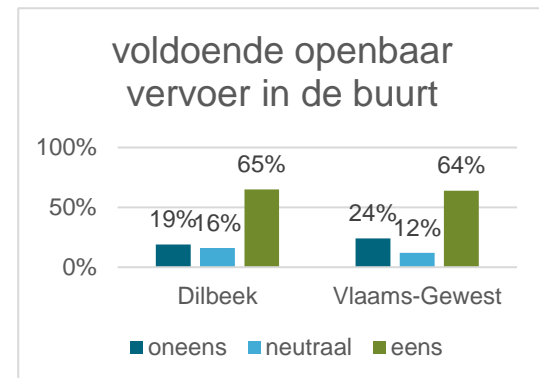
Het percentage van gezinsleden dat beschikt over een fiets ligt zeer laag voor Dilbeek. 49% van de inwoners vindt het onveilig fietsen. 61% vindt dat het zeer onveilig is voor kinderen om zich met de fiets te verplaatsen. 70% vindt dat er te weinig fietspaden zijn. 63% verplaatst zich met de wagen tussen woonplaats en school/werk (hoger dan het Vlaamse gemiddelde) terwijl we ons aan de rand van Brussel bevinden.

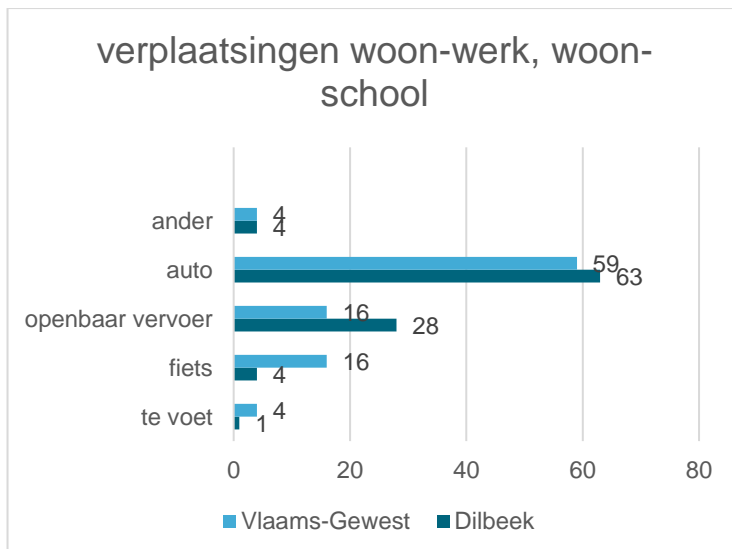
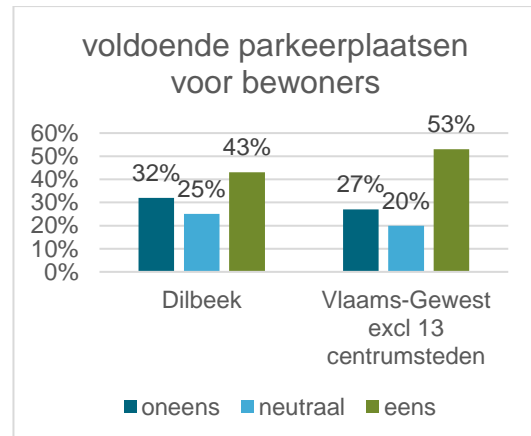
De staat van de voetpaden geeft een iets positiever beeld dan de staat van de fietspaden, maar blijft met 51% ontevredenheid toch nog aanzienlijk slechter dan het Vlaams gemiddelden

65% vindt dat er voldoende openbaar vervoer in de buurt is; dit komt overeen met het Vlaams gemiddelde.

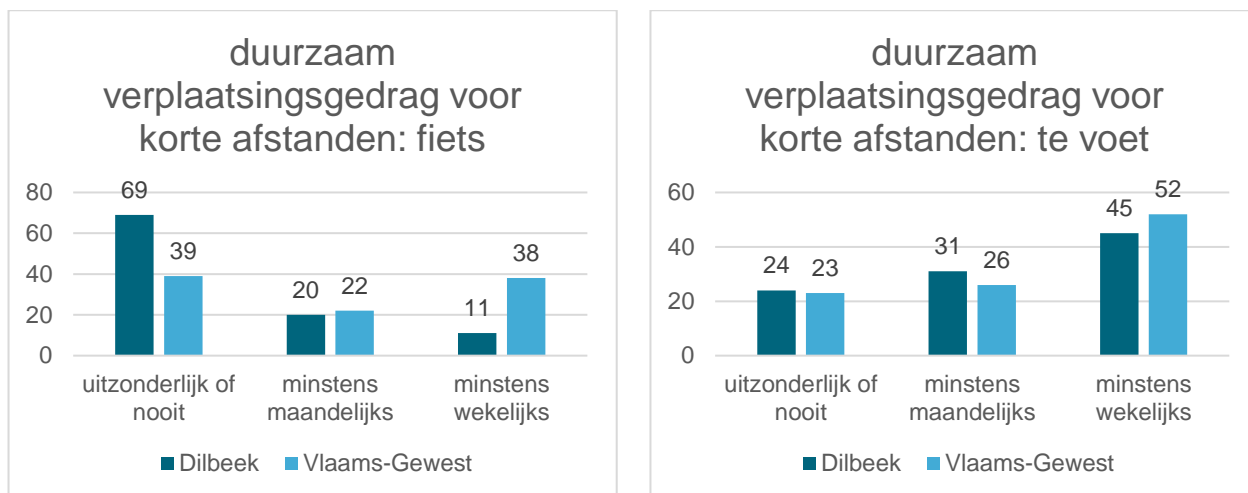

43% van de Dilbekenaren vindt dat er voldoende parkeerplaatsen zijn voor bewoners. Dit ligt wat lager dan het Vlaams gemiddelde.

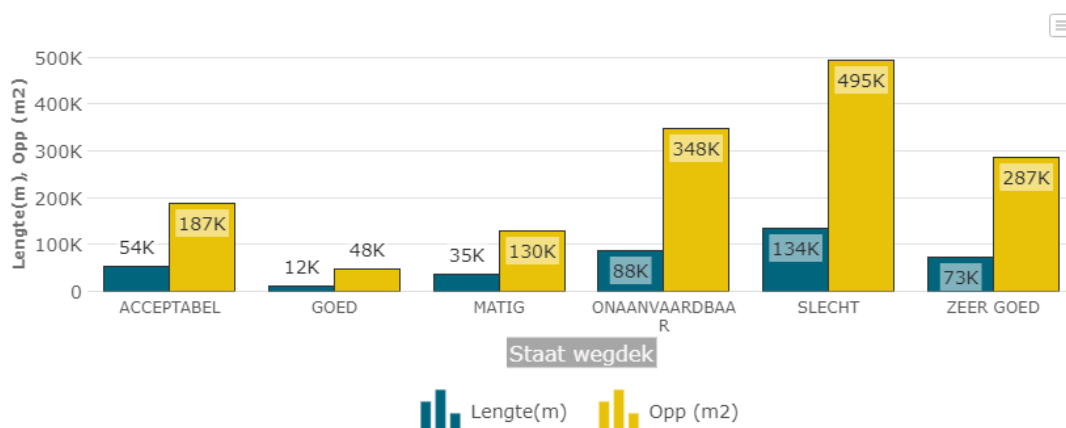
63% van de Dilbekenaren verplaatst zich met de auto om van en naar het werk of de school te gaan. Een iets hoger aantal dan het Vlaams gemiddelde. Het aandeel openbaar vervoer voor deze verplaatsingen ligt in Dilbeek bijna dubbel zo hoog dan het Vlaams gemiddelde. Vooral de fiets scoort hier opnieuw slecht (slechts 4%).

69% van de Dilbeekse inwoners nam in 2017 nooit of uitzonderlijk de fiets voor korte afstanden, wat beduidend lager is dan gemiddeld in Vlaanderen. De cijfers voor korte verplaatsingen te voet liggen wel meer in lijn met het Vlaams gemiddelde.

5.2.2. Wegenis

Om de juiste investeringskeuzes te kunnen maken, werd een analyse uitgevoerd van de staat van alle wegen. Vanuit deze analyse kan een wegenrenovatieplan opgesteld kunnen worden. Uit de analyse blijkt dat 122 kilometer van het Dilbeekse wegennet vandaag in slechte of onaanvaardbare staat is.

5.2.3. Transport en klimaat

5.2.3.1. Aard van de voertuigen

Het grootste aantal voertuigen in Dilbeek rijdt op diesel en benzine. Diesel ruimt licht plaats voor benzine. (hybride vervat in niet nader bepaald)

	België (2018)	Dilbeek (2018)	Dilbeek (2017)
Diesel	54,6%	46,3%	50,1%
Benzine	43,0%	51%	47,6%
Gas	0,3%	0,15%	0,14%
Elektrisch	0,2%	0,17%	0,18%
Hybride	1,5%	-	-
Niet nader bepaald	0,5%	2,57%	2,01%

Het aantal laadpalen voor elektrische voertuigen bedraagt eind 2018 in Dilbeek 18.

	2018
niet-publieke laadpalen	8
publieke laadpalen	10
totaal laadpalen elektrische voertuigen	18

5.2.3.2. CO₂-uitstoot door transport

In Dilbeek zorgt transport voor 57,6% van de totale CO₂-uitstoot (2016). Dit omvat de uitstoot van het particulier en commercieel vervoer, en het openbaar vervoer (De Lijn) door verplaatsingen op het grondgebied van de gemeente. De cijfers in dit onderdeel zijn geen nauwkeurige weerspiegeling van de lokale werkelijkheid. De evolutie van het cijfer over de jaren heen volgt de Vlaamse trend en is niet toe te wijzen aan lokale inspanningen.

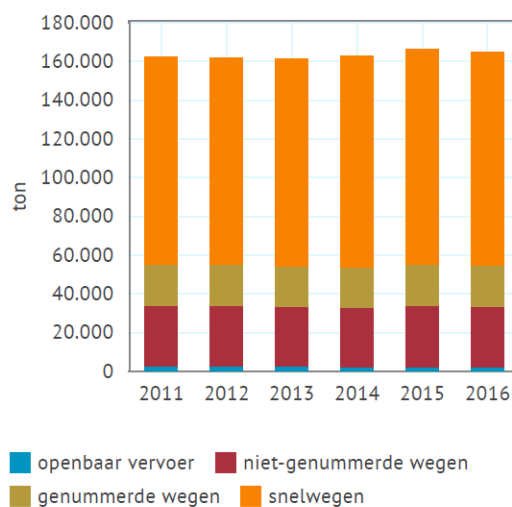
a. Evolutie

De aanwezigheid van snelwegen of zeer drukke gewestwegen (genummerde wegen) heeft een grote impact op de afgelegde kilometers en de CO₂-uitstoot door transport in de gemeente. Aangezien het veelal over doorgaand verkeer gaat, heeft de gemeente hier over het algemeen weinig impact op. Daarom wordt de uitstoot door commercieel en particulier vervoer opgesplitst volgens wegtype.

Evolutie van de CO₂-emissie in ton door transport in Dilbeek (2011-2016)

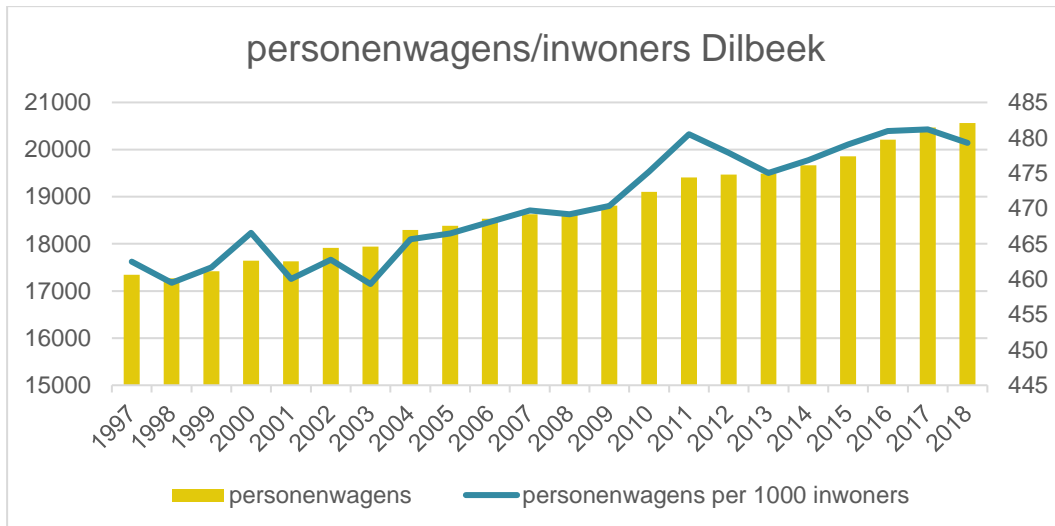
	CO ₂ -emissie transport	CO ₂ -emissie transport, zonder snelwegen
2011	162.196	54.859
2012	161.249	54.744
2013	160.681	53.587
2014	162.272	53.333
2015	166.154	54.836
2016	164.221	54.365

Evolutie van de CO₂-emissie door transport in Dilbeek (2011-2016)

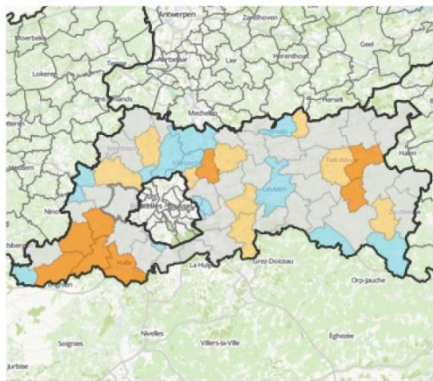
Het aantal voertuigen en het aantal afgelegde kilometers in België en Vlaanderen blijven stijgen (bron: FOD Economie, FOD Mobiliteit). Ondanks een verbetering van de energie-efficiëntie van de wagens, blijft de totale uitstoot dan ook toenemen. Bovendien kiezen meer mensen voor zwaardere voertuigen (type SUV), die meer verbruiken.

Ook in Dilbeek neemt het aantal personenwagens jaarlijks toe.

b. Vergelijking tussen gemeenten

CO₂-emissie door transport in ton per inwoner zonder autosnelwegen (2016)

■ veel lager ■ lager ■ gemiddeld
■ hoger ■ veel hoger ■ Dilbeek: 1,31

In de gemeente Dilbeek is de totale CO₂-uitstoot door transport per inwoner 3,96 ton (inclusief snelwegen). In Vlaams-Brabant is dat 2,44 ton en in het Vlaams Gewest 2,06 ton.

c. Lichte en zware voertuigen versus openbaar vervoer

In 2016 was in Dilbeek 44,7% van de uitstoot door transport te wijten aan lichte voertuigen (personenwagens en motoren) en 12,2% aan zware voertuigen (vrachtwagens en private bussen). Het openbaar vervoer neemt slechts 0,7% van de uitstoot voor zijn rekening.

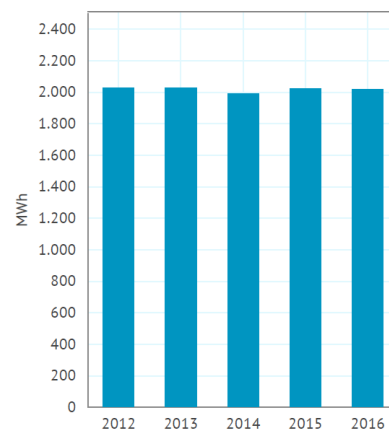
	openbaar vervoer	lichte voertuigen	zware voertuigen
2011	2.196	127.093	32.907
2012	2.081	126.198	32.970
2013	2.026	125.628	33.096
2014	1.973	126.273	34.025
2015	2.001	128.854	35.299
2016	1.930	127.594	34.696

5.2.3.3. Openbare verlichting

De openbare verlichting op de gemeentewegen is verantwoordelijk voor 0,2% van de totale CO₂-emissie op het grondgebied.

De versnelde verledning zal het verbruik doen dalen.

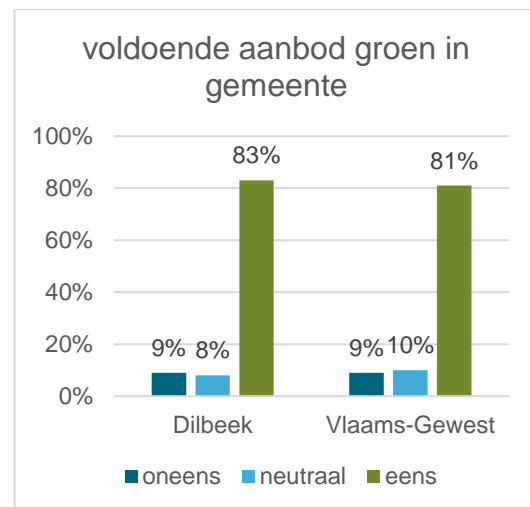
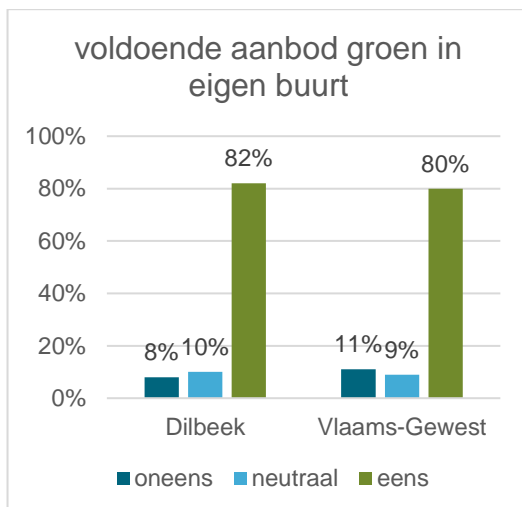
Verbruik openbare verlichting in MWh per km gemeenteweg (2016)

5.3. Groenvoorzieningen

5.3.1. Algemeen

Dilbekenaren vinden in het algemeen dat er voldoende aanbod van groen is in de eigen buurt en in de gemeente. Dilbeek scoort hiermee gelijklopend met het Vlaams gemiddelde.

5.3.2. Bermen

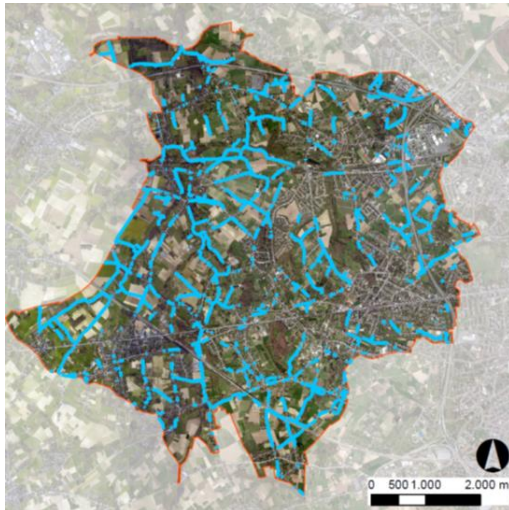
Bermen zijn groene linten langsheen beken en wegen en versterken de groen-blauwe infrastructuur. Ze hebben een ecologische functie en een verkeerstechnische functie. Een enorm percentage van het groen in Vlaanderen zijn de bermen langsheen gemeentewegen.

Het bermbeheerplan van de gemeente Dilbeek werd opgemaakt, waardoor elke berm een specifiek beheer krijgt dat afgestemd is op zowel de grote ecologische waarde van de berm als de eventuele verkeerstechnische functie. Dit gaat samen met mobiliteit (aftoetsing fietsroutenetwerk, beleving verhogen) maar zit ook in conflict met mobiliteit (voor fietspaden moeten bermen sneuvelen).

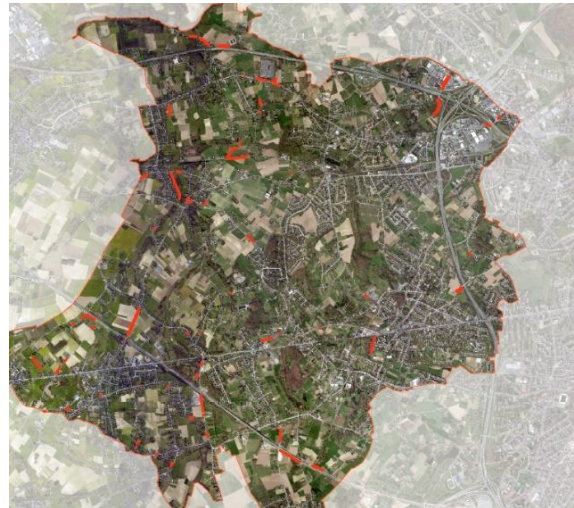
Sluikstort, zwerfvuil, pesticiden, beschadiging bodem (parkeren, plaatsen allerhande palen e.d.) en invasieve soorten hebben een invloed op de bermen.

Bij de opmaak van het bermbeheerplan werden alle Dilbeekse bermen in 2017 in kaart gebracht. Dilbeek telt 117 km gemeentelijke bermen waarvan 42 km waardevol of potentieel waardevol.

De waardevolle bermen (bermen met rode lijstsoorten) krijgen een aangepast beheer (kwetsbaar), zijn geïnventariseerd én zijn specifiek aangeduid op terrein. Komen oa. voor: Gevlekte orchis, Grote ratelaar, Vijfdelig agrimonie, Groot streepzaak, Kamgras, Muizenootje, Beemd kroon en Ruige leeuwentand.

Globale inventarisatie bermen

locaties waardevolle bermen

In de gemeentelijke bermen komen volgende exoten (uitheemse invasieve planten) voor: bamboe, gele dovenetel, Japanse duizendknoop, late guldenroede, reuzenberenklauw, rimpelroos en sneeuwbes. Invasieve soorten verhinderen het ontwikkelen van de betreffende berm. De invasieve soorten zijn gelokaliseerd en in kaart gebracht en hebben een specifiek beheer nodig.

5.3.3. Bomen

Er zijn 3.306 laan- en straatbomen in Dilbeek. Dode bomen, beschadigde bomen en exemplaren die bij heraanleg sneuvelen worden zoveel als mogelijk vervangen of elders in extra voorzien. In 2014 bezat de gemeente 3097 laan- en straatbomen. Hiervan werden er 103 geveld en niet vervangen. Tussen 2014 en 2019 werden er 312 nieuwe voorzien waarbij we zo op een totaal uitkomen van een aangroei van 209 tussen 2014 en 2019.

Tussen 2014 en 2018 werden er 7650 bomen in bosverband aangeplant (Herdebeekbos).

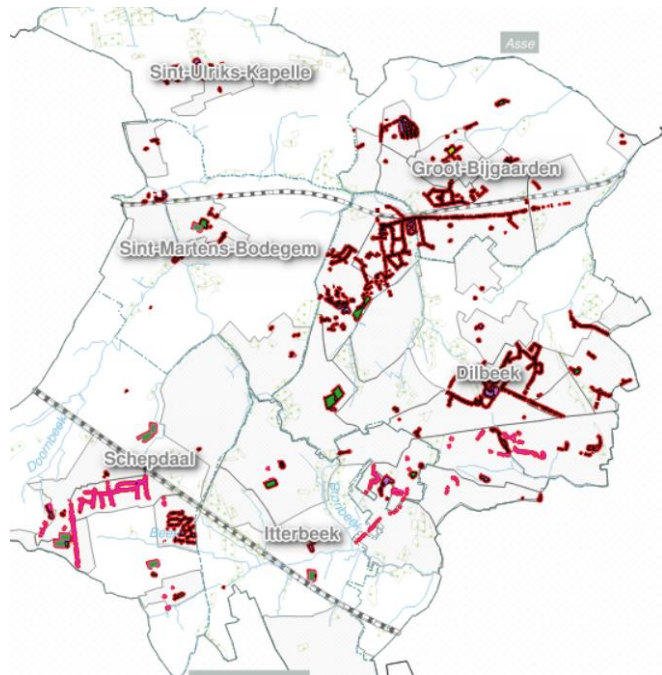
Bomen zijn van belang om het bebouwd gebied koel te houden. Bomen verkoelen door water via het wortelstelsel op te nemen en te verdampen via de bladeren. Naast de verdamping die een koelend effect heeft, geeft een boom ook schaduw. Dit betekent dat de beschaduwde delen van de gemeente ook minder opgewarmd worden. Bomen hebben ook een positieve invloed op de gezondheid van buurtbewoners, door onder meer betere luchtkwaliteit.

5.4. Onderhoud en netheid

5.4.1. Onderhoud niet verharde zones

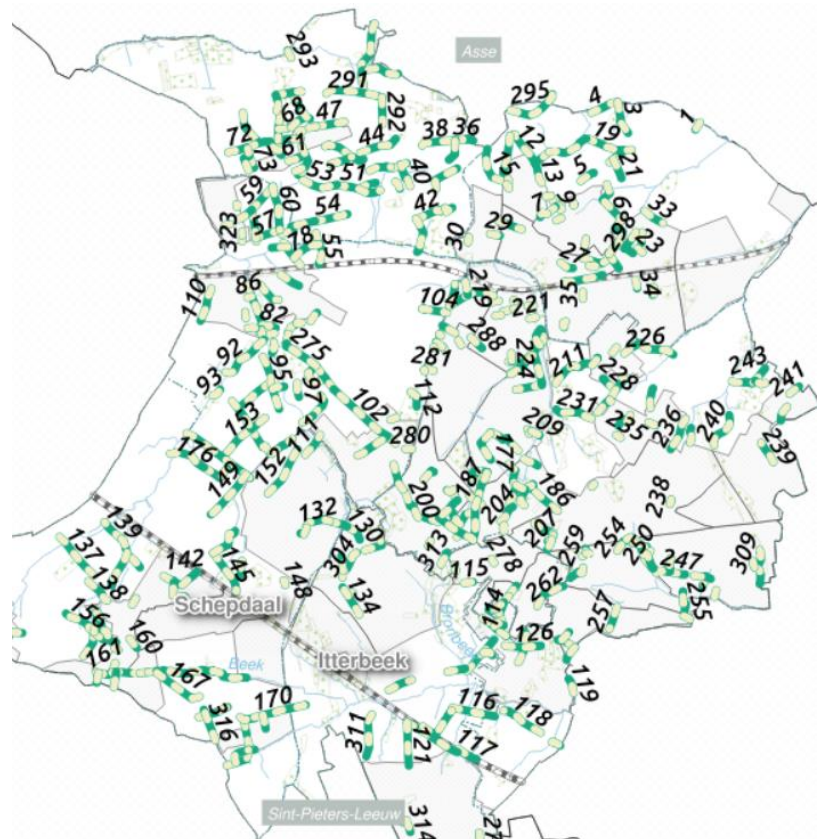
Dilbeek telt 391.010 m² te maaien graszones op openbaar domein. Dit zijn ingegroende stroken langsheen wegenis, publieke velden en pleinen,...

Het voordeel van grasstroken is dat deze uitermate waterdoorlatend zijn.

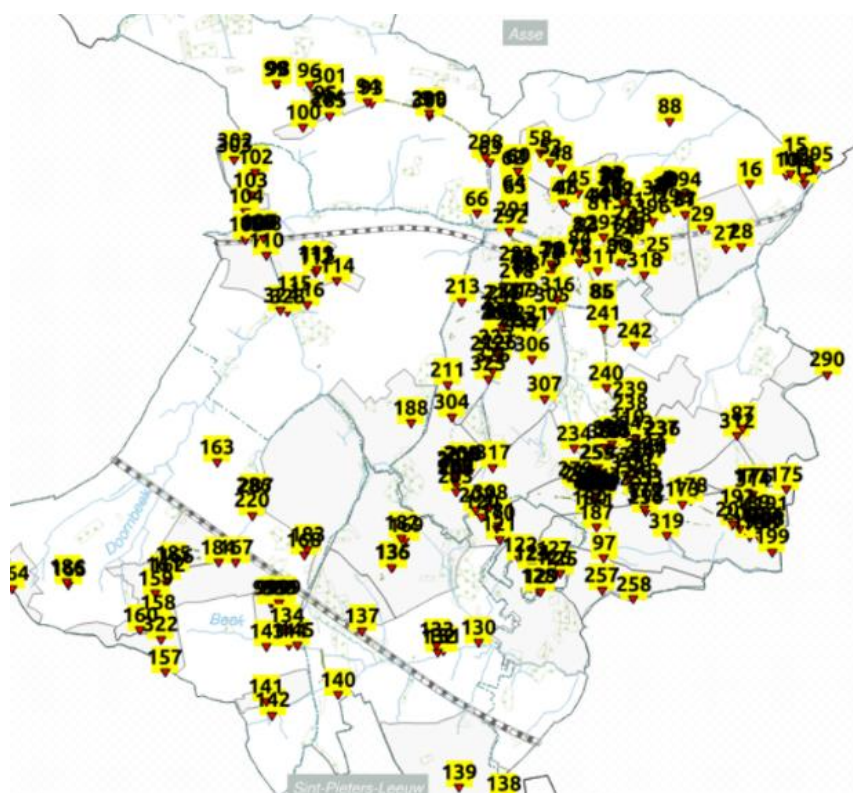
Bijkomend zijn er vele zones beplant, dit voor een totale oppervlakte van een 300.000 m² (blokbeplanting, haagstructuren,...). Met beplanting kan er meer structuur gecreëerd worden dan met gras, heeft een hoger ecologisch nut en is minder arbeidsintensief.

Vele officiële voetwegen lopen door het gemeentelijk publiek grondgebied. Dit voor een totaal van 70,5 km. Deze worden meermaals per jaar gemaaid (extensief beheer)

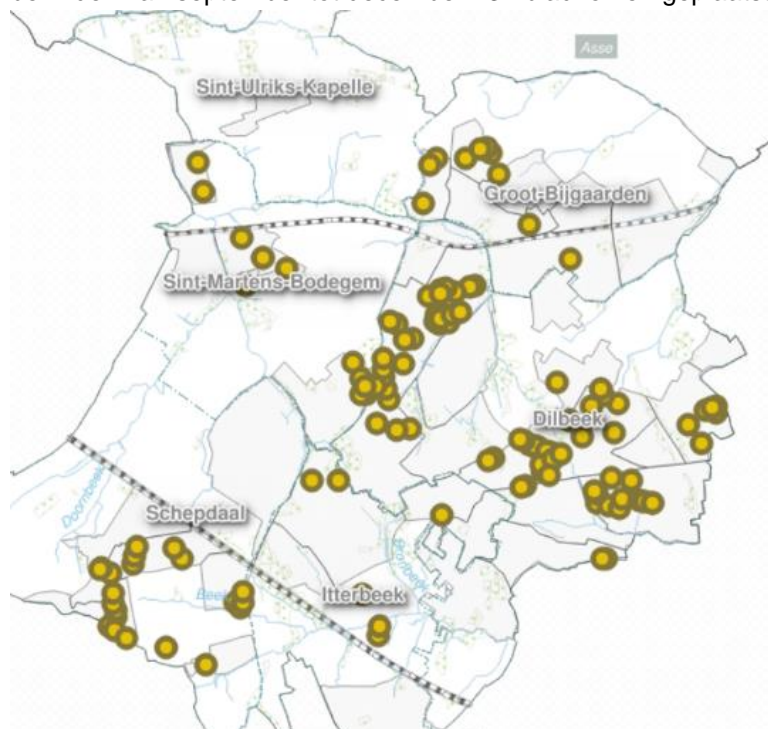
5.4.2. Netheid

In 2018 werd er 300 ton afval, voortkomende van het openbaar domein, afgevoerd. Dit afval is afkomstig van het opgehaalde zwerfvuil en sluikestort én van de 320 vuilbakjes openbaar domein.

locaties publieke vuilbakjes

Voor het voorkomen van overlast van vallende bladeren worden er in straten waarin er zich laanbomen bevinden van september tot december 137 bladkorven geplaatst.

Figuur plaatsing bladkorven